

دانشگاه فرهنگیان

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی
دفتر برنامه ریزی درسی و آموزشی

برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی

(موضوع ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان)

تدوین کننده: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

تصویب کننده: شورای دانشگاه؛ جلسه بیستم مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۱

باسم تعالی

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۰۷
شماره: ۵۰۰۰/۱۱۵۶۷/۱۰۰
پیوست: ندارد

«مراکز تربیت معلم که مهمترینش فعلا دانشگاه فرهنگیان است مرکز نقل اصلی نظام آموزش و پرورش کشورند»
(مقام معظم رهبری ۹۷/۲/۱۹)

جناب آقای دکتر طاهر روشندل اربطانی
معاونت محترم آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

با سلام و احترام و صلوات بر محمد(ص) و آل محمد(ص)

بازگشت به نامه شماره ۵۰۰۰/۱۱۴۹۴/۳۰۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۶ پیرامون اعمال اصلاحات مورد نظر برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزان (موضوع ماده «۲۸» اساسنامه) در بیستمین جلسه شورای دانشگاه مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۱، مراتب جهت اجرا ابلاغ می گردد.

امید است با عنایت به ویژگی های خاص دوره، اهداف، مدت زمان و مخاطبان آن، برنامه مذکور در اجرا، ارزیابی گردیده و با بهره گیری از خرد جمعی نسبت به تعالی و تقویت آن اقدام گردد.

حسین خنیفر
رئیس دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۸۷۵۱۲۰ - ۸۸۶۹۸۸۶۴ - ۸۸۶۹۸۸۶۴
تلفن: ۸۷۵۱۲۰ - ۸۸۶۹۸۸۶۴ - ۸۸۶۹۸۸۶۴
www.mpa.medu.ir

فهرست مطالب

۱.....	پیشگفتار
۲.....	فصل اول: معرفی برنامه درسی
۴.....	جدول ۱- تعداد واحدهای درسی در برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی
۵.....	فصل دوم: جداول دروس
۵.....	بخش اول: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی (آموزگاری)
۹.....	بخش دوم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه (دیبری)
۱۳.....	بخش سوم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت
۱۵.....	بخش چهارم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس
۱۷.....	بخش پنجم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره
۱۹.....	فصل سوم: سرفصل دروس
۲۰.....	سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی
۲۰.....	سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری فارسی»
۳۲.....	سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری مطالعات اجتماعی»
۳۶.....	سرفصل درس «مدیریت کلاس درس»
۳۹.....	سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»
۴۳.....	پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)
۴۶.....	سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی
۴۶.....	سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی»
۵۲.....	سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری دینی و قرآن»
۵۶.....	سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر»
۶۱.....	سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری تربیت بدنی»
۶۴.....	سرفصل درس «ارزشیابی توصیفی»
۶۷.....	سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»
۷۰.....	سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش کودکان استثنایی
۷۰.....	سرفصل درس «آموزش جهت یابی و حرکت، آموزش بریل»
۷۳.....	سرفصل درس «زبان و گفتار در کودکان با آسیب شنوایی»
۷۵.....	سرفصل درس «روش ها و راهبردها در تدریس کودکان کم توان ذهنی»

سرفصل درس «بررسی محتوا و روش تدریس فارسی دانش آموزان با نیازهای ویژه»	۷۸
سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»	۸۱
پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)	۸۵
سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش استثنایی	۸۸
سرفصل درس «بررسی محتوا و روش تدریس ریاضی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه»	۸۸
سرفصل درس بررسی محتوا و روش تدریس علوم تجربی و علوم انسانی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه»	۹۱
سرفصل درس «ارزیابی کارکردی رفتار»	۹۸
سرفصل درس «توانبخشی شناختی کودکان با نیازهای ویژه»	۱۰۱
سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»	۱۰۳
سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه	۱۰۶
سرفصل درس «روانشناسی تربیتی و کاربرد آن در آموزش (با تاکید بر دوره نوجوانی)»	۱۰۶
سرفصل درس «مبانی آموزش در...»	۱۱۰
سرفصل درس «بررسی کتب درسی (۱)..... دوره متوسطه»	۱۱۳
سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»	۱۱۵
پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)	۱۱۹
سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه	۱۲۲
سرفصل درس «کلیات روشها و فنون تدریس»	۱۲۲
سرفصل درس «بررسی کتب درسی (۲).... دوره متوسطه»	۱۲۶
سرفصل درس «سنجش و ارزشیابی در آموزش...»	۱۲۸
سرفصل درس «طراحی آموزشی در...»	۱۳۱
سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»	۱۳۵
سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش تربیت بدنی	۱۳۸
سرفصل درس «طراحی آموزشی درس تربیت بدنی»	۱۳۸
سرفصل درس «روش های یاددهی-یادگیری و ارزشیابی تربیت بدنی»	۱۴۲
سرفصل درس «یادگیری از طریق بازی»	۱۴۶
سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»	۱۴۹
پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)	۱۵۳
سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش تربیت بدنی	۱۵۶

سرفصل درس «تربیت بدنی افراد با نیازهای ویژه با رویکرد هنجاریابی و هنجارسازی»	۱۵۶
سرفصل درس «مبانی و روش های شناسایی استعداد»	۱۵۹
سرفصل درس «روش های آموزش حرکات از بنیادی تا مهارتی»	۱۶۲
سرفصل درس «ایمنی و بهداشت در درس تربیت بدنی»	۱۶۴
سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»	۱۶۷
سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت	۱۷۰
سرفصل درس «اصول و مبانی بهداشت»	۱۷۰
سرفصل درس «آموزش بهداشت محیط»	۱۷۲
سرفصل درس «مبانی بهداشت روان»	۱۷۶
سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»	۱۷۸
پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)	۱۸۲
سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت	۱۸۵
سرفصل درس «آموزش بهداشت مدرسه»	۱۸۵
سرفصل درس «آموزش بهداشت خانواده»	۱۸۸
سرفصل درس «بیماری شناسی و غربالگری بیماری ها»	۱۹۱
سرفصل درس «بهداشت روان دانش آموزان»	۱۹۳
سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»	۱۹۴
سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس	۱۹۸
سرفصل درس «آشنایی با ساحت های ۶ گانه و مبانی تربیت دینی»	۱۹۸
سرفصل درس «فنون راهنمایی و مشاوره (متناسب با نیازها و مسایل کودکان و نوجوانان)»	۲۰۳
سرفصل درس «کلیات روش ها و فنون تدریس»	۲۰۸
سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»	۲۱۳
پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)	۲۱۷
سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس	۲۲۰
سرفصل درس «طراحی و تولید رسانه های تربیتی (با تاکید بر هنر در رسانه)»	۲۲۰
سرفصل درس «برنامه ریزی و مدیریت فعالیت های دانش آموزی و گروهی»	۲۲۴
سرفصل درس «مبانی تربیت سیاسی - اجتماعی و آشنایی با تجربه های مربیان تربیتی موفق»	۲۲۸
سرفصل درس «آموزش مهارت های زندگی و اجتماعی»	۲۳۲

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»	۲۳۶
سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره	۲۳۹
سرفصل درس «کاربرد مشاوره در راهنمایی تحصیلی و شغلی»	۲۳۹
سرفصل درس «روانشناسی پرورشی کاربردی»	۲۴۵
سرفصل درس «آسیب شناسی اجتماعی»	۲۴۸
سرفصل درس «مشاوره خانواده در مدرسه»	۲۵۴
سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»	۲۵۸
پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)	۲۶۲
سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره	۲۶۵
سرفصل درس «انگیزش در تعلیم و تربیت»	۲۶۵
سرفصل درس «خدمات مشاورتی در مدرسه»	۲۶۹
سرفصل درس «آسیب شناسی روانی کودک و نوجوان کاربردی»	۲۷۶
سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»	۲۷۹
پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی	۲۸۲

به طور کلی از دو منظر می‌توان به تربیت معلم نگاه کرد، یکی از منظر «آنچه باید یاد گرفته شود» یا همان محتوای تربیت معلم و دیگری «چگونگی تحقق این یادگیری» یا به تعبیری سازماندهی تجربیات یادگیری فراگیران. پژوهش‌های انجام گرفته در حوزه تربیت معلم مؤید آن است که چگونگی سازماندهی تجربیات یادگیری فراگیران، به عنوان چالش اساسی در طراحی الگویی اثربخش برای تربیت معلم مطرح است، به گونه‌ای که ایشان قادر به تلفیق و استفاده ماهرانه از دانش خود در کلاس درس باشند. در زمینه محتوای تربیت معلم یا آنچه باید فراگیران یاد بگیرند، اختلاف نظر اساسی وجود ندارد، بلکه چالش اصلی به ویژه برای ایران در حال حاضر، طراحی و اجرایی نمودن ساختاری مطلوب و اثربخش در تربیت معلم است تا در نهایت سودمندترین تجربیات را برای آنان رقم بزند.

یکی از شق‌های پذیرش دانشجومعلم، بر اساس ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان، دوره یکساله مهارت‌آموزی است. در این رویکرد، داوطلبان ورود به حرفه معلمی از بین دانش‌آموختگان سایر مؤسسات آموزش عالی و نیز حوزه‌های علمیه گزینش می‌شوند و طی یک سال در دانشگاه فرهنگیان تحت آموزش‌های حرفه‌ای قرار می‌گیرند. کیفیت این شیوه، هم به طول دوره و هم به کیفیت برنامه‌های تدوین شده و اجرای آن‌ها بستگی دارد. دانشگاه فرهنگیان با وقوف بر مشکلات و نارسایی‌های ناشی از کوتاه بودن طول دوره مهارت‌آموزی، این شیوه از آموزش و تربیت معلم را شیوه‌ای موقت و به عنوان «مسکن» در نظر می‌گیرد و امیدوار است پس از گذر از بحران کمبود نیروی انسانی آموزش و پرورش این شیوه را کنار بگذارد و روش‌های کیفی دیگر را در دستور کار قرار دهد.

محتوای دوره‌های یکساله مهارت‌آموزی در قالب «برنامه درسی» باید مبتنی بر شایستگی‌های معلمی و در راستای دستیابی به «معلم شایسته» طراحی و تدوین گردند. انسجام و یکپارچگی در میان برنامه‌های درسی و نیز تلفیق آموزش‌های نظری و فعالیت بالینی در مدرسه - فعالیت بالینی گسترده و کاملاً نظارت شده و بهره‌گیری از روش‌های آموزشی و نظریه‌های یادگیری که منجر به پیوند میان نظریه و عمل می‌شود، منجر به طراحی روش‌های تدریس اثربخش و متنوع خواهد شد.

برنامه‌های درسی دوره مهارت‌آموزی بر اساس اجرای کامل یک سال، تهیه و تدوین شده است و برای طراحی و بازنگری این برنامه‌ها، از پایش و نظارت دوره‌های اجرا شده و درس‌های آموخته شده بهره گرفته شده است. این اثر به عنوان راهنمای عمل برنامه‌ریزان، مدیران، اعضای هیئت علمی و مدرسان و مهارت‌آموزان و با بهره‌مندی از نظرات و قلم‌فرسایی بیش از ۳۰ نفر از استادان فکور و تلاشگر در ۷ کارگروه تخصصی رشته‌ای تهیه و تدوین شده است. امید است با اتکال به خداوند منان همه دست‌اندرکاران نسبت به اجرای کامل این برنامه اهتمام جدی ورزند.

و من الله توفیق

دکتر طاهر روشندل اربطانی

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی

فصل اول: معرفی برنامه درسی

۱. مقدمه

دوره یکساله مهارت‌آموزی با هدف آماده‌سازی دارندگان مدارک کارشناسی و بالاتر در رشته‌های مختلف برای ایفای نقش «معلمی» در مدارس دوره‌های «اول و دوم ابتدایی» و «اول و دوم متوسطه» و همچنین ایفای نقش «مراقب سلامت»، «مربی امور تربیتی مدارس» و «مشاور» تنظیم شده است. با طی موفقیت‌آمیز این دوره، دانش‌آموختگان از شایستگی‌های حرفه‌ای بر بنیاد آموزه‌های «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران» برخوردار خواهند شد و می‌توانند به عنوان کارگزار یا معلم فکور در محیط مدرسه فعالیت کنند.

۲. ضرورت و اهمیت

این دوره برای پاسخگویی دانشگاه فرهنگیان به الزامات اساسنامه‌ای به‌ویژه ماده ۲۸ (مبنی بر «تامین بخشی از نیازهای خاص آموزش و پرورش در رشته‌هایی که امکان توسعه آن از طریق دانشگاه وجود ندارد، مطابق ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش میان دانش‌آموختگان سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی کشور و حوزه‌های علمی، مشروط به گذراندن دوره یکساله مهارت‌آموزی در دانشگاه بلامانع می‌باشد») تنظیم شده است. اهمیت این دوره بیش از هر چیز به فراهم کردن بسترهای مناسب برای کسب شایستگی‌های حرفه‌ای در محیط مدرسه، مربوط است. این دوره از سویی فرصت‌های لازم برای کسب «شایستگی‌های معلمی» را برای دانش‌آموختگان ایجاد می‌کند و از سوی دیگر در کوتاه‌ترین زمان ممکن (طی یکسال) به دستاورد می‌رسد. از این حیث، برنامه کنونی یکی از اقدامات عملی برای حمایت از ایده «اقتصاد مقاومتی» محسوب می‌شود و بر پایه اصول مربوط به آن دارای ضرورت است.

۳. اهداف / شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه درسی

انتظار می‌رود دانش‌آموخته دوره یکساله مهارت‌آموزی بتواند:

- با کسب توانایی در به‌کارگیری یافته‌های علمی و روش‌های پژوهش علمی حوزه تعلیم و تربیت، برنامه درسی را متناسب با ویژگی‌های متفاوت شاگردان و فضای فرهنگی، آماده (سازگار) نماید و نتایج به‌کارگیری آن را برای ارتقاء سطح عملکرد مورد ارزیابی قرار دهد.
- برای حل مساله‌های تربیتی (مرتبط با برنامه‌های درسی یا شاگردان یا محیط تربیتی) از دانش تخصصی و مشورت همکاران و متخصصان ذی‌ربط برای یافتن راه حل‌های اثربخش و برنامه‌ریزی برای انجام پژوهش‌های تربیتی استفاده کند.
- بر روش‌های مختلف یادگیری تسلط یافته و آن‌ها را برای یادگیری مستمر خود بکار گیرد و به ترویج چگونگی و مزایای این روش‌ها در محیط آموزشی بپردازد.
- از ارزش و نقش گفتگوهای معلمی در تعامل با دانش‌آموزان، همکاران و اولیاء آگاهی یافته و مهارت اقدام و مشارکت در چنین تعاملاتی را پیدا کند.

۴. اجرای دوره یکساله مهارت آموزی

دوره یکساله مهارت آموزی طی دو نیمسال تحصیلی به اجرا گذاشته می شود. رشته های دوره یکساله مهارت آموزی عبارتند از: آموزش ابتدایی (شامل دو زیرمجموعه آموزگار ابتدایی و آموزگار کودکان استثنایی)، آموزش متوسطه (شامل هفده زیرمجموعه و دبیری تربیت بدنی)، مراقب سلامت، مربی امور تربیتی مدارس و مشاوره.

- برحسب مورد برخی از دروس بصورت **مجازی** ارائه می شوند که کلاس های رفع اشکال آن در پایان هر دوره حداکثر به میزان دو جلسه بصورت حضوری در واحدهای آموزشی برگزار می شود.
- واحدهای درسی این دوره از نوع «نظری»، «عملی»، «کارگاهی» و «کارآموزی» هستند.
- کارآموزی تمامی مهارت آموزان این دوره، در محیط های مربوط انجام می شود.
- ارزشیابی در این دوره مشتمل بر ارزشیابی تکوینی و تراکمی برای هر یک از دروس و ارزشیابی جامع در پایان دوره است.

۵. ارزشیابی جامع صلاحیت های حرفه ای

مؤلفه های سنجش ارزشیابی جامع صلاحیت های حرفه ای (اصلاح) عبارتند از:

- **آزمون های کتبی:** این بخش از طریق طراحی سؤالات استاندارد و آزمون کتبی اجرا می گردد و دارای دو بخش آزمون دانشی و آزمون عملکردی است؛ که در پایان هر نیمسال تحصیلی برگزار می شود.
- **فعالیت های فرهنگی:** این بخش بر اساس فعالیت ها و گزارش های مرتبط با امور فرهنگی، هنری و مذهبی تنظیم می شود؛ که در صورت مهیا شدن شرایط و امکانات لازم در برنامه منظور می شود.
- **تدریس عملی:** این بخش از طریق اجرای تدریس در موقعیت (واقعی یا تصنعی) و دفاع از آن در حضور معلم راهنما به همراه دو نفر از استادان دانشگاه در پایان نیمسال دوم تحصیلی انجام می شود.

- کسب نصاب ۶۵ درصد امتیاز برای موفقیت و دریافت گواهی صلاحیت حرفه ای لازم است. افرادی که کمتر از حد نصاب های مطرح شده را کسب کرده باشند، با فاصله زمانی حداقل سه ماه، می توانند یک نوبت دیگر درخواست شرکت مجدد در سنجش مؤلفه هایی از ارزشیابی جامع صلاحیت های حرفه ای را داشته باشند که حد نصاب لازم را در آن کسب نکرده اند. در صورت عدم موفقیت و کسب حداقل های امتیاز، شخص باید مجدداً در دوره شرکت کند.
- این دوره منتهی به صدور «گواهی شایستگی حرفه ای معلمی» می شود؛ که اعتبار آن برای شروع به کار برای مدت پنج سال است. شرایط تمدید گواهی شایستگی متعاقباً اعلام می شود.
- دارا بودن گواهی «مهارت های هفتگانه (ICDL)» و گواهی «مهارت روخوانی و روان خوانی قرآن مجید» برای تمامی مهارت آموزان برای صدور گواهی صلاحیت حرفه ای الزامی است.
- کلیه مهارت آموزان از گذراندن دروسی با عنوان و سرفصل مشابه در دوره کارشناسی و یا کارشناسی ارشد که در آنها نمره ۱۴ و بالاتر کسب کرده اند، معاف می باشند.

جدول ۱- تعداد واحدهای درسی در برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی

رشته		نیمسال	تعداد واحد	تعداد ساعت
آموزش ابتدایی	آموزگار ابتدایی	نیمسال اول	۱۲ واحد	۳۳۶ ساعت
		نیمسال دوم	۱۳ واحد	۳۶۸ ساعت
		جمع	۲۵ واحد	۷۰۴ ساعت
	آموزگار استثنایی	نیمسال اول	۱۲ واحد	۳۳۶ ساعت
		نیمسال دوم	۱۳ واحد	۳۵۲ ساعت
		جمع	۲۵ واحد	۶۸۸ ساعت
آموزش متوسطه	دبیری ادبیات فارسی / زبان و ادبیات انگلیسی / فیزیک / ریاضی / زیست شناسی / شیمی / عربی / علوم اجتماعی / علوم تجربی / روانشناسی / اقتصاد / معارف اسلامی / معارف اسلامی (فلسفه) / تاریخ / جغرافیا / زمین شناسی / هنر	نیمسال اول	۱۰ واحد	۳۲۰ ساعت
		نیمسال دوم	۱۲ واحد	۳۶۸ ساعت
		جمع	۲۲ واحد	۶۸۸ ساعت
	دبیری تربیت بدنی	نیمسال اول	۱۰ واحد	۳۳۶ ساعت
		نیمسال دوم	۱۲ واحد	۳۶۸ ساعت
		جمع	۲۲ واحد	۷۰۴ ساعت
	مراقب سلامت	نیمسال اول	۱۰ واحد	۳۲۰ ساعت
		نیمسال دوم	۱۲ واحد	۳۳۶ ساعت
		جمع	۲۲ واحد	۶۵۲ ساعت
	مربی امور تربیتی مدارس	نیمسال اول	۱۰ واحد	۳۲۰ ساعت
		نیمسال دوم	۱۲ واحد	۳۵۲ ساعت
		جمع	۲۲ واحد	۶۷۲ ساعت
مشاوره		نیمسال اول	۱۲ واحد	۳۵۲ ساعت
		نیمسال دوم	۱۲ واحد	۳۵۲ ساعت
		جمع	۲۴ واحد	۷۰۴ ساعت

فصل دوم: جداول دروس

بخش اول: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی (آموزگاری)

جدول ۲: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	آموزش و طراحی واحد یادگیری فارسی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		آموزش و طراحی واحد یادگیری علوم تجربی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		آموزش و طراحی واحد یادگیری مطالعات اجتماعی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		مدیریت کلاس درس	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	تعمیم	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۱۰	-	۱	۱	۱۲	۱۶۰	-	۴۸	۱۲۸	۳۳۶	

جدول ۳: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		آموزش و طراحی واحد یادگیری قرآن و دینی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		آموزش و طراحی واحد یادگیری تربیت بدنی	-	۱	-	-	۳۲	۱	-	-	-	۳۲	حضوری
۵		ارزشیابی توصیفی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۶	تخصصی	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۷		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	۱	-	-	-	۴۸	حضوری
۸		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۱۰	۱	۱	۱	۱۳	۱۶۰	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۶۸	

جدول ۴: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش کودکان استثنایی

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	آموزش جهت یابی و حرکت، آموزش بریل	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		زبان و گفتار در کودکان با آسیب شنوایی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		روش ها و راهبردها در تدریس کودکان کم توان ذهنی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		بررسی محتوا و روش تدریس فارسی دانش آموزان با نیازهای ویژه	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	مختصات	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۱۰	-	۱	۱	۱۲	۱۶۰	-	۴۸	۱۲۸	۳۳۶	

جدول ۵: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش استثنایی

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	بررسی محتوا و روش تدریس ریاضی دانش آموزان با نیازهای ویژه	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		بررسی محتوا و روش تدریس علوم تجربی و علوم انسانی دانش آموزان با نیازهای ویژه	۳	-	-	-	۴۸	۳	-	-	-	۴۸	حضوری
۳		ارزیابی کارکردی رفتار	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		توانبخشی شناختی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	مشترک	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	۱	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	۱	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۱۱	-	۱	۱	۱۳	۱	۱	-	۴۸	۱۲۸	۳۵۲

بخش دوم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه^۱ (دیپری)

جدول ۶: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	روانشناسی تربیتی و کاربرد آن در آموزش (با تاکید بر دوره نوجوانی)	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		مبانی آموزش در...	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		بررسی کتب درسی... ۱ (دوره متوسطه)	۱	۱	-	-	۱۶	۲	-	-	۳۲	۴۸	حضوری
۴	تخصصی	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۵		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۶		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۷	۱	۱	۱	۱۰	۱۱۲	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۲۰	

۱- در این رشته، گواهی صلاحیت با قید گرایش صادر می‌شود.

جدول ۷: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	کلیات روش‌ها و فنون تدریس	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		بررسی کتب درسی... ۲ (دوره متوسطه)	۱	۱	-	-	۱۶	۲	-	-	-	۴۸	حضوری
۳		سنجش و ارزشیابی در آموزش...	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		طراحی آموزشی در...	۱	۱	-	-	۱۶	۲	-	-	-	۴۸	حضوری
۵	تخصصی	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	-	۱	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	-	۱	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۸	۲	۱	۱	۱۲	۱۲۸	۶۴	۴۸	۱۲۸	۳۶۸	

جدول ۸: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش تربیت بدنی

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	کلی	طراحی آموزشی درس تربیت بدنی	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۲		روش یاددهی- یادگیری و ارزشیابی تربیت بدنی	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		یادگیری از طریق بازی	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۴	تخصصی	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۵		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۶		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۶	۲	۱	۱	۱۰	۹۶	۶۴	۴۸	۱۲۸	۳۳۶	

جدول ۹: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش تربیت بدنی

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تربیتی	تربیت بدنی افراد با نیازهای ویژه با رویکرد هنجار یابی و هنجارسازی	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۲		مبانی و روشهای شناسایی استعداد	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		روشهای آموزش حرکات از بنیادی تا مهارتی	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۴		ایمنی و بهداشت در درس تربیت بدنی	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	تخصصی	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۸	۲	۱	۱	۱۲	۱۲۸	۶۴	۴۸	۱۲۸	۳۶۸	

بخش سوم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت

جدول ۱۰: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	اصول و مبانی بهداشت	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		آموزش بهداشت محیط	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۳		مبانی بهداشت روان	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴	تخصصی	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۲	-	-	-	-	۳۲	مجازی
۵		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۶		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۷	۱	۱	۱	۱۰	۱۱۲	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۲۰	

جدول ۱۱: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تخصصی	آموزش بهداشت مدرسه	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		آموزش بهداشت خانواده	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		بیماری شناسی و غربالگری بیماری‌ها	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		بهداشت روان دانش آموزان	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	مشترک	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	۱	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۱۰	-	۱	۱	۱۲	۱	۱	-	۴۸	۱۲۸	۳۳۶

بخش چهارم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس

جدول ۱۲: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	کسب مهارت	آشنایی با ساختهای ۶ گانه و مبانی تربیت دینی	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		فنون راهنمایی و مشاوره (متناسب با نیازها و مسایل کودکان و نوجوانان)	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		کلیات روش‌ها و فنون تدریس	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۴	کسب دانش	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۵		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۶		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۷	۱	۱	۱	۱۰	۱۱۲	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۲۰	

جدول ۱۳: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	مجموعی	طراحی و تولید رسانه های تربیتی (با تاکید بر هنر در رسانه)	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۲		برنامه ریزی و مدیریت فعالیتهای دانش آموزی و گروهی	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		مبانی تربیت سیاسی اجتماعی و آشنایی با تجربه های مریبان تربیتی موفق	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		آموزش مهارتهای زندگی و اجتماعی	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	تخصصی	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۹	۱	۱	۱	۱۲	۱۴۴	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۵۲	

بخش پنجم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره

جدول ۱۴: نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد				ساعت				نوع آموزش		
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی		کارآموزی	جمع
۱	مشاوره	کاربرد مشاوره در راهنمایی تحصیلی و شغلی	۱	۱	-	-	۲	۱۶	۳۲	-	-	۴۸	حضوری
۲		روان شناسی پرورشی کاربردی	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۳		آسیب شناسی اجتماعی	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		مشاوره خانواده در مدرسه	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	آموزش	اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	۲	-	-	-	۲	۳۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	۱	-	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	۱	-	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۹	۱	۱	۱	۱۲	۱۴۴	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۵۲	

جدول ۱۵: نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره

ردیف	نوع درس	عنوان درس	واحد					ساعت					نوع آموزش
			نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی	کارآموزی	جمع	
۱	تربیتی	انگیزش در تعلیم و تربیت	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۲		خدمات مشاورتی در مدرسه	۱	۱	-	-	۱۶	۲	-	-	-	۴۸	حضوری
۳		کاربرد اصول و روش های تغییر و اصلاح رفتار در مدرسه	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۴		آسیب شناسی روانی کودک و نوجوان	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	حضوری
۵	تخصصی	اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در ج.ا.ا.	۲	-	-	-	۳۲	۲	-	-	-	۳۲	مجازی
۶		آموزش پژوهی در عمل	-	-	۱	-	-	۱	-	۴۸	-	۴۸	حضوری
۷		کارآموزی	-	-	-	۱	-	۱	-	-	۱۲۸	۱۲۸	حضوری
جمع کل			۹	۱	۱	۱	۱۲	۱۴۴	۳۲	۴۸	۱۲۸	۳۵۲	

فصل سوم: سرفصل دروس

سرفصل دروس دوره یکساله مشتمل بر پنج بخش ذیل می‌باشد:

- ۱- برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی آموزگاری (شامل آموزش ابتدایی و آموزش کودکان استثنایی)،
- ۲- برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی دبیری (شامل آموزش متوسطه و تربیت بدنی)،
- ۳- برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت،
- ۴- برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس،
- ۵- برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره.

بخش اول: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی آموزگاری

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یادگیری زبان به عنوان فرآیندی پویا و مستمر از تولد آغاز می شود و زمانی که دانش آموزان پا به محیط مدرسه می گذارند این توانایی بطور چشمگیری در آنان توسعه پیدا کرده است. سطح این توانایی در همه کودکان یکسان نیست و به مقدار زیادی تحت تأثیر تجربیات شخصی کودک، شرایط فرهنگی، اجتماعی و روش های تربیتی خانواده قرار دارد. معلمان دوره ابتدایی باید ضمن شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان به آنان کمک نمایند که مهارت های زبانی را برای دریافت و انتقال افکار اندیشه ها مورد استفاده قرار دهند. علاوه بر این آنان باید آگاهی لازم را نسبت به نقش زبان در یادگیری داشته باشند و بتوانند به دانش آموزان در کسب مهارت های زبانی و بکارگیری زبان در یادگیری سایر موضوعات درسی کمک نمایند.

مشخصات درس	نام درس: آموزش و طراحی واحد یادگیری فارسی
نوع درس: نظری	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز
تعداد واحد: ۲	قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۳۲	۱- با توجه به انواع ارتباط زبانی (کلامی) در ابعاد مختلف حیطه ها و فعالیت های ارتباطی در آموزش، رابطه زبان و تربیت را بفهمد و با توجه به وظایف تربیتی/آموزشی یک معلم به حضور و نقش زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش (تعلیم و تربیت) آگاه و حساس شود.
شایستگی کلیدی: تربیتی-موضوعی	۲- با درک اهمیت و نقش زبان در یادگیری، فعالیت یادگیری برای توسعه مهارت های زبانی دانش آموزان طراحی کند.
دروس پیش نیاز: -	۳- با شناخت وسعت و توالی مفاهیم و مهارت های چهارگانه زبان فارسی در کتب درسی دوره ی ابتدایی یک واحد یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نماید.
استاد متخصص برای تدریس: علوم تربیتی	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مهارت های پایه در آموزش زبان

گوش دادن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در گوش دادن
- تأثیر مهارت گوش دادن در یادگیری
- آموزش مهارت گوش دادن
- ارزش یابی از فرایند گوش دادن
- بازی های آموزشی و مهارت گوش دادن

- اختلالات شنوایی و راهبرد هایی برای رفع آن

سخن گفتن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در سخن گفتن (ارتباط تفکر و سخن گفتن)
- مهارت سخن گفتن و یادگیری
- ارزشیابی از فرایند سخن گفتن
- بازی های آموزشی و مهارت گوش دادن
- اختلالات گفتاری و راهبردهایی جهت رفع آن

مهارت خواندن

- تعریف، اهداف، اهمیت
- مراحل خواندن
- مهارت های خواندن
- ۱. خواندن برای درک مطلب
- ۲. خواندن برای کسب اطلاعات
- ۳. خواندن تجسسی / انتقادی
- نقش چشم در خواندن
- فرایند رمزگشایی در خواندن
- دشواری های کودکان در خواندن
- ۱. دامنه واژگان
- ۲. بافت و زمینه اجتماعی فرهنگی
- ۳. سطح دشواری متن و تجربیات شخصی کودک
- مهارت خواندن و یادگیری
- فرایند رمزگشایی در خواندن
- مطالعه عوامل مؤثر در آموزش خواندن
- ارزشیابی از مهارت خواندن
- بازی های آموزشی و مهارت خواندن
- اختلالات خواندن

مهارت نوشتن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در نگارش
- مهارت نوشتن و یادگیری
- فرایند نوشتن
- مراحل نوشتن در سال های آغازین
- اصولی که در هنگام نوشتن باید رعایت شود.
- هنر نوشتن (خوانا نویسی - درست نویسی - زیبا نویسی)
- اختلالات نوشتن
- انواع نوشتن

۱. خلاصه نویسی
۲. یادداشت برداری
۳. بند نویسی
۴. گزارش نویسی
۵. گزارش نویسی
۶. قالب نامه و نامه نگاری
۷. زندگی نامه نویسی
۸. گسترده نویسی
۹. تبدیل گفتار به نوشتار
۱۰. دنباله نویسی

- راهبردهایی برای تقویت نوشتن
- طراحی فعالیت‌های یادگیری برای نوشتن (املا، انشا، خاطره نویسی، گزارش نویسی و...)

فصل دوم: زبان آموزی در پایه اول ابتدایی

- ایجاد آمادگی های لازم برای زبان آموزی
- اهداف آموزش زبان در پایه ی اول ابتدایی
- ساختار کتاب درسی فارسی در پایه ی اول
- شبکه ی واژگانی و نقش آن در آموزش زبان
- آموزش نکات دستوری، نگارشی، ادبی در پایه ی اول
- روش های آموزش و ارزش یابی در برنامه ی زبان آموزی پایه ی اول
- تفاوت فردی در آموزش زبان پایه ی اول
- آموزش کودکان دو زبانه

تکالیف عملکردی: با دو معلم پایه اول ابتدایی یک معلم با تجربه بالا و یک معلم تازه کار مصاحبه و در خصوص روش آماده سازی کودکان در روزهای آغازین و مسایل و مشکلاتی که با آن روبرو هستند و شیوه های کنار آمدن با آن و کمک به کودکان گفتگو کنند. نتایج گفتگو را در قالب یک جدول مقایسه ای بر اساس محور های فوق طبقه بندی و به کلاس ارائه نماید. یافته های ارائه شده در کلاس را در قالب یک گزارش تحلیل تنظیم و ارائه کند.

فصل سوم: برنامه ی درسی آموزش زبان فارسی

- اهداف آموزشی برنامه درسی زبان آموزی
- ساختار کتاب درسی

تکالیف یادگیری: به صورت گروهی کتاب درسی شش پایه را مطالعه و در خصوص محور های طرح شده در فصل های... تا.... جدول وسعت و توالی را تنظیم کنند. کارگروه ها در سطح کلاس نهایتاً یک جدول وسعت و توالی برای.... ترسیم نموده و با کمک تکالیف های یادگیری انجام شده و ارزیابی نتایج آن جدول وسعت و توالی مورد تأیید خود را تهیه نمایند. این جدول باید به نظرخواهی معلمان پایه های مختلف گذاشته شود و نتایج در اصلاح جدول اعمال گردد.

فصل چهارم: رشد و گسترده ی مهارت های چهارگانه ی آموزش زبان در پایه های دوم تا ششم

- گوش دادن فعال

- خواندن معنادار
- خواندن با لحن و آهنگ مناسب
- بیان احساسات و ادراک به صورت گفتاری
- بیان احساسات و ادراک به صورت نوشتاری
- اختلالات در مهارت زبانی و راهبردهایی جهت رفع آن (تهدیدها، فرصت‌ها)
- تفاوت‌های فردی در آموزش مهارت‌های زبان آموزی

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی - پژوهشی در خصوص چهار مهارت زبانی را مطالعه و با نقد و تحلیل یافته های آن را در قالب یک مقاله کوتاه چگونگی بکارگیری راهبرد های مختلف در توسعه مهارت ها تبیین نماید.

فصل پنجم: فعالیت‌های آموزشی پیش بینی شده در کتاب فارسی پایه‌های دوم تا ششم ابتدایی

خواندن

- کتاب‌خوانی
- تصویرخوانی
- سرود خوانی
- تمرین و تمرکز هنگام خواندن
- راهبردهایی برای تقویت خواندن

سخن گفتن

- تلفظ معیار
- دکلمه
- مصاحبه
- بیان احساسات و عقاید
- گفت و گو
- کنترل سرعت صحبت کردن
- تکرار همراه با کاهش یا افزایش
- نقش گویی
- خاطره گویی

نوشتن

- تمرین‌های مختلف رونویسی
- آموزش خط تحریری در نوشتن
- جدول چرخشی کلمات و جمع‌سازی
- راهبردهایی برای تقویت نوشتن
- بند نویسی
- نوشتن خلاق

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای یکی از مهارت های خواندن، نوشتن، سخن گفتن (با مشخص نمودن خرده مهارت ها) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا، و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در توسعه مهارت خواندن/نوشتن/سخن گفتن گزارش نماید.

تفکر و تفسیر

- مهارت تفسیر اطلاعات، احساسات در قالب های زبانی
- پیش بینی بر اساس سرخ های متن
- تفسیر عناصر بصری با توجه به متن

تحلیل

- شناسایی کلمات کلیدی
- تعریف ایده اصلی یا احساس غالب
- شناسایی افراد، مکانها، حوادث و زمان ها و ارتباط آن ها با یکدیگر.
- یافتن ارتباطات علت و معلولی
- شناسایی معانی ضمنی

مهارت مقایسه و طبقه بندی

- نظم بخشی به روایتها و اطلاعات
- مقایسه بین آنچه می بیند و می شنود.
- آشکار کردن ارتباط بین متن و عنوان (مقایسه)

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای تلفیق مهارت های تفکر و مهارت های زبانی (با مشخص نمودن خرده مهارت ها) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا، و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در توسعه مهارت های تفکر گزارش نماید.

فصل ششم: بررسی یک واحد یادگیری

ساختار یک واحد یادگیری

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۱-۲- هدف واحد یادگیری
- ۱-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- ۱-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و نیازهای محلی
- ۱-۵- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۱-۶- چگونگی ارتباط و نحوه ی گسترش واژگان/ مهارت ها/ مفاهیم در یک واحد یادگیری و دستیابی به مهارت های چهارگانه.
- ۱-۷- شواهد و مثال ها با توجه به مهارت های چهارگانه و مفاهیم
- ۱-۸- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی واژگان، مفاهیم و مهارت ها پیرامون آن
- ۱-۹- چگونگی بکارگیری رویکرد های آموزش زبان در آموزش مهارت های چهارگانه در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام های آموزشی، درشت نویسی ها و... که به یادگیری واژگان، مفاهیم و مهارت های زبانی کمک می کند.

- ۹-۱- بررسی فرصت های یادگیری پیش‌بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن.
- ۱۰-۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری.
- ۱۱-۱- روش هایی که بتوان واژگان، مفاهیم و مهارت های چهارگانه زبانی را با زندگی دانش‌آموزان ارتباط داد.
- ۱۲-۱- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت های تفکر
- ۱۳-۱- طراحی ارزش یابی تکوینی از واحد یادگیری
- ۱۴-۱- طراحی ارزش یابی، مجموعی از واحد یادگیری

فعالیت یادگیری:

انتخاب یک مقاله در یکی از زمینه های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن در قالب یک مقاله کوتاه. یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک های رویکرد کل نگر/ تحلیلی/ ترکیبی در آموزش مفاهیم و چهار مهارت های زبان فارسی بررسی و تحلیل نماید.

فعالیت عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری برای یک فصل از کتاب فارسی با در نظر گرفتن مفاهیم و چهار مهارت زبانی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری شناختی برای تحلیل و بررسی محتوای کتاب فارسی، استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای مطالعه مقالات علمی- پژوهشی و تهیه مقالات کوتاه، و شیوه مشارکتی در طراحی و تولید واحد های یادگیری

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- دادرس، محمد و نقیب زاده، میرعبدالحسین. (۱۳۸۶). زبان، مساله ای معرفتی و تربیتی در آراء فیلسوفان و مربیان، فصلنامه اندیشه های نوین تربیتی. ۳(۳)، ۹۵-۱۱۷
- ۲- دادرس محمد (۱۳۹۱) طبقه‌بندی چندگانه موضوعی واژگان پایه فارسی، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، ۷(۲۷) ۳۳-۶۶.
- ۳- دستجردی کاظمی مهدی، سلیمانی زهرا. ۱۳۸۵، آگاهی واج شناختی چیست؟، پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال ۶، شماره ۴، ۹۳۱-۹۵۴

منبع فرعی:

- ۱- صفوی، ک. ۱۳۸۲؛ معنی‌شناسی کاربردی؛ تهران: انتشارات همشهری.
- ۲- محسنیان راد، مهدی. ۱۳۸۴ ارتباط شناسی. تهران: سروش
- ۳- نعمت زاده شهین، دادرس محمد، دستجردی کاظمی مهدی و منصوری زاده، محرم (۱۳۹۰). واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی، تهران: مدرسه برهان
- ۴- یول، جرج. (۱۳۷۹) نگاهی به زبان، (یک بررسی زبان‌شناختی)، ترجمه نسرین حیدری، تهران: سمت.
- ۵- Fillmore, L.W., & Snow, C. E. (2002). *What teachers need to know about language*. Washington, DC: ERIC Clearinghouse of Languages and Linguistics.
- ۶- Yule, G. 1996. *The Study of Language*. Cambridge, UK: Cambridge University Press
- ۷- باطنی محمدرضا (۱۳۸۵) زبان و تفکر؛ مجموعه مقالات زبان‌شناسی. چاپ هشتم. تهران. آگه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۷ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۸ نمره

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری علوم تجربی»

۱- معرفی درس و منطق آن

حوزه یادگیری علوم تجربی شامل مطالعه فرآیندهای حیاتی و موجودات، زمین و پیرامون آن، تغییرات ماده و انرژی، طبیعت و مواد فراوری شده، علوم در اجتماع، علوم در زندگی روزانه و تاریخ علم در ایران و اسلام است. علوم تجربی هم در مرحله تلوین و شکل گیری چارچوب های مفهومی و هم در عرصه چگونگی کاربرد و عمل و تصرف در طبیعت در بستر گستره دیگر حوزه های معرفتی بشر شکل می گیرد و منشور و نمار می کند. پرورش علمی دانش آموزان و برخوردار شدن ایشان از سواد علمی فناوری در بعد شخصی و فردی از لازمه های زندگی سالم و موفقیت آمیز، و در بعد اجتماعی لازمه بقای عزت مدار و توسعه پایدار ایران اسلامی است. از آن رو در فرآیند آموزش این درس، معلمان باید از طریق طراحی و اجرای پروژه های علمی (برای آموزش به کودکان) به روش کاوشگرانه، زمینه ساز پرورش انواع تفکر می شود و خود یادگیری، ژرف اندیشی و تعالی جویی در دانش آموزان را میسر می سازد.

نام درس: آموزش و طراحی واحد یادگیری علوم تجربی Teaching and Designing of Learning Unit for Science	مشخصات درس نوع درس: نظری
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> ▪ یک پروژه علمی - آموزشی را با بکارگیری مهارت های یادگیری علوم تجربی طراحی و اجرا و یافته های آن را بر اساس معیارهای پژوهش علمی مورد نقد و ارزیابی قرار دهد. ▪ یک واحد یادگیری را با استفاده از امکانات و ظرفیت های محلی برای آموزش مفاهیم اساسی / مهارت های برنامه درسی علوم تجربی طراحی و نتایج آن را در درک عمیق مفاهیم / کسب مهارت ها را گزارش نماید. 	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ ساعت شایستگی کلیدی: تربیتی - موضوعی دروس پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: استاد علوم پایه (ترجیحاً متخصص ریاضی)

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- آموزش علوم در دنیای در حال تغییر
- معنای علم و آموزش علوم
- در هم تنیدگی شاخه های مختلف علوم
- کودکان چگونه یاد می گیرند
- ایده های فعلی کودکان
- یادگیری اکتشافی
- یادگیری تعاملی
- تجربیات دست اول کودکان
- پرورش مهارت های پژوهش در کودکان
- آموزش علوم به صورت تلفیقی

- تفاوت فردی یادگیرندگان (سبک‌های یادگیری)

تکلیف یادگیری

بررسی کاربرد تجربیات دست اول کودکان در آموزش علوم، آموزش در موقعیت‌های اتفاقی در قالب گزارش تدریس معلمان، مقالات و پژوهش‌ها، مشاهدات کلاسی و گزارش آن به کلاس.

تکالیف عملکردی

- طراحی یک موقعیت یادگیری با رویکرد یادگیری اکتشافی یادگیری حاصل پژوهش، یادگیری تعاملی
- طراحی یک موقعیت یادگیری با استفاده از فناوری اطلاعات، ICT

فصل دوم: اهداف و محتوای آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی

- اهداف، محتوا، در برنامه آموزش علوم تجربی
- مفاهیم اساسی در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی
- بدن انسان و بهداشت آن (علوم زیست)
- محیط زنده (علوم زیستی)
- محیط غیر زنده (علوم زمین)
- ماده و انرژی (علوم فیزیکی)
- شیوه سازماندهی مفاهیم اساسی

تکالیف یادگیری

مطالعه برنامه درسی علوم و تهیه گزارشی از نحوه سازماندهی مفاهیم اساسی در پایه‌های مختلف.

فصل سوم: مهارت‌های یادگیری علوم

شیوه‌های پرورش مهارت پژوهش

- پرورش مهارت پرسش‌گری - پیش‌بینی و طراحی شامل تشخیص پرسش‌های قابل تحقیق، استفاده از دانسته‌های فعلی برای پیش‌بینی - ایجاد فرصت‌هایی برای طراحی روش‌هایی برای پاسخ به پرسش و ترغیب به طراحی کار پژوهشی
- پرورش مهارت مشاهده به هدف جمع‌آوری شواهد با استفاده از منابع اطلاعاتی معتبر
- ترغیب به مشاهده
- استفاده از ابزار کمکی برای مشاهده و جمع‌آوری اطلاعات
- ارائه مشاهدات

پرورش مهارت‌های برقراری ارتباط، مباحثه و ارزیابی

- یادداشت برداری
- محتوا و زمان آرایه گزارش

مهارت تفکر

- مرتب کردن و تنظیم اطلاعات
- دسته‌بندی - طبقه‌بندی - مرتب کردن
- تحلیل ارتباط‌ها در یک بخش، تمام بخش‌ها، مقایسه‌ها، تضادها
- پیش‌بینی، فرضیه سازی
- نتیجه‌گیری
- پیشنهادات

تکلیف یادگیری

مطالعه نقش مهارت‌های یادگیری علوم از منظر تأثیرگذاری بر یادگیری و ادراک عمیق مفاهیم علمی، انتقال آموخته‌ها به موقعیت‌های واقعی زندگی دانش‌آموزان در منابع علمی، پژوهش‌ها، مقالات و ارائه یافته‌های آن در قالب مقاله کوتاه.

تکلیف عملکردی

اجرای یک پروژه علمی - آموزشی با بکارگیری مهارت‌های پیش‌بینی شده در آموزش علوم و نقد و ارزیابی آن بر اساس معیارهای مطالعه علمی.

طراحی یک فرصت یادگیری

فصل چهارم: روش‌های تدریس علوم

- روش‌های فعال و غیرفعال
- ساخت‌گرایی و انفرادی کردن آموزش علوم
- حل مسئله
- پروژه علمی
- پرسش و پاسخ در کلاس
- روش مشارکتی و گروهی
- نحوه ارزشیابی از پروژه‌ها

تکالیف یادگیری

مشاهده یک کلاس درس علوم و تهیه گزارش تحلیل از نحوه به کارگیری روش‌های آموزش علوم به همراه ارائه پیشنهادات برای توسعه مهارت‌های دانش‌آموزان.
هدایت پرسش‌های دانش‌آموزان در فرآیند آموزش.

تکالیف عملکردی

طراحی یک موقعیت یادگیری با استفاده از یکی از روش پیشنهاد شده برای تدریس علوم تجربی و چگونگی هدایت پرسش‌های دانش‌آموزان در فرآیند آموزش.

فصل پنجم: وسایل و مواد مورد نیاز در انجام فعالیت‌ها

- مواد (موجودات زنده)
- کیت‌ها
- ابزارهای دور ریختنی
- وسایل سمعی و بصری
- تابلوها
- منابع و مواد چاپی
- منابع الکترونیکی

تکالیف یادگیری

تهیه یک نمونه از مواد آموزشی مورد نیاز برای آموزش موقعیت یادگیری انتخاب شده.

فصل ششم: طراحی واحد یادگیری درس علوم تجربی

- تعریف واحد یادگیری
- عنوان یک واحد یادگیری از درس علوم ابتدایی
- ایده کلیدی
- چرایی و چیستی یادگیری
- اهداف یادگیری
- پرسش‌های اساسی در علوم ابتدایی
- پیش‌سازمان دهنده‌ها در درس علوم
- مفاهیم و مهارت‌های ذهنی و عملی
- نقشه مفهومی
- طراحی فرصت‌های یادگیری در سطوح شایستگی‌های ۱ و ۲ و ۳
- ارزشیابی از فرصت‌های یادگیری
- پیامدهای یادگیری
- طراحی نقشه ذهنی

فعالیت عملکردی

طراحی و تولید یک واحد یادگیری حول یکی از مفاهیم اساسی آموزش علوم و نقد ارزیابی آن در سر کلاس.

فصل هفتم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در درس علوم تجربی

- اهداف ارزشیابی
- انواع ارزشیابی
- روش‌های ارزشیابی
- ارزشیابی از مهارت‌ها
- ارزشیابی از نگرش‌ها
- ارزشیابی فعالیت‌های خارج از مدرسه (پروژه‌ها و...)
- شیوه ارائه نتایج ارزشیابی به دانش‌آموز، مدرسه، والدین.

تکلیف یادگیری

تهیه طرح ارزشیابی برای موقعیت یادگیری انتخاب شده

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت‌های یادگیری مستقیم، فردی از طریق مطالعه پژوهش‌ها، مقالات علمی در زمینه آموزش علوم و راهبردهای آموزش مهارت‌های علمی و کاربرد آن در درک مفاهیم علوم، بکارگیری مهارت‌های علمی، اجرای پروژه‌های علمی-آموزشی برای یادگیری مهارت‌های یادگیری علوم و آموزش آن به دانش‌آموزان، بکارگیری شیوه مشارکتی در اجرای پروژه‌ها، بررسی گزارش‌ها در سطح کلاس درسی، بکارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت‌های آموزشی و ارائه راهبردهایی برای بهبود یادگیری دانش‌آموزان و خلق فرصت‌های جدید یادگیری.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی: مبانی آموزش علوم در دوره ابتدایی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

منبع فرعی: برنامه‌های درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی.

طراحی فعالیت‌های یادگیری در دوره ابتدایی، ماهرخ حسن زادگان رودسری، نشر: پژوهشگر برتر، ۱۳۹۷

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی از پوشه کار: طراحی فعالیت یادگیری از یک واحد درسی علوم ابتدایی و ارائه آن ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف، ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری مطالعات اجتماعی»

۱- معرفی درس و منطق آن

دانش آموزان نیاز دارند در آموزش های مدرسه ای فرصت هایی برای به چالش کشیدن ایده های خود و دیگران در خصوص مسایل اجتماعی در سطح محلی، ملی و جهانی در اختیار داشته باشند تا از این طریق روحیه حقیقت جویی، عدالت خواهی، حق طلبی، تکلیف مداری، دعوتگری، مذاکره، انصاف، و نوع دوستی و پذیرفتن مسئولیت الهی در قبال نوع بشر، خصوصاً محرومان و مستضعفان را پرورش دهند. تحقق این امر مستلزم آن است که معلمان توانایی تحلیل برنامه درسی ملی مطالعات اجتماعی همچنین توانایی آموزش و فرصت های یادگیری آن را با نیازهای یادگیرندگان تطبیق و با بهره گیری از ظرفیت های محیط زندگی طراحی نمایند.

<p>نام درس: آموزش و طراحی یادگیری مطالعات اجتماعی</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>Teaching and Designing of Learning Unit for Social Studies</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیتی</p> <p>دروس پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: استاد علوم انسانی (ترجیحاً متخصص علوم اجتماعی)</p>
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> با مطالعه پیشینه آموزش مطالعات اجتماعی تحولات این موضوع و ارتباط آن با مباحث اساسی در حوزه آموزش مطالعات اجتماعی را تحلیل و ارتباط آن با نیاز یادگیرندگان در موقعیت اجتماعی محل خدمت خود را گزارش نماید. ساختار برنامه درسی مطالعات اجتماعی را تحلیل و نقش نظریه های یادگیری در انتخاب و سازماندهی اهداف، محتوا، روش های تدریس و تأثیر آن بر روند یادگیری و انطباق سازی فراگیران بر محیط زندگی با کسب مهارت های اجتماعی مشاهده نمایند. 	

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول

- تعریف مطالعات اجتماعی
- ضرورت و اهمیت برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- نیازهای محلی

فصل دوم: برنامه درسی مطالعات اجتماعی

- اهداف
- مفاهیم و مهارت های اساسی در مطالعات اجتماعی
- حوزه های موضوعی در برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- ارزش ها در برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- مهارت های مشترک
- سواد عددی
- سواد خواندن
- مهارت فناوری

- مهارت‌های زندگی
- شناخت خود
- ارزش‌ها
- ارتباط با دیگران
- هدف‌گذاری
- تصمیم‌گیری
- کنترل خشم
- مراقبت از سلامتی
- مهارت کاوشگری
- بازی‌های روانی

تکالیف یادگیری

- ۱- بررسی رابطه میان تم‌ها با مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- ۲- بررسی ارتباط حوزه‌های موضوعی و مهارت‌ها در برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی
- ۳- مشاهده کلاس درس (مستقیم، فیلم، عکس و تصاویر) و تحلیل راهکارهای استفاده شده برای آموزش ارزش‌ها

تکالیف عملکردی

رسم شبکه ارتباطی میان حوزه‌های موضوعی، مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه درسی (نقشه مفهومی)

فصل سوم: شناسایی و بررسی کتاب درسی مطالعات اجتماعی

- شناسایی ساختار کتاب درسی و ساختار دروس
- مفاهیم
- مهارت‌ها (ذهنی، عملی)
- فرصت‌های یادگیری پیش‌بینی شده
- چگونگی تلفیق محتوا با سایر دروس یا حوزه‌های یادگیری
- بررسی فصول، بخش‌ها و واحدهای تدریس

تکالیف عملکردی

- ۱- تحلیل یک واحد یادگیری و شناسایی درجه تلفیق مهارت‌ها، ارزش‌ها و مفاهیم حول موضوع
- ۲- طراحی یک موقعیت یادگیری با رویکرد تلفیقی

فصل چهارم: راهبردهای تدریس و یادگیری

- آموزش مستقیم
- آموزش غیر مستقیم
- پروژه‌ها
- فردی
- گروهی

طرح کلی پروژه‌ها

- انتخاب تم یا موضوع پروژه

- شناسایی و بررسی زمینه‌ها جهت آموزش حوزه‌های مطالعات اجتماعی
- تعیین اهداف و انتخاب منابع در اجرای پروژه‌ها
- نحوه ارزشیابی از پروژه‌ها

تکالیف یادگیری

نمونه‌ای از پروژه‌ها در آموزش مطالعات اجتماعی را به جهت نوع و ویژگی‌های پروژه مورد نقد بررسی قرار دهد.

تکالیف عملکردی

مهارت آموزان به صورت انتخابی یکی از دو فعالیت زیر را انتخاب نمایند.

الف) به صورت گروهی یک نمونه پروژه آموزشی را برای آموزش یکی از مباحث درس مطالعات اجتماعی طراحی، در مدرسه اجرا و نتایج آن را به کلاس گزارش کنند.

ب) مهارت آموزان اخبار و رویدادهای جاری را در سطح محلی / ملی / بین‌المللی مطالعه و یکی از رویدادها را برای تدریس مباحث درس مطالعات اجتماعی انتخاب و برای آن یک واحد درسی طراحی و در کلاس اجرا نمایند.

فصل پنجم: ساختار یک واحد یادگیری در درس مطالعات اجتماعی

- عنوان واحد یادگیری
- تعریف واحد یادگیری
- ایده کلیدی
- منطق واحد یادگیری
- چرایی طراحی واحد یادگیری
- مفاهیم اساسی
- نقشه مفهومی
- مهارت‌های ذهنی و عملی
- سطوح شایستگی‌ها
- پیامدهای یادگیری
- نقشه ذهنی

فصل ششم: فرصت‌های یادگیری

- چگونگی ارتباط و نحوه‌ی گسترش مفاهیم / مهارت‌ها در یک واحد یادگیری
- شواهد و مثال‌ها با توجه به مفاهیم اساسی
- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی حوزه‌های موضوعی پیرامون آن
- فرآیند کاوشگری و چگونگی به کارگیری مهارت‌های آن در سازماندهی واحد یادگیری
- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام‌های آموزشی،... که به یادگیری مفاهیم کمک می‌کند.
- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری
- روش‌هایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش‌آموزان ارتباط دارد.
- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت‌های تفکر
- طراحی ارزشیابی تکوینی از واحد یادگیری
- طراحی ارزشیابی، مجموعه‌ای از یادگیری

تکلیف یادگیری

یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک‌های رویکرد کاوشگری و درجه تلفیقی بررسی و طراحی نماید.

تکلیف عملکردی

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری حول یک موضوع انتخابی با استفاده از مفاهیم و مهارت‌های حداقل سه حوزه موضوعی.

۳- منابع آموزشی

منبع اصلی: کتاب روش آموزش مطالعات اجتماعی کد ۶۰۰۰

مبانی آموزش مطالعات اجتماعی (رشته علوم تربیتی گرایش پیش دبستانی و دبستانی)، حسین زراع، نسیم سعید، چاپ ۱۳۹۶.

منبع فرعی: کتاب «طراحی فعالیت یادگیری در دوره ابتدایی»...، ماهرخ حسن زادگان رودسری، ۱۳۹۷، نشر پژوهشگر برتر، تهران.

برنامه درسی مطالعات اجتماعی، کتاب درسی مطالعات اجتماعی

نشانی مجله مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، Jisr.ut.ac.ir

برای استفاده از منابع انگلیسی مطالعات اجتماعی می توانید از سایت ناشران McGrawHill social studies استفاده نمایید.

راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۷ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۶ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی و ارائه پروژه طراحی واحد یادگیری ۷ نمره

سرفصل درس «مدیریت کلاس درس»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره مندی از دانش یاد گرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است.

نام درس به فارسی: مدیریت کلاس درس	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Classroom management	نوع درس: نظری
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- با تحلیل و تفسیر موقعیت یک کلاس درس، ساماندهی صحیح را در کلاس بکار می گیرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- با شناخت ویژگی های کلاس های چند پایه، این ظرفیت را در راستای مدیریت زمان و بهره گیری از تجربیات متمایز یادگیرندگان برای طراحی فرصت های یادگیری مورد استفاده قرار می دهد.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: علوم تربیتی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مدیریت کلاس درس

- اصول کلی مدیریت کلاس
- شیوه های مدیریت کلاس
- فضای مطلوب برای یادگیری
- پیشگیری از مشکلات رفتاری
- مداخله های خاص برای تغییر رفتار
- قرار داد گروهی
- قرارداد فردی
- بازی رفتار خوب
- دوری موقت

تکلیف عملکردی:

یک کلاس درس / موقعیت تربیتی در سطح مدرسه را مشاهده، و گزارشی از روش های مدیریت بکار گرفته شده تهیه و نتایج را به همراه نقد و بررسی و مبتنی بر یافته های علمی گزارش نماید.

فصل دوم: الگوها و روش های کلاس داری

- فرهنگ کلاس درس
- مقررات کلاس درس
- جو کلاس درس

رفتار در کلاس درس.

عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به بررسی روش‌های مدیریت کلاس‌هایی می‌پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است.

فصل سوم: مدیریت کلاس درس و راهنمای یادگیری

رویکرد سیستمی

انضباط و معانی آن

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت کلاس درس

یک سیستم یادگیری را در موقعیت آموزشی تجزیه و تحلیل کند و روابط حاکم بر آن را توضیح دهند

فعالیت عملکردی:

مدیریت کلاس درس را در یک موقعیت آموزشی اجرا کرده و بصورت گزارشی ارائه دهد

فصل چهارم: نکات مورد توجه در برنامه‌ریزی برای آموزش کلاس‌های چند پایه

- برابری فرصت‌های آموزشی در فرایند آموزش

- آزادی عمل معلم در برنامه‌ریزی کلاس‌های چند پایه

- استفاده از منابع محلی در اداره کلاس‌های چند پایه (منابع انسانی - منابع مالی)

- تشکیل گروه‌های کوچک آموزشی در کلاس

- تاکید بر مفاهیم و مهارت‌های اساسی در برنامه درسی

تکلیف یادگیری:

مشاهده تدریس (فیلم/ حضور در کلاس چند پایه) در کلاس چند پایه و تهیه گزارش تحلیلی از آن بر اساس یکی از محورهای فوق

فصل پنجم: نحوه تنظیم جدول ساعات هفتگی در کلاس‌های چند پایه

- مدیریت زمان و نقش معلم در کلاس‌های چند پایه

- قوانین و مقررات در کلاس‌های چند پایه

- گروه‌های یادگیری در کلاس‌های چند پایه و نحوه سازماندهی و هدایت آن

تکلیف یادگیری:

مشاهده تدریس (فیلم/ حضور در کلاس چند پایه) در کلاس چند پایه و تهیه گزارش تحلیلی از آن بر اساس یکی از محورهای فوق و ارائه به کلاس

مصاحبه با معلم با تجربه در کلاس‌های چند پایه، و گفتگو در خصوص مشکلات مدیریت کلاس نقاط قوت و ضعف و آنچه از آن آموخته است، نحوه سازمان دادن اهداف و محتوای برنامه درسی، نحوه بکارگیری ظرفیت دانش آموزان و منابع محلی برای حل مشکلات و تهیه یک جدول مقایسه‌ای از شباهت‌ها و تفاوت‌های مشکلات و روش‌های مختلف اداره کلاس کلاس چند پایه بر اساس گزارش‌های ارائه شده در کلاس.

فصل ششم: سازماندهی محتوا

- برنامه‌ریزی بر اساس مهارت‌ها و مفاهیم مشترک

- برنامه‌ریزی بر اساس موضوعات مشترک

- برنامه‌ریزی بر اساس تلفیق موضوعات مختلف درسی
- ظرفیت برنامه‌ریزی تلفیقی برای کلاس‌های چند پایه
- تم‌ها و ملاک‌های انتخاب تم

تکلیف یادگیری:

مقایسه روش‌های سازماندهی محتوا و ظرفیت آن برای آموزش موضوعات مختلف در کلاس‌های چند پایه
انتخاب یک تم و طراحی فعالیت‌های یادگیری برای سازماندهی موضوعات مختلف پیرامون آن

تکلیف عملکردی:

یک واحد یادگیری بر اساس یکی از روش‌های سازماندهی محتوا برای آموزش در کلاس‌های چند پایه (حد اقل سه پایه) طراحی و تدوین نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

مهرداد، حسین (۱۳۸۸): هنر تدریس (الگوها، روش‌ها، فنون و راهبردهای تدریس). تهران: نشر روان.
زرافشان، علی (۱۳۸۴). کلاس‌های چند پایه. انتشارات مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌های گروهی ۷ نمره
ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۵ نمره

سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متربیان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متربیان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس: اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق/ مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان
- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار
- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه‌ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی
- مصداق‌یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:
  - مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری
  - مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش‌آموزان
  - مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش‌آموزان با مشکلات ویژه
  - و.....
- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن
- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه‌ای و شناخت ارزش‌های متعارض در آن
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آیینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰)، اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استادراهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما/ معلم راهنما^۲ وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲۵۶+۹۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

۲- معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^۳ توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

۳- این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها / روش / منابع / زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی / گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزشیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش ابتدایی

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی»

۱- معرفی درس و منطق آن:

ریاضیات، ریشه در قوه تعقل انسانی و نقشی موثر در درک قانونمندی طبیعت دارد. دانش آموزان، نیاز دارند در آموزش‌های مدرسه‌ای، فرصت‌هایی برای اکتشاف خلاقانه پدیده‌ها و حل مسائل علمی در اختیار داشته باشند تا از این طریق، در برخورد با مسائل، بتوانند بطور منطقی استدلال کنند، قدرت تجزیه و انتزاع داشته باشند و درباره پدیده‌های پیرامونی، تئوری‌های جامع بسازند.

تحقق این امر، مستلزم آن است که معلمان بتوانند با بهره‌گیری از استانداردهای فرایندی در آموزش ریاضی، استعداد دانش آموزان را در حل مسائل و پرورش تفکر ریاضی، تقویت کنند. آموزش ریاضی در دوره ابتدایی، بیش از آنکه بر آموزش اصول، تعاریف و اثبات‌های دقیق مبتنی باشد، بر توانایی دانش آموزان در درک اصول و مفاهیم و تعمیم‌های آن به موقعیت‌های واقعی، متمرکز است. در این رابطه، معلمان باید قادر باشند با توجه به موقعیت یادگیری و سطح درک دانش آموزان، مسائل چالش برانگیزی طرح کنند که علاقه کودکان را جلب کرده و توانایی‌های آنان برای متمرکز شدن بر راه حل‌ها و یافتن روش‌های مختلفی که به حل احتمالی مسئله منجر می‌شود، پرورش دهند. بعلاوه، معلمان در طراحی و سازماندهی فرصت‌های یادگیری و هدایت آن، باید به گونه‌ای عمل نمایند که عدم موفقیت‌های متوالی دانش آموزان، موجب دلسردی آنها نشده، بلکه با حمایت و پشتیبانی معلمان، فرصتی برای رفع بدفهمی‌ها یا یافتن راه و روش‌های تازه و بدیع فراهم شود، به گونه‌ای که دانش آموزان به حل کنندگان خلاق مسئله، تبدیل شوند.

نام درس به فارسی: آموزش و طراحی یادگیری ریاضی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: teaching and design learning mathematics	نوع درس: نظری
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> با درک اصول و اهداف برنامه درسی آموزش ریاضی دوره ابتدایی، چگونگی سازماندهی مفاهیم و طراحی فرصت‌های یادگیری مرتبط با موقعیت‌های واقعی زندگی دانش آموزان را تحلیل و تبیین کند. با استفاده از انواع روش حل مسئله، موقعیت یادگیری را با لحاظ نمودن سطح توانایی دانش آموزان طراحی و تاثیر آن بر تعمیق یادگیری را ارزیابی نماید. 	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی:
	موضوعی/تربیتی
	دروس پیش نیاز:-
	استاد متخصص برای تدریس:
	استاد علوم پایه
	(ترجیحا متخصص ریاضی)

۲- فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن :

فصل اول: کلیات

- ماهیت ریاضیات، باورها نسبت به ریاضیات در گذشته و حال
- ضرورت آموزش ریاضیات در دوره ابتدایی
- اصول آموزش ریاضی در دوره ابتدایی
- استانداردهای فرایندی در آموزش ریاضی در دوره ابتدایی (حل مسئله، استدلال، اثبات، پیوندها و اتصالات، ارتباطات و بازنمایی)
- حل مسئله (ساختن دانش ریاضی از طریق حل مسئله)
- اثبات و استدلال (بررسی یک حدسیه ریاضی؛ بیان و ارزیابی یک استدلال یا اثبات؛ انتخاب و بکارگیری شیوه‌های مختلف استدلال)
- ارتباطات (سازماندهی تفکر ریاضی از طریق برقراری ارتباط؛ بیان ایده‌ها و تفکرات ریاضی بطور واضح و شفاف؛ تحلیل و ارزیابی ایده‌ها و تفکرات ریاضی دیگران، بکارگیری زبان ریاضی)
- پیوندها و اتصالات (تشخیص ارتباط بین مفاهیم ریاضی و بکارگیری آنها؛ تشخیص و بکارگیری مفاهیم ریاضی در زمینه‌های خارج از ریاضی)
- بازنمایی‌ها (تولید و بکارگیری بازنمایی‌ها برای سازماندهی، ثبت و برقراری ارتباط بین ایده‌های ریاضی؛ انتخاب، بکارگیری و تبدیل بازنمایی‌ها برای مدلسازی و تفسیر پدیده‌های فیزیکی، اجتماعی و ریاضی)

فصل دوم: برنامه درسی آموزش ریاضی

- اهداف
- برنامه درسی ریاضی در دوره ابتدایی
- وسعت و توالی مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه درسی
- ساختار کتاب درسی
- فرایند شکل‌گیری مفاهیم ریاضی
- معنادارسازی ریاضیات
- ریاضیات در خارج از مدرسه و در مدرسه

تکلیف یادگیری:

یکی از کتاب‌های درسی دوره ابتدایی را انتخاب و با وسعت و توالی مفاهیم و مهارت‌ها، چگونگی معناسازی مفاهیم/ کسب مهارت‌ها توسط دانش‌آموزان را بررسی و گزارش نمایید.

تکلیف عملکردی:

رسم شبکه ارتباطی میان حوزه‌های موضوعی، مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه درسی (نقشه مفهومی)

فصل سوم: اصول و استانداردهای پایه ۱ تا پایه ۳

- اعداد و عملیات (مفهوم اعداد حسابی، ترتیبی، اصلی، کسری و رابطه بین آن‌ها، راه‌های نمایش اعداد، سیستم‌های عددی؛ شمارش چند تا چند تا؛ مفاهیم مختلف جمع و تفریق و رابطه بین آنها و اثری که عمل آنها بر اعداد حسابی دارند؛ رابطه بین جمع و تفریق با ضرب و تقسیم؛ راهبردهای انجام محاسبات، محاسبات ذهنی و تخمین زدن)

- جبر (درک الگوها و روابط؛ طبقه بندی بر اساس ویژگی ها؛ شناسایی و ادامه الگوهای ساده عددی، هندسی یا اصوات؛ درک خواص و ویژگی عملیات؛ بازنمایی ملموس، تصویری یا کلامی از نمادها؛ مدلسازی به کمک تصویر یا اشیاء؛ توصیف تغییرات کیفی یا کمی در بافت های مختلف)
- هندسه (شناسایی و نامگذاری اشکال دو بعدی و سه بعدی؛ توصیف ویژگی اشکال دو بعدی و سه بعدی؛ بیان مکان هندسی و توصیف روابط بکمک هندسه مختصاتی؛ تقارن)
- اندازه گیری (درک ویژگی های قابل اندازه گیری اشیاء، واحدها، سیستم ها و فرایندهای اندازه گیری؛ بکارگیری فنون، ابزار و فرمول های اندازه گیری برای تعیین اندازه)، هم ارزی و تبدیل، ارتباط میان صفات (مساحت، شکل، محیط و مساحت، حجم و شکل).
- تحلیل داده ها (طرح سوالی که بتوان پاسخ آن را بکمک جمع آوری، سازماندهی و نمایش داده ها بدست آورد؛ انتخاب و بکارگیری روش های آماری مناسب برای تحلیل داده ها؛ پیش بینی و نتیجه گیری بر اساس داده ها؛ درک و بکارگیری مفهوم ابتدایی احتمال)

تکلیف یادگیری:

- توالی مفاهیم/ مهارت ها را در برنامه درسی در پایه های اول تا سوم بررسی و با توجه به بدفهمی های رایج در یادگیری ریاضی، پیشنهاداتی برای رفع بدفهمی های دانش آموزان ارائه نماید.
- گزارشی از یک جلسه تدریس مفاهیم/ مهارت های آموزش ریاضی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را به همراه پیشنهاداتی برای بهبود سطح یادگیری دانش آموزان، ارائه کند.
- یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مفاهیم/ مهارت ها در یکی از پایه های اول، دوم، سوم طراحی نماید.

فصل چهارم: اصول و استانداردهای پایه ۴ تا پایه ۶

- اعداد و عملیات (درک کسر بعنوان جزئی از یک کل، عضوی از یک مجموعه، مکانی روی محور اعداد، تقسیم دو عدد بر هم؛ ارزش مکانی اعداد بزرگ، مقایسه و مرتب کردن اعداد حسابی، کسرها و اعشاری ها، درک مفاهیم مختلف ضرب و تقسیم و تاثیر عمل آنها بر اعداد طبیعی؛ درک روابط بین عملیات در حل مسئله؛ درک خواص ضرب و تقسیم؛ انتخاب و بکارگیری استراتژی های مختلف در محاسبه یا تخمین حاصل عملیات با اعداد طبیعی)
- جبر (توصیف، تعمیم دنباله های عددی و هندسی؛ آشنایی با مفهوم متغیر و بکارگیری حروف بجای مقدار نامعلوم؛ بکارگیری مدل ها برای درک و ارائه روابط کمی؛ بررسی تاثیر تغییر یک متغیر بر متغیر دیگر)
- هندسه (شناسایی و تحلیل ویژگی ها و خواص اشکال دو بعدی و سه بعدی؛ طبقه بندی اشکال بر مبنای خواص و ویژگی ها؛ همنهشتی و تشابه؛ توصیف مکان و حرکت؛ پیش بینی و شناسایی نتیجه انتقال، دوران یا بازتاب یک شکل دوبعدی؛ محور و مرکز تقارن در شکل های دوبعدی؛ رسم اشکال دو و سه بعدی؛ شناسایی و ساخت اشکال سه بعدی با داشتن بازنمایی دوبعدی آنها؛ شناسایی و رسم بازنمایی دوبعدی اشکال سه بعدی؛ مساحت؛ حجم)
- اندازه گیری (درک طول، مساحت، حجم، اندازه زاویه و انتخاب واحد مناسب برای اندازه گیری و بیان طول، مساحت، حجم، جرم، زمان، دما و اندازه زاویه؛ تبدیل واحدهای اندازه گیری؛ انتخاب استراتژی مناسب برای تخمین محیط، مساحت و حجم اشکال نامنظم؛ تخمین اندازه ها با داشتن مرجع مقایسه؛ مساحت جانبی و حجم مکعب مستطیل)

- تحلیل داده ها (طراحی تحقیق برای پاسخ به یک سوال و توجه به روش جمع آوری اطلاعات؛ جمع آوری اطلاعات از طریق مشاهده، پرسشنامه، آزمایش؛ نمایش اطلاعات بکمک جدول نمودار تصویری؛ شاخص های مرکزی شامل میانگین، میانه و مد؛ مقایسه کردن و برقراری ارتباط بین ارائه های مختلف داده ها؛ پیش بینی و نتیجه گیری کردن بر اساس داده ها؛ توصیف پیش آمدها با شانس وقوع برابر؛ پیش بینی احتمال وقوع یک پیش آمد)

تکلیف یادگیری :

- توالی مفاهیم/ مهارت ها را در برنامه درسی در پایه های چهارم تا ششم بررسی و با توجه به بدفهمی های رایج در یادگیری ریاضی، پیشنهاداتی برای رفع بدفهمی های دانش آموزان، ارائه نماید.
- گزارشی از یک جلسه تدریس مفاهیم/ مهارت های آموزش ریاضی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را به همراه پیشنهاداتی برای بهبود سطح یادگیری دانش آموزان، ارائه کند.
- یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مفاهیم/ مهارت ها در یکی از پایه های چهارم، پنجم، ششم طراحی نماید.

فصل پنجم: حل مسئله

- حل مسئله به مثابه مسئله حل کردن (جورج پولیا،....)
- حل مسئله به مثابه رویکرد آموزش
- راهبردهای حل مسئله
- ساختن یک مدل، رسم شکل یا نمودار، الگوسازی و جستجو برای پیدا کردن یک الگو، حدس و آزمون، ساخت فهرست منظم، درست کردن جدول یا چارت، حذف حالت های نامطلوب، تشکیل معادله، حل مسئله ساده تر، معکوس عمل کردن، استفاده از استدلال منطقی.

تکلیف یادگیری:

- انواع راهبردهای حل مسئله را در منابع علمی مطالعه و ظرفیت هر یک از این راهبردها را برای آموزش مفاهیم و مهارت های ریاضی، در قالب یک مقاله کوتاه، ارائه نماید.
- گزارشی از یک جلسه تدریس، در زمینه آموزش راهبردهای حل مسئله را تحلیل و نقش راهبردهای بکارگرفته شده در کمک به یادگیرندگان در درک مفاهیم ریاضی را تحلیل و به همراه پیشنهاداتی برای تاثیرگذاری بیشتر بر یادگیری دانش آموزان، ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

- یک نمونه فرصت یادگیری برای آموزش یکی از راهبردهای حل مسئله، با توجه به سطوح متفاوت توانایی دانش آموزان، طراحی و تدوین نماید.

فصل ششم: طراحی واحد یادگیری بر مبنای رویکرد حل مسئله

- عنوان واحد یادگیری
- هدف واحد یادگیری
- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و بافت و زمینه فرهنگی
- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری

- چگونگی ارتباط و نحوه گسترش مفاهیم/ مهارت ها در یک واحد یادگیری و دست یابی به مفهوم نهایی/ مهارت مورد نظر
- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی حوزه های موضوعی پیرامون آن
- شواهد و مثال ها با توجه به مفاهیم اساسی
- فرصت های یادگیری پیش بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن
- بدفهمی های دانش آموزان در یادگیری مفاهیم ریاضی و روش های رفع آن
- برنامه ریزی برای بکارگیری منابع آموزشی و تلفیق ICT و ریاضیات
- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری
- فرصت های برقراری ارتباط مفاهیم با زندگی واقعی
- فرصت رشد مهارت های تفکر و فرایندهای ریاضی
- تعیین رویکرد، شیوه و ابزار سنجش و ارزیابی.

تکلیف یادگیری :

یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک های رویکرد حل مسئله و درجه تلفیق بررسی و طراحی نماید.

تکلیف عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری، برای یکی از مفاهیم اساسی در برنامه درسی ریاضی با رویکرد حل مسئله، با توجه به بافت و زمینه زندگی دانش آموزان، اجرا و ارزیابی نتایج یادگیری در قالب یک گزارش.

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی و مشارکتی از طریق مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش ریاضی و راهبردهای حل مسئله و کاربرد آن در درک مفاهیم ریاضی، تحلیل پاسخ به پرسش های طرح شده به هنگام ارائه گزارش ها به شیوه مشارکتی. بکارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبردهایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری.

۴- منابع آموزشی:

منبع اصلی:

- مبانی آموزش ریاضی برای معلمان دبستان و مهارت آموزان آموزش ابتدایی. مولف دکتر مانی رضائی. دانشگاه فرهنگیان. ۱۳۹۷.
- کتاب تدریس ریاضی در دوره ابتدایی، نوشته گیل باتل. ترجمه شهرناز بخشعلی زاده. انتشارات سمت. ۱۳۹۴.
- آموزش ریاضیات در دبستان. مولفین: روبین بورگسن، شلی دال. مترجم: دکتر امیر حسین آشنا. ناشر: بینش نو. ۱۳۹۳.
- کمک به کودکان در یادگیری ریاضیات. مولفان: رابرت. ای. ریس، مرلین. ن. سایدام، مری مونتگومری لیند کوئیست. مترجم: مسعود نوروزیان. انتشارات مدرسه. ۱۳۹۳.
- ریاضیات برای معلمان (نسخه مهارت آموز، نسخه مدرس)، نویسنده: جان ال. مارتین - مترجم شهرناز بخشعلی زاده. انتشارات مدرسه. ۱۳۸۹.

- کمک کنیم کودکان ریاضی یادگیرند. کمیته مطالعه یادگیری ریاضی. تدوین کنندگان: جرمی کیل پارتیک و جین سوافورد. مترجمان: مهدی بهزاد و زهرا گویا. انتشارات فاطمی. ۱۳۸۷.
  - Van De Walle, J.A., Karp, K.S., Bay-Williams, J.M. (2013). (8th Edition). Elementary and Middle School Mathematics: Teaching Developmentally, Student Value Edition. Boston: Pearson.
  - Lester, F.K., Jr., (Ed.) (2007). Second handbook of research on mathematics teaching and learning: A Project of the National Council of Teachers of Mathematics. Information Age.
  - Alex anderson, G. (2000). The Random Walks of George Polya. Cambridge university press.
  - Principles and standards for school mathematics. (2000). NCTM.
  - Assessment & evaluation of school mathematics, NCTM.
- منبع فرعی:
- کتاب «طراحی فعالیت یادگیری در دوره ابتدایی»...، ماهرخ حسن زادگان رودسری، ۱۳۹۷، نشر پژوهشگر برتر، تهران.
  - برنامه درسی ریاضی، کتاب درسی ریاضی.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی و ارائه پروژه طراحی واحد یادگیری ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف، ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است. ۵۰٪ از تکالیف عملکردی، می‌تواند بصورت گروهی اجرا شود.

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری دینی و قرآن»

۱. معرفی درس و منطق آن

اولین تجربیات یادگیری مفاهیم اخلاقی و دینی در خانواده و از طریق ارتباط با اعضاء خانواده، نزدیکان و همسالان شکل می گیرد. در مبانی تعلیم و تربیتی دینی دوره ابتدایی (هفت سال دوم) به عنوان یک دوره تأثیر گذار در شکل گیری رفتار های دینی و اخلاقی در کودکان و نیز تقید به مسایل دینی محسوب می شود. آشنایی معلمان با فرآیند رشد اخلاقی و روش های آموزش آن، به آنها در انتخاب زبان متناسب با سطح رشدی دانش آموزان و سازمان دادن موقعیت های یادگیری تأثیر گذار برای درک مفاهیم دینی، شکل گیری و تقویت ارزش ها و باور های دینی کمک کند.

نام درس: آموزش و طراحی واحد یادگیری دینی و قرآن	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
با مطالعه روش های بکارگرفته شده در آموزش مفاهیم اخلاقی و دینی تناسب آن با ظرفیت های ذهنی دانش آموزان را مورد بررسی قرار دهد.	تعداد واحد: ۲
با تحلیل برنامه درسی آموزش دینی و قرآن فرصت های یادگیری را برای آموزش طراحی و اجرا نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: تربیتی - موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: استاد گروه علوم انسانی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : جایگاه آموزش دینی در تربیت

- زمینه فلسفی
- نگرش به آموزش دینی
- زبان آموزش دین
- مستقیم
- غیرمستقیم
- تجارب دست اول و آثار و نتایج آن
- تربیت دینی و پرورش تفکر
- زمینه روانشناختی تربیت دینی
- ماهیت یادگیری در آموزه های دینی (اعتقادات، اخلاق، احکام)
- ویژگیهای رشدی و تکامل آن در درک آموزه های دینی
- ظرفیتهای ذهنی کودک و درک مفاهیم اعتقادی
- ظرفیتهای ذهنی کودک و درک مفاهیم اخلاقی
- زمینه اجتماعی تربیت دینی

خانواده و تربیت دینی

مدرسه و تربیت دینی

نهادهای تربیت دینی

رسانه‌ها و تربیت دینی

تکالیف یادگیری:

۱) انتخاب نمونه‌ای از مفاهیم اعتقادی / اخلاقی و مصاحبه با دانش آموز / معلم / متخصصان تعلیم تربیت و تهیه یک گزارش

مستندی درباره ظرفیت‌های ذهنی دانش آموزان در درک و بکارگیری مفاهیم.

۲) مشاهده کلاس درس (مستقیم / فیلم) و تهیه گزارش تحلیلی از نقش مدرسه در آموزش‌های دینی

فصل دوم: برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی و قرآن در دوره ابتدایی

- رویکرد و اهداف برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

- اصول انتخاب و سازماندهی محتوا

- روش‌های یاددهی - یادگیری

- نقش و جایگاه ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی

- شیوه‌های ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی

تکلیف عملکردی:

رسم شبکه مفهومی برای مفاهیم و آموزه‌های دینی طرح شده در برنامه درسی و تناسب آن با ویژگی‌های رشدی دانش آموزان.

فصل سوم: مواد آموزشی در برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی و قرآن

- ساختار، ویژگی و نقش کتاب درسی دانش آموز

- ساختار، ویژگی و نقش کتاب کار

- ساختار، ویژگی و نقش کتاب راهنمای معلم

- نقش و ویژگی سایر مواد آموزشی

تکلیف عملکردی:

تحلیل یک نمونه از واحد‌های یادگیری کتاب درسی و بررسی میزان سازگاری آن با عناصر برنامه درسی.

فصل چهارم: روش‌های تدریس قرآن

الف - خواندن قرآن :

۱- آموزش مهارت روخوانی

۱-۱- بخش خوانی کلمات و ترکیب‌های قرآنی با ترکیب صامت‌ها و مصوت‌ها، حرف ساکن، حرف مشدد بر اساس آموخته‌های

سواد آموزی فارسی و با اشاره صحیح به هر بخش، توسط معلم، با استفاده از لوحه آموزشی و خواندن دسته جمعی و انفرادی دانش آموزان

۱-۲- تمرین خواندن کلمات و عبارات قرآنی به صورت شمرده

۱-۳- تمرین خواندن کلمات و عبارات قرآنی به صورت معمولی و روان

۲- آموزش نمادهای خاص رسم الخط قرآن کریم :

۱-۲- تاء گرد، انواع تنوین، کاف بدون سرکج و الف کوچک

۲-۲- واو و یای کوچک (در اشباع حرکت هاء ضمیر)

۳-۲- همزه (ء)

۴-۲- نون کوچک (التقاء ساکنین)

۵-۲- حروف مقطعه

۶-۲- علامت مد

۳- آموزش حروف ناخوانا:

۱-۳- انواع حروف ناخوانا

۲-۳- آموزش حروف ناخوانا به صورت حروف متمایز

۳-۳- آموزش قواعد حروف ناخوانا

۴- روش تدریس انواع وقف

۵- شیوهی رفع اشکالات روخوانی

۶- آموزش قرائت

ب) پیام‌های قرآنی

ج) درک معنا: روش آموزش معنا کردن ترکیب‌ها و عبارات ساده یا پرکاربرد قرآن کریم

د) داستان‌های قرآنی

هـ) خواندن از روی قرآن کامل

و) حفظ نسبی آیات و سوره‌های قرآن کریم

تکلیف عملکردی:

با اهداف بررسی برنامه درسی و ارتباط آن با روش‌های تدریس بخش‌های مختلف، طراحی آموزشی با استفاده از شیوه‌های مختلف آموزش قرآن طراحی و اجرا نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس واضح مبانی آموزش دینی، مطالعه مستقل و تعاملی برای تهیه گزارش از توانایی‌های دانش‌آموزان در درک مفاهیم دینی و اخلاقی و بکارگیری راهبرد غیر مستقیم برای رسم شبکه مفهومی و تحلیل واحد یادگیری. در آموزش قرآن استفاده از روش‌های مختلف مهارت‌آموزی و نیز بهره‌گیری از منابع محلی برای پاسخ به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، تأکید می‌شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- مبانی و روش تدریس تعلیم و تربیت دینی در دوره ابتدایی. درس‌نامه دوره‌های تربیت معلم. کد کتاب. ۶۰۰۱.
- روش‌های تدریس تعلیمات دینی (هدیه‌های آسمانی). دکتر اکبر سلیمان نژاد. انتشارات سمت.
- کتاب معلم (راهنمای تدریس) آموزش قرآن پایه سوم دبستان. طرح ارتقاء آموزش قرآن در دوره ابتدایی. ۱۳۸۹. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
- ویژگی‌های کتاب‌های آموزشی دینی (دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه) مجموعه راهنماهای تولید کتاب‌های آموزشی. ۱۳۸۷. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
- روش آموزش قرآن دوره ابتدایی. رضا نباتی. ۱۳۸۳. رشد آموزش قرآن. شماره ۶.
- روش آموزش قرآن دوره ابتدایی. کد ۶۰۱۱. ۱۳۸۲. دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی.

- روش های آموزش مسائل دینی به دانش آموزان دوره ابتدایی با تاکید بر روش های غیر مستقیم. زهرا نامدار و فاطمه رهبری. ۱۳۹۴ سومین همایش ملی مدرسه فردا.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون پایانی ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش هنر فرصت لازم برای مواجهه کودکان با دنیایی که مملو از اطلاعات در قالب های مختلف و پیچیده بصری (شکل ها، اندازه ها، رنگ ها، الگو ها، ساختار ها، و بافت ها) و غیر بصری است را فراهم می کند. توجه به "تربیت هنری" در آموزش دوره ابتدایی موجب می شود تا دانش آموزان توانایی استفاده از "حواس" خود را یاد بگیرند و بتوانند اطلاعات را از منابع محیط پیرامون خود با دقت انتخاب و آنها را بر اساس معیار های معتبر مورد بررسی و استفاده قرار دهند. توانایی معلمان در خلق فرصت های یادگیری با بهره گیری از قدرت تخیل، تفکر، حواس دانش آموزان به آنان کمک خواهد کرد تا ضمن تقویت رشد عاطفی و ذهنی دانش آموزان، از زبان هنر به عنوان یکی از شیوه برقراری ارتباط برای کمک به یادگیری آنان در موضوعات درسی مختلف استفاده کنند.

نام درس: آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
با درک نقش آموزش هنر در رشد ظرفیت ها و استعداد های دانش آموزان فرصت های یادگیری را برای تقویت توانایی های زیبایی شناسی، تفکر، و ابراز احساسات به زبان هنر تدارک ببیند.	تعداد واحد: ۲
برنامه درسی هنر را از منظر تربیت هنری و نقش هر یک از حوزه های هنری در پرورش توانایی های دانش آموزان مورد نقد و بررسی قرار دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: استاد گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعاریف هنر
- کارکرد و نقش هنر در تربیت و یادگیری
- تاریخچه آموزش هنر در ایران و جهان
- سیر تحول آموزش هنر در دبستان های ایران

مبانی آموزش هنر

- مبانی روان شناختی آموزش هنر
- نظریه هوشهای چند گانه و نقش هنر در پرورش انواع هوش
- نقش هنر در رشد شناختی، عاطفی و اجتماعی دانش آموزان
- اهمیت توجه به نیازها، علایق و تجربیات کودکان در آموزش هنر
- خصوصیات روان شناختی کودکان در سنین ۶ تا ۱۱ چگونگی تربیت هنری آنان در این سنین
- تعریف جدید از سواد و چگونگی ایجاد ارتباط از طریق انجام فعالیت های هنری
- رویکرد دیسیپلین محوری در آموزش هنر

- زیباشناختی
- خلاقیت
- منش تفکر
- تفکر انتقادی (نقد هنری)

تکلیف یادگیری:

با مقالات علمی پژوهشی در زمینه ویژگی های زیبا شناسی دانش آموزان در دوره ابتدایی، رویکرد ها در آموزش هنر و نقش هنر در یادگیری را مطالعه و دیدگاه خود در زمینه نقش هنر در آموزش و یادگیری را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: آموزش هنر

فرآیند آموزش

- ادراک حسی
- درک عناصر و واژگان و مفاهیم هنری
- خلق هنری
- درک مفاهیم
- ابراز فردی

ادراک حسی

- حس بینایی
- حس شنوایی
- حس حرکتی
- حس لامسه

عناصر بصری

- نقطه
- خط
- سطح
- حجم
- شکل (فرم)
- رنگ ها
- بافت

اصول زیبا شناسی

- نظم
- تقارن
- تناسب
- ریتم
- ترکیب بندی
- نقش هر یک از مفاهیم در تولید آثار هنری

درک مفاهیم و اصول در آثار هنری

- نحوه برقراری ارتباط با آثار هنری
- منحصر به فرد بودن آثار هنری خود و دیگران
- قضاوت و تفسیر

تکلیف یادگیری:

از منظر رویکرد تربیت هنری، روش آموزش مفاهیم هنری به کودکان را در یک موقعیت یادگیری در سطح مدرسه مطالعه و آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

تکلیف عملکردی:

با رعایت فرآیند آموزش هنر برای آموزش یکی از مفاهیم ذکر شده فرصت یادگیری را طراحی، اجرا و نتایج آن را از منظر تقویت توانایی های زیباشناسی دانش آموزان گزارش نماید.

فصل سوم: برنامه درسی هنر دوره ی ابتدایی

- رویکرد
- اصول
- اهداف کلی برنامه ی درسی آموزش هنر

حوزه های آموزش هنر

- تربیت شنوایی
- نقاشی
- کاردستی و حجم سازی
- قصه و نمایش
- آشنایی با میراث فرهنگی

روش های تدریس و ارزشیابی در آموزش هنر

- رویکردهای سنتی در آموزش هنر
- رویکردهای اکتشافی در آموزش هنر

ارزشیابی

- مشاهده
- خود ارزیابی
- ارزیابی همسالان
- ثبت و گزارش دادن
- ملاک ها و سطوح عملکرد در ارزیابی یک تولید هنری

فضا و مواد آموزشی در آموزش هنر

- نقش ابزار و منابع در آموزش هنر
- وسایل سمعی و بصری
- وسایل قابل مصرف (دور ریختنی ها)

تکلیف یادگیری:

نمونه ای از آثار هنری دانش آموزان را به جهت، خلق ایده هنری، نحوه استفاده از قالب ها و ابزار های هنری، مورد بررسی قرار داده و ارزیابی خود را بر اساس اصول و معیار های زیبایی شناسی ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

برنامه درسی آموزش هنر را از منظر ارتباط عناصر برنامه با یکدیگر و نقش هر یک از حوزه های هنری در پرورش قدرت خلاقیت، توانایی های ذهنی و عاطفی دانش آموزان با توجه به تربیت هنری مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس رویکرد تربیت هنری و ارتباط آن با حوزه های مختلف آموزش هنر، مطالعه مستقل و تعاملی برای تهیه گزارش از توانایی های دانش آموزان در ابراز ایده ها و افکار به زبان هنر (با استفاده از قالب های هنری)، راهبرد غیر مستقیم برای تحلیل برنامه درسی بر اساس رویکرد تربیت هنری و نقش آن در پرورش توانایی های دانش آموزان.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

آموزش عمومی هنر: چیستی، چرایی، چگونگی. محمود مهر محمدی. ۱۳۹۰. انتشارات مدرسه.

برنامه درسی و آموزش هنر در آموزش و پرورش. محمود مهر محمدی و مرجان کیان. ۱۳۹۳. انتشارات سمت.

رویکردهای معاصر در آموزش هنر. ایوان گودالیوس و پک اسپیرز. ترجمه فرشته صاحب قلم. ۱۳۹۰. نشر نظر.

نقش هنر در آموزش و پرورش و بهداشت روانی کودکان. حسن میرزا بیگی. ۱۳۹۰. انتشارات مدرسه.

آشنایی با نقش هنر در پیشبرد فعالیت های پرورشی مدارس. غلامعلی کیومرثی. ۱۳۸۶. انتشارات مدرسه.

راهنمای معلم برنامه درسی هنر برای معلمان پایه اول، دوم و سوم ابتدایی. مینا نواب صفوی، فاطمه دارپور و همکاران. ۱۳۸۵. دفتر تالیف کتب درسی، وزارت آموزش و پرورش.

راهنمای برنامه درسی هنر دوره ابتدایی برای معلمان پایه های چهارم، پنجم و ششم ابتدایی. مینوایه الهی و همکاران. ۱۳۹۱. دفتر تالیف کتب درسی، وزارت آموزش و پرورش.

تربیت هنری در قلمرو آموزش و پرورش. محمد امینی. ۱۳۸۴. انتشارات آریژ.

آموزش هنر در مدارس دوره ابتدایی. آیه الله محمد پور. ۱۳۸۲. موسسه منادی تربیت.

نقاشی دوره ابتدایی. آیه الله محمد پور و مهوش سهیلی. ۱۳۸۲. موسسه منادی تربیت.

- Davies, Dan (2010). Enhancing the role of the arts in primary pre- service teacher education. Bath Spa University, Newton Park, Bath, Somerset BA29BN, England, UK.
- Eisner, Elliot (2002). The Lessons the Arts Teach, Available at Learning and Arts: Arts Crossing Boundaries Proceedings from an Invitational Meeting for Education, Los Angeles. and Youth Funders Held January,
- Kaynar Tanir, Ayben Cakir Ilhanb, Ayse. Ayhan Ozerc, Zulfikar niz (2012). Teaching visual arts in primary school. teaching departments of postmodern art education Turkey. Ankara 06590, approach. Ankara University, Faculty of educational Sciences,

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون پایانی ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و طراحی واحد یادگیری تربیت بدنی»

۱- معرفی درس و منطق آن:

تربیت بدنی بعنوان عاملی اساسی و موثر در توسعه فردی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و اقتصادی است. حوزه یادگیری تربیت بدنی و سلامت، به دنبال برقراری سلامت کامل جسمی، روانی، عاطفی و ایجاد زمینه های لازم در جهت شناسایی روش های درست انجام فعالیت های جسمانی، ارتقای توانایی های بدنی و حرکتی، تبیین روش های تفریحی سالم و ترویج بهداشت اصول سالم زیستن و پیشگیری از ایجاد بیماری، اختلال، معلولیت های جسمی و توانمندسازی افراد در تسلط بر رفتار خود و حفظ سلامت است.

نام درس به فارسی: آموزش و طراحی واحد یادگیری تربیت بدنی	
نام درس به انگلیسی: foundations and physical education	
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> با درک اصول و اهداف برنامه درسی آموزش تربیت بدنی دوره ابتدایی، ظرفیت های جسمی، روحی و روانی دانش آموزان خود را بشناسد و به منظور پرورش آنها، محتوا را در ابعاد جسمانی، عقلانی، اجتماعی، روانی و معنوی بصورت تلفیقی سازماندهی نماید. دانش آموزان خود را بنحوی هدایت کند که در قبال سلامتی خود مسئولیت پذیر باشند و به نقش خود در تضمین سلامت جسمی و روانی و نشاط فردی و اجتماعی، بخصوص سلامت خانواده باور داشته باشند. با تاکید بر کارگروهی و فعالیت های جمعی، فعالیت های بدنی و ورزشی را بنحوی آموزش دهد که دانش آموزان یاد بگیرند چگونه در قالب گروه کار کنند، اعتماد بنفس شان را افزایش دهند، برای اوقات فراغت خود برنامه ریزی کنند، خطر کنند، در مسائل درگیر شوند و بکمک دیگران مسائل را حل کنند. 	مشخصات درس نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ تعداد ساعت: ۳۲ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی دروس پیش نیاز:- استاد متخصص برای تدریس: استاد گروه تربیت بدنی

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن :

فصل اول: کلیات

- جایگاه تربیت بدنی دوره ابتدایی در جهان معاصر
- ضرورت و کارکرد آموزش تربیت بدنی در دوره ابتدایی
- اصول آموزش مهارت های ورزشی در دوره ابتدایی و تشویق و ترغیب دانش آموزان برای گنجاندن فعالیت جسمانی و ورزش در زندگی
- استانداردهای آموزش تربیت بدنی در دوره ابتدایی و روش های درست انجام فعالیت های جسمانی بمنظور حفظ بدن از خطر ها و آسیب ها
- تقویت جسمانی و ارتقای توانایی های بدنی و حرکتی
- تبیین روش های تفریحی سالم و اصول سالم زیستن
- بهبود رفتارهای عاطفی - اجتماعی از طریق تربیت بدنی

فصل دوم: برنامه درسی آموزش تربیت بدنی

- اهداف برنامه درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی: حفظ سلامت و تندرستی و شناسایی و شکوفایی استعداد های ورزشی دانش آموزان
- آموزش مفاهیم اساسی: حرکات پایه و حالت های صحیح بدنی؛ فواید ورزش؛ بهداشت و تغذیه ورزشی؛ ایمنی و فعالیت بدنی
- آموزش سطح مقدماتی مهارت های بنیادی و ورزشی
- شکل گیری عادات مناسب ورزشی
- توجه به کسب ارزش های اخلاقی و روحیه جوانمردی در ورزش و بازی
- مشارکت در فعالیت های اجتماعی و ورزشی در مدرسه و در ساعات خارج از مدرسه و اجتماع

تکلیف یادگیری:

یکی از رشته های ورزشی دوره ابتدایی را انتخاب و با وسعت و توالی مهارت ها، چگونگی کسب مهارت ها در آن رشته توسط دانش آموزان را بررسی و گزارش نماید.

فصل سوم: اصول و استانداردهای تربیت بدنی

- مهارت های بنیادی؛ آمادگی جسمانی و حرکتی؛ مهارت در مقدمات ورزش های رایج آموزشگاهی؛ مهارت در شناخت مفاهیم از طریق فعالیت؛ مهارت در اجرای ترکیبی حرکات پایه
- مهارت در بازی های ورزشی و فعالیت های حرکتی بمنظور توانمندسازی دانش آموزان در استفاده از ظرفیت های مختلف در موقعیت های متفاوت: بازی های گروهی و تلفیقی با سایر دروس
- بازی های سنتی و بومی - محلی با هدف تقویت هویت ملی
- تفریحات سالم
- ایمنی و پیشگیری از آسیب های فردی و جمعی در ابعاد و شرایط مختلف

تکلیف یادگیری:

- توالی مهارت ها را در برنامه درسی در یکی از رشته های ورزشی بررسی و با توجه به بدفهمی های رایج در یادگیری تربیت بدنی، پیشنهاداتی برای رفع بدفهمی های دانش آموزان ارائه نماید.
- گزارشی از یک جلسه تدریس مهارت های آموزش تربیت بدنی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را به همراه پیشنهاداتی برای بهبود سطح یادگیری دانش آموزان، ارائه کند.
- یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت ها در یکی از رشته های ورزشی طراحی نماید.
- انواع راهبردهای تدریس تربیت بدنی را در منابع علمی مطالعه و ظرفیت هر یک از این راهبردها را برای آموزش مهارت های ورزشی، در قالب یک مقاله کوتاه، ارائه نماید.

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی و مشارکتی بمنظور کسب و توسعه شایستگی ها توسط دانش آموزان در زمینه آموزش تربیت بدنی. ارائه و بکارگیری راهبردهایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری جهت تحقق ظرفیت های وجودی آنان. ارائه راهبردهایی برای بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی دانش آموزان در کلاس تربیت بدنی. استفاده از روشهای فعال و خلاق در زمینه تعامل موثر دانش آموزان با مربی، همسالان و انواع محیط های یادگیری برای تحقق یادگیری معنادار. بهره گیری از فناوری های نوین آموزشی بصورت مکمل در آموزش تربیت بدنی.

۴- منابع آموزشی:

منبع اصلی:

- کتاب معلم (راهنمای تدریس) تربیت بدنی دوره ابتدایی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
- ضمیمه های کتاب تربیت بدنی دوره ابتدایی.

منبع فرعی:

- یادگیری حرکتی (مفاهیم و کاربردها). ۱۳۹۶. نوشته ریچارد ای. مگیل. ترجمه دکتر محمد کاظم واعظ موسوی و معصومه شجاعی، انتشارات بامداد کتاب.
- یادگیری حرکتی و اجرا (از اصول تا تمرین). ۱۳۹۵. نوشته ریچارد ای. اشمیت. ترجمه دکتر مهدی نمازی زاده و دکتر محمد کاظم واعظ موسوی، انتشارات سمت.
- تجربیات حرکتی کودکان: اثرات کمبود آن- راهکارهای عملی برای رفع آنها. ۱۳۹۶. تالیف کلاس بالستر. ترجمه دکتر مجید جلالی فراهانی و فهیمه کاظمی، انتشارات بامداد کتاب.
- Johnstone & ..Perceptual-motor activities for children with web resource. 2011. Jill A Molly Ramon. Human kinetics

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. ۵۰٪ از تکالیف عملکردی، می تواند بصورت گروهی اجرا شود.

سرفصل درس «ارزشیابی توصیفی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

سنجش در برنامه درسی فعالیتی مستمر و برنامه ریزی شده است که نتایج آن، نه تنها انعکاس دهند سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان است بلکه، باید بتواند اطلاعات لازم را برای ارزیابی برنامه درسی، فرصت های یادگیری و قضاوت حرفه ای از سوی معلم تدارک ببیند. توانایی مهارت آموزان در تهیه طرح سنجش متناسب با اهداف یادگیری و سطوح آن، شیوه تهیه انواع آزمون و بررسی پایایی و اعتبار آن، و نحوه استفاده از آزمون های هنجار شده به آنان کمک می نماید تا متناسب با اهداف برنامه درسی، موقعیت آموزشی و ویژگی یادگیرندگان از انواع آزمون ها برای ارزیابی سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان استفاده نموده و برای ارتقاء آن برنامه ریزی نمایند.

نام درس به فارسی: ارزشیابی توصیفی نام درس به انگلیسی: Descriptive evaluation	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی دروس پیش نیاز:- استاد متخصص برای تدریس: علوم تربیتی
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود: ۱- توجه به عمق و کیفیت یادگیری همه جانبه دانش آموزان و توصیفی از وضعیت یادگیری آنها ارایه دهد که موجب اصلاح و بهبود و توسعه مهارتها، دانش ها و نگرش های دانش آموزان گردد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول -

تعریف ارزشیابی توصیفی
ویژگی های ارزشیابی توصیفی
اهمیت و ضرورت بازنگری ارزشیابی تحصیلی
ماهیت فلسفی ارزشیابی توصیفی

تکالیف یادگیری: مطالعه مقاله های مربوط به مطالب و ارائه در گروه های کوچک :

فصل دوم -

ابزارها و روش های ارزش یابی
آزمون های عملی
کارپوشه
سنجش مشاهده ای
مصاحبه با پرسش های شفاهی
سنجش پرسش نامه ای
یادداشت های روزانه

پروژه (چک لیست، نشریه دیواری، مقاله، گزارش، طراحی و....)

تکلیف عملکردی: یک نمونه پوشه کار دانش آموزی را به جهت استفاده از انواع راه کار های سنجش تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی و با استفاده از منابع علمی، پوشه کار را به جهت کمک به یادگیری دانش آموز/ اصلاح روش های آموزش حاشیه نویسی و ارائه نماید.

دیدن فیلم های آموزشی در خصوص ابزار های ارزشیابی توصیفی و نقد آن در گروه های کلاسی

فصل سوم-

آشنایی با نمون برگه های ارزشیابی توصیفی

ارزشیابی توصیفی

بازخورد توصیفی

خود سنجی و هم سان سنجی

آزمون های مداد کاغذی

عملکرد کارنامه و گزارش های عملکرد تحصیلی - تربیتی - گزارش پیشرفت تحصیلی

تکالیف یادگیری: چند مقاله علمی پژوهشی در خصوص انواع آزمون ها را مطالعه و نقاط قوت و ضعف هر یک را در قالب یک مقاله کوتاه به همراه نقد و نظر شخصی ارائه نماید.

ارزشیابی توصیفی و رشد شخصیت

جنبه های جسمانی

جنبه های روانی اجتماعی

جنبه های عاطفی

جنبه های اخلاقی

رشد شناختی و فراشناختی

تکالیف عملکردی

در گروه های کلاسی مطالب با بحث و تبادل نظر و ارائه نتیجه پایان پذیرد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه مستقیم و فردی در مطالعه گزارش های پژوهشی و بررسی میزان اعتبار یافته های پژوهش / آزمون. از روش حل مسئله برای تهیه طرح سنجش، تحلیل و تفسیر نتایج

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- علی جوادیار. ارزشیابی توصیفی ابزار ها و روش ها. اصفهان: نشر نوشته

منابع فرعی:

۱- حسین بنی اسدی آشنایی با طرح ارزشیابی توصیفی وزارت آموزش و پرورش معاونت آموزشی

۲- رمضان کرمی ۹۱ ارزشیابی توصیفی با تاکید بر راهبرد های فراشناختی قم. رواق دانش

۳- علی رجایی، غلامرضا آفتاب سوار ۹۴ راهنمای ارزشیابی توصیفی در عمل تربیت حیدریه انتشارات عالم افروز

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) می باشد.

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که مهارت آموز باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس : اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
همانگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنما بررسی و نقد نماید	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها

- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای این نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیرنده بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی کودکان استثنایی

سرفصل درس «آموزش جهت یابی و حرکت، آموزش بریل»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یکی از گروه های کودکان با نیاز های ویژه، گروه دارای آسیب بینایی هستند که با بروز آسیب بینایی محدودیت هایی از نظر دامنه و تنوع تجربیات، حرکت مستقل به اطراف و تعامل با محیط برای فرد بوجود می آید که این گروه مورد توجه آموزش و پرورش ویژه هستند. از این رو معلمان با شناخت کافی از آسیب های بینایی و اثرات آن بر رشد شناختی، بدنی، عاطفی، اجتماعی، ارتباطی و همچنین شناخت نقاط قوت این گروه از دانش آموزان، میتوانند با آگاهی از جایگزین کردن راه های دیگر دریافت درون داد های حسی لازم برای جبران آسیب حس بینایی، و با توانایی برنامه ریزی و مدیریت محیط یادگیری، تغییر شیوه های ارتباطی و آگاهی از روند ها و راهبرد ها ی آموزشی و شیوه های مناسب سازی مواد آموزشی و راه های ارتباطی در حوزه آسیب دیدگان آسیب بینایی، این گروه کودکان را به سر منزل موفقیت سوق دهند.

نام درس به فارسی: آموزش جهت یابی و حرکت، آموزش بریل	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
معلمان با آگاهی از روند آموزش آسیب دیدگان بینایی، شناخت طیف آسیب های بینایی و در نظر داشتن آثار این آسیب بر جنبه های مختلف رشد، با استفاده از راهبرد ها و ابزار های مناسب، شیوه های آموزش را با نیاز های آموزشی دانش آموزان انطباق داده و فرصت های آموزشی منطبق با نیاز های یادگیرندگان مختلف را ایجاد کرده و با اتکا بر سایر توانمندی های این گروه از کودکان، مهارتهای غیر بصری و جبرانی را توسعه دهند.	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: اساتید مجرب در حرکت و جهت یابی/ استاد مجرب در آموزش خط بریل

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول - ساخت و کار چشم و بهداشت آن

رشد طبیعی سیستم بینایی انسان

اصطلاحات مرتبط با ساختار و کارکرد سیستم بینایی انسان

اصطلاحات مرتبط با بیماری ها و اختلالات سیستم بینایی انسان

تعاریف جاری آموزشی از دانش آموزان آسیب دیده بینایی، معیار های تشخیصی

استفاده از باقی مانده بینایی

شناسایی دانش آموزان کم بینا و نابینا

بخش دوم- ویژگی های دانش آموزان نا بینا و کم بینا

اثرات آسیب بینایی بر خانواده کودک و اثر متقابل آن بر اعتماد بنفس کودک

رشد و توسعه سایر حواس (شنوایی، لامسه، چشایی و بینایی) با توجه به آسیب بینایی

اثرات آسیب بینایی بر رشد اولیه (سیستم حرکتی، شناختی، تعاملات اجتماعی/ عاطفی، خودیاری و زبان)

جنبه های روانشناختی آسیب بینایی

اثر اختلالات بینایی بر تجربه و یادگیری زیربخش

اثرات آسیب بینایی بر رفتارهای اجتماعی و استقلال

اثرات آسیب بینایی بر زبان و ارتباط

بخش سوم- راهبرد های آموزشی

روش های توسعه مهارت های ارتباطی تغییر یافته برای دانش آموزان آسیب دیده بینایی شامل:

تغییرات لازم برای خواندن و نوشتن کم بینایان

مهارت های گوش کردن و مهارت های جبرانی گوش کردن

مهارت های ارتباطی نوشتاری شامل دستخط

روش های توسعه مهارت های ادراک لمسی برای دانش آموزانی که اساسا از طریق لمس یاد میگیرند.

آموزش خواندن و نوشتن بریل

شکل های برجسته قابل لمس (مانند نقشه، نمودار، جدول و غیره)

ابزار ها و وسایل مناسب برای آموزش علوم و ریاضیات (مثل حساب افزار)

آموزش خواندن و نوشتن بریل (۲) شامل اعداد و علائم ریاضی، حروف الفبای زبان عربی، علوم پایه، الفبای زبان انگلیسی و کوتاه

نویسی زبان انگلیسی در خط بریل:

مهارت های تایپ کردن با ماشین پر کیتز و صفحه کلید

روش های توسعه کارایی بصری شامل:

استفاده از مهارت های بصری

استفاده از وسایل سازگار چشمی

تغییر محیط

روش های توسعه مهارت های تحصیلی

استفاده از چرتکه

استفاده از حساب افزار (لوح ریاضی)

استفاده از ماشین حساب گویا

تفسیر اطلاعات گرافیکی (نقشه ها، نمودارها، جدول ها)

بخش چهارم: مهارت های جهت یابی و حرکت

آشنایی با مهارت های جهت یابی و حرکت به عنوان یکی از مهارت های جبرانی مورد نیاز دانش آموزان آسیب دیده بینایی

مبانی آموزش مهارت های جهت یابی و حرکت به عنوان یکی از مهارت های جبرانی مورد نیاز دانش آموزان آسیب دیده بینایی

مفاهیم اساسی برای جهت یابی و حرکت در دوره پیش دبستانی و روش های آموزش این مفاهیم به کودکان خرد سال آسیب دیده

بینایی

اجزای جهت یابی

مهارت های حرکت

مهارت های پیش از عصا (شامل راهنمای بینا، فنون حفاظتی)

مهارت ها و فنون کاربرد عصا

روش های آماده سازی دانش آموزان آسیب دیده بینایی برای سنجش و آموزش مهارت های پیش از عصا

روش های آموزش مهارت های جهت یابی و حرکت
 روش های توسعه مهارت های ادراک لمسی برای دانش آموزانی که اساساً از طریق لامسه یاد میگیرند.
 روش های توسعه مهارت های جسمانی و تفریحی برای افراد آسیب دیده بینایی
 روش های توسعه مهارت های اجتماعی و زندگی روزانه که معمولاً از طریق بینایی آموخته و تقویت می شوند.
 مفاهیم اساسی پیش دبستانی و روش های آموزش این مفاهیم به کودکان خرد سال آسیب دیده بینایی
 روش های توسعه مهارت های اجتماعی و زندگی روزانه و استقلال شامل:
 روش های دسترسی به اطلاعات چاپی عمومی
 روش های دسترسی به وسایل حمل و نقل عمومی
 روش های دسترسی به منابع جامعه
 فنون تغییر روش ها و مواد آموزشی برای دانش آموزان آسیب دیده بینایی و کمک به معلم کلاس در اجرای این تغییرات

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

لازم است مدرس این درس فردی باشد که تجربه عملی کار با دانش آموزان آسیب دیده بینایی را داشته باشد و با تسلط عملی و نظری بر مباحث، فعالیت ها و تمرین های مهارت آموزان را نظارت نماید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- حسینی، زاهد- تفضلی مقدم، عبدالحسین (۱۳۸۰). روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان دارای ضایعات بینایی، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی
- شریفی در آمدی، پرویز (۱۳۷۹) روان شناسی و آموزش کودکان نا بینا، تهران: گفتمان خلاق
- ظروفی و همکاران برای کد های بریل، انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی
- اعتباری، بتول و همکاران (۱۳۸۰) جهت یابی و حرکت، (ویژه معلمان نابینا)، تهران: سازمان آموزش و پرورش استثنایی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تکوینی: ارزشیابی از فعالیت های یادگیری در طول ترم با توجه به تکالیف پیش بینی شده به میزان ۸ نمره
- ارزشیابی پایانی: با توجه به ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری در ارزشیابی پایانی از مباحث نظری ۱۲ نمره / حضور فعال در کلاس ۲ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه ای از مستندات مهارت آموزیان برای یاد گیری خط بریل و سایر فعالیت ها

سرفصل درس «زبان و گفتار در کودکان با آسیب شنوایی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

شنیدن فرایندی پیچیده است و شنوایی بدلیل اهمیتی که در زندگی و رشد انسان دارد، آموزش و توانبخشی کودکان دارای آسیب شنوایی مورد توجه قرار گرفته و آموزش این افراد بدون افراد تربیت شده و متخصص امکان پذیر نمی باشد از این رو تجهیز نظام و سیستم آموزشی به نیروی انسانی متخصص و مجرب که بتوانند با شناخت صحیح ویژگی های روانی-آموزشی، اجتماعی زیستی این کودکان، با انتخاب محتوا و استفاده از شیوه ها و روش های انتقال محتوا در جهت آموزش و پرورش کودکان گامهای مناسب بردارند.

نام درس: زبان و گفتار در کودکان با آسیب شنوایی	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- بداند دانش آموز با نیاز ویژه شنوایی کیست و گروه های مختلف این گروه از کودکان را بشناسد.	تعداد واحد: ۲
۲- ویژگی های شناختی، هیجانی، اجتماعی و رفتاری کودکان با نیاز ویژه شنوایی و محدودیت های این گروه را بشناسد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- شیوه و روش های آموزش دانش آموز با نیاز های ویژه شنوایی را بشناسد و توانایی انتخاب روش و شیوه آموزشی برای این گروه از کودکان را داشته باشد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص آموزش زبان اشاره و توانبخشی شنیداری

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول - سیستم شنوایی و آسیب های شنوایی

افت شنوایی و انواع آن شامل رسا نشی، حسی-عصبی و آمیخته

اختلال پردازش شنوایی

درجه بندی کم شنوایی ها

سایر کم توانی های کودکان ناشنوا

بخش دوم- رشد زبان و گفتار در افراد ناشنوا

رشد زبان:

نظریه رشد و فرا گیری زبان

اجزاء زبان * ساخت واژه، واج شناسی، نحو، معنا شناسی، کاربرد شناسی

ویژگی های زبانی افراد ناشنوا

رشد گفتار:

رشد پیش کلامی و کلامی

بخش سوم: شنید افزارها:

سمعک (اجزاء و نحوه استفاده و مراقبت)

کاشت حلزون

بخش چهارم: رویکرد های ارتباطی

ارتباط دستی و آموزش زبان اشاره فارسی ناشنوایان

ارتباط شفاهی (شنیداری شفاهی - شنیداری کلامی)

گفتار نشانه دار

الفبای گویای باغچه بان

ارتباط کلی

کار آموزی زبان اشاره فارسی

بخش پنجم - ویژگی های روانشناختی کودکان ناشنوا

فرهنگ ناشنوایان

مشاوره با خانواده

بخش ششم- توانبخشی شنیداری کودکان

برنامه مداخله زود هنگام

تربیت شنوایی

گفتار خوانی (لبخوانی)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با پرسش و پاسخ و در صورت لزوم استفاده از بحث گروهی

انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به صورت مکتوب

بهرتر است در آموزش زبان اشاره و توانبخشی شنیداری از متخصصین انجمن ناشنوایان یا از کارشناسان کار آزموده استفاده شود

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

۱- هیاو در دنیای سکوت، محمود پاکزاد (بویژه قسمت انتهایی جایگاه تلفظ حروف)

۲- روانشناسی و آموزش کودکان کم شنوا، دکتر سعید حسن زاده، انتشارات سمت ۱۳۹۳

۳- زبان اشاره فارسی (۴ جلد)، دانشگاه بهزیستی و توانبخشی

منابع فرعی:

۱- مقاله: رویکرد ارتباط دستی، امیر عباس ابراهیمی، فصلنامه تعلیم و تربیت استثنایی، شماره ۱۱۴ فروردین ۱۳۹۲

۲- مشکلات زبانی و ارتباطی راهنمایی برای معلمان، دیمیتراهارتاس ترجمه احمد رضائی- اتوسا رستم بیک

۳- دانش آموز استثنایی: مقدمه ای بر آموزش ویژه. هالاهان، کافمن. ترجمه حمید عزیزاده و همکاران. انتشاران نشر ویرایش

۴- توانبخشی شنیداری، ناصر اکبر لو

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: امتحان کتبی پایان ترم ۸ نمره
- ارزشیابی فرایندی: کارکرد مهارت آموز در طول ترم و مشارکت در فعالیت های کلاس ۳ نمره
- ارزیابی عملکردی: پیگیری مهارت آموز در انجام تکالیف محوله در طول ترم و ارائه آن بطور منظم و متوالی ۷ نمره یا
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه ای از مستندات مهارت آموزان برای یاد گیری زبان اشاره و سایر فعالیتها

سرفصل درس «روش ها و راهبردها در تدریس کودکان کم توان ذهنی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

گروهی از کودکان دارای تاخیرهای رشدی در تمامی حیطه ها بعنوان گروه کم توان نیازمند آموزش و پرورش ویژه هستند و باید بستری مناسب برای آموزش و فعال سازی توانمندی های آنها فراهم شود تا مراحل رشدی خود را در حد مناسب و مطلوب طی کنند. از این رو این بستر سازی را نظام آموزشی عهده دار است که به کمک نیروهای مجرب و متخصص به با شناخت صحیح ویژگی های شناختی، روانی، اجتماعی، زبانی و حرکتی و از طرفی محتوای آموزشی مناسب و با بکارگیری شیوه ها و روش های انتقال آن، به رشد بموقع این کودکان کمک شود.

نام درس: روش ها و راهبردها در تدریس کودکان کم توان ذهنی	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز	نوع درس: نظری
قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- بداند منظور از دانش آموزان با نیازهای ویژه کیست؟	تعداد ساعت: ۳۲
۲- کودک کم توان ذهنی با ابعاد رشدی را بشناسد	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- ویژگی های شناختی، اجتماعی و هیجانی و رفتاری کودکان کم توان و محدودیت های او را بشناسد	دروس پیش نیاز: -
۴- مداخلات به هنگام در ارتباط با کم توانی را بشناسد.	استاد متخصص برای تدریس:
۵- شیوه ها و راهبردهای آموزشی مناسب این گروه از کودکان را بداند.	روانشناس کودکان استثنایی مسلط به حیطه کم توانی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول - تفاوت های فردی و آموزش و پرورش دانش آموزان با نیازهای ویژه

تفاوت های فردی در ابعاد رشدی و تحولی و کودک با نیازهای ویژه

کودک با نیازهای ویژه و آموزش و پرورش ویژه

تعریف و طبقه بندی کم توانی ذهنی

بخش دوم - ویژگی های شناختی، زبانی، حرکتی، رفتاری و هیجانی

ویژگی های شناختی (توجه، ادراک، حافظه و...) در افراد کم توان ذهنی و راهکارهای مناسب

ویژگی های زبانی در افراد کم توان ذهنی و راهکارها

ویژگی های حرکتی در افراد کم توان ذهنی و راهکارها

ویژگی های رفتاری در افراد کم توان ذهنی و راهکارها

ویژگی های هیجانی در افراد کم توان ذهنی و راهکارها

محدودیت های عاطفی و محدودیت در رشد شخصیت

بخش سوم - آموزش مهارت های روزانه زندگی و ملاحظات بهداشتی و جسمانی کودکان کم توان ذهنی

مهارت های خود یاری

مهارت های اجتماعی

مهارت‌های ارتباطی

مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی، ویژگی‌های هیجانی در افراد کم‌توان ذهنی و راهکارها

حل مساله و تصمیم‌گیری

حفظ حریم شخصی و مقابله با سوءاستفاده (جسمی و جنسی و...)

ملاحظات بهداشتی و جسمانی کودکان کم‌توان ذهنی

بخش چهارم - آنچه موجب تقویت رشد همه‌جانبه کودکان کم‌توان می‌شود: (کتاب: برنامه آموزش خلاق برای

پیش دبستان جلد دوم: فصول ۶ تا ۱۳ و ۱۶، مترجمان دکتر فرخ لقا رئیس دانا و...)

بازیها، فضای بازی، بازی و فضای آزاد، بازیهای نمایشی

اسباب بازی‌ها و بازیهای با قاعده

موسیقی و حرکات موزون

کتابخانه، کتاب و کتاب خوانی

تربیت بدنی (آمادگی جسمانی و مهارتها و الگوهای حرکتی پایه) برای کودکان پیش از دبستان و دوره دبستان (کتاب

تربیت بدنی برای کودکان عقب مانده ذهنی، رضا متقیانی)

بخش پنجم - مهارت‌های آمادگی برای خواندن و نوشتن

دست و رشد مهارت‌های دستی

مهارت‌های درکی - حرکتی (اختلال در مهارت درکی - حرکتی - ارزیابی و برنامه درمانی)

روند رشد مهارت‌های دستی و مهارت نوشتن

حس لامسه و یکپارچگی حسی (تدافع حسی، تدافع لمسی و کاهش درک لمسی)

مهارت‌های حرکتی درشت، ظریف

ادراک بینایی (رشد ادراک بینایی در کودک و مراحل رشد اولیه مهارت‌های بینایی - حرکتی)

مهارت‌های الگو برداری و مهارت بینایی - حرکتی

اختلالات ادراک بینایی (تشخیص این اختلال و مداخلات درمانی)

منبع: کتاب بازپروری کودکان کم‌توان ذهنی: مژگان فرهد

بخش ششم - روش‌ها و راهبردهای آموزش به دانش آموزان کم‌توان ذهنی

آموزش انفرادی

آموزش مبتنی بر خانواده

آموزش مشارکتی و مشارکت فعال

آموزش در بستر واقعی با مواد واقعی

آموزش موثر و مستقیم

بخش هفتم - مداخلات به هنگام در ارتباط با کم‌توانی ذهنی

تشخیص به هنگام کم‌توانی ذهنی در سنین اولیه

برنامه‌های پیشگیرانه طراحی شده برای خردسالان

برنامه‌های مداخلاتی به هنگام طراحی شده برای خردسالان

برنامه های مداخلاتی به هنگام تقویت شناختی طراحی شده برای اوائل کودکی
برنامه های مداخلاتی به هنگام تقویت رفتار طراحی شده برای اوائل کودکی
برنامه های مداخلاتی به هنگام خانواده محور طراحی شده برای اوائل کودکی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش سخنرانی، ارائه کار عملی به مهارت آموزان. استفاده از روش های مشارکت عملی و درگیری مهارت آموز در کار عملی

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱-مقدمه ای بر آموزش ویژه. هالاها، کافمن. ترجمه حمید علیزاده و همکاران. انتشارات نشر ویرایش
- ۲-برنامه آموزش خلاق برای پیش دبستان جلد دوم: فصول ۶ تا ۱۳ و ۱۶، مترجمان دکتر فرخ لقا رئیس دانا و
- ۳-روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، عاردمن و همکاران. ترجمه: علیزاده و همکاران، نشر دانژه

منابع فرعی:

- ۱- تربیت بدنی برای کودکان عقب مانده ذهنی، رضا متقیانی، انتشارات مدرسه
- ۲- عقب ماندگی ذهنی: تعریف و طبقه بندی و نظام حمایتی. انجمن عقب ماندگی ذهنی آمریکا. ترجمه احمد به پژوه و باقر غباری
- ۳- بازپروری کودکان کم توان ذهنی: مژگان فرهبد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تشخیصی: پرسش و پاسخ در جلسه نخست درس درباره مبحث کم توانی مورد بحث
- ارزشیابی تکوینی: تکلیف های عملی کلاسی از مهارت های مختلف هر بخش
- ارزشیابی پایانی: امتحان کتبی در پایان ترم ۱۰ نمره
- ارزیابی عملکردی: پیگیری مهارت آموز در انجام تکالیف یادگیری که در طی ترم برای ایشان طراحی شده و باید بطور متوالی و منظم تنظیم و ارائه شود. یا مجموعه ای از مستندات مهارت آموزان برای برنامه ریزی مداخله تعیین راهبردها در موارد مورد بحث ۷ نمره

سرفصل درس «بررسی محتوا و روش تدریس فارسی دانش آموزان با نیازهای ویژه»

۱- معرفی درس و منطق آن

زبان به عنوان مهمترین ویژگی بشر توانایی همانندیشی، همدلی و ارتباط اجتماعی با دیگران را به انسانها می‌بخشد. زبان، انسان را قادر می‌سازد تا فرهنگ خود را از نسلی به نسل دیگر منتقل سازد و امکان مناسبی برای عرضه اندیشه‌های اوست. معلمان باید بتوانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا با توسعه مهارت‌های زبانی و نیز مهارت‌های ادراکی خود در بکارگیری معنادار تجربیات شخصی موفقتر باشند.

از آنجا که کودکان با نیازهای ویژه از راه شنیدن و گوش دادن با دشواری می‌توانند زبان خود را گسترش دهند لذا در گسترش مفاهیم و ادراک و بکارگیری معنادار تجربیات خود تحت تاثیر آسیب‌هایشان هستند.

کودکان طبیعی در بدو ورود به مدرسه از نظر زبان درکی و بیانی از تجربه پربارتری برخوردارند که این برای سوادآموزی بسیار ضروری است. بنابراین آشنایی و کسب مهارت معلمان برای آموزش و افزایش توانایی کودکان با نیازهای ویژه در تقویت مهارت‌های شنیدن و گفتن و خواندن و نوشتن ضروری است.

نام درس: بررسی محتوا و روش تدریس فارسی دانش آموزان با نیازهای ویژه	مشخصات درس
	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش‌نیاز: -
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	استاد متخصص برای تدریس:
۱- نقش درکی و بیانی زبان را در فرآیند آموزش بررسی و روشهای پیشنهادی برای توسعه مهارت‌های زبانی را با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان ارائه کند.	کودکان استثنایی
۲- با مراحل رشد مهارت‌های زبانی شامل ارتباط و زبان و گفتار آشنا شده و از توانایی و محدودیت کودک با نیاز ویژه مطلع شده و پیشنهاد و راهکارهای مناسب برای بهبود سطح یادگیری و آموزش این کودکان را ارائه می‌دهد	
۳- با سطوح عملکردی در مهارت‌های گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن آشنا شود و فعالیت یادگیری برای هر یک را طراحی می‌کند.	

۲- فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش ۱- کلیات

- رویکردها در آموزش زبان و برنامه درسی آموزش زبان، اهداف و اصول آموزش زبان در دوره ابتدایی:
- ۱- تعاملی، ۲- رویکرد کلی، ۳- رویکرد تحلیلی، ۴- رویکرد ترکیبی
- ویژگیهای خط فارسی
- کودک و زبان آموزی و تأخیرهای رشدی زبان آموزی و آمادگیهای لازم برای زبان آموزی
- رابطه زبان و تفکر و یادگیری
- روشهای آموزش و ارزشیابی در برنامه زبان آموزی دوره ابتدایی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه
- وجه درکی و بیانی زبان
- ساخت آوایی زبان فارسی، گونه‌های گفتاری و نوشتاری
- نقش هنر (شعر، قصه، نمایش، بازی، کاردستی، نقاشی و...) در آموزش زبان

- شبکه واژگانی و نقش آن در آموزش زبان
- ساختار کتاب درسی فارسی دوره ابتدایی کودکان با نیازهای ویژه

تکلیف یادگیری:

مطالعه مقالات علمی- پژوهشی و تهیه جدول مقایسه‌ای از کارکرد، نقاط قوت و ضعف هریک از رویکردها و ارائه مقاله به کلاس یک نمونه از برنامه درسی آموزش زبان فارسی را با توجه به رویکرد، اهداف و اصول در کتابهای درسی ویژه بررسی و مقایسه نموده و گزارشی را به کلاس ارائه نماید.

بخش دوم: مهارتهای پایه در آموزش زبان

۱- گوش دادن:

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل موثر در گوش دادن
- تاثیر مهارت گوش دادن در یادگیری
- آموزش مهارت گوش دادن
- ارزیابی از فرایند گوش دادن
- بازیهای آموزشی و مهارت گوش دادن
- اختلالات شنوایی و راهبردهای رفع آن و مشکلات یادگیری دانش آموزان آسیب‌دیده شنوایی

۲- سخن گفتن:

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل موثر در سخن گفتن
- مهارت سخن گفتن و یادگیری
- ارزشیابی از فرایند سخن گفتن
- بازیهای آموزشی و مهارت سخن گفتن
- اختلالات گفتاری و راهبردهای رفع آن
- تفاوت‌های فردی در آموزش زبان
- آموزش کودکان دوزبانه با نیازهای ویژه
- مشکلات یادگیری دانش آموزان با نیازهای ویژه

۳- مهارت خواندن:

- تعریف، اهداف و اهمیت
- مراحل خواندن و فرایند رمزگشایی در خواندن و درک خوانداری
- مهارتهای خواندن و یادگیری و مطالعه عوامل موثر در آموزش خواندن
- خواندن برای درک مطلب، خواندن تجسسی / انتقادی، خواندن برای کسب اطلاعات
- تفاوت‌های کودکان در خواندن: دامنه واژگان، بافت و زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی
- ارزشیابی از مهارت خواندن
- بازی آموزشی و مهارت خواندن
- اختلالات خواندن

۴- مهارت نوشتن:

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل موثر در نوشتن
- مهارت نوشتن و یادگیری

- انواع نوشتن و راهبردهایی برای تقویت نوشتن و طراحی فعالیتهای یادگیری نوشتن (املا، انشا، خاطره نویسی، یادداشت برداری، گزارش نویسی و...)
- نوشتن و مراحل نوشتن در سالهای آغازین
- اصولی که در هنگام نوشتن باید رعایت شود (خوانانویسی و درست نویسی)
- اختلالات نوشتن

تکلیف یادگیری:

با مطالعه و بررسی مهارتهای چهارگانه زبانی و نقش آن در یادگیری دانش آموزان با نیازهای ویژه، یافته‌های خود را به کلاس درس گزارش نماید

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای آموزش هر یک از چهار مهارت زبانی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه طراحی نماید.

بخش سوم: مقدمات برنامه‌ریزی برای آموزش زبان

- ارتباط و همبستگی جنبه‌های چهارگانه آموزش زبان
- تقدم و تاخر در آموزش مهارتهای زبانی
- برنامه‌ریزی برای آموزش کودکان با نیازهای ویژه

تکلیف یادگیری:

با استفاده از کتاب فارسی یک فصل را انتخاب کرده و روند آموزش زبان به کودکان با نیازهای ویژه را براساس چهار مهارت زبانی نقد و بررسی نموده و به همراه پیشنهادات به کلاس ارائه نماید.

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

بررسی محتوای کتاب فارسی (ویژه کودکان با نیازهای ویژه) و تولید واحدهای یادگیری

۴- منابع آموزشی

زبان‌آموزی و جمله‌سازی پایه‌های دوم تا پنجم به انضمام راهنمای معلم گروه آسیب دیده شنوایی (دوره ابتدایی).
 زبان‌آموزی و جمله‌سازی و انشاء پایه ششم به انضمام راهنمای معلم. گروه آسیب دیده شنوایی.
 توانبخشی شنوایی کودکان، امیرعباس ابراهیمی، نشر دانژه، ۱۳۸۸.
 زبان‌آموزی، بهمن زندی، انتشارات سمت، ۱۳۸۱.
 روش محاوره (آموزش صرف و نحو زبان) به کودکان دچار نقص شنوایی، علی‌اصغر کاکوجویباری و آلیس هوسپیان، سازمان استثنایی.
 راهنمای معلم فارسی اول و راهنمای معلم فارسی پایه‌های دوم تا ششم دانش آموزان کم‌توان ذهنی.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیتهای یادگیری پیشبینی شده و مشارکت در فعالیت گروهی ۷ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۸ نمره

سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	شایستگی کلیدی: تربیتی
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	دروس پیش نیاز: -
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق / مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان

- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار

- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی

- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین

تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:

مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان

مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی

معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن

- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب

خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در

آن

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰). اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استادراهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما/ معلم راهنما^۴ وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲۵۶+۹۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

^۴ - معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^۵ توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

---

^۵ - این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها / روش / منابع / زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی / گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش استثنایی

سرفصل درس «بررسی محتوا و روش تدریس ریاضی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه»

۱- معرفی درس و منطق آن

امروزه نیاز به ریاضی یک نیاز زیربنایی است. و دستیابی به مهارت‌های اصلی ریاضی مانند تجزیه و تحلیل، درک روابط منطقی بین مفاهیم و وقایع و پیش‌بینی نتایج احتمالی، فرصت‌هایی برای اکتشاف خلاقانه‌ی پدیده‌ها و حل مسائل علمی است. معلمان باید بتوانند با استفاده از استانداردهای فرایندی در آموزش ریاضی استعداد دانش‌آموزان را در حل مسائل و پرورش تفکر ریاضی تقویت نمایند. همچنین توانایی دانش‌آموزان را در درک اصول، مفاهیم و تعمیم آن به موقعیت‌های واقعی متمرکز نموده و فعالیت‌های ذهنی کودک را با محتوای مطالب آموزش ریاضی منطبق ساخته و زمان مناسب آموزش ریاضی در مدرسه را مد نظر داشته باشند.

معلمان باید به گونه‌ای عمل نمایند که یادگیری ریاضی برای دانش‌آموزان لذت‌بخش شده و موجب پیشرفت دانش‌آموزان باشد و با طراحی و سازمان‌دهی فرصت‌های یادگیری و هدایت آن به گونه‌ای عمل نمایند که با موفقیت‌های متوالی دانش‌آموزان رغبت و علایق آن‌ها افزایش یابد. و با جلوگیری و برطرف کردن دریافت‌ها و ادراک غلط و نادرست از مفاهیم و اصول به کشف و حل خلاقانه‌ی مسائل تبدیل شوند.

نام درس: بررسی محتوا و روش تدریس ریاضی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
با درک اصول و اهداف برنامه درسی آموزش ریاضی دوره ابتدایی و کتب ریاضی دانش آموزان با نیاز ویژه ذهنی و اصول حاکم در برنامه درسی کودکان با نیازهای ویژه، نحوه سازماندهی مفاهیم و طراحی فرصت‌های یادگیری مرتبط با موقعیت‌های واقعی زندگی دانش‌آموزان را مشخص و تنظیم کند.	تعداد واحد: ۲
توانایی یادگیری توالی عبارات و اعداد با استفاده از انواع روش حل مسئله، موقعیت یادگیری را با لحاظ نمودن سطح توانایی دانش‌آموزان طراحی و تاثیر آن بر تعمیق یادگیری را ارزیابی نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
آشنایی با اهداف آموزش و یادگیری ریاضی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه (بخصوص کم توان ذهنی) و تلاش در جهت حل مسائل ریاضی، مهارت و کارآمدی دانش آموزان بگونه ای که آنان فرا گیرند که چه هنگام، کجا، چگونه و به چه ترتیب؟ و چرا؟ باید از اصول و قواعد و قضایای ریاضیاتی و منطق ریاضی برای حل مشکلات زندگی روزمره خود استفاده کند.	شایستگی کلیدی: تربیتی - موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲- فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ۱- ماهیت ریاضیات، باورها نسبت به ریاضیات در گذشته و حال
- ۲- ضرورت آموزش ریاضیات در دوره ابتدایی
- ۳- اصول آموزش ریاضی در دوره ابتدایی
- ۴- چرا ریاضی برای برخی کودکان سخت و دشوار است؟
- ۵- بررسی برخی از مهارت‌های اساسی زیربنای یادگیری ریاضیات حس عدد، حافظه بلندمدت، حافظه کوتاه مدت، حافظه کاری، کلمات و اعداد، توانایی یادگیری توالی عبارات و اعداد
- ۶- استانداردهای فرآیندی در آموزش ریاضی در دوره ابتدایی (حل مسئله استدلال، اثبات پیوندها و اتصالات، ارتباطات و بازنمایی)

فصل دوم: یادگیری در ریاضیات

- ریاضیات در خارج از مدرسه و در مدرسه
- معنادارسازی و ملموس و عینی کردن ریاضیات در موقعیتهای واقعی (با توجه به توان دریافتی و درکی دانش آموزان)
- ریاضیات و حل مسئله
- فرآیند شکل‌گیری مفاهیم ریاضی در کودکان و دانش آموزان با نیازهای ویژه
- کودکان چگونه ریاضی یاد می‌گیرند؟

فصل سوم: اصول و استانداردهای پایه ۱ تا پایه ۶

- ۱- اعداد و عملیات (مفهوم اعداد حسابی، ترتیبی، اصلی، کسری و رابطه بین آنها، راه‌های نمایش اعداد، سیستم‌های عددی، شمارش چندتاچندتا، مفاهیم مختلف جمع و تفریق و رابطه بین آنها و اثری که عمل آنها بر اعداد حسابی دارند، رابطه بین جمع و تفریق با ضرب و تقسیم، راهبردهای انجام محاسبات، محاسبات ذهنی و تخمین زدن)
- ارزیابی حساب: حس عدد و شمارش، محاسبات، ارزش مکانی، ضرب و تقسیم، مسائل
- حوزه‌های یادگیری برای شمارش شامل: • از برخواندن، یادگیری نام اعداد و از برخواندن آنها در توالی، • تناظر یک به یک، • کمیت در گروه، • ترتیب، • ارزش مکانی
- ۲- جبر (درک الگوها و روابط، طبقه‌بندی بر اساس ویژگی‌ها، شناسایی و ادامه الگوهای ساده عددی، هندسی یا اصوات، درک خواص و ویژگی عملیات، بازنمایی ملموس، تصویری یا کلامی از نمادها، مدل‌سازی به کمک تصویر یا اشیا، توصیف تغییرات کیفی یا کمی در بافت‌ها مختلف)
- ۳- هندسه (شناسایی و نام‌گذاری اشکال دو بعدی و سه بعدی، توصیف ویژگی اشکال دو بعدی و سه بعدی، بیان مکان هندسی و توصیف روابط به کمک هندسه مختصاتی، تقارن (ملاحظات: در این بخش لازم است مهارت آموز با وسایل کمک آموزشی دانش آموزان با آسیب بینایی از جمله نمودارهای برجسته، اشکال هندسی برجسته و ابزار اندازه‌گیری: خط کش، نقاله و گونیای برجسته و نرم افزار و سخت افزارهای ویژه این گروه آشنا شده و نحوه ی بکارگیری آنها را فراگیرد.)

۴- اندازه گیری (درک ویژگی های قابل اندازه گیری اشیاء، واحدها، سیستم ها و فرآیندهای اندازه گیری، به کارگیری فنون، ابزار و فرمول ها اندازه گیری برای تعیین اندازه) هم ارزی و تبدیل، ارتباط میان صفات (مساحت، شکل، محیط و مساحت، حجم و شکل) (با در نظر داشتن ملاحظات بند ۳).

۵- تحلیل داده ها (طرح سوالی که بتوان پاسخ آنرا به کمک جمع آوری، سازماندهی و نمایش داده ها به دست آورد؛ انتخاب و به کارگیری روش های آماری مناسب برای تحلیل داده ها، پیش بینی و نتیجه گیری براساس داده ها، درک و به کارگیری مفهوم ابتدایی احتمال)

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی و مشارکتی از طریق مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش ریاضی و راهبردهای حل مسئله و کاربرد آن در درک مفاهیم ریاضی، تحلیل پاسخ به پرسش های طرح شده به هنگام ارائه گزارش ها به شیوه مشارکتی - به کارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبردهایی برای بهبود یادگیری دانش-آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

کتاب معلم (راهنمای تدریس) ریاضی - پایه دوم تا چهارم دبستان (نیازهای ویژه ذهنی آموزش مفاهیم پایه ریاضی به کودکان پیش دبستانی، مولف: ماریان ناشی - جکی لاو، مترجمان مهدی دستجردی و فرزانه دستجردی، انتشارات مدرسه ۱۳۹۲

آموزش ریاضی به کودکان دبستانی (به روش کشورهای پیشرفته)، ترجمه و نگارش امان اله صفوی
کتاب تدریس ریاضی در دوره ابتدایی، انتشارات سمت
ریاضیات برای معلمان (نسخه مهارت آموز، نسخه مدرس)، انتشارات مدرسه
کمک به کودکان در یادگیری ریاضی
اختلالات حساب، محمد اسماعیل، الهه، انتشاران دانژه

Principles and standards for school mathematics. NCTM. 2000
Assessment and evaluation of school mathematics. NCTM.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است. ۵۰ درصد از تکالیف عملکردی می تواند به صورت گروهی اجرا شود.

سرفصل درس بررسی محتوا و روش تدریس علوم تجربی و علوم انسانی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه»

۱. سرفصل درس و منطق آن

امروز آموختن علوم تجربی همچون سواد آموزی و حساب کردن امری است ضروری و اساسی که با زندگی روز مره انسان در ارتباط است و با پیشرفت تکنولوژی اهمیت آن بیشتر شده است. فراگیری آموزش علوم تجربی در دوره ی ابتدایی (دانش آموزان با نیازهای ویژه) از دو منظر دارای اهمیت است یکی آن که دانش آموزان در می یابند که علم تجربی متشکل از واقعیت های مستدل دنیای پیرامون (محیطی) است و دیگر آنکه هرچه که بر اساس واقعیت بوده و مبتنی بر کسب آزمایش و تجربه باشد، می پذیرند. مگر آنکه عدم صحت آن را از طریق آزمایش تجربه کنند در این برنامه درسی معلم علوم در نقش راهنما و مشاور عمل خواهد کرد و با تاکید بر فعالیت های پژوهشگری در فعالیت های گروهی و کلاسی مشارکت کرده تا در تحقق اهداف آموزشی به موفقیت بیشتری دست یابد. در این درس زمینه های اصلی علوم تجربی که شامل علوم زیستی، علوم فیزیکی و علوم زمین است بصورت تلفیقی ارائه می شود.

از طرفی انسان در رشد فردی و اجتماعی خود، نیازمند مسیری روشن و متمرکز بر هدفی والاست تا بتواند زندگی متعادلی را در ارتباط با خود و دیگران شکل دهد. این مسیر در ابعاد مختلف دینی و اخلاقی، اجتماعی، و استعداد های فردی و به ویژه توانمندی های هنری نمود می یابد. بر این اساس بخشی از محتوای آموزشی کودکان مبتنی بر این ابعاد است که در نظام آموزشی ما در درس هایی مانند مطالعات اجتماعی، دینی و قرآن، و هنر گنجانده است. این درس به تبیین محتوای تهیه شده در این دروس برای کودکان با نیازهای ویژه و شیوه های تدریس آن می پردازد.

نام درس: بررسی محتوا و روش تدریس علوم تجربی و علوم انسانی	مشخصات درس: نوع درس: نظری
اهداف و پیامد یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> - مفاهیم و محتوای علوم تجربی را متناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه تقسیم بندی کند. - روش‌های تدریس علوم تجربی را متناسب با نیازهای آموزشی هر گروه از دانش‌آموزان با نیازهای ویژه انتخاب کند. - روش‌های مورد استفاده در علوم تجربی را مانند مشاهده علمی، آزمایش، گام‌های تحقیق علمی متناسب با توانایی‌های کودکان با نیازهای ویژه بشناسد و به کودکان آموزش دهد. - ابعاد اجتماعی رشد کودکان را تبیین کنند. - نیازهای آموزشی کودکان با نیازهای ویژه را در حوزه‌های فردی، اجتماعی، دینی توضیح دهند. - محتوا و هدف‌های آموزشی کودکان را در حوزه دینی، اجتماعی، هنری را توضیح دهند. - ساختار کتاب‌های آموزشی دینی و قرآن، مطالعات اجتماعی، هنر را برای گروه‌های مختلف کودکان با نیازهای ویژه توضیح دهند. - از روش آموزشی نوین و کارآمد برای پرورش مهارت‌های فردی و اجتماعی کودکان با نیازهای ویژه استفاده کنند. 	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۴۸ ساعت شایستگی کلیدی: تربیتی-موضوعی دروس پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

*محتوای آموزش علوم انواع فعالیت‌های یادگیری کلاس درس و خارج از آن را دربر می‌گیرد. مانند آزمایش کردن، تجزیه و تحلیل و فعالیت‌های یادگیری که از حواس مختلف استفاده می‌شود و موجب ایجاد و تقویت رفتارهای شناختی، حرکتی، اجتماعی و... در یادگیرندگان می‌شود.

** «آگاهی و دانش» «داشتن مهارت» و «نیروی درک و فهم» در برنامه تحصیلی مشخص‌کننده چهار محدوده علمی است که دانش‌آموزان آن‌ها را فرا می‌گیرند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: کلیات

- آموزش علوم در دنیای در حال تغییر
- معنای علم و آموزش علوم
- لزوم آموزش علوم تجربی در دوره ابتدایی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
- معرفی کتاب درسی (بررسی ویژگی‌های کتاب درسی شامل: موضوع کتاب، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصل و بخش‌ها) بررسی کتاب علوم دانش‌آموزان با نیازهای ویژه ذهنی

تکلیف یادگیری

- مطالعه منابع و مقالات در خصوص آموزش درس علوم تجربی و ارائه گزارش از مطالعات و پژوهش‌های خود به کلاس

بخش دوم: ضرورت و اهمیت آموزش علوم تجربی بویژه در آموزش و پرورش استثنایی

- رشد مفاهیم
- رشد اجتماعی
- رشد فرهنگی

تکلیف یادگیری

- مطالعه منابع و ارائه گزارش از مطالعات خود به کلاس

بخش سوم: آموزش علوم به کودکان

کودکان چگونه یاد می گیرند

- ایده های فعلی کودکان
- یادگیری اکتشافی
- یادگیری انتقالی
- یادگیری حاصل از پژوهش
- یادگیری تعاملی
- یادگیری با استفاده از فناوری اطلاعات ICT

تربیت علمی

- کمک به پرورش و شناخت علمی در کودکان
- تجربیات دست اول کودکان
- آموختن در موقعیت های اتفاقی
- پرورش مهارت های پژوهش در کودکان
- احساس لذت از یادگیری - کسب انگیزه و نگرش علمی
- آموزش علوم به صورت تلفیقی
- استفاده از منابع و امکانات محلی در کلاس درس
- تفاوت های فردی یادگیرندگان

تکلیف یادگیری

- مشاهدات کلاسی و تهیه گزارش و ارائه به کلاس توسط مهارت آموز
- انجام پژوهش و تهیه مقاله درخصوص یکی از محورهای فوق

تکلیف عملکردی:

- طراحی یک موقعیت یادگیری با استفاده از رویکردها برای یک گروه خاص از دانش آموزان با نیازهای ویژه

بخش چهارم: اهداف و محتوای آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی (آموزش و پرورش با نیازهای ویژه)

- اهداف آموزش علوم
- مفاهیم اساسی و آموزشی علوم تجربی
- بدن انسان و بهداشت آن (علوم بهداشت)

- محیط زنده (علوم زیستی)
- محیط غیر زنده (علوم زمین)
- ماده و انرژی (علوم فیزیکی)
- شیوه سازماندهی مفاهیم اساسی

تکلیف یادگیری:

- مطالعه برنامه درسی علوم آموزش ابتدایی و علوم تجربی آموزش و پرورش دانش آموزان با نیازهای ویژه ذهنی و تهیه گزارشی از نحوه سازماندهی مفاهیم اساسی در پایه‌های مختلف

تکلیف عملکردی:

- با توجه به ویژگی‌های دانش آموزان با نیازهای ویژه در گروه‌های نارسایی‌های ذهنی، شنوایی، بینایی، جسمی - حرکتی، عاطفی - هیجانی طرح درسی را با توجه به روش‌ها و وسایل ویژه آموزشی و کمک آموزشی برای هر یک از گروه‌ها طراحی و اجرا نماید.

بخش پنجم: مهارت‌های یادگیری علوم

شیوه‌های پرورشی - مهارت پژوهش

- پرورش مهارت‌های پرسشگری - پیش‌بینی و طراحی
- پرورش مهارت مشاهده با هدف جمع‌آوری شواهد با استفاده از منابع اطلاعاتی
- پرورش مهارت تحلیل، تفسیر و توصیف
- پرورش مهارت‌های برقراری ارتباط، مباحثه و ارزیابی
- مهارت تفکر (مرتب کردن و تنظیم اطلاعات، دسته‌بندی - طبقه‌بندی، تحلیل ارتباط، پیش‌بینی / فرضیه‌سازی، نتیجه‌گیری، تشخیص حقایق از ایده‌های فردی، برقراری ارتباط علت و معلولی)

تکلیف یادگیری:

- مطالعه و بررسی نقش مهارت‌های یادگیری علوم از نظر تاثیرگذاری بر یادگیری و درک عمیق مفاهیم علمی و انتقال آموخته‌ها به موقعیت واقعی زندگی دانش آموزان در پژوهش‌ها و مطالعات انجام شده و ارائه گزارش به کلاس

تکلیف عملکردی:

- مهارت آموز با توجه به ویژگی‌های حسی، ذهنی و حرکتی دانش آموزان با نیازهای ویژه ملاحظات و روش‌های عینی و عملیاتی را در جهت تعمیق مطالب و مفاهیم این بخش طراحی و اجرا نماید.

بخش ششم: روش‌های تدریس علوم

- روش‌های فعال و غیرفعال
- ساخت‌گرایی و انفرادی کردن آموزش علوم
- حل مسئله
- پروژه عملی
- پرسش و پاسخ در کلاس علوم
- مشارکت در فرایند یادگیری

ملاحظات:

مهارت آموز این رشته با توجه به ویژگی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه می‌بایست در خصوص ویژگی یک بازخورد مناسب اطلاعات درستی را کسب نموده باشد. بازخورد مناسب عبارت است از:

- ۱- مطالب برای دانش‌آموزان قابل درک و فهم باشد.
- ۲- زمان آموزش مطالب از نظر رشح قدرت شناختی کودک، به موقع باشد.
- ۳- بازخورد مناسب هر دانش‌آموز با توجه به ویژگی‌های هریک از آنان صورت پذیرد.

بخش هفتم: راهبردهای ارزیابی

- ارزشیابی عملکردی
- نقشه مفهومی
- کارپوشه
- پرسش و پاسخ
- روش‌های ارزشیابی
- ارزیابی از دانستنی‌ها
- ارزیابی از مهارت‌ها
- ارزیابی از نگرش‌ها
- ارزیابی مستمر (اهمیت و روش علمی)
- ارزشیابی فعالیت‌های خارج از مدرسه (پروژه- تکالیف)
- یادداشت/ گزارش‌ها
- ارزشیابی پایانی
- شیوه ارائه نتایج ارزشیابی به دانش‌آموزان/ مدرسه/ والدین

تکلیف یادگیری:

- تهیه طرح ارزشیابی برای موارد اعلام شده در این فصل

بخش هشتم: وسایل و مواد مورد نیاز در انجام فعالیت‌ها

- مواد مختلف از قبیل مواد جامد، مایع، گاز؛ وسایل مورد نیاز آزمایش‌ها؛ موجودات زنده مانند گیاهان مختلف و غیره
- مطابق کتاب‌های درسی
- کیت‌ها
- ابزار اسقاطی/ دورریختنی
- وسایل سمعی و بصری
- تابلوها
- منابع و مواد چاپی
- منابع الکترونیکی

تکلیف یادگیری:

- تهیه یک نمونه از مواد آموزشی مورد نیاز برای آموزش موقعیت یادگیری در این فصل

تکلیف عملکردی:

- در کلیه فصول این درس مهارت آموز می‌بایست به این نکته توجه نماید که برای دریافت، ادراک و تعمیق مطالب یادگیری موضوعات را با استفاده از روش‌ها و وسایل مورد نیاز متناسب با شرایط جسمانی- روانی و حرکتی دانش-آموزان با نیازهای ویژه منطبق نماید.

بخش نهم: جایگاه آموزش دینی در تربیت

- زبان آموزش دین (مستقیم - غیر مستقیم)
- تربیت دینی و پرورش تفکر
- زمینه روان‌شناختی تربیت دینی
- ویژگی‌های رشدی و تکامل آن در درک آموزه‌های دینی
- ظرفیت‌های ذهنی کودک و درک مفاهیم اعتقادی
- ظرفیت‌های ذهنی کودک و درک مفاهیم اخلاقی
- زمینه اجتماعی تربیت دینی
- خانواده و تربیت دینی
- مدرسه و تربیت دینی
- نهادها و رسانه‌ها در تربیت دینی
- فلسفه و رویکرد آموزش قرآن
- اصول و اهداف برنامه آموزش قرآن در دوره ابتدایی و دانش‌آموزان با نیاز ویژه
- روش‌های آموزش قرآن (آموزش روخوانی با تکیه بر زبان مادری، روش سنتی و روش تصویر خوانی)

بخش دهم: برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی و دانش‌آموزان با نیاز ویژه ذهنی و شنوایی

- رویکرد و اهداف برنامه درسی
- اصول انتخاب و سازماندهی محتوا
- روش‌های یاددهی و یادگیری
- شیوه‌های ارزشیابی
- بخش یازدهم: مواد آموزشی در برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی و قرآن**
- ساختار، ویژگی و نقش کتاب درسی دانش‌آموز و کتاب کار و راهنمای معلم
- نقش و ویژگی سایر مواد آموزشی
- ساختار کتاب درسی و طرح‌ریزی موضوعات درسی کتاب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه ذهنی و شنوایی
- بررسی محتوای کتاب‌های درسی در پایه‌های مختلف برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

بخش دوازدهم: روش‌های تدریس قرآن (با توجه به ویژگی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه ذهنی،

شنوایی، بینایی)

الف) خواندن قرآن:

- مهارت روخوانی
- آموزش نمادهای خاص رسم الخط قرآن کریم
- آموزش حروف ناخوانا

- روش تدریس انواع وقف

- آموزش قرائت

ب) پیام‌های قرآنی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

ساخت یک محیط یادگیری قوی و غنی، تعریف و شناسایی مفاهیم مهم، برنامه‌ریزی و طراحی فرایند پرسش و تحقیق، شروع و هدایت بحث، هدایت مسیر یادگیری دانش‌آموزان برای رسیدن به هسته محتوایی، ایجاد فرصت‌هایی برای همه دانش‌آموزان جهت نمایش یک محصول و یا برگزاری یک اجرای عمومی به منظور نشان‌دادن یادگیری و خلق فرصت‌های جدید یادگیری

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- مبانی آموزش علوم تجربی در دوره ابتدایی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

۲- کتاب معلم (راهنمای تدریس علوم تجربی پایه اول دبستان، نیازهای ویژه ذهنی)

۳- کتاب معلم (راهنمای تدریس علوم تجربی پایه دوم تا چهارم دبستان، نیازهای ویژه ذهنی)

منابع اصلی:

۱- نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، خسروباقری، جلد دوم، تهران، مدرسه، فصل دوم

۲- آموزش مفاهیم دینی همگام با روانشناسی رشد، ناصر باهنر، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۷۸

۳- راهنمای معلم تعلیمات دینی، هدیه‌های آسمانی و قرآن (نیازهای ویژه ذهنی) و جزوات مناسب‌سازی ویژه دانش‌آموزان با آسیب شنوایی. سازمان آموزش و پرورش استثنایی

۴- کتاب‌های درسی راهنمای معلم در دوره ابتدایی

برنامه درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی، کتاب‌های درسی آموزش علوم در دوره ابتدایی، مقالات فصل‌نامه‌های علمی- پژوهشی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرایند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود.

سرفصل درس «ارزیابی کارکردی رفتار»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ارزیابی کارکردی رفتار الگویی جامع و عملی برای تشخیص رفتارهایی است که نیاز به مداخله دارد. این الگو گرچه برخاسته از دیدگاه رفتارگرایانه در تبیین رفتار انسان است و از بسیاری ابزارهای رفتارشناسی و اصلاح رفتار اسکینری بهره می‌برد، کاربردی بسیار جامع و زاویه دیدی تازه در رفتار انسانی دارد که طیف وسیعی از مشکلات رفتاری را پوشش می‌دهد. با توجه به تجربه و دغدغه مدرسان رشته‌های معلمان کودکان دارای نیازهای ویژه که احساس می‌کنند این معلمان نیاز به مهارت‌هایی دارند تا بتوانند رفتارهای متنوع کودکان را در اختلال‌هایی چون اتیسم، کم توجهی و بیش‌فعالی، و کم توانی ذهنی مدیریت کنند، جامعیت الگوی ارزیابی کارکردی رفتار برای رسیدن به این هدف مناسب تشخیص داده شده است. به ویژه نگاه دو تن از افراد مجرب در این حوزه یعنی چندلر و دالکویست که تنظیم و تحریک حسی را در کارکردهای رفتار وارد کرده‌اند، ابزاری مطمئن و قوی به دست معلمان و متخصصان می‌دهد که در همه زمینه‌هایی که به نوعی با رفتار انسانی سر و کار داریم کارآمد است. این اصول و ابزار در خانه، مدرسه، مراکز نگهداری کودکان، چه عادی چه با نیازهای ویژه و در همه گروه‌های سنی کاربرد دارد. به علاوه کتاب دو نویسنده یاد شده راهبردهای بسیاری را به تفکیک کارکردهای سه گانه رفتار معرفی کرده است که به خوبی بُعد عملی این الگو را تأمین می‌کند.

نام درس به فارسی: ارزیابی کارکردی رفتار	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Behavior Functional Assessment	نوع درس: نظری
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- تصمیم بگیرد که آیا رفتار مشاهده شده نیاز به ارزیابی و مداخله دارد یا خیر	تعداد ساعت: ۳۲
۲- با ارزیابی رفتار، کارکرد آن را در محیطی که رخ می‌دهد تشخیص دهد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- متناسب با کارکرد رفتار برنامه مداخله و راهبردهای قابل استفاده را تعیین کند.	دروس پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	فوق لیسانس یا دکتری روان‌شناسی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول- اصول و پیش فرض‌های ارزیابی کارکردی

- زیربخش ۱- کدام رفتار نیاز به مداخله دارد؟
- زیربخش ۲- علت بروز رفتار چیست؟
- زیربخش ۳- چه کارکردهایی رفتار را تثبیت می‌کنند؟

بخش دوم- اجرای ارزیابی کارکردی رفتار

- زیربخش ۱- عوامل و اجزای مورد نیاز در ارزیابی
- زیربخش ۲- استفاده از جدول ثبت پیش‌بیند و حوادث موقعیتی، رفتار، پیامد برای تعیین کارکرد رفتار
- زیربخش ۳- اصول حاکم بر کارکردهای رفتار
- زیربخش ۴- مطالعه‌های موردی و کاربرد الگو در اختلال کاستی توجه و بیش و فعالی و اختلال اتیسم

بخش سوم- برنامه ریزی مداخله و تعیین راهبردها

- زیربخش ۱- راهبردهای مربوط به حوادث موقعیتی و پیشایندها و پیامدها
- زیربخش ۲- راهبردهای مداخله برای کارکرد تقویت مثبت
- زیربخش ۳- راهبردهای مداخله برای کارکرد تقویت منفی
- زیربخش ۴- راهبردهای مداخله برای کارکرد تنظیم و تحریک حسی
- زیربخش ۵- راهبردهای مداخله برای تعمیم و نگهداری رفتار

بخش چهارم- معرفی مداخلات مورد نیاز برای کودکان گروه اوتیسم

زیر بخش ۱-آموزش مداخله رفتاری یا ABA

زیربخش ۲-مداخله DIR

زیربخش ۳-برنامه سان رایز

زیربخش ۴-داستان های اجتماعی

زیر بخش ۵- مداخله پکس و....

بخش پنجم- ارائه برنامه آموزشی برای کودکان دارای مشکلات ذهنی و اوتیسم

زیر بخش ۱-روش های افزایش توجه و تمرکز دانش آموزان

زیربخش ۲-آموزش مهارت های خودیاری

زیربخش ۳-مهارت های گفتاری

زیربخش ۴-آموزش مهارت های شناختی

زیربخش ۵-آموزش مهارت های حرکتی

زیربخش ۶-آموزش خودکنترلی رفتار

زیربخش ۷-مدیریت رفتار کودکان بیش فعال و تکانش گر

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به خوبی می تواند در چارچوب کارگاه های آموزشی اجرا شود. ماهیت درس عمدتاً عملی است و متکی بر دانسته های فارغ التحصیلان رشته های مرتبط روان شناسی است. هم می توان کارهای عملی را در مدرسه ها و مراکز نگهداری کودکان انجام داد هم در کلاس دانشگاه مهارت آموزان با استفاده از اطلاعات پرونده ای و مشاهده شده یا حتی فرضی، می توانند جدول های ارزیابی و تشخیص کارکرد را ترسیم کنند و مداخله های مناسب را برنامه ریزی کنند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- ارزیابی کارکردی رفتار. لیت ک. چندلر و کارول م. دالکوئیست. مترجم: ساسان اسدپور، انتشارات مدرسه، تهران:

۱۳۹۲

منبع فرعی:

۱-مبانی برنامه ریزی آموزشی کودکان دارای ایتسم تألیف طیه صفری، زهرا خلیلی و منصوره همتیان

۲-اختلال طیف اوتیسم ترجمه دکتر سید علی صمدی

۳-ارزیابی و درمان ایتسم ترجمه طلعت رافعی

۴-آموزش خودکنترلی رفتار ترجمه دکتر الهه محمد اسماعیل

۵-مدیریت رفتار کودکان بیش فعال نویسنده دکتر راسل بارکلی، ترجمه اباذری و همکاران

6-ارزیابی کارکردی رفتار، ترجمه حجت ال راغب، نشر بوکا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تشخیصی: پرسش و پاسخ در جلسه نخست درس درباره مکاتب روانشناسی و اصول و مبانی روانشناسی رفتارگرا
- ارزشیابی تکوینی: تکلیف‌های عملی کلاسی از مهارت‌های مختلف هر بخش
- ارزشیابی پایانی: ارزشیابی کتبی از آموخته‌های مهارت آموزان
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه‌ای از مستندات مهارت آموزان برای تشخیص رفتار نیازمند به مداخله، جدول‌های تشخیص کارکرد رفتار و برنامه ریزی مداخله تعیین راهبردها

سرفصل درس «توانبخشی شناختی کودکان با نیازهای ویژه»

۱. معرفی درس و منطق آن: هدف این درس آشنایی با توانبخشی شناختی و مشکلات شناختی انواع دانش آموزان با نیازهای خاص و آشنایی با تمرینات توانبخشی مورد نیاز این گروه از دانش آموزان است تا معلمان دانش آموزان استثنائی با مشکلات و نیازهای شناختی این دانش آموزان به منظور ارائه برخی تمرینات توانبخشی در کلاس آشنا شود

نام درس: توانبخشی شناختی کودکان با نیازهای ویژه	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱-نسبت به تعاریف و نظریات مختلف توانبخشی شناختی آشنا می شود و یادگیری نواحی مغزی درگیری در اختلالات شناختی از جمله اختلالات یادگیری، بیش فعالی، کم توان ذهنی، اوتیسم و....	تعداد واحد: ۲
۲- یادگیری انواع مشکلات شناختی افراد با نیازهای خاص از جمله مشکلات توجهی و انواع مشکلات توجهی، مشکلات حافظه کاری، مشکلات ادراک بینایی، شنوایی، لمسی، حرکتی	تعداد ساعت: ۳۲
۳- یادگیری روش های تمرینی توانبخشی شناختی از جمله حافظه، توجه، توانبخشی ادراکی حرکتی، حافظه و تحریک یکپارچه سازی حسی	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز:
	استاد متخصص برای
	تدریس: متخصص علوم شناختی،
	روان شناس کودکان استثنائی،
	کاردرمانگر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول- تعاریف توانبخشی و نظریات مرتبط با توانبخشی شناختی

زیربخش ۱- آشنایی با مفهوم و تعاریف توانبخشی و توانبخشی شناختی

زیربخش ۲- نظریه ها و مدل های کارکرد شناختی

زیربخش ۳- ارائه مدل فراگیر توانبخشی شناختی (در نظر گرفتن ویژگی های شخصی، خانوادگی و محیطی و

مواردی از این قبیل)

بخش دوم- معرفی انواع مشکلات شناختی دانش آموزان دارای نیازهای خاص

زیربخش ۱- معرفی مشکلات توجهی گروه های مختلف کودکان با نیازهای خاص از جمله کودکان دارای

مشکلات ذهنی، بیش فعال، اوتیسم و غیره... و معرفی انواع مشکلات توجهی از جمله توجه متمرکز، توجه

انتخابی، انتقال توجه و توجه تقسیم شده

زیربخش ۲- معرفی انواع مشکلات حافظه ای از جمله حافظه کاری این کودکان، تعاریف حافظه کاری و

تفاوت این حافظه با حافظه کوتاه مدت و بلند مدت

زیربخش ۳- معرفی مشکلات ادراکی حرکتی این کودکان. تعاریف مشکلات ادراکی حرکتی، تحول روند رشد

ادراکی حرکتی در افراد با رشد نرمال و مقایسه آن با کودکان دارای نیازهای خاص

زیربخش ۴- معرفی مشکلات یکپارچه سازی حسی در افراد با نیازهای خاص

زیربخش ۵- تاثیرات تمرینات ورزشی بر مغز و شناخت

بخش سوم-روش های ارزیابی مشکلات شناختی افراد با نیازهای خاص

بخش ۱-روش ارزیابی انواع توجه

بخش ۲-روش ارزیابی انواع حافظه

بخش ۳-روش ارزیابی اختلالات ادراکی حرکتی

بخش ۴- روش ارزیابی اختلالات یکپارچه سازی حسی

بخش چهارم-روش های توانبخشی شناختی افراد با نیازهای خاص

بخش اول-ارائه تمریناتی درباره روش های توانبخشی انواع حافظه

بخش دوم- ارائه تمریناتی درباره روش های توانبخشی انواع توجه (توجه متمرکز، توجه انتخابی، انتقال توجه و توجه تقسیم شده)

بخش سوم-ارائه تمریناتی درباره روش های توانبخشی اختلالات ادراکی حرکتی

بخش چهارم-ارائه تمریناتی درباره روش های توانبخشی اختلال یکپارچه سازی حسی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش سخنرانی، ارائه کار عملی به مهارت آموزان برای طراحی روش های توانبخشی شناختی، مشاهده مستقیم توانبخشی شناختی در مراکز کاردرمانگری و مراکز مشاوره

۴-منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱-مبانی نظری و راهنمای عملی توانبخشی عصب روانشناختی - ترجمه دکتر زارع و همکاران

منبع فرعی:

۱-بازپروری اختلالات ادراکی حرکتی - ترجمه دکتر احمد یارمحمدیان

۲-ارزیابی و درمان اتیسم - ترجمه طلعت رافعی (بخش مربوطه به یکپارچگی حسی)

۳-کتاب های تمرینی تقویت حافظه و توجه، مولف آریتا محمودپور - انتشارات مدرسه و کتاب های تمرینی باشگاه مغز برای

توجه و تمرکز و حافظه و یادگیری- مولف دکتر تارا رضائیان و حامد اختیاری- انتشارات مهرسا

۴- تحریک حسی، سوزان فاووله، مترجم: رضا متقیانی، انتشارات مدرسه ۱۳۹۶

۵- یکپارچگی حسی، ترجمه: مژگان فرهبد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: مشاهده نمونه گزارش های مهارت آموزان از بازدید عملی در مراکز توانبخشی، مشاهده تمرین های برای توانبخشی شناختی ذهنی که توسط مهارت آموزان طراحی شده است و امتحان کتبی

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که مهارت آموز باید به کسب آن نایل آید.

نام درس: اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	به تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)

- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)

- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای آیین نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیرنده پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی و کاربرد آن در آموزش (با تاکید بر دوره نوجوانی)»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس فعالیت هدفمندی است که نیل به آن در گرو آگاهی معلمان از اصول تدریس اثر بخش است. چرا که در شرایط فعلی معلمان همواره خود را با این پرسش های جدیدی روبرو می بینند و نیازمند آن هستند تا با مسئله ها و موقعیت های پیش بینی نشده به شیوه خلاقانه ای برخورد نمایند. در فرآیند عمل حرفه ای، پرسش هایی که به طور مداوم با آن روبرو هستند عبارتند از: چه اهدافی برای یادگیری دارای بیشترین ارزش است؟ دانش آموزان از چه توانمندی ها و ظرفیت هایی برخوردارند؟ نقش آنان در خلق موقعیت های یادگیری اثر بخش چیست؟ چگونه می توانند از موفقیت ها و خطاهای خود برای اتخاذ تصمیمات در آینده بهره بگیرند؟ مطالعه روانشناسی تربیتی به مهارت آموزان کمک خواهد کرد تا از یافته های علمی پژوهشی برای پاسخ به پرسش هایی که در موقعیت آموزشی با آن روبرو می شوند استفاده نموده و بتواند با تعمق در آن به توسعه ظرفیت ها و نیز متراکم شدن تجربیات خود در آینده کمک کنند.

نام درس: روانشناسی تربیتی و کاربرد آن در آموزش (با تاکید بر دوره نوجوانی)	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
با شناخت نقش یافته های علمی در زمینه تدریس اثر بخش تصمیمات آموزشی / و تربیتی اتخاذ شده در سطح کلاس درس و مدرسه را تحلیل و گزارش نماید.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: دکتری روانشناسی یا علوم تربیتی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات روانشناسی

- تعریف روانشناسی
- موضوعات و گرایشهای روانشناسی
- کاربرد روانشناسی در آموزش

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص نقش روانشناسی در آموزش و تحولات آن را مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: نظریه های پایه در آموزش و یادگیری

- کاربرد آموزشی نظریه رفتارگرایی

- کاربرد آموزشی نظریه رشد شناختی پیاژه
- کاربرد آموزشی نظریه رشد شناختی اجتماعی ویگوتسکی
- کاربرد آموزشی نظریه اکتشافی برونر
- کاربرد آموزشی نظریه یادگیری معنا دار آزوبل
- کاربرد آموزشی نظریه گشتالت
- کاربرد آموزشی نظریه رشد شناختی اجتماعی بِندورا
- کاربرد آموزشی نظریه سازنده گرایی
- کاربرد آموزشی نظریه گشتالت
- کاربرد آموزشی نظریه انسان گرایی
- کاربرد انواع روش های یادگیری مشارکتی
- نظریه شرایط یادگیری گانه با تاکید بر رویدادهای آموزشی و بازده های یادگیری
- نظریه شرح و بسط با تاکید بر اصول آموزشی در این نظریه
- کاربرد اصول عمده آموزشی نظریه انعطاف پذیری شناختی
- نظریه یارشناختی و نظام حافظه و کاربرد آموزشی آن
- کاربرد نظریه آموزش ترغیبی

فصل سوم: رشد

- رشد انسان
- رشد چیست؟
- رشد شناختی، رشد اجتماعی و عاطفی، رشد اخلاقی
- دوره های تحول نوجوانی (نوجوانی اول، نوجوانی دوم، نوجوانی سوم)

تکالیف یادگیری:

دیدگاه های مختلف در زمینه ابعاد رشد را مطالعه و در قالب یک جدول مقایسه ای شباهت ها و تفاوت های دیدگاه ها را گزارش نماید.

فصل چهارم: مفاهیم اساسی بلوغ و مشکلات آن

- تعریف نوجوانی و جوانی
- تعریف و علایم بلوغ
- بلوغ دیررس و بلوغ زودرس
- بلوغ زودرس و بلوغ دیررس در پسران
- بلوغ زودرس و بلوغ دیررس در دختران
- بلوغ و تحولات جسمانی
- بلوغ و تحولات عاطفی
- بلوغ و تحولات اجتماعی

- بلوغ و تحولات معنوی و اخلاقی

فعالیت عملکردی:

مطالعه تاثیر تحولات دنیای مدرن بر بلوغ نوجوانان و ارائه آن در کلاس

فصل پنجم: نیازهای نوجوانان و جوانان

- نیاز به امنیت و آرامش
- نیاز به مذهب و فلسفه حیات
- نیاز به تعلق داشتن و عضویت در جمع و گروه
- نیاز به پذیرش، تایید و احترام
- نیاز به استقلال و خودمختاری
- نیاز به مبادله عشق و محبت
- نیاز به هویت و هویت یابی
- نیاز به پیشرفت، اشتغال و کسب موفقیت
- نیاز به تشویق و قدرشناسی

فعالیت عملکردی

مصاحبه (یا اجرای پرسشنامه) با چند نوجوان و جوان و بررسی و اولویت بندی نیازهای فعلی نوجوانان و جوانان و ارائه آن در کلاس به صورت گروهی

فصل ششم: تفاوت های فردی

- عوامل مؤثر بر رفتار
- احساس و ادراک
- هوش
  - هوش و مسئله طبیعت و تربیت
  - هوش و رشد شناختی
  - دیدگاه های مختلف درباره هوش
- شیوه های یادگیری و سبک تفکر
- شخصیت و خلق و خو
- انگیزش، آموزش و یادگیری
- تفاوت های فرهنگی و جنسیتی

تکالیف یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این یافته ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل هفتم: انگیزش، آموزش و یادگیری

- انواع انگیزش برای پیشرفت
- نقش برانگیختگی (قانون پرکز - دادسون)
- نظریه های شناختی و کارآمدی شخصی
- نظریه اسناد (آموزش اسناد مشارکت در تعیین اهداف)
- افزایش انگیزش و کاهش درماندگی آموخته شده
- نظریه های رفتاری و مداخله های رفتارگرایان

فصل هشتم: آموزش راهبردهای یادگیری و مطالعه و تقویت مهارت تحصیلی

- راهبردهای یادگیری شناختی و فراشناختی (تکرار و مرور، بسط و گسترش معنایی، سازمان دهی و برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی، نظم دهی)

- آموزش راهبردهای مطالعه و یادگیری (روش پس ختام، روش کاپس، روش مردر، روش آموزش متقابل و...)

تکلیف یادگیری:

روش های بکارگیری فرآیند های شناختی را در کتاب های درسی بررسی و نمونه ای از این مهارت ها را شناسایی و چگونگی آموزش آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

روش های پرورش خلاقیت در آموزش موضوعات درسی مختلف را مطالعه و یافته های خود را به کلاس گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه تدریس و کاربرد آن در موقعیت های آموزش/ تربیتی، بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های رشدی/ تفاوت های فردی در موقعیت های آموزشی/ تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه پیشنهاداتی برای ارتقاء سطح اثر بخشی تصمیمات معلم/ مربی در کلاس درس/ مدرسه.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

۱. بنتهام، سوزان، روانشناسی کاربردی برای معلمان، مترجم موحد، رابعه، ناشر، ارجمند ۱۳۹۱
۲. منصور، محمود (۱۳۹۲) روانشناسی ژنتیک تحول روانی از تولد تا پیری. تهران: انتشارات سمت
۳. خدایاری فرد، محمد. (۱۳۹). مسائل نوجوانان و جوانان. تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان

منابع فرعی:

۴. سیف علی اکبر، روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش) انتشارات آگاه، ۱۳۸۵
۵. فونتانا، دیوید، روانشناسی کاربردی برای معلمان، ترجمه فروغان، مهشید، ناشر ارجمند ۱۳۸۹

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود.

سرفصل درس «مبانی آموزش در...»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم به مجموعه دانسته هایی گفته می شود که دارای ارتباط منطقی و سازماندهی شده با یکدیگر بوده و می تواند بسیاری از پدیده ها، متغیرها و روابط آنها را با دقت توضیح دهد. آموزش هر علم نیازمند آشنایی آموزشگر با ماهیت، فلسفه، تاریخ تکامل و پیشرفت و مبانی آموزش آن است. در این درس تلاش شده این موارد با روشی کاربردی و تحقیقی ارائه گردد.

نام درس: مبانی آموزش در...	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
۱- ماهیت علم، مفاهیم کلیدی، فرایندها و ارزش های ناشی از علم را با توجه به رشته تخصصی خود توصیف کند.	شایستگی کلیدی: تربیتی - موضوعی
۲- دوره های تاریخی مربوط به علم در رشته تخصصی خود و عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت و توسعه علم و آموزش آن را تجزیه و تحلیل و تفسیر نماید.	دروس پیش نیاز: -
۳- برنامه ریزی درسی، راهبرد های تدریس و فناوری اطلاعات و ارتباطات را در آموزش محتوای رشته تخصصی خود به کار گرفته و تاثیر آن را بر کیفیت فرایند یاددهی - یادگیری بررسی و گزارش نماید.	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: ماهیت علم

- علم و ماهیت آن
  - مفاهیم کلیدی علم
  - فرایندهای علمی
  - ارزش های علم
- تکالیف یادگیری:** با مراجعه به منابع علمی ماهیت علم، مفاهیم کلیدی، فرایندها و ارزش های ناشی از آن را با توجه به رشته تخصصی توصیف کند.

تکالیف عملکردی: مقاله ای حداکثر در سه صفحه در رابطه با ماهیت علم.... و فرایندهای آن تهیه و در کلاس ارائه نماید.

فصل دوم: تاریخ علم....

- معرفی دوره های تاریخی تحولات علم...

- عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت و توسعه علم....

- آموزش علم... در دوره های تاریخی

تکالیف یادگیری: با مراجعه به منابع علمی دوره های تاریخی مربوط به علم... و آموزش آن توضیح دهد.

تکالیف عملکردی: مقاله ای حداکثر در سه صفحه در رابطه عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت و توسعه علم.... تهیه و در کلاس ارائه نماید.

فصل سوم: برنامه ریزی درسی در آموزش....

- نیاز سنجی و اولویت بندی نیاز ها در آموزش...

- تعیین هدف ها و منابع آنها در آموزش...

- انتخاب و سازمان دهی محتوا در آموزش....

- فرصت های یادگیری در آموزش...

- ارزشیابی در آموزش...

تکالیف یادگیری: با مراجعه به منابع علمی چند نمونه برنامه درسی.... کشور های مختلف را بررسی و با هم مقایسه کند.

تکالیف عملکردی: یکی از موضوعات... را انتخاب و برنامه درسی آن را با توجه به مطالب آموخته شده طراحی و ارائه نماید.

فصل چهارم: به کار گیری راهبرد های تدریس در آموزش...

تکالیف یادگیری: با مراجعه به منابع علمی چند نمونه چند نمونه راهبردهای تدریس به کار گرفته در آموزش.... کشور های مختلف را بررسی و با هم مقایسه کند.

تکالیف عملکردی: یکی از موضوعات... را انتخاب و فرایند تدریس آن را با توجه به راهبردهای آموخته شده تدوین و ارائه نماید

فصل پنجم: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش....

تکالیف یادگیری: با مراجعه به منابع علمی چند نمونه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش.... کشور های مختلف را بررسی و با هم مقایسه کند.

تکالیف عملکردی: یکی از موضوعات... را انتخاب و با به کار گیری فناوری اطلاعات و ارتباطات برنامه آموزشی آن را طراحی و ارائه نماید

فصل پنجم: کج فهمی ها در آموزش...

تکالیف یادگیری: با مراجعه به منابع علمی چند نمونه کج فهمی در آموزش.... کشور های مختلف را بررسی و با هم مقایسه کند.

تکالیف عملکردی: یکی از موضوعات... را انتخاب و کج فهمی رایج مربوط به آن را مشخص و برای رفع آنها راه حل ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از روش تدریس کاوشگری هدایت شده در نامگذاری
- استفاده از نرم افزار برای رسم فرمول ساختاری
- پژوهش فردی یا گروهی در باره اهمیت، خواص فیزیکی، کاربرد، سودمندی و زیان های زیست محیطی ترکیبات آلی

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- ملکی، حسن (آخرین چاپ). مقدمات برنامه ریزی درسی.
- ۲- فتحی واجارگاه، فتحی (آخرین چاپ). اصول و مفاهیم برنامه ریزی درسی.
- ۳- پولاک و همکاران (آخرین چاپ). راهبردهای و فنون طراحی آموزشی. ترجمه هاشم فرانش. انتشارات سمت
- ۴- باقری، خسرو (آخرین چاپ). درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی. جلد اول.

منبع فرعی:

سایر منابع مرتبط معتبر

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: -
- ارزشیابی تکوینی: ۳ نمره
- ارزشیابی پایانی: ۱۴ نمره
- کارپوشه (Port Folio): ۳ نمره

سرفصل درس «بررسی کتب درسی (۱)..... دوره متوسطه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کتاب درسی نقش مهمی در ساختار و فعالیت های روزمره تدریس در کلاس درس ایفا می کند. کتاب درسی ابزاری است که معلم آن را برای برانگیختن دانش آموزان و دادن حداکثر آگاهی و درک و فهم در باره یک مساله یا موضوع مورد استفاده قرار می دهد. به همین دلیل آگاهی معلم از تحلیل محتوا و بررسی ویژگی های کتاب درسی تاثیر زیادی در شناخت اهداف آموزشی، طراحی آموزشی و انتخاب روش مناسب برای تدریس موضوع درسی دارد.

نام درس: بررسی کتب درسی (۱)..... دوره متوسطه	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود: ۱- ویژگی های ظاهری، ساختاری، محتوایی، و روان شناختی کتاب درسی..... پایه دهم را بیان کند. ۲- ویژگی های ظاهری، ساختاری، محتوایی، و روان شناختی کتاب درسی..... پایه دهم را با ویژگی های کتاب های درسی استاندارد مقایسه کند. ۳- یک درس از کتاب درسی..... پایه دهم را انتخاب، ویژگی های آن را بررسی، سناریو تدریس آن را تنظیم و اجرا کند.	نوع درس: نظری-عملی
	تعداد واحد: ۲ واحد
	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: دکترای تخصصی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بررسی ارتباط عمودی مباحث مرتبط در کتاب های درسی متوسطه اول

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های کتاب های مرتبط در متوسطه اول را انتخاب ارتباط عمودی آن را بررسی و به صورت گزارش در کلاس ارائه نماید.

فصل دوم: بررسی کتاب درسی... پایه دهم از نظر ویژگی های ظاهری و نگارشی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های..... پایه دهم را انتخاب و آن را از نظر ویژگی های ظاهری و نگارشی بررسی و در کلاس ارائه نماید.

فصل سوم: بررسی کتاب درسی از نظر ویژگی های ساختاری و محتوایی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های..... پایه دهم را انتخاب و آن را از نظر ویژگی های ساختاری و محتوایی بررسی و در کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: بررسی کتاب درسی از نظر ویژگی های روانشناختی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های..... پایه دهم را انتخاب و آن را از نظر ویژگی های روانشناختی بررسی و در کلاس ارائه نماید.

فصل پنجم: تهیه نقشه مفهومی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های..... پایه دهم را انتخاب و نقشه مفهومی آن را طراحی و در کلاس ارائه نماید.

فصل ششم: تدوین جدول دو بعدی هدف – محتوا

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های.... پایه دهم را انتخاب و جدول دو بعدی هدف – محتوا را تدوین و در کلاس ارایه نماید.

فصل هفتم: بررسی چگونگی ارزشیابی از آموخته ها

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های... پایه دهم را انتخاب و نمونه پرسش های ارزشیابی از آن را طراحی و در کلاس ارایه نماید.

فصل هشتم: تدریس و نقد و بررسی آن

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های.... پایه دهم را انتخاب، سناریو تدریس آن را طراحی و در کلاس ارایه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

به منظور کسب تجربه در بررسی کتب درسی و تدریس آن انجام مرحله به مرحله فعالیت های پیش بینی شده مورد انتظار است. بنا بر این مهارت آموز معلم ابتدا باید کتاب درسی و فصول مختلف آن را از نظر ویژگی های ظاهری، ساختاری، محتوایی و روانشناختی مورد نقد و بررسی قرار دهد. سپس نقشه مفهومی، جدول دو بعدی هدف – محتوا، سناریو تدریس و ارزشیابی درس انتخابی را طراحی و اجرا نماید. و بازخورد آن را از کلاس دریافت و تفسیرات احتمالی را اعمال نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- کتاب های اصول و فنون تدریس و روش های تدریس
- ۲- کتب درسی و راهنمای معلم
- ۳- فتحی واجارگاه، کوروش و آقازاده، محرم (آخرین چاپ). راهنمای تالیف کتب درسی. نشر آریژ.
- ۴- رسولی، مهستی و امیرآشان، امیر (آخرین چاپ). تحلیل محتوا با رویکرد کتب درسی. نشر جامعه شناسان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه: ۶ نمره

سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق / مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان

- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار

- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی

- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین

تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:

مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان

مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی

معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن

- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب

خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در

آن

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰). اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استاد راهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی / تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری / تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما / معلم راهنما وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲۵۶+۹۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

^۶ - معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^۷ توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

^۷ - این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها / روش / منابع / زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی / گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش متوسطه

سرفصل درس «کلیات روش‌ها و فنون تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه مهارت آموزان را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش‌های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای مهارت آموزان در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، مهارت آموزان با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

مشخصات درس	نام درس: کلیات روش‌ها و فنون تدریس
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
زمان درس: ۳۲ ساعت	
پیشنیاز: -	
استاد متخصص برای تدریس: دکترای علوم تربیتی	
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	
	به ارائه تصویری از تدریس مدرسه‌ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، د مهارت آموز در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش‌های تدریس را با قابلیت‌های بکارگیری آنها در موقعیت‌های متفاوت می‌شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب‌تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات مهارت آموزان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد مهارت آموزان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: هر مهارت آموز یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.
دوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از تدریس معلمان به صورت فیلم و بحث و بررسی درباره تجربیات مهارت آموزان به گونه‌ای که نشان داده شود اصول و روش‌های متعددی در تدریس مطرح است.
سوم	تشریح چستی تدریس	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی تدریس (به عنوان یک علم)، تشریح اصول و انواع روش‌های تدریس و معرفی وضعیت ایران از حیث تدریس (با استناد تجربه‌های گزارش شده مهارت آموزان) و تشریح وضعیت تدریس در چند کشور جهان.
چهارم	تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای	تبیین نقش‌های تدریسی معلمان و ضرورت‌های آن بر اساس واقعیات عمل مدرسه‌ای و با تشریح وضعیت ایران. عملی: در این ارتباط، نمایش یک فیلم تدریسی ضرورت دارد. تکلیف ۲: چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت اول	تشریح مراحل تدریس به عنوان عمل واقعی معلم در کلاس درس مشتمل بر مخاطب-شناسی و منطق‌یابی برای یک مبحث علمی، تعیین اهداف درس، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری. عملی: نقد و بررسی منطق مراحل ذکر شده.
ششم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت دوم	انتخاب روش تدریس محتوا و ارائه فرصت‌های یادگیری، تصمیم‌گیری در باره زمان درس، تنظیم مکان (فضا و روابط) درس و چگونگی ارزشیابی یادگیری مخاطبان. عملی: نقد و بررسی مراحل ذکر شده.
هفتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه	اجزای طرح درس سالیانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس سالیانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به تدوین طرح درس سالیانه اقدام می‌کنند. تکلیف ۳: هر یک از مهارت آموزان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
هشتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه	اجزای طرح درس روزانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس روزانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به تولید طرح درس روزانه اقدام می‌کنند.

		<p>کنند.</p> <p>تکلیف ۴: هر یک از مهارت آموزان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.</p>
نهم	مدیریت کلاس درس	<p>الگوها و روش های کلاس داری، فرهنگ کلاس درس، مقررات کلاس درس، جو کلاس درس و رفتار در کلاس درس.</p> <p>عملی: مهارت آموزان در گروه های کوچک به بررسی روش های مدیریت کلاس-هایی می پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است.</p>
دهم	روش های تدریس	<p>انواع روش های تدریس و طبقه بندی آنها به دو طبقه: روش های تدریس معلم محور و روش های تدریس شاگردمحور و معرفی مشروح هر یک برای بکارگیری.</p> <p>تکلیف ۵: طبقه بندی های دیگر به چه شکلی روش های تدریس را طبقه بندی کرده-اند؟</p>
یازدهم	روش های تدریس معلم محور	<p>یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش های تدریس معلم محور در کلاس درس.</p> <p>عملی: مهارت آموزان در گروه های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می پردازند.</p>
دوازدهم	روش های تدریس شاگردمحور	<p>یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش های تدریس شاگردمحور در کلاس درس.</p> <p>عملی: مهارت آموزان در گروه های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می پردازند.</p>
سیزدهم	توضیح دادن در کلاس درس	<p>روش های توضیح دادن، قابلیت روش های توضیح در ارتباط با موضوعات درسی، اثربخش ساختن توضیحات در هر یک از روش های تدریس.</p> <p>عملی: گفتگوی مهارت آموزان در باره روش های موثر توضیح در موقعیت های تجربی یا فرضی.</p>
چهاردهم	پرسش کردن معلم در کلاس	<p>انواع پرسش ها و چگونگی بهره گیری از آن در هر یک از روش های تدریس</p> <p>عملی: گفتگوی مهارت آموزان در باره روش های موثر پرسش کردن در موقعیت های تجربی یا فرضی.</p>
پانزدهم	مواجهه معلم با پرسش های کلاسی شاگردان	<p>انواع پرسش های شاگردان، انگیزه های پرسش کردن شاگردان، چگونگی مواجهه با پرسش های شاگردان در هر یک از انواع روش های تدریس</p> <p>عملی: گفتگوی مهارت آموزان در باره روش های موثر پاسخگویی به پرسش ها در موقعیت های تجربی یا فرضی.</p>
شانزدهم	سنجش یادگیری شاگردان	<p>روش های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس، انواع آزمون ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس، اهداف سنجش در کلاس درس، روش های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش های تدریس.</p> <p>عملی: گفتگوی مهارت آموزان در باره روش های موثر سنجش یادگیری در موقعیت های تجربی یا فرضی.</p>

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - مهارت آموز انجام می‌شود. مهارت آموز در این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازد و در مباحث شرکت نماید. همچنین، مهارت آموزان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می‌گیرد. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست مهارت آموزان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از مهارت آموزان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:
  ۱. شعبانی، حسن. (۱۳۹۲). مهارت‌های آموزشی: روش‌ها و فنون تدریس. تهران: سمت.
  ۲. مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازاندیشی فرایند یاددهی - یادگیری و تربیت معلم. تهران: مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن مهارت آموزان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکار گرفته می‌شود. ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا مهارت آموزان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سرفصل درس «بررسی کتب درسی (۲) ... دوره متوسطه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کتاب درسی نقش مهمی در ساختار و فعالیت های روزمره تدریس در کلاس درس ایفا می کند. کتاب درسی ابزاری است که معلم آن را برای برانگیختن دانش آموزان و دادن حداکثر آگاهی و درک و فهم در باره یک مساله یا موضوع مورد استفاده قرار می دهد. به همین دلیل آگاهی معلم از تحلیل محتوا و بررسی ویژگی های کتاب درسی تاثیر زیادی در شناخت اهداف آموزشی، طراحی آموزشی و انتخاب روش مناسب برای تدریس موضوع درسی دارد.

نام درس: بررسی کتب درسی (۲) ... دوره متوسطه	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری-عملی
	تعداد واحد: ۲ واحد
	تعداد ساعت: ۴۸
۱- ویژگی های ظاهری، ساختاری، محتوایی، و روان شناختی کتاب های درسی .... پایه یازدهم و دوازدهم را بیان کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۲- ویژگی های ظاهری، ساختاری، محتوایی، و روان شناختی کتاب های درسی .... پایه یازدهم و دوازدهم را با ویژگی های کتاب های درسی استاندارد مقایسه کند.	پیش نیاز: بررسی کتب درسی (۱) ... دوره متوسطه
۳- یک درس از کتاب های درسی .... پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب، ویژگی های آن را بررسی، سناریو تدریس آن را تنظیم و اجرا کند.	استاد متخصص برای تدریس: دکترای تخصصی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بررسی ارتباط عمودی مباحث مرتبط در کتاب های درسی متوسطه اول و پایه دهم

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های کتاب های مرتبط در متوسطه اول و دهم را انتخاب ارتباط عمودی آن را بررسی و به صورت گزارش در کلاس ارائه نماید.

فصل دوم: بررسی کتاب های درسی .... پایه یازدهم و دوازدهم از نظر ویژگی های ظاهری و نگارشی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های .... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب و آن را از نظر ویژگی های ظاهری و نگارشی بررسی و در کلاس ارائه نماید.

فصل سوم: بررسی کتاب های درسی .... پایه یازدهم و دوازدهم از نظر ویژگی های ساختاری و محتوایی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های .... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب و آن را از نظر ویژگی های ساختاری و محتوایی بررسی و در کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: بررسی کتاب های درسی .... پایه یازدهم و دوازدهم از نظر ویژگی های روانشناختی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های .... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب و آن را از نظر ویژگی های روانشناختی بررسی و در کلاس ارائه نماید.

فصل پنجم: تهیه نقشه مفهومی

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های.... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب و نقشه مفهومی آن را طراحی و در کلاس ارائه نماید.

فصل ششم: تدوین جدول دو بعدی هدف – محتوا

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های.... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب و جدول دو بعدی هدف – محتوا را تدوین و در کلاس ارائه نماید.

فصل هفتم: بررسی چگونگی ارزشیابی از آموخته ها

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های.... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب و نمونه پرسش های ارزشیابی از آن را طراحی و در کلاس ارائه نماید.

فصل هشتم: تدریس و نقد و بررسی آن

تکالیف یادگیری و عملکردی: هر مهارت آموز یکی از درس های.... کتاب های درسی پایه یازدهم و دوازدهم را انتخاب، سناریو تدریس آن را طراحی و در کلاس ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

به منظور کسب تجربه در بررسی کتب درسی و تدریس آن انجام مرحله به مرحله فعالیت های پیش بینی شده مورد انتظار است. بنا بر این مهارت آموز ابتدا باید کتاب درسی و فصول مختلف آن را از نظر ویژگی های ظاهری، ساختاری، محتوایی و روانشناختی مورد نقد و بررسی قرار دهد. سپس نقشه مفهومی، جدول دو بعدی هدف – محتوا، سناریو تدریس و ارزشیابی درس انتخابی را طراحی و اجرا نماید. و بازخورد آن را از کلاس دریافت و تغییرات احتمالی را اعمال نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- کتاب های اصول و فنون تدریس و روش های تدریس
- ۵- کتب درسی و راهنمای معلم
- ۶- فتحی واجارگاه، کوروش و آقازاده، محرم (آخرین چاپ). راهنمای تالیف کتب درسی. نشر آریز.
- ۷- رسولی، مهستی و امیرآشان، امیر (آخرین چاپ). تحلیل محتوا با رویکرد کتب درسی. نشر جامعه شناسان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشین در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه: ۶ نمره

سرفصل درس «سنجش و ارزشیابی در آموزش...»

۱. معرفی درس و منطق آن:

سنجش و ارزشیابی به عنوان یک حوزه تخصصی دربردارنده موضوعات متعددی از جمله سنجش و ارزشیابی آموزشی، آزمون ها و تحلیل آنها، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، سنجش یادگیری های غیر شناختی، آمار، روش تحقیق و اندازه گیری است. تلفیق این محتوا ها با رشته تخصصی این امکان را فراهم می کند تا بتوان میزان تحقق اهداف کلی از آموزش در رشته مورد نظر را به طور واقع بینانه مورد ارزیابی قرار داد و با استفاده از نتایج آن به طور نظام مند و علمی نیازهای آموزشی و سازماندهی مطالب آموزشی را بازنگری و کیفیت آموزش را ارتقا بخشید.

نام درس به فارسی: سنجش و ارزشیابی در آموزش	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- انواع آزمون ها و الگوی های ارزشیابی را در رشته مورد نظر طراحی و اجرا نماید.	تعداد واحد: ۲
۲- پس از طراحی و اجرای انواع آزمون ها و الگوهای ارزشیابی در رشته مورد نظر نتایج آن را مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- پس از طراحی و اجرای انواع آزمون ها و الگوهای ارزشیابی در رشته مورد نظر و تجزیه و تحلیل آماری آن ها، از نتایج به دست آمده برای بهبود فرآیندها به منظور ارتقا کیفیت آموزش استفاده نماید.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- مقایسه اندازه گیری، آزمون، سنجش و ارزشیابی با یکدیگر
- ارزشیابی آموزشی و معرفی الگوهای مختلف آن
- دسته بندی ارزشیابی آموزشی با توجه ملاک مورد استفاده (ملاک، هنجار)
- دسته بندی ارزشیابی آموزشی با توجه به زمان و هدف (آغازین، تکوینی، تشخیصی، تراکمی)

تکالیف یادگیری و عملکردی: مهارت آموز با ارایه مثال های نمونه از رشته تخصصی خود مفاهیم اندازه گیری، آزمون، سنجش و ارزشیابی را با یکدیگر مقایسه و در کلاس ارایه نماید.

فصل دوم: مراحل ارزشیابی آموزشی

- مرحله طراحی (تحلیل موقعیت، توصیف هدف ها، توصیف پیش نیازها، توصیف راهبردها)
- مرحله فرایندی یا اجرایی
- مرحله فرآورده ای

تکالیف یادگیری و عملکردی: مهارت آموز با ارایه مثال های نمونه از رشته تخصصی خود مراحل ارزشیابی آموزشی را بررسی و در کلاس ارایه نماید.

فصل سوم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

- تعریف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
- طبقه بندی هدفهای آموزشی (شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی)
- جدول مشخصات آزمون
- چگونگی توزیع سوالها به بخش های مختلف

تکالیف یادگیری و عملکردی: مهارت آموز با انتخاب یک درس مشخص یک نمونه از طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را آماده و در کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: آزمونها

- آزمونهای تشریعی
- آزمونهای کوتاه پاسخ
- آزمونهای صحیح- غلط و جور کردنی
- آزمونهای چند گزینه ای

تکالیف یادگیری و عملکردی: مهارت آموز با انتخاب یک فصل مشخص یک نمونه ترکیبی از انواع آزمون ها را طراحی و ویژگی های هر یک را مورد ارزیابی قرار دهد.

فصل پنجم: بررسی آزمونها

- تحلیل سوالهای آزمون(محاسبه ضریب دشواری، ضریب تمیز سوال و هبستگی سوال با آزمون)
- تعیین روایی آزمون
- تعیین پایایی آزمون

تکالیف یادگیری و عملکردی: مهارت آموز نمونه آزمون طراحی شده خود یا دیگران را به کمک محاسبات آماری مورد تحلیل قرار داده و روایی و پایایی آنها را مورد ارزیابی قرار دهد.

فصل ششم: سنجش فرایندها و فراورده های یادگیری غیر شناختی

- آزمونهای عملکردی و انواع آن(آزمون کتبی، آزمون شناسایی، موقعیت های شبیه سازی شده، کارپوشه)
- روشهای سنجش مشاهده ای
- روش فهرست واریسی
- روش واقع نگاری
- روش یادداشت های روزانه

تکالیف یادگیری و عملکردی: مهارت آموز یک نمونه از روشهای سنجش مشاهده ای را انتخاب و با استفاده از روش واقع نگاری یک گزارش ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت کاربردی و به منظور اثر بخشی باید به صورت حل مساله انجام شود و بیشتر مفاهیم آن به صورت تحلیلی و با ارائه نمونه از رشته تخصصی تدریس گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- سیف، علی اکبر (آخرین چاپ). روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی. نشر دوران

منابع فرعی:

سایر منابع مرتبط معتبر

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه (Port Folio): ۶ نمره

سرفصل درس «طراحی آموزشی در...»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هدف از طراحی آموزشی فراهم کردن امکانات یادگیری است؛ زیرا انتخاب فعالیت های یادگیری مؤثر و مناسب، عامل مهمی در فرآیند طراحی یک درس محسوب می شود. قبل از شروع آموزش، معلم باید همه چیز را پیش بینی و آماده کند و برنامه ی خود را بنویسد؛ اما با توجه به این که فرآیند تدریس، هیچگاه نمی تواند کامل باشد، برنامه های طراحی شده باید انعطاف پذیر، مرتب و به روز گردند. یک برنامه آموزشی خوب باید به نحوی نوشته شود که دستیابی به قابلیت و صلاحیت مورد نظر را تضمین کند.

<p>نام درس به فارسی: طراحی آموزشی در...</p> <p>نام درس به انگلیسی: Instructional Design</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری- عملی</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیتی- موضوعی</p> <p>دروس پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه</p>
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:</p> <p>۱- یک درس در رشته تخصصی را انتخاب و طراحی آموزشی آن را تدوین و ارائه نماید.</p> <p>۲- یک درس در رشته تخصصی را انتخاب و طراحی آموزشی آن را تدوین و اجرا نماید.</p> <p>۳- یک درس در رشته تخصصی را انتخاب و طراحی آموزشی آن را تدوین و اجرا نموده و بر اساس بازخوردهای حاصله آن را اصلاح نماید.</p>	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

تکالیف عملکردی	تکالیف یادگیری	محتوای درس	جلسه
<p>مهارت آموز به بررسی چندین نمونه از طراحی های آموزشی موجود در مدارس پرداخته و نتایج را بصورت انفرادی یا گروهی در کلاس مورد ارزیابی و تحلیل قرار دهد.</p>	<p>برای نگارش هدفهای آموزشی، چهار مرحله اساسی در نظر گرفته شود:</p> <p>- بر اساس فعالیت های دانش آموزان تنظیم شوند.</p> <p>- توصیفی از نتایج یادگیری باشند.</p> <p>- صریح، روشن و قابل فهم باشند.</p> <p>- قابل مشاهده و اندازه گیری باشند.</p> <p>اگرچه این چهار مرحله، تسلسلی و پیوسته هستند؛ اما در فرآیند طراحی، الزاماً چنین نیستند، زیرا طراح، پس از نوشتن هر مرحله ممکن است مجدداً به عقب برگردد و به بازنگری اهداف نوشته شده بپردازد و به اصلاح</p>	<p>تحلیل و تنظیم هدفهای آموزشی</p>	<p>۱</p>

		و بازنویسی آنها اقدام کند.	
۲	تحلیل موقعیت آموزشی	<p>- تعیین وقایع و تجارب یادگیری</p> <p>- تعیین رابطه بین هدفها</p> <p>- تعیین رفتار ورودی</p> <p>- تعیین ارزشیابی تشخیصی</p> <p>- تعیین اولین گام آموزشی</p>	<p>مهارت آموز با نظارت استاد و کتب راهنمای</p> <p>تدریس به استخراج و تعیین اهداف و روشها</p> <p>در بخش های مختلف کتب درسی دوره متوسطه پردازد</p>
۳	تحلیل و تعیین محتوا، روش و ابزار آموزشی	<p>توجه به اصول مهم تهیه و تنظیم محتوای آموزشی مانند:</p> <p>-میزان علاقه رغبت و توانایی مهارت آموز</p> <p>متناسب با اهداف آموزشی</p> <p>-مفاهیم، اصول و قوانین هر علم</p> <p>-ارتباط با مسائل روز</p> <p>-انطباق با زمان آموزش</p> <p>از مهمترین ویژگی های تدریس:</p> <p>هدفدار، نظامدار، متقابل، پویا و پاسخگو به</p> <p>نیازهای فراگیران بودن را می توان نام برد.</p> <p>بر اساس استراتژی آموزشی متناسب با اهداف و</p> <p>حیطه آموزشی می توان از روشهای مختلف از جمله:</p> <p>سخنرانی تعاملی، بحث گروهی، حل مسئله، پرسش و پاسخ، clinical Demonstration، گزارش صبحگاهی و...</p> <p>تدریس استفاده نمود</p> <p>وسایل آموزشی :</p> <p>کلیه وسایل و امکاناتی که به یادگیری بهتر و تفهیم مطالب کمک مینماید</p> <p>انواع وسایل کمک آموزشی نور تاب و غیر نور تاب : تخته، مولاژ، ماکت، پروژکتور</p> <p>اورهد، پروژکتور اسلاید، ویدیو پروژکتور و آزمایشگاه</p>	<p>مهارت آموز براساس یافته هایش باتوجه به موضوع درس وامکانات اجرایی: مهمترین وسایل آموزشی و شیوه تدریس که در اجرا تاثیر بیشتری می گذارند رباتوجه به عوامل زیر برای مفاهیم شیمی بکار بندد و لیست نماید:</p> <p>تعداد فراگیران</p> <p>وضعیت و اندازه کلاس</p> <p>-زمان لازم</p> <p>در دسترس بودن</p> <p>وامن بودن اقتصادی بودن</p>
۴	طراحی آموزشی و نظریه یادگیری	<p>سیر تکاملی نظریه های یادگیری، دارای تاثیر زیادی در طراحی آموزشی است و با بیان نقاط قوت و ضعف نظریه های یادگیری، نتیجه گرفته می شود که در اجرای طرح آموزشی،</p>	<p>مهارت آموز در مقالات چند الگوی طراحی آموزشی مشهور، از میان ۲۵ الگوی طراحی آموزشی سازنده گرای موجود در متون تخصصی انتخاب و رویکردهای یاددهی-</p>

		برای هر نظریه، بر اساس موقعیت و محیط، جایی وجود دارد	یادگیری مستتر در آنها با استفاده از روش تحلیل محتوی مورد ارزیابی قرار دهد در این تحلیل با مراجعه به متون اصلی بنیان گذاران هر یک از الگوها، هر یک از الگوها از نظر فردی، جمعی، یا دوگانه بودن رویکردهای یادگیری و تدریس مفروض در طراحی شان طبقه بندی و نتیجه گیری بنماید
۵	بررسی نظریه ساخت گرا و رفتار گرا و شناخت گرا در تکنولوژی آموزشی	باتوجه بر چهار مسأله در فرآیند یاددهی و یادگیری مشخص کردن موضوع آموزش: فراهم کردن مجموعه‌ای از محرک‌ها و فعالیت‌ها تقسیم‌بندی مطالب یادگرفتنی به فعالیت‌های کوچک‌تر تشویق و تقویت یادگیرنده در زمان مناسب:	اجرای عملی الگوهای مشخص شده و انتخاب بهترین مدل والگوی آموزشی براساس بازدهی و نظر اساتید برای آموزش مفاهیم شیمی
۶	جایگاه الگوهای طراحی آموزشی در طراحی و تولید محتوای آموزشی	مراحل طراحی در انواع الگوها با تعیین هدف شروع می‌شود و سپس در مرحله دوم، تحلیل و شناخت شاگردان صورت می‌گیرد. در مرحله سوم، محتوای برنامه و فعالیت‌های آموزشی تحلیل و انتخاب می‌شود، در مرحله چهارم، محتوای آموزشی سازماندهی و تنظیم می‌گردد، در مرحله پنجم، با توجه به هدف و محتوا، وسیله آموزشی مشخص می‌شود، در مرحله ششم، چگونگی اجرای برنامه تحلیل می‌شود و سرانجام در مرحله هفتم، ارزشیابی مطرح شده نتایج حاصل از ارزشیابی در تقویت و اصلاح مجدد برنامه، دخالت داده می‌شود و این چرخه مرتب در فرایند آموزش ادامه پیدا می‌کند	تدوین محتوای الکترونیکی بر اساس الگوهای طراحی آموزشی یکی از چالش‌های اصلی یادگیری الکترونیکی و رمز موفقیت این سیستم آموزشی محسوب می‌شود. مهارت آموز در پایان این واحد محتوایی الکترونیکی برای یکی یا چند مفهوم پیوسته شیمی طراحی نماید که بر اساس یک یا چند الگوی طراحی آموزشی مناسب باشد جای هیچ شکی نیست که محتوا نقش قابل ملاحظه‌ای را در تحقق اهداف یادگیری الکترونیکی ایفا میکند، به گونه‌ای که تولید محتوای الکترونیکی بدون در نظر گرفتن تمهیدات ویژه مانند استفاده از الگوهای طراحی آموزشی، موفقیت آن را به مخاطره می‌اندازد.
۷	تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی	بررسی شرایط: تجارب یادگیری، گروه‌های تدریس و یادگیری، شیوه‌های تدریس و بازده: ارزشیابی، اصلاح ارزشیابی	مهارت آموز باتوجه به معیارهای زیر چندین مدل ارزشیابی در قسمت‌های مختلف کتاب از فراگیران به عمل آورده و نتایج را بررسی

<p>نماید.</p> <p>تعیین معیار موفقیت یادگیرنده.</p> <p>انواع آزمون برای اهداف شناختی بر اساس</p> <p>لایه های حیطه شناختی و عمق یادگیری</p> <p>انواع سوالات حیطه شناختی</p> <p>آزمونهای حیطه مهارتی</p> <p>تصمیم گیری درباره:</p> <p>اندازه گیری چه جنبه هایی از مهارت حائز</p> <p>اهمیت است</p> <p>آیا کارکرد مورد نظرباید در عین</p> <p>وقوع به عنوان فرایند ارزشیابی شود</p> <ul style="list-style-type: none"> آیا نتیجه نهایی یا فراورده مورد <p>توجه قرارمی گیرد ؟</p>			
---	--	--	--

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی در دروس رشته تخصصی از روش حل مساله استفاده می شود. آموزش این درس با مشارکت مهارت آموزان در بحث ها توصیه می شود. روش مطالعه غیر مستقیم در قالب مطالعه موقعیت برای شناسایی و تبیین مساله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری و روش مستقیم در مرور مدل های نیاز سنجی و مدل های طراحی آموزشی برای طراحی آموزشی در دروس تخصصی مورد تاکید است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- پولاک و همکاران (آخرین چاپ). راهبردها و فنون طراحی آموزشی. ترجمه هاشم فردانش. انتشارات سمت
- ۲- گانیه و همکاران (آخرین چاپ). اصول طراحی آموزشی. ترجمه خدیجه علی آبادی. نشر دانا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: -
- ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره
- ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio): ۴ نمره

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیاز های ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که مهارت آموز معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس : اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
همانگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنما بررسی و نقد نماید	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یک سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای این نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیرنده بینشی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی آموزش تربیت بدنی

سرفصل درس «طراحی آموزشی درس تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظام مندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسایی مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان بجای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت های یاددهی - یادگیری دست خواهند زد و طرح های اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند نمود.

مشخصات درس	نام درس : طراحی آموزشی درس تربیت بدنی
نوع درس: یک واحد نظری + یک واحد عملی	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۲	۱- یک واحد یادگیری از آموزش مفاهیم و مهارت های اساسی برنامه درسی تربیت بدنی در دوره های تحصیلی را با استفاده از روش های یاددهی - یادگیری طراحی کند.
تعداد ساعت: ۴۸	۲- اسناد بالادستی را بشناسد و دیدگاههای این اسناد را در مورد تربیت بدنی بیان کند و در طراحی های خود به آنها توجه کند.
شایستگی کلیدی: تربیتی - موضوعی	۳- نظر خود را در مورد راهنمای برنامه تربیت بدنی بیان کند و در گروههای کلاسی آن را به بحث بگذارد.
دروس پیش نیاز: -	
استاد متخصص برای تدریس:	
اساتید گروه تربیت بدنی	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

ضرورت و منطق طراحی آموزشی

مراحل طراحی آموزشی (تحلیل، تصمیم گیری، راهبرد، ارزشیابی)

گستره طراحی آموزشی

ارتباط تکنولوژی آموزشی با طراحی آموزشی

ارتباط نظریه های آموزش / یادگیری با طراحی آموزشی

تکالیف یادگیری:

مطالعه حداقل سه منبع علمی - پژوهشی در زمینه مباحث مطرح شده، تلخیص در قالب مقاله کوتاه و ارائه در کلاس.

فصل دوم: فرایند طراحی آموزشی (تحلیل)

تعریف مسئله / مشکل

شناسایی و تجزیه و تحلیل منبع مسئله / مشکل

تجزیه و تحلیل نیازها

روش های نیازسنجی (الگوی ساندروز، الگوی هوتون، الگوی هناس)

تحلیل نیازهای مربوط به یادگیرندگان

تحلیل نیازهای مربوط به موقعیت

تعیین راه حل های ممکن

تکالیف یادگیری:

با بکارگیری یکی از روش های نیازسنجی، نیازهای یکی از گروه ها (معلمان، دانش آموزان، کارکنان، اولیاء) را شناسایی و با

تحلیل آن راه حل هایی برای مشکل / مسئله ارائه دهد.

فصل سوم: فرایند طراحی آموزشی (تصمیم گیری)

تدوین اهداف آماج

بازنگری در اهداف و تعیین اولویت دست یابی به اهداف آماج

مقایسه تحلیل نیازها و اهداف آماج

تبدیل اهداف آماج به اهداف و پیامدهای یادگیری

اهداف آموزشی

محتوای آموزشی

تکالیف یادگیری

تکالیف عملکردی:

۱. با استفاده از گزارش تکلیف عملکردی فصل دوم (تحلیل نیازها و تعیین راه حل مشکل یا مساله) اهداف آماج را اولویت

بندی نموده و آنها را به پیامدهای یادگیری تبدیل نماید.

۲. با توجه به اهداف آموزشی تدوین شده، محتوای اصلی و تکمیلی و تکالیف یادگیری با توجه را با توجه به انواع سبک های

یادگیری تعیین نماید.

فصل چهارم: فرایند طراحی آموزشی (راهبرد)

بهره گیری از راهبرد در طراحی آموزشی

الف) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس نوع محتوا

طراحی آموزشی ۱) به خاطر سپردن اطلاعات (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح

مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۲) بکارگیری مهارت طبقه بندی مفاهیم (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین

طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۳) بکارگیری مهارت روش کار (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح

مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۴) بکارگیری مهارت اصل (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح

مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۵) درک ارتباط مفهومی (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت

آموزشی)

طراحی آموزشی ۶) درک ارتباط علت و معلولی (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح

مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۷) مهارت های تفکر برتر (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

ب) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان

۱. ویژه دانش آموزان فراگیر
۲. ویژه دانش آموزان تیزهوش
۳. ویژه دانش آموزان با مشکلات عاطفی شدید

ج) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس موقعیت

۱. ویژه کلاس های چند پایه
۲. ویژه مسائل بومی خاص

تکالیف عملکردی:

دو طرح آموزشی مبتنی بر یکی از راهبردها (محتوا، نیازهای یادگیرندگان و موقعیت) و با در نظر گرفتن مراحل طراحی آموزشی، تهیه نماید.

فصل پنجم: فرایند طراحی آموزشی (ارزشیابی)

منطق ارزشیابی طرح آموزشی (چرا؟ چه موقع؟ به منظور چه هدفی؟ چگونه)

بازنگری توسط متخصص

ارزشیابی تکوینی

ارزشیابی نهایی

ارزشیابی از طرح آموزشی

تکالیف عملکردی

تهیه ملاک ها و سطوح کیفیت طرح های آموزشی و روش بازنگری طرح های آموزشی فصل چهارم
ارزیابی نقاط ضعف و قوت طرح های تهیه شده در کلاس و ارائه بازخورد برای اصلاح آن.

فصل ششم: طراحی تعاملی پیام

تعامل در آموزش

نظام های تعامل متکی بر انسان

نظام های تعامل متکی بر چاپ

نظام های تعامل متکی بر وسایل دیداری - شنیداری

نظام های تعامل متکی بر رایانه

تکالیف یادگیری:

یک نمونه از گزارش مشاهدات کارورزی را بازنگری کند و آن را بر اساس نظام های تعامل تحلیل نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مهارت آموزان تلاش کنند بسته آموزشی مربوط به هریک از دوره های تحصیلی را مطالعه و نسبت به محتوای آن آشنایی کامل پیدا کنند و ارتباط این بسته ها را با اسناد بالادستی بررسی نمایند. هدف بیشتر آشنا شدن مهارت آموزان با اسناد بالادستی و برنامه درس تربیت بدنی در هر یک از دوره ها و پایه های تحصیلی است. این مسئله در حد و سطح آمادگی کلاس اتفاق بیفتد. بیشتر سعی شود فعالیت ها در قالب بحث های گروهی اتفاق بیفتد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- راهبردها و فنون طراحی آموزشی، لشین، پولاک و رایگلوث. ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
- ۲- بررسی و تحلیل اسناد بالادستی آموزش و پرورش و یافته های پژوهشی انجام شده مرتبط با برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری سلامت و تربیت بدنی - دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش- ۱۳۹۶
- ۳- راهنمای برنامه درس سلامت و تربیت بدنی - دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش- در حال تصویب

منبع فرعی:

- ۱- کتب راهنمای معلم و ضمیمه های مربوط به دوره اول و دوم ابتدایی - دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش
- ۲- کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی و سلامت دوره اول متوسطه - دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش
- ۳- کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی و سلامت دوره دوم متوسطه - دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: در اولین جلسه کلاس، یک نمونه فعالیت در ساعت درس تربیت بدنی از سوی کارآموز طراحی و جمع آوری شود. ۲. نمره
- ارزشیابی تکوینی: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۷. نمره
- ارزشیابی پایانی: ارزیابی از مباحث نظری مطرح شده. ۵. نمره
- کارپوشه (Port Folio): تهیه یک طرح آموزشی کامل با یک موضوع از درس تربیت بدنی. ۶. نمره

سرفصل درس «روش های یاددهی-یادگیری و ارزشیابی تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس تربیت بدنی به دلیل ماهیت عملی، محتوایی و تنوع فضایی خود از گستردگی خاصی برخوردار است. به همین لحاظ برای تدریس این درس لازم است تا از روش های تدریس متنوعی استفاده کرد. هر بار که معلم قصد دارد تا برای گروهی از دانش آموزان محتوایی را تدریس کند، به دلیل تفاوت های فردی، باید شیوه های تدریس خود را بررسی تا فرایند یادگیری موثرتر و لذت بخش تر شود. از طرفی؛ شناخت ویژگی ها و علائق جسمانی - حرکتی دانش آموزان و نحوه عملکرد آنها با توجه به تفاوت های فردی، در انتخاب روش تدریس مناسب و موثر در تربیت بدنی اجتناب ناپذیر است. لذا در این درس ضمن پرداختن به موارد فوق، روش های متنوع تدریس (یاددهی - یادگیری) و ارزشیابی درس تربیت بدنی معرفی می شوند.

نام درس : روش های یاددهی-یادگیری و ارزشیابی درس تربیت بدنی	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۲- ارتباط روش های یاددهی - یادگیری را با اهداف و انتظارات برنامه درسی گزارش کند.	تعداد واحد: ۲
۳- نحوه ارزشیابی از درس تربیت بدنی را مشخص کند.	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید گروه تربیت بدنی

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

▪ فصل اول: کلیات

بخش اول: اهمیت و جایگاه آموزش تربیت بدنی در مدرسه

بخش دوم: ویژگی ها و علائق جسمانی - حرکتی دانش آموزان

بخش سوم: معرفی برنامه درس تربیت بدنی

- برنامه های تجویزی (تخصصی)، نیمه تجویزی (انتخابی)، اختیاری

- مفاهیم و مهارت های اساسی

- انتظارات عملکردی

- نحوه سازماندهی محتوا

- ارزشیابی

تکالیف یادگیری:

هر یک از مهارت آموزان با توجه به مطالب این فصل، جمع بندی نظر خود را در قالب گزارش به کلاس ارائه کند.

تکالیف عملکردی:

در بحث گروهی، تفاوت های ساختار جدید برنامه درسی را با آنچه که در دوران مدرسه خود تجربه کردند مقایسه کرده و شاخص های اصلی برنامه را مشخص کنند.

▪ فصل دوم: سازماندهی

بخش اول: مقدمات (حضور و غیاب، تعویض لباس و ...)

بخش دوم: انواع سازماندهی در ساعت درس تربیت بدنی

- ساماندهی در زمان گرم کردن

- ساماندهی در زمان آموزش

- ساماندهی در زمان تمرین

- ساماندهی در زمان بازی

تکالیف یادگیری:

در قالب گروه، انواع سازماندهی قابل استفاده در ساعت درس تربیت بدنی را با توجه به دوره های تحصیلی معرفی کنند.

تکالیف عملکردی:

سازماندهی های معرفی شده را با موقعیت های مختلف کلاس (گرم کردن، آموزش، تمرین و بازی) را در شرایط واقعی به اجرا بگذارند و تعیین کنند که کدام سازماندهی در چه موقعیت کاربرد دارد.

▪ **فصل سوم: گرم کردن**

بخش اول: گرم کردن عمومی

بخش اول: گرم کردن اختصاصی

تکالیف یادگیری:

مهارت آموزان در قالب گروه، انواع روش های گرم کردن در مدرسه را بررسی کرده و مشخص کنند هر یک از این روش ها در کدام دوره های تحصیلی کاربرد دارد.

تکالیف عملکردی:

هریک از روش های گرم کردن را در محیط ورزشی به اجرا گذاشته و نواقص احتمالی آن را برطرف نمایند.

▪ **فصل چهارم: آموزش مفاهیم و مهارت های آمادگی جسمانی - حرکتی**

بخش اول: آمادگی جسمانی مرتبط با سلامت

بخش دوم: آمادگی جسمانی مرتبط با مهارت/اجرا

تکالیف یادگیری:

قابلیت های آمادگی جسمانی در هر دوره تحصیلی را با توجه به منابع علمی تعیین نمایند.

تکالیف عملکردی:

روش های توسعه هر یک از قابلیت های آمادگی جسمانی را با توجه به دوره تحصیلی در محیط ورزشی اجرا و بهترین روش هایی که در مدرسه قابل اجرا هستند را معرفی نمایند.

▪ **فصل پنجم: آموزش مفاهیم و مهارت های ادراکی، حرکتی و ورزشی**

بخش اول: توانایی های ادراکی - حرکتی (آگاهی بدنی، آگاهی فضایی، آگاهی کوششی)

بخش دوم: مهارت های حرکتی بنیادی

- مهارت های توام با جابجایی (راه رفتن، دویدن، پریدن، لی لی کردن و...)

- مهارت های بدون جابجایی (تعادل ایستا و پویا، دولا شدن، کش و تاب دادن و چرخاندن اندام ها و...)

- مهارت های دستکاری (پرتاب کردن، ضربه زدن با پا و ضربه زدن با دست، دریافت کردن و...)

بخش سوم: مهارت های ورزشی

- مهارت های رشته های ورزشی قابل اجرا در مدرسه

تکالیف یادگیری:

در قالب گروه‌های کلاسی، زمان اجرای هر یک از مهارت‌های ذکر شده در فصل پنج را با برنامه درس تربیت بدنی مورد بررسی قرار داده و نتیجه بحث را به کلاس ارائه دهند.

تکالیف عملکردی:

برای هر کدام از مهارت‌های مطرح شده، حداقل یک برنامه طراحی و در محیط ورزشی اجرا شود.

▪ فصل ششم: روش‌های یاددهی - یادگیری در تربیت بدنی

- روش تدریس مستقیم
- روش تدریس یادگیری مشارکتی،
- روش تدریس از طریق پرس و جو،
- روش تدریس از طریق بازی

تکالیف یادگیری:

هر یک از مهارت‌آموزان، کاربرد روش‌های تدریس طرح شده را در ساعت درس تربیت بدنی بررسی کرده و با توجه به شرایط مدرسه، بکارگیری آنها را اولویت بندی کنند.

تکالیف عملکردی:

هر یک از مهارت‌آموزان، با تعیین دوره و مقطع تحصیلی، یکی از روش‌های تدریس را در موقعیت واقعی در محیط ورزشی به نمایش بگذارد.

▪ فصل هفتم: نمره دادن در درس تربیت بدنی

بخش اول: ارزشیابی توصیفی

بخش دوم: ارزشیابی کمی

بخش سوم: ارزشیابی کیفی

بخش چهارم: دستورالعمل ارزشیابی مدرسه

تکالیف یادگیری:

در کارگروه‌های کلاسی نحوه بکارگیری انواع نمره دادن در تربیت بدنی را در دوره‌های تحصیلی مختلف بررسی و شیوه‌های کاربردی خود را معرفی نمایند.

تکالیف عملکردی:

محیط‌های واقعی یادگیری در فضاهای ورزشی در دسترس ایجاد و از مهارت‌آموزان بخواهید با استفاده از انواع ارزشیابی، نمره کلاس را تعیین کنند.

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از فرصت‌های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه پژوهش‌ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش تربیت بدنی و راهبردهای آموزش مهارت‌های حرکتی؛
- بکارگیری شیوه مشارکتی در اجرای فعالیت‌ها و بازی‌های کلاس؛
- بررسی فعالیت‌ها و اجراهای عملی در سطح کلاس درس؛

- بکارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبردهایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری.

۴. منابع آموزشی

- منبع اصلی:
- کتب راهنمای معلم و کتب ضمیمه پایه های دوم، سوم، چهارم و پنجم تربیت بدنی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
- منبع فرعی:
- کتاب بازی و تفریح (جلد ۱، ۲، ۳)، انتشارات مدرسه سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
- مقالات فصلنامه های رشد تربیت بدنی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی آغازین: تدوین یک طرح درس از یکی از موضوعات تربیت بدنی مدرسه. ۲ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در طراحی واحد یادگیری پیش بینی شده ۸ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مشارکت در مجموعه فعالیت ها و تکالیف عملکردی ۵ نمره

سرفصل درس «یادگیری از طریق بازی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

بازی فعالیتی است که با فطرت انسان همراه است. در محیطی که بازی انجام می شود، فارغ از قوانین، اوج شادی و لذت قابل مشاهده است. بازی هایی که با اهداف مشخص طراحی می شوند، محیط یادگیری را به گونه ای تغییر می دهند تا دانش آموز با تمام توان و انرژی خود تلاش کند.

پرداختن به ورزش و بازی می تواند آمادگی جسمانی را افزایش دهد. مهارت، موفقیت، اعتماد به نفس را افزایش می دهد. به دانش آموز می آموزد چگونه محرک های آنی را در خود کنترل کند و مناسبات اجتماعی را چگونه به طرز مفیدی اجرا نماید. دانش آموز می آموزد که چگونه دوستان جدید پیدا کند و با آنان چگونه تعامل کند. در کشف علایق و شیوه صحیح زندگی به او کمک می کند. قوانین را رعایت کرده و منصفانه عمل نماید. با پیروزی و شکست کنار بیاید. اینکه دانش آموزان از سنین پایین تر به کشف لذت ورزش و بازی های ورزشی پی ببرند و انجام بازی های کم تحرک یا بی تحرک (مانند بازی با کامپیوتر) کمتر بپزدازند، در آینده نیز سالم و تندرست خواهند بود.

این درس به دنبال این است تا بکارگیری انواع بازی ها، اهداف متصور در هریک از دوره های تحصیلی را بهتر تحقق بخشد و با صرف هزینه، فضا و امکانات کمتر، بهره وری ساعت درس تربیت بدنی را افزایش داد.

نام درس : یادگیری از طریق بازی	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: ۱+۱ (نظری/عملی)
۱- تعریف و اهمیت بازی را بداند، نظر دانشمندان تعلیم و تربیت در مورد بازی را بیان کند و نقش آن را در رشد کودکان بررسی کند.	تعداد واحد: ۲
۲- انواع بازی را از زوایای مختلف مورد بررسی قرار داده و آنها را با دیدگاههای مورد بحث در کلاس، تقسیم بندی کند و اهداف مربوط به هر دسته از بازی ها را بیان کند.	تعداد ساعت: ۴۸
۳- هر یک از انواع بازی ها را در کلاس به اجرا گذاشته و با توجه به هدف بازی، دوره تحصیلی قابل استفاده از هر بازی را مشخص کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید گروه تربیت بدنی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیاتی در مورد بازی

بخش اول: تعریف بازی

بخش دوم: اهمیت و فواید بازی

بخش سوم: خصوصیات بازی

بخش چهارم: نظریه های بازی

بخش پنجم: نقش ورزش در زندگی کودکان و نوجوانان

تکالیف یادگیری:

هر یک از مهارت آموزان در کلاس، فواید بازی را در برگه ای فهرست و دسته بندی کند.

تکالیف عملکردی:

در گروه‌های کلاسی نقش بازی را در هر یک از دوره‌های تحصیلی مشخص و نتیجه را به کلاس ارائه دهند.

فصل دوم: تعلیم و تربیت و بازی

بخش اول: بازی در متون اسلامی

بخش دوم: بازی از دیدگاه دانشمندان تعلیم و تربیت

بخش سوم: بازی و فرهنگ

تکالیف یادگیری:

در گروه‌های کلاسی، نقش بازی را در فرهنگ دین اسلام و دیدگاه دانشمندان تعلیم و تربیت فهرست کنند.

تکالیف عملکردی:

در گروه‌های کلاسی، برای دوره‌های تحصیلی مختلف یک دستورالعمل بازی تهیه نمایند.

فصل سوم: نقش بازی در فرایند رشد

بخش اول: نقش بازی در رشد جسمانی

بخش دوم: نقش بازی در رشد عاطفی

بخش سوم: نقش بازی در رشد اجتماعی

بخش چهارم: نقش بازی در رشد روانی

بخش پنجم: نقش بازی در رشد ذهنی

تکالیف یادگیری:

تکالیف عملکردی:

در هر یک از دوره‌های تحصیلی، نقش بازی‌ها بر روی دانش آموزان چگونه است؟ آنها را بررسی و نتیجه را گزارش کند.

فصل چهارم: انواع بازی

بخش اول: بازی‌های بومی و محلی

بخش دوم: بازی‌های پرورشی

بخش سوم: بازی‌های گروهی

بخش چهارم: بازی‌های امدادی

بخش پنجم: بازی‌های تقلیدی و شریک‌کاری

بخش ششم: بازی‌های ورزشی

بخش ششم: بازی‌های داخل کلاس

تکالیف یادگیری: مهارت آموزان در قالب بحث گروهی، دسته‌بندی بازی‌ها را مورد بررسی قرار دهند و نظر اصلاحی خود را با ذکر دلیل بیان نمایند.

تکالیف عملکردی: هر یک از مهارت آموزان از انواع بازی‌های ذکر شده حداقل سه نوع آن را انتخاب و برای هر کدام یک بازی تهیه و به کلاس ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

بطور مسلم، انواع بازی با توجه به دیدگاه‌های مختلف در این زمینه می‌تواند دارای دسته‌بندی‌های متفاوت باشد. ضمن اینکه در کلاس به این نکته توجه می‌شود و از نظر مهارت آموزان نیز در کلاس استفاده می‌شود، تاکید روی اجرای بازی‌ها باشد و اینکه

هر بازی چه هدفی را دنبال می کند و به دنبال چه مقاصدی است، در اولویت باشد. پیشنهاد می شود از مهارت آموزان خواسته شود تا در بخش بازی های بومی و محلی، حتما یکی از بازی های شهر محل زندگی خود را به کلاس ارائه نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- پیشنهاد تالیف

منبع فرعی:

۱- کتاب های ضمیمه دوم تا پنجم ابتدایی - چاپ سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش

۲- کتاب آموزش تربیت بدنی نوین نوجوانان - چاپ نشر ورزش

۳- کتاب بازی های دبستانی - چاپ معاونت تربیت بدنی و تندرستی وزارت آموزش و پرورش

۴- کتاب بازی های ورزشی - چاپ نشر ورزش

۵- کتاب بازی های پرورشی رشته های امورتربیتی و آموزش ابتدایی - آماده چاپ

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی آغازین: -
- ارزشیابی تکوینی: ارائه بازی هایی که در طول ترم در کلاس ارائه می دهد یا مشارکت می کند. ۵ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث شناختی. ۷ نمره
- کارپوشه (Port Folio): جمع آوری نظرات در بحث های گروهی - تدوین بازی های ارائه شده به همراه عکس و تصویر یا فیلم. ۸ نمره

سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متربیان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متربیان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق / مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان

- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار

- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی

- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین

تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:

مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان

مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی

معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن

- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب

خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در

آن

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰). اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استاد راهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما/ معلم راهنما^۸ وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲۵۶+۹۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

^۸ - معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^۹ توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

---

^۹- این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها / روش / منابع / زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی / گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی آموزش تربیت بدنی

سرفصل درس «تربیت بدنی افراد با نیازهای ویژه با رویکرد هنجاریابی و هنجارسازی» ۱. معرفی درس و منطق آن:

دانش آموزان با نیازهای ویژه، گروهی از دانش آموزان مشغول به تحصیل در مدارس کشور هستند که با توجه به شرایط ویژه حسی، جسمانی، ذهنی، روانشناختی و ادراکی، نیازمند توجه خاص هستند. لذا لازم است از چند جهت به این مهم توجه شود: اول اینکه با عنایت به منشور آموزش یکپارچه که بسیاری از دانش آموزان با شرایط ویژه را در کنار دانش آموزان مدارس عادی قرار می دهد، معلم این مدارس باید با ویژگی های این قبیل دانش آموزان آشنایی داشته و روش های یاددهی - یادگیری مهارت ها و مفاهیم به آنها را بداند و بتواند از این روش ها برای آموزش به این دانش آموزان در کنار سایر دانش آموزان استفاده نماید. دوم اینکه احتمال دعوت به کار (به کار گیری) این معلمان در مدارس خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه وجود دارد و لذا داشتن حداقل قابلیت های شناختی و مهارتی در این زمینه از ضروریات دوره های تربیت معلم تربیت بدنی است. اهداف این درس با چهارچوب مفهومی دانشگاه فرهنگیان هماهنگ شده است. علاوه بر این، این محتوا حاوی استانداردهای سازمان های ملی و بین المللی ورزش و تربیت بدنی برای افراد معلول است.

<p>نام درس به فارسی: تربیت بدنی افراد با نیازهای ویژه با رویکرد هنجاریابی و هنجارسازی</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>Adapted physical education Or Physical education for students with special needs.</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری - عملی</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>(یک واحد نظری و یک واحد عملی)</p> <p>تعداد ساعت:</p> <p>شایستگی کلیدی: موضوعی</p> <p>دروس پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>استاد گروه تربیت بدنی</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:</p> <p>۱- با اصول و مبانی، دانش عمومی تربیت بدنی تطبیقی (ویژه)، سازگاری با ورزش و زمینه های مرتبط با آموزش های تربیت بدنی ویژه آشنا شده، جنبه های قانونی آن را بداند و نسبت به رفع نیازهای فردی و اجتماعی دانش آموزان با نیازهای ویژه اقدام کند.</p> <p>۲- مهارت های اساسی در اجرای آزمون، ارزیابی، برنامه نویسی و تدریس فعالیت های جسمانی سازگار با شرایط دانش آموزان با نیازهای ویژه را فرا بگیرد و آن را بکار بندد.</p> <p>۳- با انواع دانش آموزان با نیازهای ویژه و روش های توسعه قابلیت های فردی و اجتماعی آنها و پگونگی برقراری ارتباط با آنها آشنا شود و روش های آموزش مهارت های حرکتی به این دانش آموزان را در صحنه عمل به کار بگیرد.</p>	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

بخش اول: مقدمه، تعاریف و اصطلاحات تربیت بدنی تطبیقی

بخش دوم: مدیریت و سازماندهی برنامه های تربیت بدنی تطبیقی

بخش سوم: برنامه های تربیت فردی و گروهی دانش آموزان با نیازهای ویژه

بخش چهارم: استراتژی های آموزش برای تربیت بدنی تطبیقی

بخش پنجم: ارزشیابی، اندازه گیری و آشنایی با آزمون های دانش آموزان با نیازهای ویژه

تکالیف یادگیری:

در قالب بحث گروهی، دیدگاه و برداشت های خود را از مفهوم تربیت بدنی تطبیقی و اینکه آیا درست است که دانش آموزان با نیازهای ویژه را با دانش آموزان عادی ادغام کنند را بیان کنند.

تکالیف عملکردی:

تصاویری از دانش آموزان با نیازهای ویژه و فعالیت هایی که قادر به انجام آن هستند، تهیه کنند.

فصل دوم: شناخت دانش آموزان با نیازهای ویژه

بخش اول: معلولین ذهنی، معلولین با اختلالات یادگیری، اوتیسم و معلولیت های ارتباطی،

بخش دوم: معلولین ناشنوا و نابینا

بخش سوم: معلولین قطع عضو و اندام کوچک و ناهنجاری های اندامی

بخش چهارم: معلولین فلج مغزی، ضربه مغزی

بخش پنجم: معلولین ضایعه نخاعی، اسپاینایفیدا، ام اس، تحلیل عضلانی، روماتیسم

بخش ششم: سایر معلولیت ها و آسیب ها (ناهنجاری های جسمانی و حرکتی، خام حرکتی، چاقی و آسم و کم خونی و...)

تکالیف یادگیری:

در قالب فعالیت گروهی، ویژگی های مشترک دانش آموزان مربوط به هریک از بخش اول تا ششم را تهیه و به کلاس ارائه نمایند.

تکالیف عملکردی:

فعالیت های جسمانی مورد انتظار از هر یک از دانش آموزان را در محیط ورزشی در قالب فیلم یا اسلاید نمایش دهند.

فصل سوم: ملاحظات ضروری در توسعه قابلیت های جسمانی و حرکتی دانش آموزان با نیازهای ویژه

بخش اول: توسعه حرکتی (مهارتی)

بخش دوم: توسعه ادراکی - حرکتی (شناختی - حرکتی)

بخش سوم: ویژگی های حرکتی کودکان پیش دبستانی و دبستانی

تکالیف یادگیری:

برای هریک از دانش آموزان با نیازهای ویژه که معرفی شده اند، حداقل یک مهارت حرکتی و یک مهارت ادراکی - حرکتی معرفی کنند.

تکالیف عملکردی:

فعالیت های معرفی شده را دسته بندی کرده و آنها را در محیط ورزشی اجرا و نواقص احتمالی را برطرف نمایند.

فصل چهارم: فعالیت های دانش آموزان با نیازهای ویژه

بخش اول: فعالیت ها و آمادگی جسمانی مرتبط با سلامت

بخش دوم: فعالیت های با ویلچر و سایر وسایل ورزشی

بخش سوم: فعالیت های آبی

بخش چهارم: ورزش های زمستانی

بخش پنجم: ورزش های انفرادی، دو نفره و تیمی

بخش ششم: فعالیت های تفریحی و هیجانی

تکالیف یادگیری:

در بحث گروهی، فعالیت های ورزشی دانش آموزان با نیازهای ویژه را در دو دسته قهرمانی و همگانی مشخص کنند.

تکالیف عملکردی:

از محل تمرین دانش آموزان و یا افراد با این ویژگی بازدید کرده و نتیجه را در قالب گزارش به کلاس ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مسلماً شاید در کلاس شما هم تعداد زیادی باشند که با این دانش آموزان تاکنون ارتباطی نداشته باشند. بهتر است ضمن رعایت اختصار در ارائه مباحث علمی زیاد، سعی کنید بصورت کاربردی شناخت مهارت آموزان نسبت به این افراد را افزایش دهید و اطلاعاتی را در کلاس مطرح کنید یا به عنوان تکلیف در نظر بگیرید که بتواند نیاز کار با دانش آموزان با نیازهای ویژه در مدرسه را حل کند. از مهارت آموزان مطلع در کلاس که در زمینه کار با این دانش آموزان وجود دارد، در فعالیت های گروهی بخوبی استفاده کنید. بحث های گروهی کمک خوبی است تا بهتر بتوان سطح کلاس را متعادل کرد. بازدیدهای عینی از محل تحصیل، نگهداری و ورزش این افراد بسیار راهگشاست.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱. تربیت بدنی تطبیقی و ورزش جوزف وینیک – دیوید پورتا هیومن کینتیک ۲۰۱۸

2. Winnick, J. (2005). *Adapted physical education and sport* (4th ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.

منبع فرعی:

۱. کتاب ورزش معلولین – تالیف دکتر سخنگویی و همکاران – انتشارات حتمی

۲. کتاب های چاپ فدراسیون ورزش های جانبازان و معلولین

۳. کتاب های چاپ سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی آغازین: برگزاری یک مباحثه گروهی در کلاس و جمع آوری نقطه نظرات گروهی
- ارزشیابی تکوینی: ارائه تکالیف و فعالیت ها در مورد هر یک از فصول کتاب
- ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث نظری
- کارپوشه (Port Folio): جمع آوری فعالیت های عملی و کارگاهی در مورد هریک از انواع دانش آموزان

سرفصل درس «مبانی و روش های شناسایی استعداد»

معرفی درس و منطق آن:

بر اساس بیانیه حوزه تربیت و یادگیری سلامت و تربیت بدنی در برنامه درسی ملی، بکارگیری روش های درست انجام فعالیت جسمانی و ارتقای توانایی های بدنی و حرکتی و تبیین روش های تفریحی سالم از مهمترین مأموریت های درس تربیت بدنی است در همین راستا بهره مندی از ساعات آموزش رسمی و غیر رسمی درس تربیت بدنی، فضا های متنوع آموزشی و ورزشی، مشارکت و همراهی اولیاء مدرسه و دانش آموزان و ظرفیت های درون و بیرون آموزش و پرورش مورد تاکید است و بر انجام فعالیت های ورزشی داخل و خارج از مدرسه، تاکید می گردد. بنابراین در حال حاضر در کنار تدارک استلزامات اجرای درس تربیت بدنی و تاکید همه جانبه بر کیفیت بخشی به آن، برنامه ریزی و اجرای فعالیت های مکمل درس تربیت بدنی می تواند نه تنها پاسخی به این کیفیت بخشی باشد بلکه می تواند به عنوان یکی از فعالیت های برنامه کلان مدارس برای فعالیت مکمل در نظر گرفته شود.

نام درس : مبانی و روش های شناسایی استعداد	مشخصات درس
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:</p> <p>۱- مفهوم استعدادیابی را بشناسد و اصول آن را با توجه به شرایط مدرسه تبیین کند.</p> <p>۲- برای هریک از معیارهای استعدادیابی شاخص تهیه کند و به وسیله آن ارزیابی بعمل آورده و متناسب با اطلاعات بدست آمده دانش آموزان را به سمت رشته های ورزشی مناسب هدایت کند.</p> <p>۳- به منظور فراهم آوردن محیطی مناسب برای فعالیت دانش آموزان برای کوشش بیشتر، از برنامه های مکمل درس تربیت بدنی مورد تایید استفاده کند.</p>	<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲</p> <p>شایستگی کلیدی: موضوعی</p> <p>دروس پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>اساتید گروه تربیت بدنی</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

بخش اول: مفهوم استعداد، استعدادیابی، استعدادیابی ورزشی، مدیریت استعداد

بخش دوم: اهمیت استعدادیابی

بخش سوم: ارکان اصلی استعداد (قابلیت، مهارت، فرصت)

بخش چهارم: جذب، گزینش و بکارگیری استعداد در ورزش

تکالیف یادگیری: در بحث گروهی، مفهوم استعدادیابی با توجه به شرایط مدرسه تعیین گردد و نتیجه را به کلاس ارائه و جمع بندی صورت گیرد.

تکالیف عملکردی: برای هریک از مراحل جذب، گزینش و بکارگیری استعدادیابی در مدرسه راه حل تهیه و گزارش آن ارائه شود.

فصل دوم: اصول و وروش های استعدادیابی

بخش اول: اصول استعدادیابی

بخش دوم: روش های استعدادیابی

بخش سوم: مراحل استعدادیابی

بخش چهارم: عوامل تاثیرگذار در استعدادیابی

تکالیف یادگیری: اصول و روش های مورد استفاده در مدرسه در بحث گروهی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و جمع بندی شود.

تکالیف عملکردی: روش های جمع بندی شده در محیط واقعی بکار گرفته شود.

فصل سوم: معیارها و ارزیابی استعدادیابی

بخش اول: معیارها و ارزیابی ویژگی های ادراکی - حرکتی

بخش دوم: معیارها و ارزیابی ویژگی های روانشناختی

بخش سوم: معیارها و ارزیابی ویژگی های فیزیولوژیکی

بخش چهارم: معیارها و ارزیابی ویژگی های جسمانی

بخش پنجم: معیارها و ارزیابی ویژگی های پیکرسنجی

بخش ششم: معیارها و ارزیابی ویژگی های روانی - حرکتی

تکالیف یادگیری: شاخص های ارزیابی هریک از ملاک ها تهیه و فهرست شوند.

تکالیف عملکردی: برای هریک از دوره های تحصیلی یک بسته استعدادیابی تهیه شود.

فصل چهارم: نقش برنامه ریزی و اجرای فعالیت های فوق برنامه در استعدادیابی

بخش اول: مفهوم و کارکرد فعالیت های فوق برنامه در درس تربیت بدنی

بخش دوم: ساختار و تشکیلات اجرای فوق برنامه های ورزشی مدارس

بخش سوم: فوق برنامه های مکمل درس تربیت بدنی

▪ اردوهای ورزشی

▪ حیاط پویا

▪ مسابقات ورزشی

▪ اردوهای ورزشی

▪ ورزش آغازین مدرسه

▪ کانون های ورزشی

تکالیف یادگیری: با بحث گروهی، فعالیت های مکمل معرفی شده و آنچه که در مدرسه انجام می شود از منظر استعدادیابی مورد بررسی قرار گیرد.

تکالیف عملکردی: فعالیت های مکمل در محیط ورزشی به اجرا گذاشته شده و پس از بررسی، از ارزیابی های بعمل آمده گزارش تهیه شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه استعدادیابی سعی شود مهارت آموزان را در این درس فعال کرد. تلاش شود تا ارائه مطالب بیشتر در راستای درس تربیت بدنی و مدرسه باشد؛ این موضوع را می توان با بکارگیری شیوه های مشارکتی در اجرای کلاس و فعالیت هایی که در این راستا تعیین می گردد، هدایت نمود. بدون شک مهارت آموزان اطلاعات قابل ملاحظه ای در بحث استعدادیابی دارند که با هدایت یادگیری به سمت آنچه که مطرح شد، به اهداف مورد نظر دست یافت.

بنابراین تلاش شود تا فعالیت ها در سطح کلاس درس تعریف شود و کاربرد مطالب در راستای مدرسه و با توجه به دوره های تحصیلی پیش بینی شود.

بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبرد هایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری همه عواملی هستند که لزوم توجه به آنها، رسیدن به اهداف آموزشی مورد نظر را تسهیل می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- پیشنهاد تالیف

منبع فرعی:

- ۱- کتاب استعدادیابی در ورزش، ترجمه سعید ارشم و الهام رادنیاء، انتشارات علم و حرکت
- ۲-
- ۳-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: -
- ارزشیابی تکوینی: بررسی فعالیت های کارگامی در طول ترم ۷ نمره
- ارزشیابی پایانی: برگزاری آزمون کتبی ۸ نمره
- کارپوشه (Port Folio): گزارش ها و فعالیت های کلاسی جمع آوری شده ۵ نمره

سرفصل درس «روش های آموزش حرکات از بنیادی تا مهارتی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

الگوهای حرکتی دارای ویژگی های منحصر به فردی هستند که می توان آنها را در گروه های مختلف حرکتی دسته بندی کرد. از سوی دیگر آشنایی با شاخص های حرکتی در مهارت های مختلف و فعالیت های ورزشی در شناسایی توانمندی های دانش آموزان موثر بوده و استعداد های برتر را به سمت تعالی بیشتر و استعدادهای کمتر توسعه یافته را به سمت رفع ضعف و مشکلات حرکتی سوق می دهد. دانشجو در این درس با مراحل تکامل یک حرکت در ادوار مختلف زندگی آشنا شده و برای تعالی دانش آموزان از این علم بهره گیری می نماید. عوامل اثرگذار بر اجرای حرکت و برقراری روابط منطقی بین الگوهای مختلف حرکتی و کنترل این عوامل در حرکات از دیگر شاخص های اثرگذار در این درس به حساب می آید.

نام درس : روش های آموزش حرکات از بنیادی تا مهارتی	مشخصات درس
Methods of movement instruction from fundamental levels to skillfully	نوع درس: واحد
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نظری + واحد عملی
۱- انواع الگوهای حرکتی و عوامل اثرگذار بر آنها را بشناسد و نحوه بکارگیری آن را در دوره های مختلف تحصیلی بداند.	تعداد واحد: ۲
۲- برای هر گروه از الگوهای حرکتی مورد بحث، حرکات مناسب طراحی و اجرا کند.	تعداد ساعت: ۴۸
۳- الگوهای حرکتی پیش بینی شده را متناسب با دوره های تحصیلی دسته بندی و اجرا کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید گروه تربیت بدنی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

بخش اول: مفهوم سواد جسمانی و حرکت و انواع آن

بخش دوم: دسته بندی الگوهای حرکتی در دوران رشد

بخش سوم: نقش و جایگاه الگوهای حرکتی در هر یک از دوره های تحصیلی

بخش چهارم: نقش الگوهای حرکتی در سلامت و طول عمر

تکالیف یادگیری: در بحث گروهی، دسته بندی های مطرح شده در این فصل مورد بررسی قرار گرفته و نظرات اصلاحی جمع بندی و به کلاس ارائه گردد.

تکالیف عملکردی: انواع حرکات مطرح در دسته بندی الگوهای حرکتی مشخص و فهرست شود.

فصل دوم: الگوهای حرکتی مرتبط با آمادگی

بخش اول: آمادگی جسمانی مرتبط با سلامت

بخش دوم: آمادگی جسمانی مرتبط با اجرا/مهارت

تکالیف یادگیری: برای هر یک از دسته بندی های حرکتی در آمادگی، قابلیت مد نظر فهرست شده و در مورد اجرای حرکات در گروه بحث شود.

تکالیف عملکردی: برای هریک از مهارت آموزان، یکی از قابلیت های مورد نظر انتخاب و حرکات مناسب مربوط به قابلیت بصورت عملی در کلاس به اجرا گذاشته شود.

فصل سوم: الگوهای حرکتی مرتبط با مهارت های پایه

بخش اول: ترکیب مهارت های پایه

بخش دوم: تجربه های ادراکی – حرکتی (حرکات دستکاری، حرکت در فضاو...)

بخش سوم: دستکاری

تکالیف یادگیری: در هر گروه از موضوعات مورد بحث، حرکات تا حد امکان دسته بندی و فهرست شوند و برای هر حرکت نام مشخصی تعیین شود.

تکالیف عملکردی: حرکت های پیش بینی شده در محیط مناسب به اجرا گذاشته شود.

فصل چهارم: الگوهای مهارت های پایه رشته های ورزشی

بخش اول: ورزش های توپی

بخش دوم: ورزش های راکتی و چوبی

بخش سوم: ورزش های با و بدون وسیله مستقر

بخش چهارم: طناب زنی

تکالیف یادگیری: در هر گروه از موضوعات مورد بحث، حرکات تا حد امکان دسته بندی و فهرست شوند و برای هر حرکت نام مشخصی تعیین شود.

تکالیف عملکردی: حرکت های پیش بینی شده در محیط مناسب به اجرا گذاشته شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

هدف از ارائه این درس، انجام حرکات متنوعی است که دانش آموزان با اجرای آنها بتوانند الگوهای حرکتی بیشتری را فراگرفته تا زمینه ساز اجرای بهتر و کامل تر مهارت های ورزشی باشد. بنابراین مهارت آموزان هرچقدر به این موضوع اهمیت بدهند، در آینده می تواند در رشته های ورزشی بهره بیشتری برد. بنابراین سعی شود ضمن توجه کامل به این موضوع، به حداکثر حرکت های مورد بحث در هر یک از بخش های مطروحه، پرداخته شود و به منظور سهولت در اجرا، این حرکات ها متناسب با دوره های تحصیلی دسته بندی شوند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

پیشنهاد تالیف

منبع فرعی:

استفاده از منابع مناسب در این زمینه

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی آغازین:
- ارزشیابی تکوینی: شرکت در کارگروهها و انجام فعالیت های مربوط ۵ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی ۶ نمره
- کارپوشه (Port Folio): جمع بندی و بررسی گزارش ها و فعالیت های انجام گرفته در طول ترم ۹ نمره

سرفصل درس «ایمنی و بهداشت در درس تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

بهداشت، علم حفظ تندرستی است و در باره مراقبت از بدن و اصول یک زندگی سالم بحث می کند و هدف آن حفظ سلامتی بدن و پیشگیری از ابتلا به بیماری است. ایمنی به دنبال آن است تا با حفظ حداقل استانداردها، از بروز آسیب ها جلوگیری کند. رعایت بهداشت و ایمنی از جمله موارد مهمی است که با توجه به شرایط سنی دانش آموزان، حفظ سلامت آنها را مورد توجه قرار می دهد.

ایمنی و حفظ بهداشت، خود بخود به دست نمی آید و باید ضمن آموزش هر فعالیت ورزشی، قوانین، مقررات و رعایت بهداشت مربوط به آن را نیز آموزش داد و لزوم رعایت آن نیز از سوی معلمان مورد تاکید باشد.

انتخاب زمین و محوطه ورزشی مناسب از نظر حفظ سلامت دانش آموزان می بایست جزء اولین مسئولیت معلمان و مربیان ورزش باشد تا از هر گونه خطر و آلودگی عاری باشد.

لزوم نظارت فضا و امکانات قبل از اجرای فعالیت و اجرای دقیق مقررات و رعایت انجام ایمن فعالیت های ورزشی مستلزم آن است تا معلمان با آگاهی کامل و داشتن برنامه مناسب است که ضرورت آن پرداختن به این درس را مشخص می کند.

نام درس: ایمنی و بهداشت در درس تربیت بدنی	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- مفهوم بهداشت و ایمنی در فعالیت های ورزشی را بشناسد و برای اجرای دقیق آن در ساعت درس تربیت بدنی برنامه ریزی کند و در این زمینه به دانش آموزان توصیه های لازم را ارائه نماید.	تعداد واحد: ۲
۲- لزوم ایمنی و بهداشت در هریک از فضاهای ورزشی را مورد توجه قرار داده، قبل از اجرای فعالیت، از ایمنی و بهداشت این فضاها اطمینان حاصل کند و هنگام فعالیت نیز توجه به آنها را به دانش آموزان گوشزد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- اجرای فعالیت های ورزشی در وضعیت های مختلف آب و هوایی را بررسی کرده و در حین فعالیت برای حفظ بهداشت و رعایت ایمنی، آنها را به اجرا بگذارد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید گروه تربیت بدنی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

بخش اول: مفهوم بهداشت و بهداشت ورزشی

بخش دوم: مفهوم ایمنی و ایمنی ورزش

بخش سوم: نقش ایمنی و بهداشت در مدرسه و ساعت درس تربیت بدنی

بخش چهارم: عوامل موثر در ایمنی و بهداشت ساعت درس تربیت بدنی

تکالیف یادگیری: مهارت آموزان مفهوم ایمنی و بهداشت را در مدرسه و ساعت درس تربیت بدنی در قالب کارگروه مورد بررسی و نتیجه به کلاس ارائه نمایند.

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان با تشکیل کارگروه، هر یک از عوامل موثر در ایمنی و بهداشت ساعت درس تربیت بدنی مدرسه را بررسی و شاخص های مهم آن را تعیین کنند.

فصل دوم: ایمنی و بهداشت فضا و اماکن ورزشی قابل استفاده در مدرسه

بخش اول: ایمنی و بهداشت فضاهای ورزشی روباز

بخش دوم: ایمنی و بهداشت فضاهای ورزشی بسته

بخش سوم: ایمنی و بهداشت سایر فضاهای مورد استفاده در ورزش

تکالیف یادگیری: هر یک از مهارت آموزان، لیستی از فضاهای ورزشی مورد استفاده در مدارس محل زندگی خود تهیه و به کلاس ارائه کند. با جمع بندی از کل گزارش ها، فضاهای مشترک مشخص شوند.

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان با تشکیل کارگروه، ایمنی و بهداشت فضاهای مشخص شده را به تفکیک تهیه کنند.

فصل سوم: ایمنی و بهداشت وسایل و تجهیزات ورزشی دانش آموز

بخش اول: ایمنی و بهداشت پوشاک ورزشی (لباس، کفش، ساک، جوراب)

بخش دوم: ایمنی و بهداشت تجهیزات ورزشی (انواع راکت، انواع توپ و...)

تکالیف یادگیری: مهارت آموزان در کارگروه های کلاسی، فهرستی از پوشاک و تجهیزات ورزشی مورد استفاده دانش آموزان در مدرسه را تعیین نمایند.

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان در کارگروه های کلاسی به تفکیک ایمنی و بهداشت، فهرست تهیه شده در مورد پوشاک و تجهیزات ورزشی مشخص کنند.

فصل چهارم: ایمنی و بهداشت فعالیت های جسمانی

بخش اول: ورزش و بیماری ها

بخش دوم: ورزش و آسیب ها

بخش سوم: ورزش و آب و هوا

بخش چهارم: ورزش و تغذیه

بخش پنجم: ورزش و سلامتی

تکالیف یادگیری: هر گروه از مهارت آموزان یکی از موضوعات مورد بحث در فصل چهارم را انتخاب و پیرامون آن بررسی کرده و نتیجه را به کلاس ارائه نماید.

تکالیف عملکردی: در کارگروه های کلاسی، موارد مبتلابه در مدرسه در هریک از موضوعات مورد بحث را تعیین و راهکارهای بهداشتی و ایمنی آن را مشخص کنند.

فصل پنجم: مدیریت ایمنی در آموزش تربیت بدنی

بخش اول: عوامل انسانی

بخش دوم: فعالیت

بخش سوم: عوامل آسیب

تکالیف یادگیری:

در کارگروه‌های کلاسی، نقش هر کدام از موضوعات مورد بحث مورد بررسی قرار گیرد.

تکالیف عملکردی:

مهارت آموزان سعی کنند با مشارکت یکدیگر، فلوچارتی از مدیریت ایمنی در کلاس درس در هر یک بخش‌های مورد بحث تهیه کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

هدف از ارائه این درس، بررسی ایمنی و بهداشت فضای مدرسه و محیط‌هایی است که دانش آموزان در آن به فعالیت می‌پردازند، است. بنابراین سعی شود مهارت آموزان به طور فعال و در قالب گروه‌های درسی به این بررسی‌ها پرداخته و با توجه به حداقل شرایط موجود در مدرسه، نکات کاربردی و قابل اجرا را احصا و در کلاس آنها را جمع‌بندی کنند. هرچند مبانی نظری بحث‌ها نیز مورد نیاز است، اما هدایت یادگیری به سمتی باشد که نکات کاربردی در هر بخش تبیین تا در آینده کاری مهارت آموزان مورد استفاده قرار گیرد. مسلماً اگر دانش آموزان در هر بخش تنها چند نکته حتی ساده را فرا بگیرند، در مقیاس وسیع می‌تواند اثرات سازنده‌ای داشته باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- پیشنهاد تالیف

منبع فرعی:

۱- کتاب بهداشت و ورزش - تالیف دکتر عهدیه یداله زاده - انتشارات حتمی

۲- کتاب ایمنی و خطر در تربیت بدنی کودکان دبستانی - بیتا عباسپور - انتشارات بامداد کتاب

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین:-
- ارزشیابی تکوینی: شرکت در کارگروه‌ها و انجام فعالیت‌های مربوط ۵ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio): جمع‌بندی و بررسی گزارش‌ها و فعالیت‌های انجام گرفته در طول ترم ۵ نمره

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌های تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم‌گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می‌کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه‌ای معلمی است که مهارت آموزان باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس : اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع‌آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری

- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هر یک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسناد بالادستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یک سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای این نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیرنده پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت

سرفصل درس «اصول و مبانی بهداشت»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تجربه ی حیات جمعی و یافته های علمی در کشورهای پیشرفته و البته در کشورهای در حال توسعه این موضوع را به اثبات رسانده است که در مسیر نیل به غایات، پیشگیری و راه های آن امری غیر قابل اجتناب است. یکی از اصول مهم جهت ارتقای سطح سلامت در زندگی جمعی مجموعه ی اقدامات و برنامه ریزی هایی است که به عنوان بهداشت فردی و جمعی از آن یاد می شود، تحقق هر چه وسیعتر و جدی تر این برنامه ها سبب زمینه سازی و تسهیل اجرای برنامه های محدود به توسعه پایدار خواهد شد و همزمان سبب کاهش هزینه های توسعه می گردد. از همین روست که اغلب دولت ها به اجرای برنامه های بهداشت در سطح جمعی و فردی اهتمام بیشتری دارند و گنجاندن آموزش بهداشت در برنامه ی آموزشگاه های عمومی و سراسری آنها با همین هدف صورت گرفته است.

نام درس : اصول و مبانی بهداشت	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز	نوع درس: نظری
قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- با درک اصول فردی و عمومی آموزش بهداشت و با بهره گیری از روشها و مراحل آموزش، پروژه ای در این رابطه طراحی و ارائه نماید.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۲- ضمن آشنایی با اصول تغذیه، برنامه ای در جهت ترویج رفتارهای تغذیه ای مناسب ارائه دهد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص رشته بهداشت عمومی،
	رشته های وابسته به بهداشت و
	پزشکی و زیست شناسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - کلیات

- تعریف بهداشت
  - تاریخچه بهداشت در ایران و جهان
  - تعریف بهداشت عمومی
  - دامنه فعالیت های بهداشت عمومی، چالش ها، وظایف و اهداف
- تکالیف عملکردی: مهمترین چالش های بهداشت عمومی در منطقه ی محل سکونت خود را گزارش کند

فصل دوم- تغذیه و بهداشت غذا

- تعریف تغذیه و غذا

- بهداشت و کنترل مواد غذایی
  - روشهای آلودگی انواع مواد غذایی (فراورده های گوشتی و مواد لبنی و...)
  - مسمومیت های میکروبی و شیمیایی ناشی از مواد غذایی
  - اصول نگهداری مواد غذایی
  - مواد غذایی فرآوری شده
- تکالیف عملکردی: فهرستی از مواد غذایی تراریخته در ایران را استخراج کند.

فصل سوم- تغذیه و انسان

- نقش و اهمیت تغذیه در بهداشت و سلامت جامعه
  - متابولیسم و کنترل وزن
  - سوء تغذیه و انواع آن
  - آموزش تغذیه
- تکالیف عملکردی:
- طراحی یک برنامه ی کوتاه آموزشی برای سنین خاص
  - محاسبه ی میزان کالری دریافتی در برنامه ی غذایی خود و مقایسه با میزان استاندارد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی مانند بازدید از یک مرکز سنجش BMI و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- حاتمی و همکاران (آخرین چاپ). اصول جامع بهداشت. انتشارات: علوم پزشکی
- ۲- صفاری، محسن و شجاعی زاده، داود (آخرین چاپ). اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت. انتشارات: سماط

منبع فرعی:

- ۱- رایبسون، کارین هاگدن (آخرین چاپ). اصول تغذیه. نشر سالمی
- ۳- فرج زاده، داود (آخرین چاپ). بهداشت مواد غذایی. انتشارات: نور دانش

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره آزمون کتبی پایانی
- کارپوشه (Port Folio): ۸ نمره

سرفصل درس «آموزش بهداشت محیط»

۱. معرفی درس و منطق آن:

با توجه به تاکید دین مبین اسلام و نیز یافته های حاصل از حیات تاریخی بشر در کره ی زمین بر ضرورت تامین امنیت روانی انسان ها و لزوم فراهم سازی زمینه های تعالی فرد در راستای غایات دینی و انسانی شناخت محیط زیست نخستین گام برای حرکت برای تحقق این اهداف است. بدیهی است شناخت بهتر عوامل محیطی موثر بر زندگی فردی و جمعی انسان ها نخستین و مهمترین عامل ایجاد امنیت روانی و جسمی زندگی فردی و جمعی است. یافته های جدید در این باره نشان داده اند که افزون بر امنیت فیزیکی در حیات بشری امنیت روانی نیز شرط مهم معیشت جمعی و فردی است تا جاییکه بدون شناخت نحوه ی مواجهه انسان ها با عواملی همچون آب، هوا، پرتوها، آلاینده ها و.. می تواند در ارتقای کیفیت زندگی فردی و جمعی و نیل بیشتر به امنیت روانی موثر باشد.

نام درس: آموزش بهداشت محیط	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری-عملی
۱- با آسیب های ناشی از آلودگی های محیط بر اکوسیستم زمین آشنا شود	تعداد واحد: ۲
۲- برای مواجهه با آلودگی های محیط زیست راهکار ارائه دهد	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۳- طراحی و ارائه برنامه هایی در جهت نهادینه کردن حفظ محیط زیست در مدرسه	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص رشته بهداشت عمومی،
	رشته های وابسته به بهداشت و پزشکی
	و زیست شناسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - آب

- تعریف آب
- ویژگی های آب سالم (فیزیکی، شیمیایی و زیستی)
- منابع تامین آب
- تعریف آلودگی آب، آلودگی های میکروبی و غیرمیکروبی
- آلودگی های میکروبی (ویروس ها، قارچ ها، جلبک ها، تک یاخته ها و انگل ها و...)
- آلودگی های غیرمیکروبی (بیماری های ناشی از ترکیبات آب: فلزات سنگین در آب، نترات در آب و...)
- حفاظت منابع آب
- روش های تصفیه آب و روش های گندزدایی در اجتماعات کوچک و بزرگ (بهسازی چشمه، چاه، قنات، آب انبار و...)

تکالیف یادگیری: منابع تامین آب آشامیدنی منطقه ی محل سکونت خود را گزارش کند
تکالیف عملکردی: طراحی برنامه های عملی برای دانش آموزان در استفاده بهینه آب

فصل دوم- هوا

- تعریف هوای سالم، ترکیبات هوای سالم
- تعریف آلودگی هوا، منابع آلودگی هوا (انواع آلاینده‌ها)، واحدهای غلظت‌های آلاینده‌ها
- اثرات آلودگی هوا بر عوامل زنده (انسان و سایر جانداران) و غیرزنده (مواد و بناها)
- اثرات جهانی آلودگی هوا (گازهای گلخانه‌ای، باران اسیدی، لایه ازن و...)

تکالیف یادگیری: مقایسه و بررسی علل میزان آلودگی هوای منطقه محل سکونت خود در زمان‌های مختلف
تکالیف عملکردی: طراحی برنامه‌های عملی برای دانش‌آموزان در جلوگیری از آلودگی هوا

فصل سوم- پرتوها

- انواع پرتوها
  - منابع پرتوها
  - کاربرد پرتوها
  - اثرات پرتوها بر انسان
  - انفجارات هسته‌ای و تاثیر آن بر محیط زیست
  - حفاظت در برابر پرتوها و مواد پرتو زا
- تکالیف یادگیری: بررسی منابع پرتو زا در محیط زندگی خود و ارائه گزارش
تکالیف عملکردی: -

فصل چهارم- زباله

- تعریف زباله
  - انواع زباله
  - بیماری‌های منتقله توسط زباله
  - روشهای جمع‌آوری و دفع بهداشتی زباله
  - بازیافت زباله (کود کمپوست، تولید پلاستیک)
- تکالیف یادگیری: ارائه گزارشی از منابع تولید زباله به تفکیک نوع آن
تکالیف عملکردی: طراحی برنامه‌های عملی در جهت تعمیق نگرش تفکیک زباله در دانش‌آموزان

فصل پنجم- فاضلاب

- تعریف فاضلاب
- انواع فاضلاب و اثرات زیست محیطی و بهداشتی آلاینده‌های فاضلاب
- اهمیت تصفیه و دفع بهداشتی فاضلاب

فصل ششم- آلودگی صوتی

- تعریف صدا
- مشخصات صوت
- ساختار شنوایی انسان
- منابع صوت
- استانداردهای صوتی (ایران، WHO و سایر کشورها)
- راه‌های کنترل سر و صدا (کنترل از منبع، در مسیر و صنایع)

تکالیف یادگیری:

ارائه گزارش از میزان شیوع اختلالات شنوایی
ارائه مطالبی از تاثیر گیاهان بر کاهش آلودگی صوتی
تکالیف عملکردی: بررسی اختلالات ناشی از استفاده ی تلفن همراه، هندزفری و...

فصل هفتم - آلودگی خاک

- چگونگی تشکیل خاک
- اجزای خاک (زنده و غیر زنده)
- انواع خاک و ویژگی ها
- منابع آلوده کننده خاک
- تکالیف یادگیری: عوامل از بین برنده ی خاک را گزارش کند
- تکالیف عملکردی: طراحی برنامه های عملی برای دانش آموزان در حفظ و بهره وری خاک

فصل هشتم - گندزدایی و ضدعفونی محیط زیست

- عوامل ضد میکروبی و گندزدایی فیزیکی (گرما، نور، اشعه، خورشید و...)
- عوامل ضد میکروبی و گندزدایی شیمیایی (افزودن مواد شیمیایی ضد عفونی کننده)
- تکالیف یادگیری: ارائه مطلب در زمینه اثرات نامناسب مواد گندزدا بر محیط و انسان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی مانند بازدید علمی از مراکز دفع بهداشتی و بازیافت زباله، تصفیه خانه آب و فاضلاب و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۴- حاتمی و همکاران (آخرین چاپ). **اصول جامع بهداشت**. انتشارات: علوم پزشکی

منبع فرعی:

۱- درسنامه ی پزشکی پیشگیری و اجتماعی. جی پارک و همکار. آخرین چاپ

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

▪ ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره آزمون کتبی

▪ کارپوشه (Port Folio): ۸ نمره

سرفصل درس «مبانی بهداشت روان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

از جمله متغیرهای موثر در تحقق توسعه موزون و پایدار توانمندسازی افراد است. فرد به عنوان اصلی ترین عنصر حیات جمعی برخوردار از دو ساحت وجودی است: ساحت جسمی - مادی و ساحت روانی - معنایی. توجه به وجه روانی معنایی فرد به همان میزان از اهمیت برخوردار است که توجه به وجه جسمانی - مادی. برخلاف گذشته که بخش عمده ای از این مسئولیت بر عهده ی حاکمیت و نهادهای آن بود، امروزه این امر در چارچوب متوازن و پایدار بر عهده ی فرد و نهادهای غیر حاکمیتی گذاشته شده است. بهداشت روان از جمله اموری است که در این گذار و از طریق فرایند توانمندسازی به افراد واگذار شده است. در این فرایند افراد می آموزند که علاوه بر توانمند سازی ساحت فیزیکی به توانمندسازی ساحت معنایی خود توجه کنند. از این روست که نظام های آموزشی بخشی از برنامه های درسی خود را به آموزش فنون و شیوه های حفظ و ارتقای بهداشت روانی اختصاص می دهند تا افراد با اتکا و به کارگیری آن ها بعد معنایی وجود خود را از هر گونه نابهنجاری و آسیب، پاک و توانمند سازند.

نام درس : مبانی بهداشت روان	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت	نوع درس: نظری
آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- با اصول تأمین سلامت جسمانی، روانی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی دانش آموزان آشنا شود.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۲- با مفهوم بهداشت روان، ارتقای سلامت روان و راهکارهای ارتقای بهداشت روان آشنا شود.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: متخصص
	رشته بهداشت عمومی، رشته های وابسته به
	بهداشت و پزشکی و زیست شناسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - کلیات

- تعریف روانشناسی
- وراثت، محیط و رفتار فرد
- تعریف بهداشت روان
- تعریف سلامت روان
- شاخص های سلامت روان
- عوامل موثر بر سلامت روان
- نقش ایمان و معنویت در سلامت روان

فصل دوم- نظریه های روانشناسی

- نظریه اریکسون

- نظریه پیازه
- نظریه کلبرگ

فصل سوم- روانشناسی رشد

- تعریف رشد، تعریف روانشناسی رشد
- مراحل رشد
- عوامل موثر بر رشد
- جنبه‌های مختلف رشد (اجتماعی، جسمانی، عاطفی و...)
- هوش و انواع آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه‌ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته‌های کلاسی و الزامات محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت‌های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می‌باشد که منجر به درک عمیق‌تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت‌های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- گنجی، حمزه (آخرین چاپ). **روانشناسی عمومی**. نشر: ساوالان

منبع فرعی:

- ۱- کدیور، پروین و لطفی (آخرین چاپ). **روانشناسی رشد**. انتشارات سمت
- ۲- سالاری فر، محمدرضا و همکاران (آخرین چاپ). **بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی**. انتشارات سمت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: ۲۰ نمره آزمون کتبی پایانی

سرفصل درس «اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق/ مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان

- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار

- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی

- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین

تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

- مصداق‌یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:

مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان

مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی

معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن

- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب

خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در

آن

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰). اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استادراهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما/ معلم راهنما^{۱۰} وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چیستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۹۶+۲۵۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

^{۱۰} - معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^{۱۱} توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

---

^{۱۱}- این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها / روش / منابع / زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی / گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مراقب سلامت

سرفصل درس «آموزش بهداشت مدرسه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدرسه به عنوان محیطی که بلافاصله پس از خانواده سال های قابل توجهی از عمر کودکان تا سنین جوانی را پوشش می دهد از تاثیرگذارترین سال های زندگی هر فردی است. توفیق نظام های آموزشی در تربیت انسان های برخوردار از مهارت های لازم برای زندگی جمعی تنها به تدوین برنامه های آموزشی مطلوب و کارآمد محدود نیست بلکه تامین محیط فیزیکی مناسب و سلامت که فرایند آموزش را با اخلال مواجه نکند نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. کم توجهی و یا بی توجهی به عواملی محیطی مانند رنگ، فضا، هندسه ی محیط، صوت و آلودگی ناشی از پسماند و زباله ها و مانند آن بی شک تاثیری منفی بر فرایند آموزش در مدارس خواهد داشت. آشنایی با این الزامات محیطی ذهنیت فرد را برای مواجه بهتر با آن ها و رفع معضلات ناشی از آن ها آماده می سازد.

نام درس : آموزش بهداشت مدرسه	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- به درک اهمیت، اهداف و راهبردهای اساسی بهداشت مدارس شود	تعداد واحد: ۲
۲ - به نقش و اهمیت مشارکت دانش آموزان، والدین و کارکنان مدارس در خدمات بهداشت مدارس پی ببرد.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۳-، با استفاده از انواع روش های آموزشی، موقعیت یادگیری را با لحاظ نمودن سطح توانایی دانش آموزان طراحی و تأثیر آن را بر تعمیق یادگیری ارزیابی نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص رشته بهداشت عمومی،
	رشته های وابسته به بهداشت و پزشکی
	و زیست شناسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - کلیات

- تعریف بهداشت مدارس
- اهداف و دامنه فعالیت بهداشت مدارس
- ویژگی ها و وظایف مربی بهداشت مدارس

تکالیف یادگیری: ارائه مقاله تالیفی یا ترجمه در زمینه ی تاثیر آموزش بهداشت بر ارتقای سلامت در مدرسه

فصل دوم- بهداشت محیط مدرسه

- محیط فیزیکی مدرسه

- اصول ارگونومی مدرسه
- دفع زیاله و فاضلاب در مدرسه

تکالیف عملکردی: بررسی ساختمان یک مدرسه و مقایسه آن با ضوابط سازمان نوسازی وزارت آموزش و پرورش

فصل سوم- اصول تغذیه و رفتارهای غذایی در مدرسه

- گروه های غذایی
- تغذیه دوران کودکی و نوجوانی
- بهداشت مواد غذایی و مواد غذایی قابل عرضه در بوفه مدارس

تکالیف یادگیری: ارائه مطلب در مورد نقش رسانه های ارتباط جمعی در شکل گیری عادات غذایی دانش آموزان

تکالیف عملکردی:

بررسی شاخص های بهداشتی بوفه یک مدرسه و گزارش چالش ها و راه حل های عملی

ارائه برنامه ی علمی و عملی جهت تغذیه سالم روزانه برای دانش آموزان یک مدرسه

فصل چهارم- اصول کمک های اولیه

- تعریف
  - ایمنی و پیشگیری از حوادث در مدرسه
  - کمک های اولیه در سوانح
- تکالیف عملکردی: بررسی آماری حوادث در مدارس یک منطقه و گزارش علل آن

فصل پنجم- آموزش کاربردی بهداشت در مدارس

- روش های آموزش بهداشت در مدارس
- رسانه های آموزشی
- انواع ارتباط در آموزش بهداشت
- اهمیت مشارکت کارکنان و خانواده در آموزش بهداشت

ارائه مقاله تالیفی یا ترجمه در زمینه ی تاثیر آموزش بهداشت بر ارتقای سلامت در مدرسه

تکالیف عملکردی:

طراحی یک برنامه ی سالانه ی آموزش بهداشت در یک مدرسه با توجه به سنین مختلف دانش آموزی

فصل ششم- مدرسه مروج بهداشت

- تعریف و ویژگی های مدرسه مروج بهداشت
- برنامه های مدرسه مروج بهداشت
- جایگاه بهداشت مدارس در اسناد بالادستی

تکالیف عملکردی: بازدید از مدرسه مروج بهداشت و مقایسه ی برنامه این مدرسه عادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی مانند بازدید از مدارس و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- حلم سرشت و دل پیشه. (آخرین چاپ). بهداشت مدارس
- ۲- محمدعباس زاده بزی (آخرین چاپ). آموزش بهداشت ارتباطات و تکنولوژی آموزشی.

منبع فرعی:

۱. قاسم عابدی و همکاران. (آخرین چاپ). بهداشت مدارس.
۲. یانگ، بورلی و سوزان، درستن. ترجمه سعید پارسى نیا. (آخرین چاپ). آموزش بهداشت برای بچه ها در خانه و مدارس.
۳. حاتمی و همکاران (آخرین چاپ). اصول جامع بهداشت. انتشارات: علوم پزشکی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره آزمون کتبی پایانی
- کارپوشه (Port Folio): ۱۰ نمره

سرفصل درس «آموزش بهداشت خانواده»

۱. معرفی درس و منطق آن:

خانواده بنیادی ترین بخش تشکیل دهنده ی جامعه است. امروزه قوام و تعالی جوامع بی هیچ تردیدی ریشه در قوام و تداوم قدرتمند خانواده دارد. برنامه ریزی جمعی بر اساس تعالیم اسلامی – ایرانی در بخش های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی بدون لحاظ کردن جایگاه خانواده ناقص و بی نتیجه است. از این رو ضروری است تدوین برنامه های راهبردی و کلان جوامع بر بنیاد این نهاد شالوده ای قرار گیرد. لذا قراردادن مجموعه آموزش های مرتبط با خانواده در نظام آموزشی یک کشور بخشی از این رویکرد حیاتی است.

نام درس : آموزش بهداشت خانواده	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت	نوع درس: نظری
آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- با اهمیت و نقش خانواده در پیشرفت جامعه آشنا شود	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۲- به اهمیت مشاوره در تحکیم خانواده آگاهی یابد	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- به نقش آموزش در پیشگیری، درمان به موقع و کاهش آسیب های اجتماعی و اقتصادی پی برد	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص رشته بهداشت عمومی، رشته های وابسته به بهداشت و پزشکی و زیست شناسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - کلیات

- تعریف جمعیت، جمعیت شناسی
- هرم جمعیت شناسی
- عوامل موثر بر تغییرات جمعیت
- تعریف خانواده و انواع خانواده

تکالیف یادگیری: بررسی رشد جمعیت و هرم جمعیتی در ایران و جهان.
تکالیف عملکردی: -

فصل دوم- بهداشت ازدواج

- مشاوره قبل از ازدواج (بلوغ، پیش از ازدواج، ازدواج و بعد از ازدواج)
- بهداشت بارداری
- بیماری های مادر و نوزاد

- واکسیناسیون مادر و نوزاد
- تغذیه دوران نوزادی

تکالیف یادگیری: -

تکالیف عملکردی: مراجعه به مراکز مشاوره مناطق آموزش و پرورش و تهیه گزارش در مورد نقش مشاوره در تحکیم خانواده

فصل چهارم- عوامل تحکیم خانواده

- عوامل فرهنگی
- عوامل اقتصادی
- عوامل اجتماعی
- خانواده های آسیب پذیر

تکالیف یادگیری: نقش اعتیاد در فروپاشی خانواده را بررسی کند

تکالیف عملکردی: با مراجعه به مراکز بهزیستی از عوامل مهم طلاق گزارش تهیه کند

فصل پنجم- بهداشت سالمندان

- بهداشت روان سالمندان
- تغذیه سالمندان
- بیماری های سالمندان

تکالیف یادگیری: درباره ی نقش و اهمیت حضور سالمندان در خانواده گزارش ارائه دهد

تکالیف عملکردی: با مراجعه به یکی از مراکز نگهداری از سالمندان، گزارش تهیه کند

فصل ششم- روش های آموزش بهداشت خانواده

- روش های آموزش بهداشت خانواده
- محتوای آموزش بهداشت خانواده
- انتخاب مخاطب و نوع رسانه در آموزش بهداشت

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۵- حاتمی و همکاران (آخرین چاپ). اصول جامع بهداشت. انتشارات: علوم پزشکی

منبع فرعی:

۲- درسنامه ی پزشکی پیشگیری و اجتماعی. جی پارک و همکار. آخرین چاپ

۵. راهنماهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره آزمون کتبی پایانی
- کارپوشه (Port Folio): ۸ نمره

سرفصل درس « بیماری شناسی و غربالگری بیماری ها »

۱. معرفی درس و منطق آن:

جامعه سالم محصول افراد سالم است، نبود سلامت در میان افراد و گسترش انواع بیماری ها در جامعه در یک نگاه کلی سبب ایجاد اختلال در حرکت کلی جامعه می گردد توجه به سلامت جسمی افراد به مثابه سلامت ساحت مادی وجود آن ها به مانند سلامت روانی آن ها از اهمیت برخوردار است. بدیهی است فرد غیر سالم و مبتلا به بیماری نه فقط در اجرای مسئولیت های فردی خود ناتوان است بلکه از همراهی با جریان کلی جامعه نیز باز می ماند و از این رو سبب ایجاد اختلال در اجرای برنامه های مرتبط با توانمند سازی و توسعه متوازن جامعه می گردد. از این روست که مسئولان برنامه ریزی آموزشی هر کشور، آگاه ساختن افراد از شیوه های حفظ سلامت خود را ضروری می دانند و بخشی از برنامه های درسی را به آن اختصاص می دهند.

نام درس : بیماری شناسی و غربالگری بیماری ها	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- با شناخت اپیدمیولوژی و عوامل مؤثر در انتشار و اپیدمی بیماری ها، اصول کلی پیشگیری و کنترل بیماری های واگیردار و غیر واگیردار را توضیح دهد.	تعداد واحد: ۲
۲- با درک اصول بهداشت فردی و عمومی و بهره گیری از روشها و مراحل آموزش بهداشت، پروژه ای در این رابطه طراحی و ارائه نماید.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید دارای مدرک پزشکی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - کلیات

- تعریف سلامتی و بیماری
- طیف بیماری

فصل دوم - عوامل بیماری زا (شامل ویروس، باکتری، قارچ، تک یاخته ها و انگل ها)

- عوامل بیماری زا (زنده: شامل ویروس، باکتری، قارچ، تک یاخته ها و انگل ها/ غیرزنده: عوامل بیماری زای فیزیکی، شیمیایی، بیماری های متابولیک، آناتومیک و فیزیولوژیک)
- بیماری ها
- بیماری های واگیردار، واکسیناسیون و ایمنی سازی
- بیماری های غیرواگیردار

فصل سوم - بهداشت فردی

- بهداشت دهان و دندان
- بهداشت گوش
- بهداشت چشم
- بهداشت پوست و مو

▪ بهداشت خواب

تکالیف عملکردی:

- با شناخت اپیدمیولوژی و عوامل مؤثر در انتشار و اپیدمی بیماری ها، روند شیوع بیماری ها در محل سکونت خود را گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- اصول و مبانی طب هاریسون (فصول بیماریهای عفونی)

۲- مبانی طب سیسیل (فصول بیماریهای عفونی)

۳- اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر و غیرواگیر دکتر یآوری

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

▪ ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

▪ کارپوشه (Port Folio): ۵ نمره

سرفصل درس «بهداشت روان دانش آموزان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دوران مدرسه، مهمترین دوره برای شکل گیری هویت و شخصیت دانش آموزان است. این دوره مستلزم مراقبت، آموزش و ارتقای مهارت های فردی و اجتماعی است. در این بیان توجه به بهداشت روان و نیازهای اجتماعی از اهمیت و اولویت بالایی برخوردار است. واحد درسی بهداشت روان دانش آموزان در نظر دارد به اهمیت و ضرورت و نحوه پردازش موضوع بهداشت روان در دوران مدرسه بپردازد و توانمندی های لازم برای معلم در مواجهه با موقعیت های تربیتی را فراهم آورد.

نام درس : بهداشت روان دانش آموزان	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۱- برنامه ای عملی جهت ارتقا آگاهی، تغییر، اصلاح سبک زندگی و نگرش دانش آموزان نسبت به بهداشت روان طراحی کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز: -
۲- راهکارهایی جهت پیشگیری از رفتارهای مخاطره آمیز سلامت روان در دانش آموزان و ارتقاء سلامت روان ارائه نماید.	استاد متخصص برای تدریس: متخصص رشته بهداشت عمومی، رشته های وابسته به بهداشت و پزشکی و زیست شناسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - بهداشت روان در دوران بلوغ

- تعریف بلوغ
- تعریف بهداشت روان بلوغ
- جنبه های بهداشت روان بلوغ (جسمی، روانی و اجتماعی)
- هویت جنسی و نقش پذیری آن در بهداشت روان

فصل دوم - اپیدمیولوژی بیماری ها و اختلالات روانی در دوران مدرسه

- بیماری های روان تنی
- اختلالات شخصیت
- اختلالات روانی - حرکتی
- اعتیاد و انواع آن
- علل و زمینه های اعتیاد
- نقش باورهای مذهبی در پیشگیری از اعتیاد

فصل سوم - آموزش بهداشت روان دانش آموز

▪ آموزش بهداشت روان کودک

▪ آموزش بهداشت روان نوجوان

تکالیف عملکردی: تهیه گزارش در مورد شیوع بیماری ها و اختلالات روانی دانش آموزان از مراکز مشاوره منطقه آموزش و پرورش

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه رایج مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

حاتمی و همکاران (آخرین چاپ). اصول جامع بهداشت. انتشارات: علوم پزشکی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

▪ ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره آزمون کتبی پایانی

▪ کارپوشه (Port Folio): ۵ نمره

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم‌گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می‌کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه‌ای معلمی است که مهارت آموز باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس : اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:</p> <p>موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.</p> <p>موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.</p> <p>هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنما بررسی و نقد نماید</p>	<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیتی</p> <p>دروس پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: به</p> <p>تشخیص گروه</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه‌ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یک سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای این نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیریش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

بخش چهارم: برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس

سرفصل درس «آشنایی با ساحت های ۶ گانه و مبانی تربیت دینی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، شایستگی های ابعاد وجودی انسان و شئون مختلف حیات طیبه در قالب شش ساحت تربیتی معرفی و مورد توجه قرار گرفته است. به عبارت بهتر تربیت انسان تک بعدی، اهداف مهم تربیتی را به ویژه در نظام تربیت اسلامی محقق نخواهد کرد. از این رو همه معلمان می بایست به همه ابعاد تربیت توجه داشته باشند تا خروجی های آموزش و پرورش در حد یک "انسان طراز در نظام اسلامی"، تربیت شده و رشد یابند.

تربیت انسان تک بعدی و تک ساحتی نمی تواند اهداف مهمی را که در سند تحول به آنها اشاره شده است را محقق کند. بر همین اساس لازم است معلمان و مربیان، علاوه بر آشنایی با همه ساحت های مورد نظر، با عناصر ۵ گانه و عرصه های ۴ گانه ای که در طرح درس ملی آمده است توجه جدی داشته باشند تا از طریق اهتمام جدی به ساحت ها و عناصر و عرصه ها، تربیت شدگان نظام تعلیم و تربیت به تدریج زمینه ی ورود به "حیات طیبه" را در نظام اسلامی فراهم آورند.

نام درس: آشنایی با ساحت های ۶ گانه و مبانی تربیت دینی	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- جایگاه و اهمیت ساحت های ۶ گانه در سند تحول آموزش و پرورش	تعداد واحد: ۲
۲- تعریف، ابعاد و زوایای هر یک از ساحت های ۶ گانه	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۳- آشنایی با مبانی تربیت دینی و عناصر و عرصه های یادگیری. (نگاه همزمان به ساحت های ۶ گانه و مبانی تربیت دینی و عناصر ۵ گانه و عرصه های ۴ گانه برای تحقق تربیت دینی)	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز:-
	استاد متخصص برای تدریس:
	دانش آموختگان رشته های معارف اسلامی، روانشناسی، جامعه شناسی و کلیه کسانی که سابقه تدریس این درس را دارند.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول- معرفی ساحت های شش گانه انسان در سند تحول

بخش اول: تعریف ساحت تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی:

قلمرو این ساحت ناظر است به:

- ۱- خود شناسی و معرفت نسبت به خداوند متعال، معاد، نبوت و پذیرش ولایت رهبران دینی
- ۲- سایر عقاید و ارزش های دینی، ایمان، تقید عملی به احکام و مناسک دینی و رعایت آداب و اصول اخلاقی در زندگی
- ۳- کارکردهای اعتقادی و عبادی، اخلاقی
- ۴- کلید واژه ها: ارتقا ابعاد معنوی- تقویت ایمان- تقید عملی به احکام- اخلاق و آداب

۵- فضاهای متناسب با این کارکرد: (فضاهای اصلی: نمازخانه-وضوخانه) و (فضاهای فرعی: کتابخانه، حیاط مدرسه، سالن اجتماعات، فضای مراسم ها).

بخش دوم: تعریف ساحت تعلیم و تربیت اجتماعی و سیاسی:

قلمرو این ساحت ناظر است به:

۱- ارتباط مناسب با دیگران

۲- تعامل شایسته با نهاد دولت و سایر نهاد های مدنی و سیاسی

۳- کسب دانش و اخلاق اجتماعی و مهارت های ارتباطی

۴- کارکردهای اجتماعی و سیاسی

۵- کلید واژه ها: ارتباط مناسب با دیگران- کسب دانش و اخلاق اجتماعی- کسب مهارت های اجتماعی- رشد تربیت اجتماعی

۶- فضاهای متناسب با این کارکرد: (فضاهای اصلی: دفتر تشکل های دانش آموزی، حیاط مدرسه، سالن اجتماعات، کلاس درس). و (فضاهای فرعی: کتابخانه، اتاق پرورشی، راهروها)

بخش سوم: تعریف ساحت تعلیم و تربیت زیستی و بدنی:

قلمرو این ساحت ناظر است به:

۱- تربیت جسمی

۲- سلامت فردی و اجتماعی

۳- برخورداری از رفاه و سلامت

۴- استفاده از تفریحات سالم و اوقات فراغت

۵- مراقبت از جسم و روح و پاکیزگی و آراستگی فردی

۶- بهداشت زیست محیطی

۷- شناخت و احترام به طبیعت

۸- مبارزه با عوامل ضعف و بیماری

۹- کارکرد بهداشت و سلامتی

۱۰- کلید واژه ها: حفظ سلامت- ارتقای سلامت- رعایت بهداشت خود و دیگران- تقویت قوای جسمی و روحی- مبارزه با عوامل ضعف و بیماری زا

۱۱- فضاهای متناسب با این کارکرد: (فضاهای اصلی: زمین های ورزشی، حیاط مدرسه، سالن ورزشی، سرویس بهداشتی، آبخوری ها، پایگاه تغذیه) و (فضاهای فرعی: کلیه فضاها مانند، کلاس درس، کتابخانه، نمازخانه)

تکالیف یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

تکالیف عملکردی: تکالیف عملکردی: هر مهارت آموز حداقل ۲ تا ۳ ساحت تربیتی را انتخاب کرده و سپس عکس ها و فیلم ها و اسلایدهای مرتبط با هریک از آنها را از منابع معرفی شده استخراج و با رعایت ارجاعات بصورت علمی به استاد ارایه می دهد

بخش چهارم: تعریف ساحت تعلیم و تربیت زیبا شناختی و هنری:

قلمرو این ساحت ناظر است به:

۱- رشد قوه خیال

۲- پرورش عواطف و احساسات

۳- پرورش ذوق هنری و زیبایی شناختی متریان

۴- کارکردهای فرهنگی و هنری

۵- کلید واژه ها: رشد تخیل و عواطف دانش آموزان- رشد خلاقیت هنری- پژوهش محوری- ایجاد فرهنگ مطالعه- بروز استعدادهای هنری

۶- فضاهای متناسب با این کارکرد: (فضاهای اصلی: کتابخانه، فضاهای نمایشگاهی، اتاق سمعی و بصری و) فضاهای فرعی: راهروها، حیاط مدرسه، کلاس درس، نمازخانه

بخش پنجم: تعریف ساحت تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفه‌ای

قلمرو این ساحت ناظر است به:

۱- رشد توانایی های متریان در تدبیر امر معاش و تلاش اقتصادی و حرفه‌ای

۲- فهم مسایل اقتصادی

۳- درک و مهارت حرفه ای

۴- التزام به اخلاق حرفه ای

۵- توان کار آفرینی و پرهیز از بطلالت و بیکاری

۶- اهتمام به بسط عدالت اقتصادی

۷- مراعات قوانین کسب و کار

۸- کارکرد اقتصادی و حرفه ای

۹- کلید واژه ها: توانمند سازی دانش آموزان برای مشاغل- آشنایی با فرهنگ کار- کسب مهارت و اخلاق کار- آموزش مهارت های تجسمی

۱۰- فضاهای متناسب با این کارکرد: (فضاهای اصلی: آزمایشگاه، کارگاه، فضاهای نمایشگاهی، سایت رایانه) و (فضاهای فرعی: اتاق سمعی و بصری، کتابخانه، سالن اجتماعات)

بخش ششم: تعریف ساحت تعلیم و تربیت علمی و فناورانه:

قلمرو این ساحت ناظر است به:

۱- رشد توانمندی های افراد جامعه در راستای فهم و درک دانش های پایه و عمومی

۲- کسب مهارت دانش افزایی

۳- به کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی

۴- آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری

۵- کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود زندگی

۶- کارکردهای علمی و فناوری

۷- کلید واژه ها: کسب مهارت و دانش افزایی-بکارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی-رشد توان تفکر انتقادی-بروز خلاقیت و نوآوری

۸- فضاهای متناسب با این کارکرد: (فضاهای اصلی: کلاس درس، آزمایشگاه، کارگاه، سایت رایانه) و (فضاهای فرعی: کتابخانه و....)
تکالیف یادگیری:

۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

تکالیف عملکردی: تکالیف عملکردی: هر مهارت آموز حداقل ۲ تا ۳ ساعت تربیتی را انتخاب کرده و سپس عکس ها و فیلم ها و اسلایدهای مرتبط با هریک از آنها را از منابع معرفی شده استخراج و با رعایت ارجاعات بصورت علمی به استاد ارایه می دهد
فصل دوم: مبانی تربیت دینی و عناصر ۵ گانه و عرصه های ۴ گانه طرح درس ملی (در راستای تربیت دینی)
بخش اول: مبانی تربیت دینی:

تعریف دین

تعاریف روان شناختی و جامعه شناختی دین

تعاریف غایت گرایانه و اخلاق گرایانه از دین

فلسفه و ضرورت دین

علل و منشا دین

مبانی نظری دین و گرایش دینی

موانع تربیت دینی در نهاد خانواده، مدرسه و جامعه

مبانی روش های آموزش و یادگیری دین

تعریف دین داری

ابعاد دین داری

سطوح سنجش دین داری

بخش دوم: عناصر ۵ گانه طرح درس ملی (در راستای تربیت دینی)

دانش

تعقل

ایمان

اخلاق

عمل

بخش سوم: عرصه های ۴ گانه طرح درس ملی (در راستای تربیت دینی)

خدا

خود

خلق

خلقت

تکالیف یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

تکالیف عملکردی: هر دانشجو -معلم عناصر ۵ گانه و عرصه های ۴ گانه طرح درس ملی (در راستای تربیت دینی) را انتخاب کرده و سپس مطالب مرتبط با هریک را از منابع معرفی شده استخراج و با رعایت ارجاعات بصورت علمی به استاد ارائه می دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری مهارت های زندگی و اجتماعی توسط مهارت آموزان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- سند تحول آموزش و پرورش (ساحت های ۶ گانه تربیتی)

۲- برنامه طرح درس ملی (عناصر ۵ گانه و عرصه های ۴ گانه طرح درس ملی برای تحقق تربیت دینی).

۳- خنیفر، حسین و همکاران (۱۳۹۷)، مبانی تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش، تهران، نورالثقلین، چاپ دوم.

منبع فرعی:

۱- سادئی علی، (۱۳۸۶)، موانع و راه کارهای موثر در تربیت دینی نسل جوان، تهران، نشر شلاک، چاپ اول.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: از طریق آزمون کتبی بسته پاسخ یا باز پاسخ
- ارزشیابی تکوینی: بر اساس سرفصل ها، محتوا و تکالیف یادگیری به میزان ۲ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio): کارپوشه هر مهارت آموز بر اساس تکالیف عملکردی این درس در طول نیمسال، به میزان ۸

نمره

سرفصل درس «فنون راهنمایی و مشاوره (متناسب با نیازها و مسایل کودکان و نوجوانان)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت های منظم و سازمان یافته ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می شود. مشاوره رابطه رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می شود تا طرح ریزی کند و بدان ادامه دهد. پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید، از طریق مشاوره مراجع می آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می توان به توانایی ها و محدودیت های دانش آموزان پی برد، یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش آموزان می باشد به طور مسلم ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی، اصول و روش های راهنمایی و مشاوره میسر نمی باشد، بنابراین لازم است مهارت آموزان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای مهارت آموزان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می شود که آمادگیهای لازم در آنها برای کسب مهارتهای پایه حرفه ای فراهم نموده زمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می باشد.

نام درس: فنون راهنمایی و مشاوره (متناسب با نیازها و مسایل کودکان و نوجوانان)	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی ببرد و با نقش مشاوره ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود.	تعداد واحد: ۲
۲- همچنین از فنون و روش های شناخت دانش آموزان و رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۳- مهارت آموز پس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول مشاوره در موقعیت های واقعی مدرسه بهره برده و با شناختی که از تفاوت های فردی، ویژگی ها و مسایل و مشکلات دانش آموزان پیدا می کند بتواند در زمینه های تحصیلی - شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دانش آموختگان رشته های روانشناسی و مشاوره

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مباحث اساسی

- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره
- فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش
- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران
- راهنمایی و مشاوره در اسلام
- مفهوم و تعریف راهنمایی

- اصول و اهداف راهنمایی

- خدمات راهنمایی

- مفهوم و تعریف مشاوره

- اصول و اهداف مشاوره

- تعریف روان درمانی

- مفهوم و تعریف مشورت

- خدمات مشاوره

- تفاوت بین مشورت، راهنمایی، مشاوره و روان درمانی

فعالیت یادگیری:

۱ - مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده

۲ - مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳ - مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

فصل دوم: رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی

- مشاور و انتخاب نوع رویکرد درمانی

- رویکردهای درمانی متمرکز بر هیجانات

- رویکردهای درمانی متمرکز بر زمینه

- رویکردهای درمانی متمرکز بر تفکر و باور

- رویکردهای درمانی یکپارچه نگر و التقاطی

- رویکردهای درمانی متمرکز بر عمل و رفتار

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

- مقایسه رویکردهای درمانی مختلف و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

تحلیل و مقایسه رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و ارائه گزارش آن در کلاس درس

تحلیل کاربرد رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی در محیط واقعی مدرسه توسط مهارت آموزان رشته مشاوره و

ارائه گزارش کتبی آن به مدرس

فصل سوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن

انواع راهنمایی از نظر موضوع

انواع راهنمایی از نظر شیوه اجرا

انواع مشاوره از نظر موضوع

انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا

الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها

مقایسه الگوهای راهنمایی و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها در محیط واقعی مدرسه

فصل چهارم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

تعریف روش و فن

روش های راهنمایی و مشاوره

- فنون راهنمایی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، شرح حال نویسی، واقعه نویسی، مقیاس درجه بندی رفتار، گروه سنجی، مطالعه

موردی، مطالعه پرونده تحصیلی، سیاهه رفتار، آزمون های روانی

- فنون مشاوره (گوش دادن، تشویق کردن، برخورد با مقاومت، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد

بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، تسکین یا آرام بخشی

ارجاع - مهارت های مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها

- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی :

۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و...، و ارایه گزارشی از آنها به مدرس

- بیان کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره در محیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی

اجرای فنون مشاوره توسط مهارت آموزان رشته مشاوره با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم) در مورد یک نفر از دانش

آموزان و ارایه گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس

فصل پنجم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

نقش و وظایف معلم مدرسه

نقش و وظایف معلم در مدرسه

- نقش و وظایف مشاور مدرسه

- نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه

-نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره

-نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره

-نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

- مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر، مشاور، مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و ارایه گزارش آن در کلاس درس

فصل ششم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

-برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه

-خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی و خانواده در مناطق آموزش و پرورش

- ساختار و تشکیلات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران

- نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه

-مشاوره در موسسات و مراکز بهداشت روانی

- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها

-در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان

- تفاوت های فردی در بین دانش آموزان مدرسه

فعالیت یادگیری

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲-مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳-مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها

۴-مقایسه دانش آموزان از نظر تفاوت های فردی در ابعاد مختلف

فعالیت عملکردی:

۱-تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲-تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳-مقایسه تفاوت های فردی دوفراز دانش آموزان یک مدرسه توسط مهارت آموزان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برق راری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط مهارت آموزان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-قدمی، سید امیر؛ همت، نورعلی و نبوی، سید صادق (زیر چاپ). مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات دانشگاه فرهنگیان

گلادینگ، ساموئل. تی (۱۳۹۰) اصول و مبانی مشاوره. ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان .
شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰) مقدمات راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات رشد.

منبع فرعی:

-اصغری پور، حمید (۱۳۹۱) کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشر تمرین
گیسون، رابرت و میشل، ماریان (۱۳۸۶) زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنائی و همکاران، انتشارات رشد.
-صافی، احمد (۱۳۷۹) راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد
تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱)، فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانژه
-حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۷۱) اصول و روش های راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: بر اساس آزمون بسته پاسخ و یا باز پاسخ.
- ارزشیابی تکوینی: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio): مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸نمره

سرفصل درس «کلیات روش ها و فنون تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تدریس در تمامی نظام های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روشهای تدریس الزامی میکند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته های علمی دنبال میشود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی شود. آنچه مهارت آموزان را برای بکارگیری روشهای تدریس آماده میکند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیتهای ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شدهای از دانش و هنر که می تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش های تدریس در پی آن است که زمینه های لازم و عمومی را برای مهارت آموزان در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روشهای تدریس شوند. در این درس، مهارت آموزان با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا میشوند و قادر میشوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیتهای تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین هایی داشته باشند. چنین شرایطی میتواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس: کلیات روش ها و فنون تدریس	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری - عملی
۱- به ارائه تصویری از تدریس مدرسه ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید.	تعداد واحد: ۱+۱
۲- همچنین، مهارت آموز در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و است و امکان شناسایی منابع مناسبتر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۳- برخی روشهای تدریس را با قابلیت های بکارگیری آنها در موقعیت های متفاوت می شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه می شود.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز:-
	استاد متخصص برای تدریس:
	دانش آموختگان برنامه ریزی آموزشی و درسی و همچنین افرادی که سابقه تدریس کلیات روشها و فنون تدریس را دارند

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات مهارت آموزان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد مهارت آموزان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: هر مهارت آموز یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌های خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.
دوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از تدریس معلمان به صورت فیلم و بحث و بررسی درباره تجربیات مهارت آموزان به گونه‌ای که نشان داده شود اصول و روشهای متعددی در تدریس مطرح است.
سوم	تشریح چستی تدریس	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی تدریس (به عنوان یک علم)، تشریح اصول و انواع روشهای تدریس و معرفی وضعیت ایران از حیث تدریس (با استناد تجربه‌های گزارش شده مهارت آموزان) و تشریح وضعیت تدریس در چند کشور جهان.
چهارم	تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای	تبیین نقشهای تدریسی معلمان و ضرورتهای آن بر اساس واقعیات عمل مدرسه‌های و با تشریح وضعیت ایران. عملی: در این ارتباط، نمایش یک فیلم تدریسی ضرورت دارد. تکلیف ۲: چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روشهای تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت اول	تشریح مراحل تدریس به عنوان عمل واقعی معلم در کلاس درس مشتمل بر مخاطب‌شناسی و منطق‌یابی برای یک مبحث علمی، تعیین اهداف درس، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازماندهی محتوا و فرصتهای یادگیری عملی: نقد و بررسی منطق مراحل ذکر شده
ششم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت دوم	انتخاب روش تدریس محتوا و ارائه فرصتهای یادگیری، تصمیم‌گیری در باره زمان درس، تنظیم مکان (فضا و روابط) درس و چگونگی ارزشیابی یادگیری مخاطبان عملی: نقد و بررسی مراحل ذکر شده
هفتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه	اجزای طرح درس سالیانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس سالیانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس ۸۹۰ عملی: مهارت آموزان در گروههای کوچک به تدوین طرح درس سالیانه اقدام میکنند. تکلیف ۳: هر یک از مهارت آموزان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند
هشتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح	اجزای طرح درس روزانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس روزانه در

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
	درس روزانه	کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس .عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به تولید طرح درس روزانه اقدام میکنند تکلیف ۴: هر یک از مهارت آموزان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
نهم	مدیریت کلاس درس	الگوها و روشهای کلاس داری، فرهنگ کلاس درس، مقررات کلاس درس، جو کلاس درس و رفتار در کلاس درس عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به بررسی روشهای مدیریت کلاسهای می پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است
دهم	روشهای تدریس	انواع روش‌های تدریس و طبقه‌بندی آنها به دو طبقه: روشهای تدریس معلم محور و روشهای تدریس شاگردمحور و معرفی مشروح هر یک برای بکارگیری تکلیف ۵: طبقه‌بندیهای دیگر به چه شکلی روشهای تدریس را طبقه‌بندی کرده‌اند؟
یازدهم	روشهای تدریس معلم محور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روشهای تدریس معلم محور در کلاس درس عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند
دوازدهم	روشهای تدریس شاگردمحور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روشهای تدریس شاگردمحور در کلاس درس عملی: مهارت آموزان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.
سیزدهم	توضیح دادن در کلاس درس	روشهای توضیح دادن، قابلیت روشهای توضیح در ارتباط با موضوعات درسی، اثربخش ساختن توضیحات در هر یک از روشهای تدریس عملی: گفتگوی مهارت آموزان درباره روشهای موثر توضیح در موقعیت های تجربی یا فرضی.
چهاردهم	پرسش کردن معلم در کلاس	انواع پرسشها و چگونگی بهره گیری از آن در هر یک از روشهای تدریس عملی: گفتگوی مهارت آموزان درباره روشهای موثر پرسش کردن در موقعیتهای تجربی یا فرضی.
پانزدهم	مواجهه معلم با پرسش های کلاسی شاگردان	انواع پرسشهای شاگردان، انگیزه‌های پرسش کردن شاگردان، چگونگی مواجهه با پرسش های شاگردان در هر یک از انواع روشهای تدریس عملی: گفتگوی مهارت آموزان درباره روشهای موثر پاسخگویی به پرسش ها در موقعیتهای تجربی یا فرضی.

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
شانزدهم	سنجش یادگیری شاگردان	روش های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس، انواع آزمونها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس، اهداف سنجش در کلاس درس، روش های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روشهای تدریس عملی: گفتگوی مهارت آموزان درباره روش های موثر سنجش یادگیری در موقعیت های تجربی یا فرضی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزشهای کلاس درس با مشارکت همه جانبه استاد - مهارت آموز انجام می شود. مهارت آموز در این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازد و در مباحث شرکت نماید. همچنین، مهارت آموزان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاهها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه میگردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار میگیرد. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسشهایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست مهارت آموزان، پاسخگویی به برخی از آنها میتواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسشها میتواند برای همه یا برخی از مهارت آموزان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲)، مهارتهای آموزشی: روشها و فنون تدریس. تهران: سمت
- ۲- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶)، بازاندیشی فرایند یاددهی - یادگیری و تربیت معلم. تهران: مدرسه

منابع فرعی:

- ۱- صفوی، امان الله، (۱۳۸۷)، کلیات روش ها و فنون تدریس، تهران، انتشارات معاصر، چاپ چهاردهم.
- ۲- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷)، هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازیلا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴)، تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی آغازین: از طریق آزمون باز پاسخ و بسته پاسخ
- ارزشیابی تکوینی: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیتهای بخش عملی درس را شامل میشود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام میگردد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته میشود.

▪ ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روشهای تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت میگیرد که در آن مهارت آموزان یادگیریها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسشهای آموزشگر، ارائه میکنند.

▪ کارپوشه (Port Folio):

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ میشود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه میدهد تا مهارت آموزان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه میشود: - پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز - آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز - آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات: مواردی که توجه به آن در این درس مهم است ۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی ۲۰. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس ۳۰. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس ۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی ۵- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید ۶۰. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل میشود.

سرفصل درس «اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم‌گیری است.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه‌ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه‌ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه‌ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق/ مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع‌آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان

- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار

- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی

- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین

تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:

مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان

مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی

معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن

- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب

خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی

مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در

آن

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰). اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استادراهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما/ معلم راهنما^{۱۲} وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲۵۶+۹۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

^{۱۲} - معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^{۱۳} توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

---

^{۱۳}- این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها / روش / منابع / زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی / گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مربی امور تربیتی مدارس

سرفصل درس «طراحی و تولید رسانه های تربیتی (با تاکید بر هنر در رسانه)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فناوری الکترونیکی (رایانه، اینترنت، وب، فناوری های جدید ویدیویی از قبیل کنفرانس های ویدیویی، ماهواره و...) و انفجار اطلاعات حاصل از آن، ماهیت دانستن را در جهان تغییر داده و فرایند یادگیری، شیوه ها و ابزار آن را متحول نموده است. دیگر مرجع اطلاعاتی دانش آموزان صرفا معلمان و کتب درسی نیستند و آنها می توانند از طریق تحقیق و بررسی، کار مشترک و گروهی و بررسی منتقدانه رسانه ها به اطلاعات مورد نیاز دست یابند. این تحول آموزشی، دانش آموزان را قادر می سازد که بیندیشند، مشکلات را حل کنند، به کار با دیگران پردازند و برای دست یافتن به راه حل های خلاق جست و جو کنند. در این چنین فضایی، معلمان باید از آموزش مستقیم حقایق، مهارت ها و مفاهیم دست بردارند و به جای آن دانش آموزان را به تفکر مستقل و آفرینش دانش هدایت کنند. از این رو معلمان باید از شغل اطلاع رسانی صرف، دست بکشند و به حرفه ی پرش کردن، ترغیب دانش آموزان به جست و جوی اطلاعات و پردازش یادگیری های متنوع با بهره گیری از رسانه های متنوع و جذاب و تاثیر گذار پردازند.

در این عرصه، مربیان امور تربیتی به عنوان مروجان فرهنگی مسئولیتی چند جانبه بر عهده دارند. آنها هم باید مانند سایر معلمان از رسانه ها به منظور تسهیل و تسریع و تعمیق یادگیری و آموزش بهره مند شوند. و هم این که رسانه ها را در خدمت تبلیغ و ترویج آموزه های فرهنگی به کار گیرند. همچنین مربیان می توانند برای تقویت فعالیت های اجتماعی دانش آموزان و غنی سازی اوقات فراغت آنها از رسانه های آموزشی استفاده نمایند.

بهره گیری از رسانه ها در فرایند آموزش و یادگیری به ویژه ترویج فرهنگی نیازمند آگاهی از مبانی نظری تکنولوژی آموزشی و مبانی گرافیک و هنر می باشد و لازم است مهارت آموزان ماده ۲۸ با تولید و کاربرد انواع رسانه های سنتی و نوین آشنا شود.

نام درس: طراحی و تولید رسانه های تربیتی (با تاکید بر هنر در رسانه)	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: (نظری / عملی) تعداد واحد: ۲ واحد (انظری + ۱ عملی) تعداد ساعت: ۴۸ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی دروس پیش نیاز:- استاد متخصص برای تدریس: علوم تربیتی / تکنولوژی آموزشی
۱- با آگاهی از مبانی نظری تکنولوژی آموزشی و موقعیت های آموزشی قرن بیست و یکم می تواند از ضرورت استفاده از رسانه های آموزشی در فرایند تدریس و فرایند پیام رسانی پرورشی (تبلیغی - فرهنگی) به صورت مستدل، دفاع کند.	
۲- با آگاهی از انواع رسانه های آموزشی سنتی و نوین، ویژگی ها و کاربرد پذیری آنها می تواند برای اجرای فرایند تدریس و امور پرورشی (تبلیغی - فرهنگی) رسانه های متناسب با موضوع و مخاطب و امکانات را برگزیند. و به کار برد.	
۳- با آگاهی از مبانی گرافیک و مهارت های هنری، و مراحل طراحی و تولید رسانه های سنتی و نوین بتواند برای چند موقعیت آموزشی و پرورشی (تبلیغی - فرهنگی - اجتماعی) با موضوعات متنوع تربیتی، سیاسی، اجتماعی و ملی چند رسانه متناسب یا	

گروه سنی دانش آموزان، طراحی و تولید نماید.	
۴- با آگاهی از مراحل به کارگیری رسانه ها در فعالیت های آموزشی (تدریس) و پرورشی (فرهنگی، اجتماعی و تبلیغی) بتواند از رسانه های سنتی و نوین خود ساخته و آماده به منظور تدریس و همچنین ترویج و تثبیت عادات مثبت تربیتی و اجتماعی، و تبلیغ و ترویج آموزه های فرهنگ دینی و فرهنگ ملی و... استفاده موثر بنماید	
۵- بتواند ضمن آموزش طراحی و تولید رسانه به دانش آموزان، از همراهی و مشارکت آنها در تبلیغ و ترویج عادات فرهنگی پرورشی، تبلیغ آموزه های دینی و ملی و... استفاده موثر داشته باشد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول- مبانی نظری تکنولوژی آموزشی

- ضرورت آموزش های رسانه ای به عنوان تجارب حد وسط مبتنی بر هرم ادگاردیل و رویکرد ساختن گرایی
- معرفی هوش های چندگانه و ضرورت آموزش های مبتنی بر تنوع هوش های دانش آموزان
- تحلیل اثربخشی موقعیت های آموزشی و پرورشی عینی و رسانه محور

بخش دوم- انواع رسانه های آموزشی و پرورشی (تبلیغی - فرهنگی و اجتماعی)

- **رسانه های سنتی:** رسانه های نوشتاری (بروشور، تراکت، کتاب و...) شنیداری (نمایشنامه رادیویی، نوارهای صوتی و...)، دیداری (تابلوهای ماهوتی، مغناطیسی، الکتریکی و...، پوسترها، کاریکاتور، تصاویر فیلم و...)، رسانه های سه بعدی (ماکت و دایوراما و...) رسانه های موقعیتی (گردش علمی، شبیه سازی ها، آزمایشگاه و...) و...
- **رسانه های نوین:** رایانه، اینترنت، وب، فناوری های جدید ویدیویی از قبیل کنفرانس های ویدیویی، ماهواره و...

بخش سوم- کاربرد پذیری رسانه ها در آموزش و پیام رسانی های تبلیغی - فرهنگی و اجتماعی.

- ارتقاء و بهبود نگرش معلم نسبت به کاربرد پذیری رسانه در آموزش و یادگیری
- طراحی آموزشی مبتنی بر رسانه (انتخاب مدل آموزشی مربوطه، طراحی فرصت های یادگیری، انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری، فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هرفعالیت یادگیری، طراحی پیام های آموزشی)
- مهارت انتخاب رسانه و معیارهای رسانه مطلوب و اثربخش
- تحلیل موقعیت آموزشی به منظور انتخاب رسانه
- تحلیل موقعیت تبلیغی - فرهنگی و اجتماعی به منظور انتخاب رسانه

بخش چهارم- رسانه ها، تبلیغ و ارتباطات در فعالیت های آموزشی و پرورشی

- تعریف، تاریخچه و ضرورت و جایگاه تبلیغات

- ابزارهای تبلیغات (رسانه ها و کانال ها)
- مهارت‌های ارتباطی
- پیام و نحوه ارائه آن
- اعتبار واقعی و ساختگی ارتباطگر
- مدل‌های ارتباطی
- ارتباط جمعی، تبلیغات و متقاعدسازی
- پیش اقناع، زمینه‌چینی برای تأثیرگذاری
- ویژگی‌های روانشناختی مروج فرهنگی
- قانونمندی های روانشناختی پیام گیرنده
- تکنیک های روانشناختی کاربردی در ترویج فرهنگی
- مقابله با تاکتیک‌های اقناعی و جنگ روانی

بخش پنجم- مهارت طراحی تولید رسانه و موقعیت های بهره گیری از آن

- سطوح مهارت در تولید رسانه
- اصول و فنون تولید رسانه‌ها
- مهارت انتخاب محتوا و پیام اثر بخش و خلاق
- طراحی و تولید چند رسانه سنتی متناسب با موقعیت آموزشی
- طراحی و تولید چند رسانه سنتی متناسب با موقعیت پیام رسانی تبلیغی فرهنگی اجتماعی
- طراحی و تولید چند رسانه نوین متناسب با موقعیت آموزشی
- طراحی و تولید چند رسانه نوین متناسب با موقعیت پیام رسانی تبلیغی فرهنگی اجتماعی
- طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی (طراحی آموزشی واحد یادگیری براساس نظریه های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه، انتخاب مدل آموزشی مربوطه، طراحی فرصت های یادگیری، انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری، فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هر فعالیت یادگیری، طراحی پیام های آموزشی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با آگاهی از مبانی نظری تکنولوژی آموزشی و آشنایی با انواع رسانه و مبانی هنر، معلمی موفق در فراهم سازی موقعیت های آموزشی و پرورشی (تبلیغی - فرهنگی) جذاب و اثر گذار و مشارکتی باشد.

- سخنرانی- نمایشی
- پرسش و پاسخهای هدایت شده و مباحثه
- آزمایشگاه
- کارگاهی (فردی و گروهی)
- حل مسئله
- طوفان مغزی
- پروژه

۴. منابع آموزشی

- ۱- محمد حسن امیر تیموری، رسانه ها و محیط های آموزشی- یادگیری، (تهران: انتشارات سمت و دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۳)
- ۲- شهناز ذوفن، کاربرد فناوری های جدید در آموزش. (تهران، سمت چ نهم ۱۳۹۳)
- ۴- محمد عطاران، یادگیری الکترونیکی در قرن بیست و یکم، تهران موسسه توسعه فناوری آموزشی مدارس هوشمند، (۱۳۸۳)
- ۵- غلامحسین نامی، مبانی هنرهای تجسمی، نوشته: (تهران: توس، ۱۳۹۶)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تشخیصی: اجرای پیش آزمون اطلاعاتی در موضوع تکنولوژی آموزشی و تعیین سطح مهارتی در کار با رایانه و تولید محتوای الکترونیکی.
- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام میگیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیتهای عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که میتوانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند
- ارزشیابی نهایی یا پایانی که ۱۰ نمره مربوط به آزمون های تکوینی و پایانی مباحث نظری خواهد بود. و 10 نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن مهارت آموز ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی می باشد
- ارزیابی پوشه کار: شامل کاربرگ هایی که در طول مباحث نظری و عملی دریافت و تکمیل شده، گزارش تحلیل موقعیت آموزشی، طراحی مبتنی بر کاربرد رسانه، شناسنامه رسانه های تولید شده

سرفصل درس «برنامه ریزی و مدیریت فعالیت های دانش آموزی و گروهی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فعالیت ها و مشارکت های گروهی، شیوه های طراحی و پدیدایی فعالیت ها و مشارکت های گروهی و جمعی، اهمیت و ضرورت و روش کار با گروه ها را در مدرسه بر عهده دارد. این درس و محتوای آن به مربی پرورشی کمک می کند تا بتواند فعالیت های گروهی را با توجه به پدیده های روانی و رفتاری افراد در موقعیت های گوناگون، در مدرسه طراحی نماید. فعالیت ها و مشارکت های گروهی به عنوان یک درس نسبتاً جدید، دارای نقش مهمی در شناخت بهتر مهارت آموزان مشاوره با گرایش پرورشی از ساختار گروهها، نحوه شکل گیری گروهها و شیوه های طراحی فعالیت ها و مشارکت های گروهی دانش آموزان در محیط های آموزشی و پرورشی دارد. شناخت اهمیت و ضرورت گروه و کار با گروهها و همچنین درگیر نمودن دانش آموزان در فعالیت های گروهی و مشارکت های دانش آموزی و در نهایت تقویت روحیه جمعی و اجتماعی و کمک در رشد و پیشرفت همه جانبه دانش آموزان در محیط های آموزشی و پرورشی، از اهداف و دلایل ارائه این درس می باشند. برای نیل به اهداف یاد شده، مهارت آموزان باید بتوانند محتوای این درس را تحلیل نمایند. مهارت آموزان مربی پرورشی باید بتوانند این درس را با نیازهای دانش آموزان یا مراجعان در حین آموزش و پرورش و یا ارائه خدمات راهنمایی و پرورشی تطبیق بدهند و فرصت های یادگیری مؤثر و ارتقاء فعالیت های گروهی و اجتماعی دانش آموزان را با بهره گیری از ظرفیت های روانی-شخصیتی یادگیرندگان یا مراجعان، در محیط های واقعی زندگی یا آموزشی-پرورشی طراحی نمایند.

نام درس: برنامه ریزی و مدیریت فعالیت های دانش آموزی و گروهی	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ماهیت فعالیت ها و مشارکت های گروهی، اهمیت و ضرورت طراحی فعالیت ها و مشارکت های گروهی و نحوه انجام بازیهای گروهی در مدرسه را درک کنند. به نحوه ساخت و پدیدایی فعالیت ها و مشارکت های گروهی و ماهیت زندگی اجتماعی انسان در طول رشد و ارتباط آن با مباحث اساسی در حوزه آموزش و پرورش و تحول و شکل گیری رفتار و شخصیت جمعی پی ببرند و ارتباط آن را با نیازهای فعلی یادگیرندگان یا مراجعان در موقعیت های واقعی زندگی یا آموزشی و اجتماعی محل خدمت خود گزارش نماید.	تعداد درس: ۲
۲- موضوع های اساسی فعالیت ها و مشارکت های گروهی از جمله مفاهیم اساسی، رویکردهای گوناگون، مبانی روانشناختی فعالیت های گروهی، رابطه فعالیتها و مشارکت های گروهی با استعدادهای دانش آموزان، بازیهای گروهی و غیرو را بهتر درک نمایند و با برقرای ارتباط مناسب بین این موضوعات و نیازهای یادگیرندگان، به ارائه بهتر خدمات راهنمایی، پرورشی و مشورتی به دانش آموزان یا مراجعان در موقعیت های واقعی آموزشی-پرورشی و زندگی محل سکونت و خدمت خود پردازند.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز:-
	استاد متخصص برای تدریس:
	کلیه دانش آموختگان رشته های برنامه ریزی آموزشی و درسی و علوم تربیتی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مفاهیم اساسی فعالیت ها و مشارکت های گروهی

- تعریف فعالیت و مشارکت
- تعریف گروه و اجتماع
- تاریخچه گروه و فعالیت های گروهی
- تاریخچه مشارکت و مشارکت های دانش آموزی
- اهمیت و ضرورت فعالیت های گروهی و مشارکت های دانش آموزی
- اهداف فعالیت های گروهی و مشارکت های دانش آموزی
- رویکردهای گوناگون به فعالیت های گروهی و مشارکت های دانش آموزی
- فعالیت یادگیری

- ۱-مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
  - ۲-مطالعه منابع معرفی شده در زمینه فعالیت ها و مشارکت های گروهی
- فعالیت عملکردی:
- تهیه جدول مقایسه دیدگاهها و رویکردهای فعالیت های گروهی

فصل دوم: مبانی روانشناختی فعالیت ها و مشارکت های گروهی

- اثرات روانشناختی فعالیت های گروهی در مقابل فعالیت های فردی
- نقش مشارکت در اداره گروه های انسانی
- ویژگی های روانشناختی کودک و نوجوان در زمینه مشارکت جویی
- اهمیت روابط بین فردی
- یادگیری بین فردی و رشد روانی
- گروه به عنوان یک نمونه اجتماعی و تبادل پویا فعالیت یادگیری
- منبع قدرت گروه
- فعالیت یادگیری
- ۱-مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
- ۲-مطالعه متون و منابع معرفی شده در زمینه فعالیت ها و مشارکت های گروهی
- ۳-افراد کلاس به گروههای ۲ تا ۴ نفره تقسیم شوند و در مورد موضوع خاصی با یکدیگر صحبت کنند و نحوه تعاملات گروهی و اثرات روانشناختی آن را تمرین کنند
- فعالیت عملکردی: با نظر استاد درس می تواند انجام شود

فصل سوم: فعالیت ها و مشارکت های گروهی و رشد استعدادهای دانش آموزان

- فعالیت ها و مشارکت های گروهی و تقویت روحیه تعاون و همکاری
- فعالیت ها و مشارکت های گروهی و مسئولیت پذیری
- تاثیر فعالیت ها و مشارکت های گروهی در رشد اجتماعی و ارتباطی
- فعالیت های گروهی و دوری از فردگرایی و استبداد
- تاثیر فعالیت ها و مشارکت های گروهی در استفاده از نیروهای شناختی، هیجانی و حرکتی

فعالیت و مشارکت های گروهی و رشد خلاقیت

فعالیت های یادگیری

۱- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

۲- مطالعه متون و منابع معرفی شده در زمینه فعالیت ها و مشارکت های گروهی

۳- مهارت آموزان نحوه مشارکت و فعالیت گروهی را در کلاس درس با یکدیگر و با تشکیل گروه های ۲ تا ۴ نفره تمرین کنند.
فعالیت عملکردی

مهارت آموزان انواع گروه هایی که ممکن است در مدرسه تشکیل شوند را با مطالعه و مشاهده حضوری در مدرسه شناسایی و ماهیت، ویژگی های و نحوه طراحی فعالیت های مخصوص آنها را در کلاس ارائه کنند.

فصل چهارم: مشارکت دانش آموزان در فعالیت های جمعی مدرسه

- مشارکت در امور مدرسه با توجه به شرایط سنی

- معیارهای مشارکت در فعالیت های گروهی

شورای دانش آموزی و ارتقای فعالیت های آموزشی و پرورشی

- نقش و کارکرد گروه های علمی و هنری در تربیت دانش آموزان

- روش های جلب و هدایت مشارکت دانش آموزان در اداره بهتر جامعه محلی

- روش های جلب مشارکت در فعالیت های آموزشی و پرورشی مدرسه فعالیت یادگیری

- آماده سازی دانش آموزان برای مشارکت در زندگی جمعی

مشارکت در برگزاری مناسب اردوها و بازدیدهای علمی، تفریحی و...

فعالیت یادگیری

۱- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

۲- مطالعه متون و منابع معرفی شده در زمینه فعالیت ها و مشارکت های گروهی

فعالیت عملکردی

۱- مهارت آموزان انواع گروه هایی که ممکن است در جامعه تشکیل شوند را با مطالعه و مشاهده حضوری شناسایی و ماهیت، ویژگی های و نحوه طراحی فعالیت های مخصوص آنها را در کلاس ارائه کنند .

۲- مهارت آموزان راههای جلب مشارکت گروهی و درگیر نمودن دانش آموزان در فعالیت های گروهی را بررسی و در کلاس ارائه نمایند

فصل پنجم: بازیهای گروهی

تاریخچه بازی و بازیهای گروهی

- تعریف بازی و بازیهای گروهی

- شیوه های اجرای بازیهای گروهی

- انواع بازیهای گروهی

- تاثیرات روانشناختی بازیهای گروهی در کودکان و نوجوانان

- نظریه های بازی و بازیهای گروهی

فعالیت های یادگیری

- ۱- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
- ۲- مطالعه متون و منابع معرفی شده در زمینه فعالیت ها و مشارکت های گروهی

فعالیت عملکردی

مهارت آموزان انواع بازیهای گروهی مخصوص کلاس و یا مخصوص محیط های باز یا حیاط مدرسه را شناسایی و در موقعیت و مکان ممکن تمرین کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق تر، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته ها در موقعیت های واقعی آموزشی و پرورشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی مهارت آموزان در این فعالیت ها می باشد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های گوناگون زندگی واقعی فرد می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- زاهدی، مرتضی. (۱۳۸۰). فلسفه تربیت و فعالیت های تربیتی. تهران: انتشارات آوای نور
- ۲- قمی فر، محمد. (۱۳۷۹). برنامه ریزی تربیتی اجتماعی. تهران: انتشارات عابد
- ۳- میرزایی، الهه. (۱۳۹۲). (بازی ها و تمرین ها: راهنمایی برای مدرسین و تسهیلگران کارگاهها و برنامه های گروهی مشارکت محور. تهران: انتشارات اطلاعات

منبع فرعی:

شعاری نژاد، علی اکبر. (۱۳۸۸). نقش فعالیت های فوق برنامه در تربیت نوجوانان. تهران: انتشارات اطلاعات

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: بر اساس آزمون بسته پاسخ یا باز پاسخ.
- ارزشیابی تکوینی: نظم و عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون (باز پاسخ، کوتاه پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) مباحث نظری پایان ترم به میزان ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio): مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «مبانی تربیت سیاسی - اجتماعی و آشنایی با تجربه های مریبان تربیتی موفق»

۱. معرفی درس و منطق آن:

الف) منطق تربیت سیاسی - اجتماعی:

تربیت سیاسی یعنی شکوفاسازی استعدادهای مدیریتی و سیاسی فرد همراه با پرورش ارزش های انسانی و وجدانی اوست. به دیگر سخن، تربیت سیاسی یعنی پرورش انسان هایی آگاه، شایسته و متعهد. انسان هایی که خود را در برابر خدا و خلق خدا، مسئول بدانند و در اداره و سامان دهی منطقه مأموریت خود و دیگر عرصه های سیاسی، درونی (همانند روابط با مردم و رعایت حقوق آنان) و بیرونی (مسایل جهانی و بین المللی ...) به وظایف و مسئولیت های خود عمل کنند.

تربیت اجتماعی تامین تمهیدات لازم جهت متجلی ساختن ارزش ها و مقررات اجتماعی در فرد به منظور موثر بودن او در برخوردهای اجتماعی است. به عبارتی شیوه هایی برای سازش و انطباق رفتار فرد با شرایط، هنجارها و ارزش های جامعه می باشد. هدف از تربیت اجتماعی کودکان و نوجوانان تعلیم رفتارهای اجتماعی و ارزش های اخلاقی جامعه به آنها می باشد. بواسطه تربیت اجتماعی انسان در طول حیات خود تمامی عناصر اجتماعی و فرهنگی محیط خویش را به شکل خودآگاه و ناخودآگاه درونی کرده و با ساخت شخصیت خویش یگانه می سازد که آن نقش مهمی در کارکرد اجتماعی فرد دارد. از طریق تربیت اجتماعی می توان دانش آموزان را برای قبول مسئولیت های اجتماعی در جامعه آماده کرد. یکی از کارکردهای عمومی آموزش و پرورش، اجتماعی کردن کودکان و نوجوانان می باشد، در نهاد آموزش و پرورش معلم نقش بسیار مهمی در تربیت اجتماعی دانش آموزان دارد لذا یکی از وظایف اساسی معلمان و مریبان تربیت اجتماعی دانش آموزان می باشد که به طور مسلم می تواند به تحقق مولفه های تربیت اجتماعی دانش آموزان در مدرسه بیانجامد. بنابراین ضرورت دارد مهارت آموزان در دوران تحصیل خود با مبانی، روشها و فنون تربیت اجتماعی آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان معلم و مربی تربیتی مدرسه به تربیت اجتماعی دانش آموزان همت بگذارند.

ب) منطق آشنایی با تجربه های مریبان تربیتی موفق

عمل معلمی برای معلمانانی که به آن به منزله فرصتی برای اعتلای آموزش و رشد شخصی نظر میکنند، سرشار از تجربه های نادری است که آگاهی از آنان برای مهارت آموزان دو خاصیت دارد: اول آشنایی با تجربه خاص و دوم کسب انگیزه و اعتماد برای عمل خلاقانه در موقعیتهای واقعی تربیت. آنچه آگاهی از تجربه های خاص را برای آموزش معلمانو مریبان توجیه می کند، ایجاد شرایط «همزادپنداری» است؛ یعنی آنچه می تواند امید به موفقیت را در موقعیت های متنوع و متغیر، افزایش دهد. درعین حال، تجربه های خاص دربردارنده دانش هایی مفید هستند که در قالب های معمول «دانش پرورشی» و «دانش تربیتی» وارد نشده اند اما «کارآمدی حرفه ای» داشته اند. این درس می تواند برای افزایش توانایی حرفه ای معلمان و مریبان در طراحی فعالیت های خلاقانه و کارآمدی موقعیتی در ارتقاء کیفیت آموزش فعالیت های پرورشی موثر باشد.

نام درس: مبانی تربیت سیاسی - اجتماعی و آشنایی با تجربه های مریبان تربیتی موفق	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- با اصول و روشهای تربیت سیاسی - اجتماعی دانش آموزان آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی، اصول و روش های تربیت سیاسی - اجتماعی مشاهده بهره کافی ببرد.	تعداد واحد: ۲
۲- به نقش خود در تربیت سیاسی - اجتماعی دانش آموزان پی ببرد. همچنین با پی بردن به نقش اوقات فراغت در رشد مهارت های سیاسی - اجتماعی دانش آموزان و یادگیری روش های آموزش مهارت های سیاسی - اجتماعی بتواند آنها را در موقعیت واقعی مدرسه بکار	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	دروس پیش نیاز:-
	استاد متخصص برای تدریس:

دانش آموختگان رشته جامعه شناسی و علوم سیاسی و اساتیدی که سابقه تدریس در این درس را دارند.	ببرد. ۲- مهارت آموز با شناخت مولفه های تربیت سیاسی - اجتماعی و با انتخاب و اجرای چند مهارت سیاسی - اجتماعی، آموزش آنها به دانش آموزان و ارزیابی نتایج آموزش بتواند آن را تحلیل نموده و در قالب گزارشی مکتوب به مدرس ارایه دهد. ۳- به مواردی از زمینه های تحقق یک تجربه خاص، اشاره و به تحلیل چنین زمینه ای اقدام کند و برخی از اساتید و معلمان فعالیتهای پرورشی دارای تجربه خاص را بشناسد. همچنین، دارای احساس مثبت به عمل ابتکاری در موقعیت های مساله دار حرفه معلمی است و خود را آماده برای چنین عملی می داند.
---	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - مباحث اساسی

بخش اول: مفهوم، تعریف، اهداف و اهمیت تربیت سیاسی - اجتماعی

بخش دوم: اصول و شیوه های تربیت سیاسی - اجتماعی

بخش سوم: جایگاه و نقش معلمان در تربیت سیاسی - اجتماعی دانش آموزان.

تکالیف یادگیری:

۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

فصل دوم- مولفه های تربیت سیاسی - اجتماعی

بخش اول: مولفه ها

ابراز وجود - خود رهبری - استقلال - مسئولیت پذیری - سازگاری با محیط - خود کفایتی - تشخیص طلبی - نوع دوستی - هویت یابی - همکاری - رقابت - احترام به خود و دیگران - مشارکت جمعی - همزیستی مسالمت آمیز

بخش دوم: عوامل اولیه و ثانویه جامعه پذیری سیاسی و اجتماعی

عوامل اولیه جامعه پذیری سیاسی - اجتماعی (نقش خانواده).

عوامل ثانویه جامعه پذیری سیاسی - اجتماعی (نقش مدارس، موسسات آموزشی رسمی و غیر رسمی، رسانه های

گروهی، مساجد و موسسات دینی و خیریه و...)

بخش سوم: آموزش، نگرش و مهارت سیاسی - اجتماعی

الف) آموزش سیاسی - اجتماعی

آموزش قوانین و مقررات کشور (قانون اساسی و سایر قوانین اجتماعی).

آشنایی با نظام سیاسی و انتخاباتی کشور و قوای ۳ گانه

آشنایی با وظایف دولت، مجلس

آشنایی با حقوق و تکالیف مردم در نظام سیاسی

ب) نگرش سیاسی - اجتماعی

علاقتمندی به هویت ملی خود به عنوان یک ایرانی و مسلمان و عشق به وطن و دین.

علاقمندی به میراث فرهنگی کشور

علاقمندی به استقلال کشور و تقویت حس عدالت خواهی و مبارزه با دشمن.

تقویت ظرفیت انتقاد پذیری و افزایش آستانه تحمل در گفتگوهای سیاسی

ج) مهارت سیاسی - اجتماعی

پیگیری اخبار و حوادث سیاسی - اجتماعی و تهیه و ارائه گزارش از مسایل سیاسی - اجتماعی در کلاس.

شرکت در گفتگوهای کلاسی با موضوع مسایل سیاسی - اجتماعی

مسئولیت پذیری نسبت به نقش هایی که در فعالیت های کلاسی به وی واگذار می شود.

شرکت در فعالیت های گروهی و توانایی اداره کردن گروه همسالان در کارهای گروهی.

فصل سوم: آسیب ها و موانع تربیت سیاسی - اجتماعی

آسیب ها و موانع تربیت سیاسی - اجتماعی در خانواده.

آسیب ها و موانع تربیت سیاسی - اجتماعی در نظام آموزشی.

آسیب ها و موانع تربیت سیاسی - اجتماعی در جامعه.

تکالیف یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

تکالیف عملکردی:

بررسی تحلیلی مولفه های تربیت سیاسی و اجتماعی دانش آموزان و ارائه گزارش مکتوب به استاد و گزارش شفاهی در کلاس.

تهیه راهبردهای آموزش، نگرش و مهارت سیاسی - اجتماعی و ارائه گزارش مکتوب به استاد و گزارش شفاهی در کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری تربیت اجتماعی کودکان و نوجوانان توسط مهارت آموزان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزش در این درس، آموزشهای کلاس درس با محوریت آموزشگر و البته با مشارکت همه جانبه مهارت آموزان انجام میشود.

استاد در بخشی از درس بر بنیاد گفتارهای درسی در نوبتهای مقرر به معرفی هر یک از موضوعات اقدام میکند و بخشی دیگر از درس با شناسایی و دعوت از معلمان دارای تجربه خاص، فرصت آشنایی مهارت آموزان و معلمان خاص رشته های تخصصی را فراهم میکند و فرصت گفتگوی آنان را ایجاد و آن را مدیریت می کند. به تشخیص استاد و با اتخاذ تدابیر هدایتی، واگذاری معرفی تجربه خاص معلمان میتواند به مهارت آموزان واگذار شود. مهارت آموزان این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع و جستجوی در واقعیات پردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نمایند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- محبی راد، محمد و همکاران (۱۳۹۵)، مهارت های معلمان در تربیت سیاسی و اجتماعی دانش آموزان، تهران، نشر چشم

انداز قطب.

۲- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (در ۱۴ فصل و ۱۷۷ اصل).

منبع فرعی:

- ۱- -کریمی، عبدالعظیم (۱۳۸۵) آسیب شناسی تربیت اجتماعی، تهران، انتشارات عابد
- ۲- استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر، در همان رشته بلامانع است. همچنین اساتید می توانند منابع و مستندات از «معلمان و مربیان سرآمد» به مهارت آموزان معرفی نمایند و نشانی سایت های مفید را برای دریافت اطلاعات را ارائه کنند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: از طریق آزمون کتبی بسته پاسخ یا باز پاسخ.
- ارزشیابی تکوینی: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی و همچنین جمع آوری و ارزیابی تجربه های مربیان تربیتی موفق ۱۰نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره
- در بخش دوم درس یعنی جمع آوری و ارزیابی تجربه های مربیان تربیتی موفق، مهارت آموزان یادگیری ها و تجارب خود از گفتارهای درس، گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش ها ارائه می کنند.
- کارپوشه (Port Folio):
- ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ میشود. استاد در مواردی که مصلحت بداند، اجازه میدهد تا مهارت آموزان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی، به اصلاح آن اقدام کنند. سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه میشود
- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۵۰ درصد امتیاز - آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز.
- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است: توصیه می شود مدرس مربوطه از اساتید باتجربه گروه فعالیتهای پرورشی باشد و آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس را داشته باشد.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس . رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی . مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط استاد و سایر منابع مفید . ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به استاد تحویل می شود نیز برای افزایش کیفیت و اثر بخشی این درس مهم است.

سرفصل درس «آموزش مهارت های زندگی و اجتماعی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مهارت های زندگی عبارتند از توانایی هایی که منجر به ارتقای بهداشت روانی افراد جامعه، غنای روابط انسانی، افزایش سلامت و رفتارهای سالم در سطح جامعه می گردند. مهارت های زندگی هم به صورت یک راهکار ارتقای سلامت روانی و هم به صورت ابزاری در پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی مبتلا به جامعه نظیر اعتیاد، خشونت های خانگی و اجتماعی، آزار کودکان، خودکشی، ایدز و موارد مشابه قابل استفاده است به طور کلی مهارت های زندگی ابزاری قوی در دست متولیان سلامت روانی جامعه در جهت توانمندسازی جوانان در ابعاد روانی - اجتماعی است. این مهارتها به افراد کمک می کنند تا مثبت عمل کرده، هم خودشان و هم جامعه را از آسیب های روانی - اجتماعی حفظ کرده و سطح بهداشت روانی خویش و جامعه را ارتقاء بخشند.

نام درس به فارسی: آموزش مهارت های زندگی و اجتماعی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Training Of Social and Life Skills	نوع درس: نظری
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
(۱) در حیطه نگرش:	تعداد ساعت: ۳۲
الف - مهارت آموزان با اهمیت آموزش مهارت های زندگی آشنا می شوند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
ب- مهارت آموزان با مهارت های اساسی زندگی آشنا خواهند شد.	دروس پیش نیاز: -
ج - مهارت آموزان با مهارت های تصمیم گیری، حل مسئله، تفکرخلاق، تفکر نقادانه، ارتباط موثر، روابط بین فردی، خواگاهی، مقابله با هیجان ها و استرس و چگونگی آموزش آنها به دانش آموزان آشنا خواهند شد.	استاد متخصص برای تدریس: دانش آموخته های جامعه شناسی و روانشناسی و مشاوره
د - مهارت آموزان با انواع روش های آموزش مهارت های زندگی آشنا خواهند شد.	
ه - مهارت آموزان با آثار و پیامدهای آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان آشنا خواهند شد	
(۲) در حیطه نگرشی:	
الف- مهارت آموزان با توجه به اهمیت مهارت های زندگی و ضرورت آن، به انتقال این مهارت ها به دانش آموزان علاقه مند خواهند شد.	
ب - مهارت آموزان دوره به تدوین تجربه عملی خود در راستای آموزش مهارت های زندگی در چارچوب اقدام پژوهی ترغیب و علاقه مند خواهند شد.	
(۳) در حیطه مهارتی:	
الف- هر یک از مهارت آموزان با توجه به تجربه های قبلی حداقل مراحل آموزش یک مهارت را که به دوستان، همسالان و یا دانش آموزان آموزش داده اند را درکارگاه برای سایر افراد توضیح خواهند داد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول - تعریف، اهداف و اهمیت آموزش مهارت های زندگی

بخش اول: تعریف مهارت های زندگی

بخش دوم: اهداف مهارت های زندگی
بخش سوم: اهمیت و آثار و پیامدهای آموزش مهارت های زندگی
تکالیف یادگیری: مطالعه دقیق سرفصل ها و مطالعه منابع درسی
تکالیف عملکردی: مهارت آموز تعریف و اهداف و اهمیت آموزش مهارت های زندگی را از منابع معرفی شده استخراج و با رعایت ارجاعات بصورت علمی به استاد ارائه می دهد.

فصل دوم- انواع مهارت های زندگی و روشهای آموزش آنها

بخش اول: انواع مهارت های زندگی

مهارت تصمیم گیری

مهارت حل مسئله

مهارت تفکر خلاق

مهارت تفکر انتقادی

مهارت ارتباط موثر

مهارت روابط بین فردی

مهارت خردآگاهی

مهارت همدلی

مهارت مقابله با هیجان ها

مهارت مقابله با استرس

مهارت.....

بخش دوم: نظریه ها و روشهای آموزش مهارت های زندگی و اجتماعی

مهمترین نظریه ها در آموزش مهارت های اجتماعی

نظریه های تحولی و استلزامات آن

نظریه ساختن گرایی در آموزش رفتارها

بخش سوم: مهمترین ابزارهای سنجش مهارت های اجتماعی

آزمون های ایفای نقش

آزمون های مهارت های اجتماعی

نظام سنجش مهارت های اجتماعی

فصل سوم - رویکردهای مهم در آموزش مهارت های اجتماعی

بخش اول : رویکردها

شیوه های مداخله کنشگر

یادگیری مشارکتی

تقویت اجتماعی وابسته

تقویت افتراقی

بخش دوم : شیوه های مداخله یادگیری اجتماعی

الگو دهی

ایفای نقش

مداخله با واسطه همسالان

روش های شناختی - رفتاری

مربی گری

فصل چهارم - مدل ها و روش های مختلف در آموزش مهارت های اجتماعی و زندگی

مدل گرشام و الیوت در طبقه بندی مداخلات مهارت های اجتماعی

مدل سنجش و مداخله مهارت های اجتماعی الیوت و باس

رویکرد چند مدلی و تلفیقی در آموزش مهارت های اجتماعی و زندگی

فصل پنجم - مراحل آموزش مهارت های اجتماعی و زندگی

بحث درباره مهارت

الگو دهی مهارت

انجام مهارت به صورت هدایت شده

انجام مهارت به صورت مستقل

بهبود تعمیم دهی مهارت

تکالیف عملکردی: هر مهارت آموز حداقل ۲ تا ۳ مهارت زندگی را انتخاب کرده و سپس عکس ها و فیلم ها و اسلایدهای مرتبط با هریک از آموزش مهارت های زندگی را از منابع معرفی شده استخراج و با رعایت ارجاعات بصورت علمی به استاد ارائه می دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری مهارت های زندگی و اجتماعی توسط مهارت آموزان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- خانزاده، عباسعلی، (۱۳۸۹)، آموزش مهارتهای اجتماعی به کودکان و نوجوانان، تهران، انتشارات رشد فرهنگ، چاپ اول.

۲- متسون، جانی و اولندیک، توماس ترجمه احمد به پژوه، (۱۳۸۴)، بهبود بخشی مهارت های اجتماعی به کودکان، تهران، انتشارات اطلاعات.

منبع فرعی:

- ۱- دفتر مشاوره تربیتی، (۱۳۸۹)، آداب و مهارت های اجتماعی، تهران، انتشارات حدیث امروز، چاپ اول.
- ۲- غیاث فخری، عاطفه، (۱۳۸۵)، مهارت های زندگی، تهران، معاونت فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستس کشور، چاپ بیست و پنجم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: از طریق آزمون کتبی بسته پاسخ یا باز پاسخ
- ارزشیابی تکوینی: بر اساس سرفصل ها، محتوا و تکالیف یادگیری به میزان ۲ نمره
- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio): کارپوشه هر مهارت آموز بر اساس تکالیف عملکردی این درس در طول نیمسال، به میزان ۸ نمره

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که مهارت آموز باید به کسب آن نایل آید.

نام درس: اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنما بررسی و نقد نماید	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها

- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هر یک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسناد بالادستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای این نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیرنده پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل دروس نیمسال اول دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره

سرفصل درس «کاربرد مشاوره در راهنمایی تحصیلی و شغلی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

همه انسانها می خواهند شغلی را انتخاب کنند که علاوه بر تأمین نیازهای مادی، از نظر روانی نیز برای آنان ارضاء کننده باشد. لازمه رسیدن به این هدف گماردن افراد در مشاغل مناسب و مطابق با علایق آنهاست که به درستی می توان گفت بواسطه این شناخت و اشتغال، نیازهای جامعه نیز در آینده برآورده خواهد شد. با بررسی و مطالعه تاریخ توسعه و تحول جوامع صنعتی متوجه خواهیم شد که نیروی انسانی ماهر و آموزش دیده در ایجاد تغییرات جامعه از حالت سنتی به صنعتی نقش بسزایی خواهند داشت. حال که کشور ما در مسیر صنعتی شدن و خودکفایی قرار دارد، باید کارها را به افراد ماهر و علاقه مند بسپاریم.

امروزه در جوامع بشری راهنمایی و مشاوره در همه زمینه ها، خاصه برای انتخاب رشته تحصیلی و شغل آینده برای همه دانش آموزان در مدارس در دوره های تحصیلی متوسطه اول و دوم امری حتمی و غیر قابل انکار به حساب می آید. در جریان مشاوره و راهنمایی تحصیلی، مطابق با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش همه دانش آموزان می بایست ضمن آگاهی از علایق و استعدادهای خود برای انتخاب رشته تحصیلی و واقعیت های مشاغل گوناگون و بازار کار آینده، نسبت به واحد ها و دروس رشته های مختلف تحصیلی، برنامه ریزی درسی، روشهای مطالعه مؤثر و دیگر اطلاعات مورد نیاز در کسب موفقیت تحصیلی از خدمات تخصصی مشاور مدرسه برخوردار شوند. در مدارس مشاور به عنوان راهنمای دانش آموز در همه مراحل هدایت تحصیلی می بایست جریان راهنمایی را بطور مستمر در دوره تحصیلی متوسطه اول و دوم پیگیری کند و بر اساس شناختی که از دانش آموز مطابق با درک درست از استعداد، رغبت، رشد فردی، طرز تلقی ها، احساسات، نگرانی های تحصیلی و امنیت شغلی آینده اش کسب می کند، برای انتخاب شایسته و ادامه تحصیل همواره در کنار او باشد تا وی بتواند بدون کمترین دغدغه به تحصیل خود ادامه دهد.

نام درس: به فارسی: کاربرد مشاوره در راهنمایی تحصیلی و شغلی به انگلیسی: APPLication Educational and Vocational Guidance counseling	مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی دروس پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: اساتید گروه مشاوره
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود: - مقررات و قوانین هدایت تحصیلی آموزش و پرورش را فرا گیرد. - رابطه بین مواد درسی، و انتخاب رشته تحصیلی را بیاموزد. - مطابق با تفاوت های فردی و شخصیتی دانش به آنها خدمات راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی ارائه می دهد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف راهنمایی، تعریف مشاوره، تفاوت های راهنمایی و مشاوره

- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران
- روش های مشاوره (روش مستقیم، روش غیر مستقیم، روش انتخابی)
- اصول حاکم بر راهنمایی و مشاوره
- هدف های راهنمایی و مشاوره
- ضرورت راهنمایی، ضرورت مشاوره، راهنمایی و مشاوره مبتنی بر رشد، راهنمایی و مشاوره فردی و گروهی
- راهنمایی و مشاوره در اسلام

• فعالیت یادگیری:

- ۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس
- ۲) مطالعه مباحث و منابع طرح شده در کلاس درس توسط مهارت آموزان و پرسش و پاسخ احتمالی
- ۳) ایجاد انگیزه لازم برای بیان نظرات مهارت آموزان از طریق گفتگوی آزاد برای تبیین درس
- ۴) استفاده از پاور پوینت در بکار گیری حواس های چند گانه در جریان یادگیری مؤثر

• فعالیت عملکردی: با نظر استاد و توافق مهارت آموزان

فصل دوم: راهنمایی و مشاوره تحصیلی

تعریف راهنمایی و مشاوره تحصیلی

راهنمایی و مشاوره تحصیلی در ایران و چند کشور در جهان

فصل دوم: راهنمایی و مشاوره تحصیلی

- ضرورت راهنمایی تحصیلی
- ضرورت مشاوره تحصیلی
- هدف های راهنمایی و مشاوره تحصیلی
- راهنمایی تحصیلی در دبستان دوره اول و دوم
- راهنمایی تحصیلی در دوره متوسطه دوره اول و دوم
- شاخه ها و رشته های دوره متوسطه

• فعالیت یادگیری:

- ۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس
  - ۲) استفاده از پاور پوینت در بکار گیری حواس های چند گانه در جریان یادگیری مؤثر
- **فعالیت عملکردی:** با نظر استاد و هماهنگی با آموزش و پرورش از چند مدرسه دوره اول و دوم متوسطه منطقه ای بازدید بعمل آید، تا از آن طریق مهارت آموزان با روند مشاوره شغلی مشاوران آشنا شوند.

فصل سوم: هدایت تحصیلی در ایران و چند کشور جهان

- هدایت تحصیلی در ساختار (۳،۳،۶)
- نقش اصلی مشاوران در مدارس
- هدایت تحصیلی - شغلی در ایران
- هدایت تحصیلی - شغلی در ایران، کانادا، استرالیا، فرانسه، مالزی، هند، ژاپن، فنلاند، سوئد

• فعالیت یادگیری:

- شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس

- **فعالیت عملکردی:** فیلم و یا منابع موجود پیرامون هدایت تحصیلی دانش آموزان بعضی از کشورها تهیه و توسط مهارت آموزان در کلاس درس ارائه شود.

فصل چهارم: مشکلات تحصیلی

- مشکلات دانش آموزان متوسطه دوره اول و دوم
- شناخت عوامل مؤثر در ایجاد مشکلات تحصیلی دانش آموزان
- عوامل برون مدرسه ای: عوامل خانوادگی، عوامل فرهنگی، عوامل اقتصادی
- عوامل درون مدرسه ای: برنامه درسی، برنامه آموزشی
- آموزش معلمان و اولیای در جریان راهنمایی و مشاوره تحصیلی دانش آموزان

• فعالیت یادگیری:

- ۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس
  - ۲) مطالعه مباحث و منابع طرح شده در کلاس درس توسط مهارت آموزان و پرسش و پاسخ
- **فعالیت عملکردی:** با نظر استاد فیلم و یا منابع موجود پیرامون روند هدایت تحصیلی اجباری دانش آموزان توسط مهارت آموزان تهیه و در کلاس درس ارائه شود.

بیان مشکلات شخصی و اجتماعی هدایت تحصیلی اجباری توسط مهارت آموزان تهیه و در کلاس درس

فصل پنجم: راهنمایی و مشاوره شغلی

- تعریف راهنمایی شغلی
- تعریف مشاوره شغلی
- تاریخچه راهنمایی شغلی
- ضرورت راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای
- ضرورت مشاوره تحصیلی
- هدف های راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای
- عوامل مؤثر در انتخاب شغل، انتخاب شغل و هویت شغلی، زندگی شغلی، امکانات شغلی، رشد شغلی، رضایت شغلی، انگیزه شغلی
- نگهداری شغل، فرسودگی شغلی
- شیوه های اجرای راهنمایی شغلی شامل: بازدید، معرفی مشاغل، ارائه واحد شناسایی مشاغل، مقاله نویسی شغلی، نمایشنامه شغلی، اشتغال در اوقات فراغت، مصاحبه شغلی

• فعالیت یادگیری:

- ۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس، بیان میزان آسیب ناشی از اشتغال اجباری علیرغم انگیزه و میل افراد در جامعه، بیان مشکلات اماکن و موقعیت های شغلی در جامعه
- **فعالیت عملکردی:** فیلم و یا منابع موجود از اماکن شغلی توسط مهارت آموزان تهیه و در کلاس ارائه شود.
- حضور مهارت آموزان در کارگاه های تولیدی و اماکن شغلی به منظور تهیه گزارش و ارائه در کلاس درس

فصل ششم: راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای در آموزش و پرورش

- تعریف
- هدف های اصلی برنامه راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای در کشور
- نقش محیط های آموزشی و پرورشی در راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای دانش آموزان

- نقش خانواده، نقش جامعه، نقش کارکنان مدرسه
- راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای در سطوح مختلف تحصیلی
- کاربرد اطلاعات شغلی و حرفه ای، تعریف، هدف های ارائه اطلاعات شغلی، منابع شخصی، منابع نوشتاری، سایر منابع
- طرح ریزی شغلی و عوامل مؤثر بر آن
- توجه به واقعیت، عوامل محیطی، استعداد، شخصیت، علاقه (رغبت)
- خط مشی ها و سیاست هایی برای راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای
- نقش معلم و مشاور در ارائه اطلاعات شغلی

• فعالیت یادگیری:

- (۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس
  - (۲) مطالعه مباحث و منابع طرح شده در کلاس درس توسط مهارت آموزان و پرسش و پاسخ
  - (۳) ایجاد انگیزه برای مهارت آموزان به منظور بیان روند انجام آزمون های استعداد، رغبت و شخصیت دانش آموزان
- **فعالیت عملکردی:** تهیه گزارش از روند اجرای آزمون های استعداد، رغبت و شخصیت دانش آموزان توسط مهارت آموزان در مدارس به منظور ارائه و تحلیل آن در کلاس درس
  - حضور مهارت آموزان در مراکز کار دولتی و شخصی به منظور تهیه گزارش و ارائه آن در کلاس درس
  - حضور مهارت آموزان در آموزش و پرورش به منظور تهیه گزارش از نحوه تعاملات و دستگاه ها ارائه آن در کلاس درس

فصل هفتم: روش های کاریابی

- تعریف، مطالعه مشاغل، مراکز کاریابی، مراکز کار یابی دولتی، مراکز کار یابی غیر دولتی (خصوصی)
- شرایط احراز شغل، مصاحبه شغلی، راهنمایی برای نوشتن یک سابقه شغلی

• فعالیت یادگیری:

- (۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس
  - (۲) مطالعه مباحث و منابع طرح شده در کلاس درس توسط مهارت آموزان پیرامون مشاغل مختلف
  - (۳) مداخله مهارت آموزان در بحث های کلاسی به منظور بیان روند کاریابی
  - (۴) مداخله مهارت آموزان در بحث های کلاسی به منظور بیان شرایط احراز شغل
- **فعالیت عملکردی:** با نظر استاد فیلم و یا منابع موجود از اماکن و مراکز شغلی برای کاریابی گزارشی تهیه و در توسط مهارت آموزان در کلاس درس ارائه و تحلیل شود.
  - حضور مهارت آموزان در وزارت کار و امور اجتماعی به منظور آگاهی از چگونگی تعامل آنان با مراکز کار و کاریابی و ارائه گزارش آن در کلاس درس
  - حضور مهارت آموزان در شهرداری ها به منظور آگاهی از نحوه فعالیت مراکز کاریابی و ساماندهی کارگران و ارائه گزارش آن در کلاس درس

فصل هشتم: کار آفرینی

- تعریف
- سیر تاریخی کار آفرینی
- راهنمایی و مشاوره کار آفرینی

• فعالیت یادگیری:

- ۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ و روش فعال تدریس پیرامون سیر تاریخی کار آفرینی
  - ۲) مطالعه مباحث و منابع طرح شده در کلاس درس توسط مهارت آموزان پیرامون اهمیت و ضرورت کار آفرینی در جامعه
  - ۳) مداخله مهارت آموزان در بحث های کلاسی به منظور بیان روند کار آفرینی و استقبال از این طرح
  - ۴) مداخله مهارت آموزان در بحث های کلاسی به منظور بیان شرایط کار آفرینی و ویژگی کار آفرینان
- **فعالیت عملکردی:** با نظر استاد فیلم و یا منابع موجود از اماکن و مراکز کار آفرینی تهیه و توسط مهارت آموزان در کلاس درس ارائه و تحلیل شود.
  - حضور مهارت آموزان در وزارت کار و امور اجتماعی به منظور آگاهی از چگونگی تعامل آنان با مراکز کار آفرینی و ارائه گزارش آن در کلاس درس
  - حضور مهارت آموزان در مرکز راهنمایی و مشاوره کار آفرینی به منظور آگاهی از نحوه فعالیت مشاوران و ارائه گزارش آن

فصل نهم: طبقه بندی مشاغل

- ضرورت طبقه بندی مشاغل
  - فواید طبقه بندی مشاغل
  - تعاریف و مفاهیم طبقه بندی مشاغل و طبقات شغلی
- **فعالیت یادگیری:**
    - ۱) شرکت فعال مهارت آموزان در مباحث کلاسی از طریق پرسش و پاسخ به روش فعال تدریس
    - ۲) مطالعه مباحث و منابع طرح شده در کلاس درس توسط مهارت آموزان پیرامون ضرورت طبقه بندی مشاغل
    - ۳) مداخله مهارت آموزان در بحث های کلاسی به منظور بیان فواید طرح طبقه بندی مشاغل
  - **فعالیت عملکردی:** تهیه گزارش از روند اجرای طرح طبقه بندی مشاغل توسط مهارت آموزان به منظور ارائه و تحلیل آن در کلاس درس
  - با نظر استاد فیلم و یا منابع موجود از فواید طرح طبقه بندی مشاغل توسط مهارت آموزان تهیه و در کلاس درس ارائه شود.
  - حضور مهارت آموزان در وزارت کار و امور اجتماعی به منظور آگاهی از چگونگی اجرای طرح طبقه بندی مشاغل و ارائه گزارش آن در کلاس درس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

پیش بینی شرایط و فرصت های مناسب یادگیری به شکل مستقیم در کلاس درس ابتدا نیازمند حضور فعال مهارت آموزان و بهره گیری از روشهای تدریس فعال موضوع های نظری و بحث های کلاسی توسط استاد می باشد. این اقدام به شکل بایسته و معقول آن با مشارکت همه اعضای کلاس درس (مهارت آموزان) میسر خواهد شد. بیان سئوالات و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های طرح شده در کلاس توسط مهارت آموزان همراه با استاد موجب یادگیری عمیق موضوع های درسی می شود. از ویژگی های کلاس درس پویا مشارکت همه جانبه و درگیری مجموعه حواس همه مهارت آموزان در کلاس درس می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰) راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی (مفاهیم و کاربردها) تهران: انتشارات سمت.
- ۲- اکبری، ابوالقاسم (۱۳۹۰) راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی: تهران: انتشارات رشد و توسعه
- ۳- شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۲) راهنمایی و مشاوره شغلی و نظریه های انتخاب شغل: تهران: انتشارات رشد.

منابع فرعی:

- ۱- براون، استوین دی، ترجمه مجتبی تمدنی و همکاران (۱۳۹۶) مشاوره و تحول شغلی (نظریه ها و کاربردها): تهران: انتشارات دانه
- ۲- اکبری، ابوالقاسم (۱۳۸۸) راهنمایی سازگاری، تحصیلی و شغلی: تهران: انتشارات ساوالان
- ۳- حسینی، سید مهدی (۱۳۹۵) راهنمایی و مشاوره تحصیلی: تهران: انتشارات رشد.
- ۴- صافی، احمد (۱۳۹۲) اصول و فنون راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی: تهران انتشارات رشد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون (باز پاسخ، کوتاه پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) مباحث نظری پایان ترم به میزان ۱۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: نظم و عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی و ارزشیابی مستمر ۳ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۲ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «روانشناسی پرورشی کاربردی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روانشناسی پرورشی شاخه ای از علم روانشناسی است که به مطالعه دو موضوع مهم آموزش و یادگیری می پردازد و هدف آن است که به معلمان و مربیان کمک کند تا بهتر آموزش دهند و همچنین به دانش آموزان و فراگیران کمک کند تا بهتر یاد بگیرند و به هر دوی آنها کمک کند تا مسائل و مشکلاتی را که در فرایند آموزش - یادگیری با آن روبرو می شوند را حل و فصل کنند. لذا برای آموزش اثربخش و یادگیری عمیق، معنادار، توام با انگیزه درونی و آسان، ضروری است که معلمان و مشاوران از موضوع هایی چون مبانی نظری یادگیری، سبک های تدریس، نیازهای آموزشی خاص، تفاوت های فرهنگی و جنسیتی، چگونگی طراحی و تنظیم محیط های آموزشی، سنجش و ارزیابی و نیز علل و عوامل موثر در مشکلات روانی و عاطفی برخی دانش آموزان و رفتارهای مخرب آنها در مدرسه آگاه باشند. لذا درس روانشناسی پرورشی کاربردی با تلاش جهت ترکیب کردن نظریه با عمل در تحقق اهداف مذکور نقش آفرینی می کند.

نام درس به فارسی: روانشناسی پرورشی کاربردی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Educational psychology practically	نوع درس: نظری
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت	تعداد واحد: ۲
آموز قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۳۶
۱- نقش روانشناسی پرورشی (روانشناسی تربیتی) را در کمک به معلمان توضیح دهد.	شایستگی کلیدی: تربیتی
۲- نظریه های یادگیری را با تاکید بر کاربردهای آموزشی آن در کلاس درس اجرا کند و موجب ایجاد انگیزه و علاقه در فراگیران شود.	دروس پیش نیاز:-
۳- راهبردها و فنون آموزشی متناسب با سبک شناختی /یا دگیری فراگیران در تدریس و سنجش کلاسی اتخاذ کند.	استاد متخصص برای تدریس: روانشناس تربیتی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول- تعریف و موضوع روانشناسی پرورشی

زیربخش ۱- تفاوت و تشابه آموزش با پرورش، کارآموزی و تدریس

زیربخش ۲- نظریه پرورشی، نظریه آموزش، نظریه تدریس

بخش دوم- نظریه های پایه در آموزش و یادگیری

زیربخش ۱- کاربرد آموزشی نظریه رفتارگرایی

زیربخش ۲- کاربرد آموزشی نظریه رشد شناختی پیاژه

زیربخش ۳- کاربرد آموزشی نظریه رشد شناختی اجتماعی ویگوتسکی

زیربخش ۴- کاربرد آموزشی نظریه اکتشافی برونر

زیربخش ۵- کاربرد آموزشی نظریه یادگیری معنا دار آزوبل

زیربخش ۶- کاربرد آموزشی نظریه گشتالت

زیربخش ۷- کاربرد آموزشی نظریه رشد شناختی اجتماعی بندورا

زیربخش ۸- کاربرد آموزشی نظریه سازنده گرایی

زیربخش ۹- کاربرد آموزشی نظریه گشتالت

زیربخش ۱۰- کاربرد آموزشی نظریه انسان گرایی

زیربخش ۱۱- کاربرد انواع روش های یادگیری مشارکتی (رویکرد Jigs، رویکردهای ساختاری، رویکرد سند مشارکتی، رویکرد STAD، پژوهش گروه)

زیربخش ۹- نظریه شرایط یادگیری گانه با تاکید بر رویدادهای آموزشی و بازده های یادگیری

زیربخش ۱۱- نظریه شرح و بسط با تاکید بر اصول آموزشی در این نظریه

زیربخش ۱۲- کاربرد اصول عمده آموزشی نظریه انعطاف پذیری شناختی

زیربخش ۱۳- نظریه یار شناختی و نظام حافظه و کاربرد آموزشی آن

زیربخش ۱۳- کاربرد نظریه آموزش ترغیبی

بخش سوم - تفاوت های فردی در یادگیری با تاکید بر سبک های شناختی و سبک های تفکر

زیربخش ۱- تفاوت سبک شناختی با سبک یادگیری، هوش شناختی، راهبرد شناختی

زیربخش ۲- انواع سبک شناختی/یادگیری (سبک شناختی وابسته به زمینه - مستقل از زمینه. سبک شناختی تکانشی - تاملی، سبک شناختی واگرا - همگرا،

سبک شناختی سطحی نگر - عمقی نگر، سبک شناختی وفق دهنده - نوآور، سبک های یادگیری واگرا، جذب کننده، همگرا و انطباق یابنده.

سبک های تفکر (سبک تفکر قانون گذار، سبک تفکر اجرایی، سبک تفکر قضایی)

زیربخش ۴- شخصیت و خلق و خو

زیربخش ۵- همتا سازی سبک تدریس با سبک شناختی/یادگیری

بخش چهارم - مروری بر نظریه های رشد هیجانی - اجتماعی

زیربخش ۱- نظریه بوم شناختی برون فن برنر و کاربرد آموزشی در مدرسه

زیربخش ۲- نظریه اریکسون و راهبردهای آموزشی آن

زیربخش ۳- زمینه های اجتماعی رشد (شیوه های فرزند پروری خانواده، ارتباط خانه و مدرسه و راهبردهای آموزشی برای تقویت این ارتباط،

زیربخش ۴- گروه همسالان و راهبردهای آموزشی برای رشد مهارت های اجتماعی

زیربخش ۵- شکل گیری ورشدهویت (مارسیا)

زیربخش ۶- راهبردهای آموزشی برای افزایش عزت نفس

زیربخش ۷- رشد اخلاقی (نظریه کلبرگ/پیاژه) و آموزش شناختی اخلاقی

بخش پنجم - انگیزش، آموزش و یادگیری

زیربخش ۱- انواع انگیزش برای پیشرفت

زیربخش ۲- نقش برانگیختگی (قانون پرکز - دادسون)

زیربخش ۳- نظریه های شناختی و کارآمدی شخصی

زیربخش ۴- نظریه اسناد (آموزش اسناد مشارکت در تعیین اهداف)

زیربخش ۵- افزایش انگیزش و کاهش درماندگی آموخته شده

زیربخش ۶- نظریه های رفتاری و مداخله های رفتارگرایان

بخش ششم - آموزش راهبردهای یادگیری و مطالعه و تقویت مهارت تحصیلی

زیربخش ۱- راهبردهای یادگیری شناختی و فراشناختی (تکرار و مرور، بسط و گسترش معنایی، سازمان دهی، و برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی، نظم دهی)

زیربخش ۲- آموزش راهبردهای مطالعه و یادگیری (روش پس ختام، روش کاپس، روش مردر، روش آموزش متقابل و...)

بخش هفتم- فناوری و تربیت (انقلاب فناوری، اینترنت، سواد فناوری)

بخش هشتم- مدیریت کلاس درس و پیشگیری از رفتارهای مخرب

زیربخش ۱- رویکردهای مختلف مدیریتی در کلاس مدارس ابتدایی و متوسطه

(رویکرد انضباطی استبدادی، انضباطی سهل گیرانه، انضباطی سالم)

زیربخش ۲- تشخیص مشکلات رفتاری - عاطفی تبیین ها، علل، مداخله ها و شیوه های اصلاح.

بخش نهم- سنجش کلاس درس

زیربخش ۱- ارزیابی یادگیری دانش آموزان

زیربخش ۲- رویکردهای جدید سنجش

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش غیرمستقیم به شیوه حل مسئله، یادگیری مشارکتی و مباحثه گروهی که فرصت تحلیل و مقایسه و نقد دیدگاه ها و رویکردهای مختلف را فراهم کند به نظر ثمر بخش است ولی این درس برای فراگیران ماده ۲۸ غیر حضوری تعریف شده بدیهی است این شیوه امکان پذیر نیست و یادگیری به صورت فردی و جلسات رفع اشکال محقق می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۹۳). روانشناسی تربیتی (روانشناسی آموزش و یادگیری). تهران: نشر ویرایش.

منبع فرعی:

۱- اسدزاده، حسن. (۱۳۹۵). نظریه ها و روش های آموزش. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی

۲- بنتهام، سوزان. (۱۳۸۹). روانشناسی تربیتی. ترجمه اسماعیل بیابانگرد، علی نعمتی. تهران: انتشارات رشد.

۳- ساتراک، جان دبلیو (۱۳۹۱). روان شناسی تربیتی، ترجمه سعیدی شاهده و همکاران. نشر موسسه خدمات فرهنگی رسا.

۴- سیف، علی اکبر. (۱۳۹۱). روانشناسی پرورشی نوین (روانشناسی یادگیری و آموزش). تهران: نشر دوران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: چون این درس برای فراگیران ماده ۲۸ به صورت غیر حضوری و صرفاً نظری تعریف شده است لذا فقط به ارزشیابی پایانی بسنده می کنیم آزمون کتبی از مباحث نظری به صورت کوتاه پاسخ، چندگزینه ای و گسترده پاسخ با امتیاز نهایی ۲۰ نمره طراحی شود.

سرفصل درس «آسیب شناسی اجتماعی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

آسیب شناسی اجتماعی، علم مطالعه و ریشه یابی نابهنجاری ها و بی نظمی های اجتماعی است. این رشته علمی به بررسی علل، شیوه های پیشگیری و درمان آسیب ها و نابسامانیهای اجتماعی نظیر اعتیاد، کج رفتاری های اقتصادی، طلاق، خودکشی، روسپیکری و.... می پردازد. مهارت آموزان در جریان این درس با علل زیست شناختی، روان شناختی و جامعه شناختی موثر بر شکل گیری و شیوع آسیب های اجتماعی آشنا می شوند و در جهت پیشگیری اولیه این آسیب ها از طریق بهسازی محیط اجتماعی مدرسه فعال می شوند. آنها می آموزند که پیشگیری آسان تر و عاقلانه تر از درمان است و برای جلوگیری از بروز و شیوع کج رفتاری ها باید زمینه های اجتماعی آن را شناسایی کرد و از میان برداشت. برای این منظور مهارت آموزان اقدامات موثری را برای سالم سازی محیط اجتماعی خانواده و مدرسه طراحی می کنند و توانایی اجرای این طرح ها را در محل خدمت خود کسب می کنند. مهارت آموزان در این درس با گونه های مختلف آسیب های اجتماعی خصوصا آسیب های اجتماعی نوپدید آشنا می شوند و نسبت به نشانه های اولیه این آسیب ها در محیط های آموزشی حساسیت نشان می دهند.

نام درس: به فارسی: آسیب شناسی اجتماعی به انگلیسی: social pathology	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: تربیتی دروس پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه
اثرات پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه آسیب های اجتماعی را با یکدیگر مقایسه کند و نقش هر یک از سه سطح پیشگیری را در کنترل آسیب های اجتماعی تحلیل و گزارش کند. با توجه به تبیین های زیست شناختی، روان شناختی و جامعه شناختی آسیب های اجتماعی، سهم هر یک از این عوامل را در بروز آسیب های اجتماعی تحلیل و گزارش نماید. ضمن آشنایی با گونه های مختلف آسیب های اجتماعی، برنامه هایی را برای بهسازی محیط خانواده و مدرسه طراحی کند و به اجرا در آورد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: آسیب شناسی اجتماعی چیست؟

- چستی آسیب شناسی اجتماعی، تعریف ها و مفهوم ها
- کج رفتاری و جرم
- تاثیرات اجتماعی کج رفتاری
- اهداف آسیب شناسی اجتماعی
- تکالیف یادگیری:

(۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی

۲) مقایسه اثربخشی پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه آسیب های اجتماعی تکالیف عملکردی: ندارد

فصل دوم: چرا مردم کج رفتاری می کنند؟

- تعریف کج رفتاری
- اثبات گرایی و کج رفتاری
- بر ساخت گرایی و کج رفتاری
- رویکرد تلفیقی در تعریف کج رفتاری
- دسته بندی علل و عوامل کج رفتاری
- پارادایم اثبات گرا
- پارادایم بر ساخت گرا
- تکالیف یاد گیری:
- ۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی
- تکالیف عملکردی: ندارد

فصل سوم: عوامل موثر در کج رفتاری جرم

- آسیب شناسی خانواده
- آسیب شناسی مدرسه
- آسیب شناسی گروه همسالان
- آسیب شناسی وسایل جمعی
- عوامل محیطی کج رفتاری و جرم
- بزهکاری کودکان
- بزهکاری نوجوانان و جوانان
- جرم بزرگسالان
- تکالیف یاد گیری:
- ۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی
- تکالیف عملکردی: ندارد

فصل چهارم: آسیب شناسی تغییر و نظام گسیختگی اجتماعی

- تعریف آسیب شناسی تغییر
- گسست فرهنگی
- بی اعتمادی، از خود بیگانگی، ناتوانی
- پس افتادگی فرهنگی
- بی سازمانی اجتماعی
- کشاکش اجتماعی

- نظام گسیختگی اجتماعی

تکالیف یادگیری:

(۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی: ندارد

فصل پنجم: بهنجاری نظم و نابهنجاری رفتار

- فرد به جامعه و نظم

- کارگرد گرایان و نظم اجتماعی

- تضاد گرایان و نظم اجتماعی

- سرمایه اجتماعی، نظم و انحرافات

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی: به اختیار استاد درس

فصل ششم: تبیین زیست شناختی کج رفتاری های اجتماعی

- نظریه باز پیدایی ژنتیکی

- نظریه لذت جویی و درد گریزی آیسنک

- برونگرایی و جرم

- تیپ شناسی شلدون

- تیپ شناسی زیستی

- نابهنجاری های کروموزومی

- ارث و شخصیت ناسازگار

- گروه های خونی و شخصیت

- ژنتیک و خطوط پوستی

- روش دودمان نامه

تکالیف یادگیری:

(۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی: انتخاب یک کیس و بررسی ویژگی های زیست شناختی او بر اساس نظریه های ارائه شده در این فصل

فصل هفتم: تبیین روانشناختی کج رفتاری های اجتماعی

- ساختار شخصیت و کشاکش روانی

- اختلالات روانی، روان نژندی و روان پریشی

- اختلالات شخصیت

تکالیف یادگیری:

(۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی:

۱) انتخاب یک کیس و بررسی ویژگی های روان شناختی او بر اساس نظریه های ارائه شده در این فصل

فصل هشتم: تبیین جامعه شناختی کج رفتاری اجتماعی

- نظریه آنومی (بی هنجاری) دورکیم
- نظریه فشار ساختاری
- نظریه کنترل اجتماعی
- نظریه همبستگی اجتماعی
- نظریه پیوند اجتماعی
- نظریه بازدارندگی
- دیدگاه تضاد
- نظریه فمینیستی
- دیدگاه کنش متقابل گرابی
- نظریه خرده فرهنگی
- نظریه انتقال فرهنگی
- نظریه برچسب
- نظریه بوم شناختی، مکتب شیکاگو

تکالیف یادگیری:

۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی

تکالیف عملکردی:

۱) انتخاب یک کیس و بررسی ویژگی های جامعه شناختی او بر اساس نظریه های ارائه شده در این فصل

فصل نهم: گونه های آسیب های اجتماعی

۱. اعتیاد

- فرآیند اعتیاد
- تشخیص اعتیاد
- عوارض جسمانی، روانی و اجتماعی اعتیاد
- نظریه هایی درباره علل سوء مصرف مواد مخدر
- مبارزه با مواد مخدر

۲. کج رفتاری های اقتصادی

- کج رفتاری های اقتصادی یقه سفیدان
- کج رفتاری های اقتصادی سازمانی
- کج رفتاری های شغلی
- کج رفتاری های اقتصادی دون پایگان
- سرقت
- جرائم سازمان یافته

۳. طلاق

- تعریف طلاق
- انواع طلاق
- علل و انگیزه های طلاق
- عواقب و پیامد های طلاق
- فرزندان طلاق

۴. خودکشی

- فرآیند خودکشی
- انواع خودکشی
- علل و انگیزه های خودکشی

۵. روسپیگری و انحرافات جنسی

- روسپی و روسپیگری
- تعریف و طبقه بندی انحرافات جنسی
- علل و انگیزه های روسپیگری و انحرافات جنسی
- تبیین روانشناختی روسپیگری
- زنان آسیب دیده اجتماعی
- شیوه های پیشگیری و مبارزه

۶. آسیب های اجتماعی نوپدید

- استفاده جبر گونه از اینترنت
- کودکان، نوجوانان و رابطه جنسی در اینترنت
- ماهواره و آسیب های ناشی از آن
- کج رفتاری های سایبری (هک کردن، وندالیسم سایبری، پخش و انتشار ویروس)
- همسریابی اینترنتی
- آسیب شناسی تلفن همراه
- تکالیف یادگیری:

- (۱) مطالعه منابع معرفی شده و شرکت در مباحث کلاسی
- تکالیف عملکردی:

- (۱) انتخاب یک کیس درگیر در یکی از گونه های آسیب های اجتماعی مطرح شده در این فصل و بررسی علل بروز آسیب و طراحی برنامه پیشگیری ثانویه و ثالثیه برای آن شخص

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- تدارک دیدن فرصت های یادگیری نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری همراه با مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. کار گروهی مهارت آموزان فرصت های یادگیری غیر مستقیم و غیر رسمی را فراهم می آورد. فعالیت های عملکردی بکارگیری آموخته های نظری را در موقعیت های واقعی آموزشی ممکن می سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ستوده، هدایت الله. (۱۳۸۷) آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات اجتماعی). تهران: انتشارات آوای نور
- شعاع کاظمی، مهرانگیز و مومنی جاوید، مهرآور. (۱۳۹۱) آسیب های اجتماعی نوپدید (با تاکید بر تئوری های زیر بنایی و راهکارهای مقابله ای). تهران: انتشارات آوای نور
- صدیق سروستانی، رحمت الله. (۱۳۸۹) آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات اجتماعی). تهران: انتشارات سمت

منبع فرعی:

- ولیس، اتریشیا. (۱۳۸۹). روان شناسی اینترنت. ترجمه فضل الله قنادی، دکتر بهنام اوحدی و حمیرا صفوی همای. اصفهان: انتشارات ویراستار با همکاری انتشارات نقش خورشید
- کوپر، آل. (۱۳۸۸). اینترنت و کمین اخلاقی، نیمه پنهان قدرت. ترجمه دکتر سید حمید مرتضوی و بتول جباران. تهران: نشر دانژه

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون (باز پاسخ، کوتاه پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) مباحث نظری پایان ترم به میزان ۱۵نمره

ارزشیابی فرآیند: نظم و عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۳ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۲نمره

سرفصل درس «مشاوره خانواده در مدرسه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یک مسیر کمک به افراد برای تغییر، بهبود روابطی است که با دیگران دارد. شاید مهم ترین روابط افراد، درون خانواده شکل می گیرد. روابط درون بعضی خانواده ها حمایتگرانه نیست. اعضای خانواده در الگوهایی از تنش متقابل درگیر شده اند که مانع رشد می شود. در این حالت، ممکن است روابط بیرون خانواده، جبران کننده روابط سرد خانوادگی بشود...هدف از خانواده درمانی در مدرسه این است که دانش آموزان بتوانند با اعضای خانواده خود روابطی پایدار و معطوف به رشد برقرار کنند. دلبستگی فرزندان به والدین همراه با احساس امنیت ممکن است نفوذ همسالان را کاهش دهد. هم چنین دلبستگی همراه با احساس امنیت به والدین کمک می کند تا در برابر رفتارهای تند فرزندان، کمتر واکنش شدید نشان بدهند. کناره گیری دو جانبه والدین و فرزندان از یکدیگر مخاطرات زیادی به همراه دارد. قدرتمندترین وسیله برای کمک به دانش آموزان و خانواده آنها برای تغییر، روابطی است که مشاور مدرسه با آنها برقرار می کند. مشاوران مدرسه، علاوه بر ایجاد رابطه درمانی، می بایست برای اختلالات رایج در مدرسه، برنامه مداخله مرتبط با دانش آموزان و خانواده آنها را طراحی کند و به اجرا در آورد.

<p>نام درس به فارسی: مشاوره خانواده در مدرسه</p> <p>نام درس به انگلیسی: Family Councelling in School</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: موضوعی</p> <p>دروس پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: رشته مشاوره خصوصاً مشاوره خانواده</p>
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:</p> <p>۱- چرخه بیماری در روابط میان دانش آموزان و والدین را شناسایی کند.</p> <p>۲- ویژگی های رشدی دانش آموزان را توضیح دهد.</p> <p>۳- برای اختلالات رایج میان دانش آموزان، طرح مداخله مرتبط با دانش آموز و خانواده اش را طراحی کند.</p>	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول - مقدمه

- زیربخش ۱- جهت گیری من
- زیربخش ۲- اهمیت روابط
- زیربخش ۳- پذیرش، احترام، کنجکاوی، صداقت
- زیربخش ۴- تعیین مسیر درمان

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث، تحلیل پاسخ های ارائه شده

بخش دوم- فرایند درمان: اصول و مشکلات آن

زیربخش ۱- چهار مفهوم اساسی

زیربخش ۲- شناسایی چرخه بیماری

زیربخش ۳- بستن قرارداد و تعیین هدف

زیربخش ۴- اختلال در چرخه بیماری

زیربخش ۵- پایان دادن به درمان

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: مهارت آموز یک دانش آموز و خانواده او را به عنوان کیس انتخاب کند کند و پس از شناسایی چرخه بیماری در روابط خانوادگی، برنامه مداخله را برای خانواده درمانی پیشنهاد کند.

بخش سوم- رشد نوجوان

زیر بخش ۱- مروری بر مسایل مربوط به نوجوانی

زیر بخش ۲- اوایل نوجوانی

زیر بخش ۳- اواسط نوجوانی

زیر بخش ۴- اواخر نوجوانی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

بخش چهارم- مشکلات خوردن

زیر بخش ۱- دیدگاه ها در مورد بیماری های خوردن

زیربخش ۲- شش گام درمان

زیربخش ۳- مشکلات و گرفتاری ها

تکالیفیادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان یک کیس مبتلا به اختلال خوردن را انتخاب کنند و مداخله درمانی برای او و خانواده اش پیشنهاد کنند.

بخش پنجم- افسردگی و خودکشی

زیر بخش ۱- نقش جنسیت در افسردگی نوجوانان

زیربخش ۲- پویایی های رخانواده و افسردگی نوجوانان

زیربخش ۳- درمان افسردگی نوجوانان

زیربخش ۴- مشکلات و گرفتاری ها

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان یک کیس مبتلا به افسردگی را انتخاب کنند و مداخله درمانی برای او و خانواده اش پیشنهاد کنند.

بخش ششم- خشونت، بزهکاری و سایر مشکلات رفتاری

زیربخش ۱- رفتار مشکل زا تا چه حد در دوران نوجوانی معمول است؟

زیربخش ۲- ارزیابی شدت رفتار مشکل زا

زیر بخش ۳- درمان مشکلات رفتاری خفیف، نسبتا شدید، شدید

تکالیفی ادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان یک کیس مبتلا به خشونت، بزهکاری و سایر مشکلات رفتاری را انتخاب کنند و مداخله درمانی برای او و خانواده اش پیشنهاد کنند.

بخش هفتم - روان پریشی

زیربخش ۱- درمان نوجوان روان پریش:

زیربخش ۲- کاهش انزوا در سیستم های روان پریش

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: ندارد

فصل هشتم - کندی پیشرفت تحصیلی و سایر مشکلات مربوط به مدرسه

زیربخش ۱- عوامل موثر کندی پیشرفت تحصیلی نوجوان

زیربخش ۲- راهبرد های درمان

زیربخش ۳- مسایل مربوط به مدرسه

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی : مهارت آموزان یک کیس درگیر با کندی پیشرفت تحصیلی را انتخاب کنند و مداخله درمانی برای او و خانواده اش پیشنهاد کنند.

فصل نهم - مشکلات ترک خانه

زیربخش ۱- دیدگاه های مربوط به ترک خانه

زیربخش ۲- چگونه ارزیابی و دخالت کنیم

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان یک کیس درگیر با مشکلات ترک خانه را انتخاب کنند و مداخله درمانی برای او و خانواده اش پیشنهاد کنند.

فصل دهم - خانواده با مشکلات چندگانه

زیربخش ۱- نقش موسسات اجتماعی

زیربخش ۲- تعیین و اولویت بندی هدف ها

زیربخش ۳- تعیین ساخت برای درمان

زیربخش ۴- ارزش ها، کنترل و قدرت

تکالیف یادگیری : مطالعه منابع آموزشی، شرکت درمباحث، تحلیل پاسخهای ارائه شده

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان یک خانواده با مشکلات چندگانه را انتخاب کنند و مداخله درمانی را پیشنهاد کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه مستقیم مباحث نظری همراه با مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخهای مربوط به پرسشهای مطرح شده انجام می شود.

کارهای عملی مهارت آموزان مورد بررسی قرار می گیرد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- میکوچی، جوزف. (۱۳۹۱). نوجوان و خانواده درمانی. ترجمه مهشید یاسایی. تهران: انتشارات ققنوس

- ۲- میکوچی، جوزف..(۱۳۹۰). نوجوان در خانواده درمانی. ترجمه فریده همتی. تهران: انتشارات رشد
- ۳- نیکولز، ملیکل پی.، شوارتز، ریچارد. سی. (۱۳۹۳). خانواده درمانی. مفاهیم و روش ها. ترجمه دهقانی، گنجوی، نجاریان، رسولی، زاده محمدی، طهماسیان. تهران: نشر دانژه
- ۴- نیکولز، ملیکل پی.، (۱۳۹۳). خانواده درمانی. نظریه ها، مفاهیم و روش ها. ترجمه دهقانی، گنجوی، محمدی، نجاریان. تهران: انتشارات رشد

منبع فرعی:

- ۱- گلادینگ، ساموئل. (۱۳۹۴). خانواده درمانی. تاریخچه، نظریه و کاربرد. ترجمه عزیزالله تاجیک اسماعیلی و محسن رسولی. تهران: انتشارات ترکیه و انتشارات آزما

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تشخیصی: طرح مباحث و نظر خواهی از مهارت آموزان در ابتدای جلسات ۲ نمره
- ارزشیابی تکوینی: پرسش از مهارت آموزان در مورد مباحث ارائه شده ۳ نمره
- ارزشیابی پایانی: ارزشیابی کتبی آموخته ها در پایان ترم ۱۲ نمره
- ارزیابی پوشه کار: تکالیف عملکردی در هر جلسه ۵ نمره

سرفصل درس «اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی مهارت آموزان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه‌ای و نقش تربیتی معلم	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.	تعداد واحد: ۲
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم‌گیری است.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه‌ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه‌ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه‌ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دو گانه اخلاقی حق/ مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع‌آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان

- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار

- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی
- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:
  - مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری
  - مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان
  - مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه
- و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن
- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در آن

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۳)، اخلاق حرفه‌ای، انتشارات مجنون، تهران.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸)، اخلاق سازمانی، سرآمد، تهران.

دی جی اف، ریچارد آی. (۱۳۸۲)، اخلاق سازمانی و ارزش‌های اخلاقی، ترجمه عباس مظاهری، فرهنگ و تعاون، مرداد و شهریور ۸۲، ص ۶-۱۰.

هاشمی، زینب السادات (۱۳۹۰). اخلاق تدریس در مدیریت کلاس. دانشگاه امام صادق (ع): تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پودمان کارآموزی (سرفصل درس «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»)

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه کارآموزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین برای توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به کنش عملی را در کلاس درس فراهم می کند. این برنامه مبتنی بر روش های مختلف توسعه حرفه ای است. کارآموزان برای کسب توانایی های حرفه ای نیازمند کسب تجربیات دست اول در زیست بوم کلاس درس و اتخاذ تصمیمات اثرگذار که زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر است، می باشند. فرصت های یادگیری فراهم شده از سوی استادراهنما و معلم راهنما در این درس و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارآموزی به منظور دستیابی مهارت آموز به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارآموزی، مهارت آموز فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می کند. این برنامه از انعطاف لازم برای تطبیق با ویژگی های منحصر به فرد مهارت آموزان و نیز شرایط واقعی که عمل حرفه ای در آن به تجربه گذاشته می شود، برخوردار است. اصلی ترین نقش در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای بر عهده مهارت آموز است و استاد راهنما/ معلم راهنما^{۱۴} وظیفه هدایت داوطلب جهت کسب آگاهی نسبت به توانایی ها و محدودیت ها و نیز تسهیل شرایط برای دستیابی به موفقیت را بر عهده دارند.

نام پودمان: کارآموزی «آموزش پژوهی در عمل» / سرفصل درس «کارآموزی»	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع پودمان: کارآموزی
با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش حرفه ای، تجربیات شخصی خود در موقعیت های واقعی را مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و نتایج آن را برای تدوین، و ارزیابی برنامه توسعه حرفه ای مورد استفاده قرار دهد.	تعداد واحد (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲+۲
برنامه توسعه حرفه ای خود را طراحی، و تدوین نموده و نتایج اجرای آن را ارزیابی و گزارش نماید.	تعداد ساعت (مجموع نیمسال اول و دوم): ۲۵۶+۹۶ ساعت
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فرصت های یادگیری پیش بینی شده در این درس ناظر به تدوین برنامه توسعه حرفه ای است که شامل:

^{۱۴} - معلم راهنمایی که مسئولیت هدایت دانشجو را در سطح مدرسه بر عهده دارد باید از توانایی های حرفه ای و علمی بر اساس انتظارات برنامه درسی برخوردار باشد و بتواند مسئولیت هدایت مهارت آموز را بر عهده بگیرد. این گروه از معلمان راهنما به عنوان معلمان همکار دانشگاه معرفی خواهند شد و از امتیازات برخوردار می شوند.

الف) نیاز سنجی و مضمون یابی برنامه توسعه حرفه ای: برای شناسایی نیازها در شروع دوره (در پایان دوره آموزش های نظری) بر اساس آموزش های نظری و جهت ارزیابی آمادگی های مهارت آموز برای ورود به عرصه عمل یک نمونه تدریس در قالب تدریس خرد ضبط و با مشارکت مهارت آموز و استا راهنما، معلم راهنما (گروه های آموزشی استان/ منطقه) مورد نقد و ارزیابی قرار می گیرد: تحلیل عملکرد مهارت آموز از منظر نزدیکی/ فاصله با اهداف/ استاندارد های حرفه ای دانشگاه برای لحاظ نمودن در برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای، پاسخ به نیازهای دانش آموزان در سطح مدرسه، و نیز از منظر یافته های علمی و پژوهشی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. حاصل این نشست تعیین نیازها و اهداف برنامه توسعه حرفه ای است. مهارت آموز بر مبنای چارچوب^{۱۵} توافق شده (برنامه توسعه حرفه ای/ برنامه یادگیری حرفه ای) نسبت به تدوین طرح کلی برنامه توسعه حرفه ای اقدام خواهد نمود. کلیات برنامه در نشست حضوری (توصیه می شود در قالب گروه های درس پژوهی برنامه مورد نقد و بررسی قرار گیرد) مورد تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن به جهت تناسب با نیازها، تأثیر بر یادگیری دانش آموزان/ پاسخگویی به نیازهای دانش آموزان و یافته های علمی پژوهشی (موضوعات تخصصی و دانش حرفه) مورد بررسی و نسبت به نهایی شدن کلیات برنامه تصمیم گیری خواهد شد.

ب) طراحی و تدوین برنامه توسعه حرفه ای: با توجه به موضوعات درسی که مهارت آموز مسئولیت تدریس آن را در مدرسه بر عهده دارد کار طراحی واحد های یادگیری آغاز و پس از تأیید آن توسط استاد راهنما/ معلم راهنما (در گروه های درس پژوهی) نسبت به تولید آن اقدام خواهد شد. از آنجایی که تولید واحدهای یادگیری نیازمند صرف زمان می باشد توصیه می شود این فرایند پس از اتمام دوره آموزش های نظری آغاز و تا قبل از شروع سال تحصیلی، واحدهای یادگیری تولید شده آماده اجرا باشد.

ج) اجرا و پایش: در مرحله اجرای واحدهای یادگیری، مسئولیت نظارت و بازخورد دادن بر عهده استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) خواهد بود. مهارت آموز مسئولیت ثبت، تحلیل و تفسیر تجربیات و مستندسازی آن را برای بازنگری در برنامه توسعه حرفه ای برعهده دارد و مهمترین مستندات اطلاعاتی است که انعکاس دهنده تأثیر اجرای واحدهای یادگیری بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان/ موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این مستندات شامل: نمونه کاربرگ ها، تکالیف یادگیری/ عملکردی حاصل از اجرای برنامه.... است.

د) ارزیابی: ارزیابی در طول فرایند اجرای برنامه توسعه حرفه ای و در پایان آن مد نظر می باشد. گزارش خودکاوی روایتی تهیه شده از سوی مهارت آموز، گزارش ارزیابی استاد/ معلم راهنما (گروه های آموزشی) و نسخه بازنگری شده برنامه توسعه حرفه/ یادگیری حرفه ای مجموعه مستنداتی است که دفاع پایانی بر اساس آن انجام می شود.

تجربیات حاصل از فرآیند یادگیری حرفه ای در قالب اقدام پژوهی/ درس پژوهی به کمک روایت های یا ژورنال های تاملی ثبت و ضبط شده و مبنای تدوین گزارش خودکاوی روایتی مهارت آموز در پایان دوره خواهد بود. در پایان یافته های حاصل از گزارش خودکاوی روایتی در قالب یک مقاله تدوین می شود؛ که در این مقاله از داده های دست اول و بویژه از نوع روایی استفاده می شود و مهم ترین سهم را در ارزیابی از دوره یک ساله بر عهده دارد.

چارچوب برنامه توسعه حرفه ای

منطق برنامه (با توجه به نیازهای حرفه ای شناسایی شده، دانش ها و مهارت های مورد نیاز و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان)

اهداف:

---

^{۱۵}- این چارچوب بر حسب نیازها یا تعامل میان استاد و دانشجو می تواند مورد بازنگری قرار گیرد اما مبنای ارزیابی عملکرد دانشجو چارچوب مورد توافق در برنامه توسعه حرفه ای است.

توانایی شناخت و ارزیابی ظرفیت های حرفه ای برای برنامه ریزی و توسعه قابلیت ها در طول حیات حرفه ای (هدف های خاص توسط مهارت آموز تدوین می شود)

ملاک ها و سطوح موفقیت

فعالیت ها/ روش/ منابع/ زمان

شواهد و مستندات

فرآیند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهش در عرصه عمل، برگزاری نشست های فردی/ گروهی در سطح مدرسه با حضور معلم راهنما یا در دانشگاه با حضور استاد راهنما برای تحلیل و ارزیابی فرآیند یادگیری حرفه ای و هدایت آن صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: متعاقبا اعلام می شود.

منبع فرعی: مقالات و پژوهش های منتشر شده در فصلنامه ها و نشریات علمی و تخصصی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی فرآیند، از خودارزیابی مهارت آموز به عنوان راهبرد اصلی ارزشیابی استفاده می شود. این ارزشیابی باید مستند به شواهد برگرفته از عملکرد فرد در موقعیت های واقعی و یافته های علمی و پژوهشی باشد. ارزشیابی پایانی با حضور معلم راهنما، استادان راهنما در دو شکل قابل اجرا است: الف) حضور استادان راهنما و معلم راهنما در کلاس درس واقعی محل خدمت مهارت آموز و مشاهده تدریس و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای؛ ب) ضبط تدریس توسط داوطلب (از یک تا پنج جلسه) از تدریس واقعی و مشاهده آن توسط استادان راهنما و معلم راهنما و ارزشیابی عملکرد در موقعیت واقعی و برگزاری جلسه دفاع داوطلب از عملکرد حرفه ای خود.

سرفصل دروس نیمسال دوم دوره یکساله مهارت آموزی مشاوره

سرفصل درس «انگیزش در تعلیم و تربیت»

۱. معرفی درس و منطق آن:

انگیزش، فرایندی است که طی آن فعالیت هدف محور برانگیخته و حفظ می شود. انگیزش، خصیصه مهمی است که تمامی فعالیت های دانش آموزان را تحت تاثیر قرار می دهد. دانش آموزانی که برای یادگیری برانگیخته می شوند، به فعالیت هایی که به یادگیری آنها کمک می کند، می پردازند. آنها از راهبردهای مختلفی نظیر توجه، تکرار و تمرین مطالب درسی، سازماندهی، یادداشت برداری، کمک خواستن از دیگران و.... استفاده می کنند. این راهبردها یادگیری آنان را تسهیل می کند. بنا بر این، بهبود و ارتقای انگیزش تحصیلی هدفی ارزشمند است. در محیط مدرسه، انگیزش با یادگیری و عملکرد تحصیلی رابطه متقابل دارد. مشاور مدرسه می بایست با نظریه های انگیزش آشنایی داشته باشد و ضمن کاربرست این نظریه ها در محیط مدرسه به شکل گیری و حفظ فعالیت برانگیخته شده دانش آموزان کمک کند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: انگیزش در تعلیم و تربیت نام درس به انگلیسی: Motivation in education
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲ واحد	
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	
شایستگی کلیدی: موضوعی	
دروس پیش نیاز: -	
استاد متخصص برای تدریس:	
روان شناس تربیتی	
	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:
	۱- تعریف انگیزش و نظریه های تاریخی پیرامون آن را بیان کند.
	۲- دیدگاه نظریه های بنیادی انگیزش را توضیح دهد و شباهت ها و تفاوت های آنها را بیان کند.
	۳- نقش عوامل اجتماعی- فرهنگی نظیر معلم و فرهنگ مدارس را شناسایی کند و پیشنهاداتی برای تغییر مثبت در این حوزه ارائه دهد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول - انگیزش: مقدمه و بنیادهای تاریخی

تعریف انگیزش

سنجش انگیزش

نظریه های انگیزش

الگوهای فرا نظری و استعاره ها

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

بخش دوم - مدل های انتظار - ارزش انگیزش

تاریخچه دیدگاه ها در مورد مدل های انتظار - ارزش

یک مدل انتظار - ارزش برای انگیزش پیشرفت

تفاوت های رشدی و گروهی در سازه های انتظار - ارزش

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: تجارب شخصی خود را در زمینه رابطه انتظار- ارزش بیان کند.

بخش سوم- نظریه اسناد

زیر بخش ۱- مروری کلی بر الگوی اسناد

زیر بخش ۲- پیشایندهای اسناد

زیر بخش ۳- پیامدهای اسناد

زیر بخش ۴- رشد و تفاوت های گروهی در اسنادها

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ضمن مصاحبه با یک دانش آموز، پیشایند و پیامد اسناد را در انگیزش تحصیلی او نشان دهد.

بخش چهارم- نظریه شناختی اجتماعی

چهارچوب نظری و تاثیرات تاریخی

فرایند های سرمشق گیری

فرایند های انگیزشی

مقایسه اجتماعی

خود تنظیمی و اراده

انگیزش اجتماعی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ضمن مصاحبه با یک دانش آموز، تاثیر فرایندهای شناختی اجتماعی را در انگیزش تحصیلی او نشان دهد.

بخش پنجم- نقش اهداف و هدف گزینی

تاریخچه دیدگاه های مربوط به نیازها و اهداف

دیدگاه های شناختی اجتماعی معاصر در مورد اهداف

نظریه های گرایش به هدف

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ضمن مصاحبه با یک دانش آموز، اثرات هدف گزینی را در انگیزش تحصیلی او نشان دهد.

بخش ششم- انگیزش درونی

انگیزش تسلط

کنترل ادراک شده

نظریه خودمختاری

پاداش و انگیزه درونی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: با توجه به عوامل دخیل در انگیزش درونی، برای درونی شدن انگیزه دانش آموزان در مدرسه، پیشنهاداتی

ارائه دهد.

بخش هفتم- نقش علاقه و عاطفه در انگیزش پیشرفت

موضوعات کلی در تحقیقات مربوط به هیجان و عاطفه

تحقیقات مربوط به انگیزش نوظهور و جریان

تحقیقات مربوط به علاقه شخصی و علاقه موقعیتی

تحقیقات مربوط به اضطراب امتحان

تحقیقات مربوط به خود-ارزشی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: با توجه به نقش علاقه و عاطفه، برای افزایش انگیزش پیشرفت دانش آموزان در مدرسه، پیشنهاداتی ارائه دهد.

فصل هشتم - اثرات معلم و کلاس درس

برنامه ریزی و تصمیم گیری معلم

روش های تدریس

تعاملات معلم - دانش آموز

انتظارات معلم

مدیریت و سازماندهی کلاس درس

تدریس در کلاس های ساختارگرا

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: با توجه به اثرات معلم در انگیزش دانش آموزان، پیشنهاداتی برای افزایش انگیزه دانش آموزان به معلمین ارائه دهد.

فصل نهم - نقش مدارس در انگیزش

سازمان و فرهنگ مدرسه

هنجارها، ارزش ها و باورهای مشترک

فرصت ها و محدودیت های بیرونی

مشارکت والدین و جامعه

فرصت ها و محدودیت ها در سطح منطقه و استان

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: با توجه به نقش مدارس و والدین در انگیزش دانش آموزان، برای افزایش انگیزه دانش آموزان به والدین و مدرسه پیشنهاداتی ارائه دهد.

فصل دهم - اثرات اجتماعی - فرهنگی

همسالان و انگیزش دانش آموزان

اثرات خانواده

جامعه و فرهنگ

برنامه توسعه مدارس

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: با توجه به عوامل اجتماعی فرهنگی خصوصا گروه همسال، برای افزایش انگیزه تحصیلی دانش آموزان، پیشنهاداتی ارائه دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری همراه با مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. کار گروهی مهارت آموزان فرصت های یادگیری غیر مستقیم و غیر رسمی را فراهم می آورد. فعالیت های عملکردی بکارگیری آموخته های نظری را در موقعیت های واقعی آموزشی ممکن می سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- پینتریج، پاول، آر، شانک، دیل، اچ. (۱۳۹۰). انگیزش در تعلیم و تربیت. نظریه ها، تحقیقات و کاربردها. ترجمه مهرناز شهرآرای. نشر علم: تهران

۲- ریو، جان مارشال. (۱۳۹۶). انگیزش و هیجان. ترجمه یحیی سید محمدی. نشر ویرایش: تهران

منبع فرعی:

۱- فرانکن، رابرت. (۱۳۹۰). انگیزش و هیجان. ترجمه حسن شمس اسفند آباد، غلامرضا محمودی و سوزان امامی پور. نشر نی: تهران

۲- خداپناهی، محمد ابراهیم. (۱۳۸۹). انگیزش و هیجان. انتشارات سمت: تهران

۳- پارسا، محمد. (۱۳۹۰). انگیزش و هیجان. ناشر دانشگاه پیام نور: تهران

۴- حسن زاده، رمضان. (۱۳۹۶). انگیزش و هیجان. نشر ارسباران: تهران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تشخیصی: طرح مباحث و نظر خواهی از مهارت آموزان در ابتدای جلسات
- ارزشیابی تکوینی: پرسش از مهارت آموزان در مورد مباحث ارائه شده ۲ نمره
- ارزشیابی پایانی: ارزشیابی کتبی آموخته ها در پایان ترم ۱۲ نمره
- ارزیابی پوشه کار: تکالیف عملکردی در هر جلسه ۶ نمره

سرفصل درس «خدمات مشاورتی در مدرسه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مشورتگری، شیوه غیر مستقیم ارائه خدمات روان شناختی و آموزشی است. در مشورتگری، متخصص (مشورتگر) و مشورت جو با هدف بهینه سازی کارکرد مراجع همکاری می کنند. مشورتگری را فرایند یاری رساندن از طریق فرد سوم می دانند. مشورتگری می تواند ابزار قدرتمندی برای خدمات رسانی در مدرسه بشمار آید. در مشورتگری مدرسه محور، مشاور با ارائه خدمات مشاورتی به مشورت جویانی نظیر مدیر و معلمان مدرسه، به حل مسائل دانش آموزان، والدین و کارکنان مدرسه کمک می کند. افزایش تقاضا برای خدمات مشاورتی موجب شده تا الگوهای متنوعی برای فرایند مشورتگری شکل بگیرد. مشاور مدرسه می بایست ضمن آشنایی با این الگوها، از مبانی نظری و پژوهش های انجام شده در زمینه مشورت در محیط مدرسه، برای ارائه خدمات بهینه مشورتگری استفاده کند.

نام درس به فارسی: خدمات مشاورتی در مدرسه	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: School Consultation	نوع درس: نظری و عملی
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ واحد
۱- تعریف و تاریخچه مشورتگری در مدرسه را بیان کند.	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۲- مدل های مختلف مشورتگری در مدرسه را با هم مقایسه و نقاط ضعف و قوت هر یک را برشمارد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- مدل یکپارچه مشورتگری و ابعاد اجرایی آن را در مدرسه تشریح کند و برای یک مورد عملی به اجرا در آورد.	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	رشته مشاوره خصوصاً مشاوره مدرسه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول- مقدمه ای بر مشورتگری

زیربخش ۱- زمینه تاریخی مشورتگری

زیربخش ۲- تعریف مشورتگری تحصیلی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

بخش دوم- حل مسئله و واکنش به مداخله

زیربخش ۱- زمینه های فلسفی و قانونی کاربست مدرن مشورتگری تحصیلی

زیربخش ۲- حل مسئله

زیربخش ۳- واکنش به مداخله

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: مهارت آموز یک موقعیت مداخله را در مدرسه مطرح کند و عملکرد مورد انتظار یک

مشورتگر را در آن موقعیت پیشنهاد کند.

بخش سوم- گسترش تغییرات در مدرسه

زیر بخش ۱- تغییر عقاید، نگرش ها، و رفتارها در خلال مشورتگری

زیر بخش ۲- رویکرد های مرتبط با تاثیر مشورتگر بر مشورت جو و فرایند مشورت

زیر بخش ۳- قدرت اجباری، قدرت قانونی، قدرت تخصصی و اطلاعاتی

زیر بخش ۴- ارزیابی اثرات نفوذ

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

بخش چهارم- مدرسه، مکانی برای مشورتگری

زیر بخش ۱- نقش و جایگاه مشورتگری

زیر بخش ۲- سه تناقض در خدمات مشورتگری تحصیلی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان ابعاد مختلف عملکرد مشاور مدرسه را در نقش مشورتگری طراحی و پیشنهاد دهند.

بخش پنجم- مبانی مدل یکپارچه مشورتگری تحصیلی

زیر بخش ۱- مدل های مشورتگری (مدل های پیشگیری، بحران، بهداشت روانی، حل مسئله،.....)

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

بخش ششم- توصیف و کاربرد مدل یکپارچه مشورتگری تحصیلی

زیر بخش ۱- نقد مدل های مشورتگری

زیر بخش ۲- مدل یکپارچه مشورتگری تحصیلی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان با استفاده از آموخته های خود، با استفاده از مدل یکپارچه مشورتگری تحصیلی، برای یک

مورد فرضی در مدرسه خدمات مشورتگری پیشنهاد کنند.

بخش هفتم- ارزیابی در مشورتگری تحصیلی

زیر بخش ۱- مرحله ارزیابی غیر مستقیم

زیر بخش ۲- مرحله ارزیابی مستقیم

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: مهارت آموزان با استفاده از مطالب این بخش، خدمات مشورتی ارائه شده در یک مدرسه را مورد ارزیابی

قرار دهند.

فصل هشتم- انتخاب مداخله های مدرسه محور اثربخش

زیر بخش ۱- نقش طرح ABA در مداخله مدرسه محور

زیر بخش ۲- مدل های مداخله تحصیلی

زیر بخش ۳- مدل های مداخله رفتاری

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

فصل نهم- معلمان در نقش مشورتجو

زیر بخش ۱- معلمان و تدریس

زیر بخش ۲- لزوم وجود مشورتگر تحصیلی

زیر بخش ۳- انتظارات معلمان از خدمات مشورتی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

فصل دهم- دانش آموزان در نقش مراجع

زیر بخش ۱- رویکرد های طبقه بندی

زیر بخش ۲- مدل بافتی موفقیت دانش آموز

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

فصل یازدهم- مورد پژوهی در مشورتگری

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

فصل دوازدهم- کاربرست اثربخش مشورتگری تحصیلی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع آموزشی، شرکت در مباحث کلاسی، تحلیل پاسخ های ارائه شده در کلاس

تکالیف عملکردی: ندارد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه مستقیم مباحث نظری همراه با مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح انجام می شود. کار گروهی مهارت آموزان فرصت های یادگیری غیر مستقیم و غیر رسمی را فراهم می آورد. فعالیت های عملکردی بکارگیری آموخته های نظری را در موقعیت های واقعی آموزشی ممکن می سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- ارکول، ویلیام. و مارتینز، برایان. (۱۳۹۵). مکبانی نظری و تجربی مشورتگری تحصیلی. ترجمه فاطمه نادری، عباس

موزیری، و مصطفی بلقان آبادی. نشر ارجمند: تهران

۲- کارلسون، جان، دینک مایر، جان. (۱۳۸۹) مشورت برای مداخلات مدرسه مبنای. ترجمه احمد اعتمادی، رویا رسولی، و

تقی پور ابراهیم. انتشارات دانشگاه یزد

۳- مصطفوی، محمد. (۱۳۸۷). ارائه خدمات مشورتی در مدرسه. نشر طلوع دانش: تهران

منبع فرعی:

۱- شریدن، سوزان. کرانوچویل، تامس، آر. برت، جنیفر، دی. (۱۳۹۶). مشاوره رفتاری متقارن: افزایش پیوندهای خانواده-

مدرسه و مداخلات. ارتباطات اجتماعی: تهران

۲- تامپسون، چارلز، ل. رودلف، لیندا، ب. (۱۳۸۸). مشاوره با کودکان. ترجمه جواد طهوریان. انتشارات رشد: تهران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

■ ارزشیابی تشخیصی: طرح مباحث و نظر خواهی از مهارت آموزان در ابتدای جلسات

■ ارزشیابی تکوینی: پرسش از مهارت آموزان در مورد مباحث ارائه شده ۳ نمره

■ ارزشیابی پایانی: ارزشیابی کتبی آموخته ها در پایان ترم ۱۲ نمره

■ ارزیابی پوشه کار: تکالیف عملکردی در هر جلسه ۵ نمره

سرفصل درس «کاربرد اصول و روش های تغییر و اصلاح رفتار در مدرسه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روش های تغییر رفتار شامل مجموعه ای از اصول و روش های تجربی روان شناسی است که کاربرد وسیعی در روان درمانی و مشاوره و همچنین ایجاد رفتارهای مطلوب یا تغییر دادن رفتارهای نامطلوب در کودکان، نوجوانان و بزرگسالان دارد. هدف از تغییر رفتار، اصلاح و یا حذف رفتارهای نامطلوب و همچنین ایجاد رفتارهای جدید در کودکان و نوجوانان است. از طریق شناخت روش های تغییر و اصلاح رفتار می توان به دانش آموزان در تغییر دادن رفتارهای نامطلوب کمک نموده و بدان وسیله زمینه را برای تقویت رفتارهای مطلوب فراهم ساخت. یکی از وظایف اساسی معلمان، مربیان و مشاوران در مدارس کمک به دانش آموزان در جهت ارتقای عملکرد تحصیلی و تربیتی آنها می باشد به طور مسلم ارائه خدمات راهنمایی به دانش آموزان بدون آگاهی از اصول و روش های تغییر رفتار میسر نمی باشد، بنابراین لازم است مهارت آموزان در دوران تحصیل خود با اصول و روشهای تغییر رفتار آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان مربی و مشاور مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره ای خود را به خوبی ایفا نمایند.

نام درس: به فارسی: کاربرد اصول و روش های تغییر و اصلاح رفتار در مدرسه به انگلیسی: Behavior Modification Procedures	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
با مطالعه درس روش های اصلاح و تغییر رفتار، با اهمیت و ضرورت تغییر رفتارهای نامطلوب دانش آموزان آشنا شده، در فرایند آموزشی و پرورشی دانش آموزان از اصول و روش های تغییر رفتار بهره کافی ببرد، و به جایگاه تغییر رفتار در تعلیم و تربیت پی ببرد. همچنین با یادگیری فنون و روش های تغییر رفتار بتواند آنها را در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد.	تعداد واحد: ۲
مهارت آموز با شناخت روش های تغییر رفتار و با طراحی و اجرای فنون تقویت رفتارهای مطلوب، ایجاد رفتارهای جدید، حذف رفتارهای نامطلوب و تغییر دادن پاسخ های عاطفی در مورد تعدادی دانش آموز، رفتارهای	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مبانی تغییر رفتار

- مفهوم و تعریف رفتار
- مفهوم و تعریف تغییر رفتار
- مبانی انگیزشی
- مبانی شناختی
- مبانی رفتاری
- تغییرات انگیزشی
- عوامل موثر بر تقویت و تضعیف انگیزه ها
- تغییرات شناختی (تغییر نگرش، اقناع، القاء، شستشوی مغزی)

- شیوه های اداره خود
- شیوه های تغییر رفتار بر اساس آموزه های دینی

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

فعالیت عملکردی:

- انجام مشاهده متناوب از رفتارهای یک دانش آموز در مدرسه و تحلیل تغییرات رفتاری وی در طول یک ترم واریه گزارش مکتوب آن به مدرس

فصل دوم: روش های تقویت رفتارهای مطلوب

- تقویت مثبت
- برنامه های تقویت رفتار
- نکات لازم در تقویت رفتارهای مطلوب
- محدودیت های تقویت کردن
- اصول تقویت رفتار
- اقتصاد ژتونی
- قراردادهای رفتاری

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه انواع برنامه های تقویت رفتار و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۲- اجرای برنامه های مختلف تقویت در مورد یک دانش آموز و تحلیل نتایج بدست آمده از آن در قالب گزارشی مکتوب جهت ارایه در کلاس درس برای سایر مهارت آموزان

فصل سوم: روش های ایجاد رفتارهای جدید

- روش شکل دهی رفتار
- تعیین پیش نیازهای یک رفتار
- روش سرمشق دهی
- روش قرینه دادن
- شیوه های مناسب قرینه دادن
- روش تمیز دادن
- ۴- اصول تمیز دادن

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه روش های مختلف ایجاد رفتارهای جدید و بیان تفاوت ها و شباهت های آنها
- ۴- مشاهده اجرای روش های مختلف ایجاد رفتارهای جدید توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل آن به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی:

- ۱- طراحی و اجرای یک روش ایجاد رفتار جدید در مورد یک دانش آموز و تحلیل نتایج حاصله در قالب گزارشی مکتوب جهت ارایه به مدرس

فصل چهارم: روش های حذف رفتارهای نامطلوب

- روش اشباع
- روش حذف پاداش ها (خاموشی)
- روش تقویت رفتار مغایر
- احتیاط های لازم در تقویت رفتار مغایر
- روش تقویت منفی (حذف موقعیت ناخوشایند برای رفتار مطلوب)
- چگونگی بکارگیری تقویت منفی
- شیوه های تنبیه مثبت
- شیوه های معکوس کردن عادت

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

فعالیت عملکردی:

- ۱- اجرای یک روش حذف رفتار نامطلوب در مورد یک دانش آموز و تحلیل نتایج حاصله در قالب گزارشی مکتوب جهت ارایه آن در کلاس درس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت مهارت آموزان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصت های یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی مهارت آموزان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری روش های تغییر رفتار توسط مهارت آموزان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- سیف، علی اکبر (۱۳۹۱). روش های اصلاح و تغییر رفتار، تهران، نشر دوران

- میلتن برگر، ریموند (۱۳۹۱) شیوه های تغییر رفتار، ترجمه علی فتحی آشتیانی، تهران، انتشارات سمت
- کرومبولتز، جان دی و کرومبولتز، هلن بی (۱۳۸۹). تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، ترجمه یوسف کریمی، تهران، انتشارات فاطمی
- منابع فرعی:

Miltonberger R.G(2011).Behavior Modification: Principles and Procedures.Forth.Publishery Thomson Wadsworth.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی:** آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند:** عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره
- ارزشیابی پوشه کار:** مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود.
- مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آسیب شناسی روانی کودک و نوجوان کاربردی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کودکان و نوجوانان در دوره ای از تحول به سر می برند که تغییرات سریع در قلمرو زیستی، رفتاری، شناختی و عاطفی از ویژگی های بارز آن به شمار می رود این تغییرات رشدی ناخواسته استرس هایی را بر کودکان و نوجوانان تحمیل می کند که موجب بروز مشکلات روانی-رفتاری در برخی از آنان می شود. لذا با توجه به گسترده بودن پیامدهای تحصیلی، اجتماعی، روانی و بهداشتی این اختلالات اگر مداخله ی مناسبی صورت نگیرد کودک و نوجوان با ضربات جبران ناپذیری مواجه خواهد شد. بنابراین ضروری است نسبت به شناسایی و پیشگیری از مشکلات رفتاری اقدام جدی انجام شود. بدیهی است معلمان و مربیان مدارس به ویژه مشاوران نقش مهمی در فرایند شناسایی، تشخیص وارجاع دانش آموزان دچار مشکلات روانی رفتاری دارند که این امر مستلزم آشنایی مشاوران با علایم و نشانه های مشکلات و ملاک های تشخیصی اختلالات روانی - اجتماعی و رفتاری و نیز راه های مداخله و درمان است لذا آسیب شناسی روانی کودک و نوجوان سعی دارد به عنوان یک رشته علمی به ریشه های ژنتیک، بیولوژیک، عوامل اجتماعی و نیز درمان اختلالات روانی در دانش آموزان پرداخته تا بدین وسیله موجبات رشد و سلامت و کارکرد رضایت بخش مدارس در جامعه فراهم گردد.

نام درس به فارسی: آسیب شناسی روانی کودک و نوجوان	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Child and adolescence psychopathology practically	نوع درس: نظری و عملی
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز	تعداد واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی
قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۴۸
۱- رفتار نا بهنجار را با توجه به ملاک های نا بهنجاری تعریف و تشخیص دهد	شایستگی کلیدی: موضوعی
۲- اختلالات روانی دوره کودکی و نوجوانی را بر اساس DSM_5 طبقه بندی و ارزیابی کند	دروس پیش نیاز:-
۳- رویکرد درمانی شناختی - رفتاری را در درمان اختلالات به کار گیرد	استاد متخصص برای تدریس:
	روانشناسی بالینی و مشاوره

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول - معرفی DSM_5 و تشخیص و ارزیابی روانی اختلالات روانی کودک و نوجوانی بر اساس آن

روش های ارزیابی روانی

مصاحبه بالینی

مشاهده

معرفی آزمون های روانشناختی مرتبط با اختلال

بخش دوم - اختلالات اضطرابی

اضطراب جدایی

هراس اجتماعی/اختلال هراس عصبی (پانیک اتک)

اضطراب فراگیر

وسواس فکری - عملی
اختلال استرس پس از آسیب

بخش سوم - اختلالات خلقی

افسردگی
اختلال دوقطبی
خودزنی / خودکشی

بخش چهارم - اختلال کاستی توجه / بیش فعالی

بخش پنجم - اختلال سلوک
بخش ششم - اختلال نافرمانی مقابله جویانه
بخش هفتم - اختلالات تغذیه و خوردن
بخش هشتم - اختلالات طیف اوتیسم
بخش نهم - اختلالات دفع (بی اختیاری ادرار)
بخش دهم - اختلالات تیک
بخش یازدهم - داغدیدگی (واکنش سوگ)
بخش دوازدهم - اختلالات گفتاری (لکنت زبان)
بخش سیزدهم - اختلال هویت جنسی و جنسیتی (هم جنس گرایی)
بخش چهاردهم - اعتیاد به مواد مخدر

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری :

آموزش به شیوه یادگیری مشارکتی و طرح Case report، نمایش فیلم و بحث و تبادل نظر در مورد مداخله های درمانی متناسب با هر اختلال.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- مارک رینکه، فرانک داتلیو، آرتور فریمن. (۱۳۹۵). شناخت درمانی کودکان و نوجوانان راهنمای بالینی همراه با مثال های موردی. ترجمه نسرین دودانگی، نسترن حبیبی آشتیانی. تهران: انتشارات ارجمند

منبع فرعی:

۱- جسی رایت، مونیکا بسکو، مایکل تیز. (۱۳۹۷). آموزش درمان شناختی - رفتاری همراه با نمایش ویدئویی ترجمه حبیب الله قاسم زاده، حسن حمیدپور. تهران: انتشارات ارجمند

۲- خدایاری فرد، محمد. (۱۳۹۶). آسیب شناسی روانی کودک و نوجوان با تجدیدنظر کلی بر اساس DSM-

۵. تهران: انتشارات دانشگاه تهران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تشخیصی: با شیوه پرسش و پاسخ و بارش مغزی سطح رفتار ورودی فراگیران تعیین شود.
- ارزشیابی تکوینی: فعالیت کلاسی و میزان مشارکت فراگیران در بحث های کلاسی و کار گروه ها. (نتیجه آن به صورت کاربرگ در پوشه کار قرار گیرد).

- ارزشیابی پایانی: (۱۲ نمره) آزمون کتبی کوتاه پاسخ و چند گزینه ای از مباحث نظری و آزمون کتبی گسترده پاسخ که یک سوال به صورت ارایه شرح حال یک کیس از سوی استادطراحی شود و مهارت آموز قادر به تشخیص و معرفی مداخله درمانی مناسب باشد.
- ارزیابی پوشه کار: (۸نمره) برداشت فراگیران از هر جلسه کلاس آموزشی به بیان خودشان مکتوب و کاربرگ های تکمیل شده در فرایند کار گروهی در تیم یادگیری مشارکتی کلاس. مطالعه جدیدترین مقالات علمی مرتبط و ارایه گزارش آن.

سرفصل درس «اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیاز های ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که مهارت آموز باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس : اسناد تحولی و فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری مهارت آموز قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرح ها و برنامه ها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.	تعداد واحد: ۲
موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرح ها و برنامه ها و فعالیت های سازمان های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.	تعداد ساعت: ۳۲
همانگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنما بررسی و نقد نماید	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: به
	تشخیص گروه

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی

- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمان های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای این نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط مهارت آموز

انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط مهارت آموز و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد مهارت آموز در فعالیت های یادگیرنده بینشی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی

موضوع: بازنگری برنامه درسی دوره یکساله مهارت آموزی

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان (جناب آقای دکتر طاهر روشن دل اربطانی)

ناظر: جناب آقای دکتر مهدی نامداری پژمان

دبیر کارگروه های تخصصی: سرکار خانم دکتر عاطفه عطاران

اعضای کارگروه های تخصصی بازنگری و تدوین کنندگان سرفصل دروس:

- کارگروه آموزش ابتدایی:

رئیس کارگروه: سرکار خانم دکتر محبوبه فناخسرو

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): سرکار خانم ماهرخ حسن زادگان، سرکار خانم فاطمه حسین زاده و جناب آقای علی اکبر زینلی.

- کارگروه آموزش کودکان استثنایی:

رئیس کارگروه: سرکار خانم دکتر الهه محمداسماعیل

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): سرکار خانم دکتر زهرا ابادری، جناب آقای ساسان اسدپور و جناب آقای دکتر مهدی صادقی نژاد.

کارگروه آموزش متوسطه:

رئیس کارگروه: جناب آقای دکتر دوست محمد سمیعی پاقلعه

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): سرکار خانم دکتر شیرین سلیمیان و جناب آقای دکتر سید محسن موسوی.

کارگروه آموزش تربیت بدنی:

رئیس کارگروه: جناب آقای عباس اردستانی

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): جناب آقای امید جهانسوز، جناب آقای دکتر محسن حلاجی، جناب آقای دکتر شهرام نظری و سرکار خانم دکتر فریده هادوی.

کارگروه مراقب سلامت:

رئیس کارگروه: جناب آقای دکتر سید حسن طباطبایی

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): سرکار خانم دکتر زهرا زارع و سرکار خانم محبوبه کندی.

کارگروه امور تربیتی:

رئیس کارگروه: جناب آقای دکتر علی سادئی

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): سرکار خانم زهرا بشکیده و سرکار خانم ملیحه تعادلی.

کارگروه مشاوره:

رئیس کارگروه: سرکار خانم دکتر سهیلا فرتاش

اعضای کارگروه (به ترتیب حروف الفبا): جناب آقای دکتر تقی ابوطالبی احمدی و سرکار خانم ناهید ثامتی.